

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

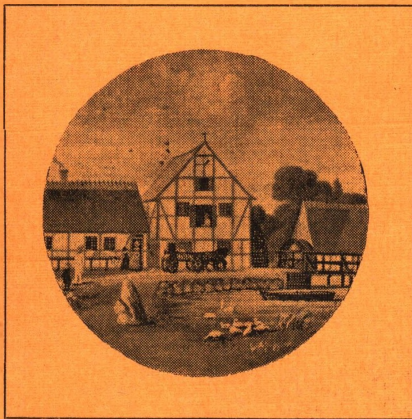
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GERDA MUNDT

BROMME MØLLE

EN SLÆGTEBOG

P. HAASE & SØNS FORLAG · KØBENHAVN

MCMXXXII

BROMME MØLLE

GERDA MUNDT

BROMME MØLLE

EN SLÆGTEBOG

P. HAASE & SØNS FORLAG — KØBENHAVN

M.CMXXXII

*Bogen er udgivet med Støtte af
Soransk Samfund og Slægten.*

DUPLEX-TRYKKERIE (HANSEN & SICK)

Min fromme MOR ANNA MUNDT født
Paulsen elskede disse Slægtsminder og
har for en Menneskealder siden gen-
nem dem lært mig at forstaa noget af
Slægternes dybe Sammenhæng.

Hendes Minde tilegnes denne Bog.

INDHOLD

	Side
Til Indledning	9
Tegnemester Troels Pedersen	15
En Faders Raad og Formaninger	22
I Condition hos Kammerherre Urne	35
Begivenheder i Sorø	44
Til Hoffet	56
Hertugen og Hertuginde af Augustenborg	60
Prinsesse Caroline Amalie	66
Sorg og Glæde paa Augustenborg	80
Troels Pedersens Børn og Børnebørn	104
Lidt om Slægten Jørgensen	131
Familjeliv i Bromme Mølle	135
Glade Besøg i Kongens København	163
Sorgen kommer som Gæst	189
Overgangstider	223
Skyerne skilles, Solen bryder frem	235
Lykkelig Afslutning	272
*	
Litteraturfortegnelse	287
Slægts-Navneregister	289
Stamtavler	

FORTEGNELSE OVER BILLEDERNE

Efter Side

- 8 Bromme Mølle
- 16 Tegnemester Troels Pedersen og Hustru
- 48 Anna Margrethe Borch født Rosenstand-Goiske
- 72 Prinsesse Caroline Amalie
- 88 Møller H. H. Jørgensen og Hustru Frederike
- 104 Geheimekonferensraad Peder Pedersen
- 112 Major Henning Pedersen og Hustru Sophie
- 120 Organist Frederik Wolf Carl Pedersen
- 128 Christiane Pedersen gift Seehusen
- 136 Orlogskaptajn Ove Christian Pedersen og Hustru
Oline
- 144 Søofficer og Tegner Vilhelm Pedersen
- 157 Grosserer Georg Pedersen og Familje
- 216 Mette Sofie Pedersen født Krag.
- 232 Agent Hans Henrik Schou
- 240 Professor C. E. Mundt og Hustru Caroline

BROMME MØLLE

Efter Maleri af Tegnemester Troels Pedersen, dateret 24. Okt. 1785.

Originalen tilhører Overlæge Hans Jacob Schou, Kolonien Filadelfia.

TIL INDLEDNING

OMTRENT midt paa Sjælland, der hvor Sorø-Kalundborg og Slagelse-Holbæk Landeveje krydser hinanden, ligger Bromme Mølle. Indtil for faa Aar siden laa Vejrmøllen oppe paa Bakken, hvor Vinden blæste frit og drejede de store Møllevinger; nu er den forsvundet; men faa Skridt derfra, hvor Landevejen skærer Mølleaaen, ligger Vandmøllen, der har den i flere Hundrede Aar haft sin Plads; nu drives den mere ved mekanisk Kraft end ved Vandet i den lille Bæk, som er Resterne af den gamle Aa; Aalejet er reguleret, Mølle-søen næsten væk, men selve Møllen ligger stadig med sit rummelige og hyggelige Beboelseshus ved Alfarvej, som det sømmer sig for en Mølle, hvis Opgave det er at male Korn for Omegnens Bønder. Der er desuden Avlsbrug, Savværk og et stort Bageri, hvis Vogne bringer Bromme Brød, deriblandt det bekendte Sigtebrød, ud i vide Kredse.

Vi hilser paa Mølleren og faar Lov at se os om paa disse Steder, der gemmer saa mange Minder fra gamle Dage. Mølleren hører nu egentlig slet ikke med til denne Historie. Han har i 1915 købt Bromme Mølle af den daværende Ejer, Møller *Frederik Jørgensen*, der var født i Møllegaarden 2. Juli 1857; han er senere død i Sorø, hvor hans Enke Fru *Louise Jørgensen, f. Becker* endnu lever. Hovedkilderne til, hvad jeg her har at fortælle om Bromme Mølle i gamle Dage, fin-

des i de Breve, Fru Jørgensen har været saa god at laane mig. Men mange andre, der stammer ned fra Slægterne *Pedersen, Jørgensen* og *Mundt*, skylder jeg desuden Tak for Vejledning og Hjælpsomhed; særlig vil jeg gerne her foruden Fru Jørgensen have Lov at nævne Fru Direktør Schou, Knabstrup Teglværk, Direktør H. H. Schou, Dommer Kaj Mundt, Lærer Georg Møller, Læge Arne Barfred og Fru Bodil Schram.

Jeg havde ønsket at bringe mere Stof om adskillige af Bogens Personer og har derfor efter bedste Evne søgt Oplysninger hos de Personer, der nedstammer fra Tegnemester Troels Pedersen og fra Møller Jørgensen. Men kun i enkelte Familjer var der opbevaret Breve og Optegnelser; ud af dette Stof har jeg saa valgt det efter min Opfattelse mest værdifulde.

Saa lukker vi Øjnene og lader Fantasiens Vinger bære os langt tilbage; og naar vi atter ser op, er vi nok stadig i Bromme Mølle, men alt er dog saa helt anderledes! Det er ikke saa underligt, for nu er vi i Aaret 1785, altsaa 147 Aar tilbage i Tiden. Lad os nu se os rigtigt om og lægge Mærke til alle Enkeltheder.

Det er en smuk solklar Efteraarsdag. I den store Mølleledams blaa Bølger plasker en stor Flok hvide, snadrende Ænder; den smalle, men brolagte Landevej gaar som nu lige forbi Hus og Mølle. Til venstre for Indkørselsporten til Gaardspladsen ligger den store Mødding, dampende og duftende, den er Bondens Guld og skaffer Grøde paa Markerne, saa finder man sig gerne i, at den ligger der og dufter lige udenfor Opholdstuerne og sender en Sværm af Fluer ind gennem Vinduerne. I Baggrunden er der en lille Lund, men egentlig Havedyrkning ser vi ikke noget til.

Husene er rummelige og anselige, de er af Bindings-

værk, pænt malet med graa Bjælker og lyserød Pudning paa Muren. Vaaningshuset har seks Fag Vinduer og to Indgange; det har ligesom Udhuset paa den anden Side af Mølleaaen Straatag, medens selve Vandmøllen med sine tre anselige Etager har rødt Tegltag med Vejrhane. De store Møllehjul klaprer, og man hører Vandet bruse ned fra dem; inde fra Møllen lyder de mægtige Møllestenes Skuren mod hinanden, Møllen maler, Kornet hældes i foroven, og det fine Mel glider ud i de hvide Sække forneden. Udenfor Møllen staar der en Tremmevogn med to velnærede brune Heste, den ene er utaalmodig og vil gerne snart afsted; det varer nok heller ikke ret længe; der ligger allerede en tre-fire Sække med Mel oppe i Vognen!

Men ser vi da slet ingen Mennesker, mens vi staar der med en hvid Pind i Munden og betragter Bromme Mølle i gamle Dage?

Jo vist gør vi saa, endda en hel Mængde. Vi ser Postkarlen, som har aflagt Besøg i Møllen og nu er paa Vej op imod Munkebjergby, senere ved vi, at en Postkone, Ane Cathrine hed hun, overtog det ansvarsfulde Hverv! Og saa er der en Rytter til Hest, maaske en af Naboerne, der har været paa Besøg; midt paa Pladsen foran Møllen staar Mølleren *Jens Jørgensen* selv i hvid Dragt med hvide Strømper, Sko med Spænder og en rød Toplue; dygtig og myndig ser han ud til at være. Han er født i Sorø 1745, hans Far, Jørgen Frederiksen og hans Farfar, Frederik Mogensen Wulff var Skomagere i Sorø. Men han blev ikke ved Læsten! Han valgte det frie, virksomme Liv som Møller.

Og det var han nok heldig med, for han kom i Lære i Fjenneslev Mølle hos Møller Hans Jensen Roested, som havde Møllen i Fæste under Sorø Akademi; og al-

lerede i 1766, da han ikke var mere end 21 Aar gammel, blev han gift med Møllerens Datter *Birthe Cathrine Hansdatter*, født 1742 — hun var altsaa et Par Aar ældre end han — og kort efter fik han efter Svigerfaderen Møllen i Fæste.

Men han har nok haft Fremdrift i sig; han syntes, Fjenneslev Mølle var lovlig lille, og saa lykkedes det ham i September 1776 at faa ordnet et Bytte med Sorø ridderlige Akademi, saa at han istedetfor Fjenneslev overtog Bromme Mølle, der baade var større og havde en bedre Beliggenhed. Man kan godt se paa ham, at han er en Mand med en bestemt Vilje, men god og hjælpsom var han, og begge disse Egenskaber gik i Arv i Slægten: Dygtighed og Hjælpsomhed.

Møller Jørgensen staar og taler med Lægen inde fra Sorø, han er nok en god Ven af Huset og har ikke villet ride forbi uden at kigge indenfor, Ridepysken holder han endnu under Armen, og man ser Karlen føre hans Hest ind gennem Porten. Henne i Indgangsdøren staar *Birthe Cathrine*, Møllerkonen, bred og fyldig, med hvid Kniplingskrave og Manchetter og en vældig stor lyseblaa Kyse paa Hovedet; Jens og *Birthe Cathrine* Jørgensen har flere Børn; to er dog døde som smaa i Fjenneslev. *Hans Henrik*, der er født i Fjenneslev og døbt i Alsted Kirke 1772 — han er altsaa nu en Dreng paa 12-13 Aar — staar med Stok i Haanden i en hjemmelavet blaa Kofte og med rød Hue paa Hovedet og lytter til Samtalen mellem sin Far og Lægen. Og henne i Døren staar Datteren *Anna Margrethe Jørgensen*, født og døbt i Fjenneslev 1774, sammen med sin Mor. Men oppe i Lugen paa Møllen er der en Møllersvend med sin hvide, meledede Dragt og røde Hue, som nysgerrig kigger ned paa alt, hvad der foregaar foran Hu-

set og ude paa Vejen; ham kender vi ogsaa! Det er *Hans Abelin Schou*. Han kom nu ogsaa engang i Slægtskabsforbindelse med Møller Jørgensens, men det var der ingen, der vidste den Gang! For Pigebarnet, *Grete*, kaldte de hende, blev i 1796 gift med Valentin Hansen, der ejede Ødemark, den store Herregaard tæt ved Bromme. Senere blev Hansen Forligskommissær i Slagelse, en anset og velstaaende Mand. Og deres Datter, *Martine Hedvig Hansen*, der fødtes i 1798, blev mange Aar senere, nemlig i 1830, gift med en Søn af Møllersvenden: *Hans Henrik Schou*, Agent i Slagelse; vi vil møde dem igen senere her i Bogen.

— Alt det ser vi for vort Øje. Men hvem er det, der svinger Tryllekvisten for os, der i bogstavelig Forstand maler alt dette saa tydeligt for vort Blik?

Ja, vi *ser* ham ikke paa Billedet — det havde jo i og for sig ikke været umuligt, han kunde godt ligesom mange andre Malere have malet sig selv med ude i et Hjørne. Det har han nu ikke gjort, maaske var han for beskeden dertil. Men vi kender ham nu alligevel — det er Tegnemesteren ved »Sorøe Ridderlige Academie«, *Troels Pedersen*, han havde, da han i 1785 malede det lille Billede af Bromme Mølle, som er gengivet foran i denne Bog, allerede i fjorten Aar været Tegnemester eller »Ridsemester«, som det ogsaa kaldtes, ved Sorø Akademi; men han fik kun en ringe Gage, og han havde en talrig Børneflokk, derfor var han ofte paa Besøg paa Herregaarde og andre Steder, hvor han mod beskeden Betaling underviste, malede Smaabilleder og tegnede Mønstre for Husets Damer.

Han har gennem sit Billede fortalt os meget om det gamle Bromme Mølle; men vi ved dog noget, som endnu var skjult i Fremtidens Taager for ham, nemlig at

hans lille Datter *Sophie Frederike Pedersen*, der kun var ni Aar, da Billedet blev malet, senere blev gift med Hans Henrik Jørgensen, som vi mødte her som en trettenaars Knøs. Og hun vil blive Midtpunktet i denne Bog, om hvem alle de andre grupperer sig, en stilsfærdig, men stærk og from Kvinde, der bragte godt med sig, hvor hun færdedes i fornemme eller jævne Kredse.

Hendes Far, Tegnemesteren, var en mærkelig Mand, som vi kan fortælle meget om. Han blev Stamfader til Slægten Pedersen og en af Stamfædrene til den senere Generation Jørgensen og alle dens Descendenter.

Derfor vil vi nu for en Tid forlade Bromme Mølle og gæste Slægten Pedersen inde i Sorø — for saa atter at vende tilbage, naar Sophie Frederike Pedersen i 1807 drager ind som Møllerkone i Bromme, gift med Hans Henrik Jørgensen.

TEGNEMESTER TROELS PEDERSEN

JO, TEGNEMESTEREN har Krav paa et Kapitel for sig!

Noget af det meget, vi har Grund til at skønne paa i vort Land er, at den, der har særlig gode Evner, er flittig, dygtig og i sig har noget af den indre Kraft, der forstaar at gøre sig gældende udadtil, kan komme frem og naa til de højeste, mest ansete Stillinger i Samfundet. De allerfleste vil ikke se ned paa vedkommende af den Grund, snarere sætte ham højt — nogle er taabelige nok til stadig, maaske i al Hemmelighed, at foragte den ringe Herkomst — værst for dem! I vor Tid er dog Muligheden for at komme frem lettet og Vejen mere banet end i gamle Dage. Der skulde nok den Gang større Energi og Udholdenhed, foruden andre fremragende Evner, til at arbejde sig opad i Samfundet. Men ikke faa af vort Lands Førere kom fra Ploven eller Haandværket. Tænk paa Morten Børup, Hans Tavsén og mange andre.

Og hvorfor ikke i denne Sammenhæng nævne den fattige lille Drengovre fra Odense By, Hans Christian Andersen, hvis Navn nu er med til at gøre Danmark elsket og æret over den hele Jord! — Der er forresten en lille Forbindelse mellem vor Tegnemester og Eventyrdigteren H. C. Andersen. Det var Tegnemesterens Sønsøn, Vilhelm Pedersen, der fremfor nogen anden blev H. C. Andersens Illustrator og gjorde det saa

godt, at Eventyr og Billeder voksede sammen til en harmonisk Enhed!

Troels Pedersen selv blev ikke en af vort Lands store, men han var en af dem, der ved sine kunstneriske Evner, sin Redelighed og Godhed arbejdede sig op fra jævn Haandværker til Kunstner og Tegnemester, afholdt og anset i Landets bedste Kredse. Og det, der laa ham allervarmest paa Hjerte, var at hjælpe sine Børn, saa de ikke blot kom godt frem i Verden, men blev fromme, gudfrygtige Mennesker.

Hvad jeg kan fortælle om hans Slægt, Barndom og Ungdom, har jeg mest fra ham selv. Da hans ældste Datter Frederike var omtrent atten Aar og skulde ud som Lærerinde i den store Verden, skrev hendes Fader en Del Oplysninger og gode Raad til hende, et pænt lille Værk indbundet i graat Karduspapir.

Desuden har Historiken A. D. Jørgensen, hvis Hustru, Ida Marie Pedersen, er Sønnesønsdatter af Troels Pedersen, 24. Marts 1894 udgivet en »Slægtebog«, trykt som Manuskript, hvorfra jeg har hentet en Del Oplysninger, som dog ogsaa delvis stammer fra Tegnemesterens smaa graa Bøger.

Endnu en Kilde maa jeg her nævne, det er Troels Pedersens gamle Familjebibel i brunt Skindbind, slidt og medtaget; man kan se, den har været lukket med Spænder, men de er forlængst gaaet i Stykker. Den er trykt Anno 1754. I den har Troels Pedersen, der her har fulgt en smuk gammel hævdvunden Skik, som vor Tids Hjem ikke burde foragte, paa Bibelens første hvide Blad skrevet Dato og Aar for sin og sin Hustrus Fødsel, Forlovelse og Bryllup, samt for sine seks Børns Fødsel og Daab og desuden anført alle deres Faddere, saa man her-

Tegnemester TROELS PEDERSEN (1742–1816) og Hustru
METTE SOFIE født Krag (1748–1834).
Originalen tilhører Læge Arne Barfred.

igennem faar et Indblik i, hvilke Mennesker Tegnemesteren og hans Familje plejede Omgang med.

Troels Pedersen var Jyde — og Jyderne er jo som bekendt de mest grundige og stabile af os Danske — han stammer fra Egnen Nord for Ribe. Hans Farfar hed Troels Jensen Hygom, han var omkring Aar 1700 Gaardfæster i Tjæreborg ved Ribe. Dennes Hustru hed Maren; de fik først fire Sønner og saa to Døtre.

Den ældste Dreng hed Peder, hans fulde Navn var Peder Troelsen; han var født den 18. August 1703 i Tjæreborg og blev »Skoleholder« i den samme Landsby, saa han har nok baade haft gode Evner og forstaaet at gøre sig afholdt. Han blev 1. Juli 1731 gift med Else Pedersdatter Ulv, f. 1. Marts 1705, død 16. November 1755. Hendes Far, Peder Ulf, var ogsaa Bonde i Tjæreborg, hendes Mor hed Maren, og hun skal have været af Præsteslægt; Peder Troelsen og Else Pedersdatter havde ti Børn, men foruden Sønnen Troels nævnes kun Datteren Maren.

Lad os med det samme se, hvad vi kender til hende! Tegnemesteren nævner til sin Datter som den eneste levende Slægtning paa Faderens Side: »en Fæster Maren Pedersdatter Givt med Søren Christen Lyke nu Sømand som tillige med en Anden Ejer et lidet fartøj, hvor med De Sejler til Smaae Ørene ved Slesvig og jeg tror til Altona og Hamborg.« De boede i Videbæk ikke langt fra Marens Barndomshjem i Tjæreborg; hun var født 5. August 1731 og døde 6. Maj 1796.

Troels Pedersen blev født 28. Februar 1742 og døbt i Tjæreborg Kirke af Præsten Hans Sidelman. Da han var 12 Aar, kom han i Lære hos Maleren Anders Windfeld i Farup Sogn en Mil nord for Ribe, fire Mil fra sit Hjem; der var han i 8 Aar, han siger selv, at han

var »vel lidt og baade hans første og sidste lære Dreng«. 16 Aar gammel blev han konfirmeret af Præsten Hr. Volquartz, en Nordmand, som var meget god imod ham. 20 Aar gammel rejste han saa til København »for at erhverve sig meere Fuldkommenhed i den Kunst, han havde lært, men som han der var ganske fremmed, uden venner og bekiendskab, kunde han ikke faae Nogen Condition efter Ønske, Rejste derfor og af Mangel paa Op- hold efter 10 à 14 Dage til bage til Jylland igien.«

Ligesom saa mange andre søgte han altsaa Arbejde i Hovedstaden; en stor Skuffelse har det været ham, at det mislykkedes, derved gik han Glip af den Mulighed at kunne uddanne sig videre i sin Kunst under kyndig Vejledning. Men fra denne Tid af begyndte han at lægge Haandværket paa Hylden og helt hellige sig Kunsten — omend i al Beskedenhed!

Paa Bramminge Gaard, ikke langt fra Tjæreborg, boede Cancellisekretær *Henrik Christian Wormskjold*, han har nok kendt Troels Pedersen som Barn og Malerlærling og maa have syntes godt om ham, for han tog ham til Lærer for sine Børn Peder Wormskjold (1750—1824) og Christiane Marie Wormskjold (1752—1817), senere gift Rosenørn til Nørholm. Det var hans to første Elever, siden fik han mange andre. Men de fortjener at nævnes her for deres Trofasthed mod deres Lærer.

Peder Wormskjold kom i 1767 til Sorø Ridderlige Academie, hvor han et Par Aar senere anbefalede Troels Pedersen overfor dets daværende Leder, Geheimekonferensraad v. Reitzenstein, og derved betydeligt medvirkede til, at denne i 1770 blev ansat som »Ridsemester« ved Akademiet. Wormskjold blev senere Rentekammer-

deputeret, »en udmærket Embedsmand, nobel, mild, afholdt af Embedsbrødre og Omgang«.

Ogsaa hans Søster viste sin Trofasthed mod Tegneme-steren og hans Familie. Gennem sin Broder sendte hun 13. September 1778 til Tegnemesterens Datter Frederike en Portion paa 10 Rigsdaler i det nylig oprettede Private Liv-Rente Societet.

Et Par Aar tilbragte Troels Pedersen paa forskellige Herregaarde, hvor han dels malede, dels underviste i Tegning; det ene Herskab anbefalede ham aabenbart til det andet, nogle Aar var han paa Fyen. I Foraaret 1770 søgte man til Sorø ridderlige Akademi en *Ridsemester*; Skolens Leder, Geheimeraad v. Reitzenstein meddeler til Danske Kancelli: »Af Maitrene ved S. r. a. er 30. Jan. ridsemester Hertzog ved Døden afgaaet. For igen at faa denne vakante Plads forsynet med et bekvemt subjek- tum, som akademiet kunde være tjent med og have hon- nør af, har jeg siden den Tid anvendt muligste stræb- somhed.« Ingen har dog imidlertid villet gaa ind paa at tjene for den lave Løn af 60 Rd. aarlig, da Stedet er dyrt: »Midlertid har dog tvende Personer meldet sig hos mig angaaende tjenesten ifald mere gage om aaret kunde faas, nemlig 1) ved Navn Pedersen, der er ugift, for nær- værende konditionerer paa Fyn og har ved noget af sit Arbejde, han har tilskikket mig, aflagt særdeles Bevis paa hans gode Indsigt og færdighed udi tegnekun- sten og ellers lang tid i samme meget vel og grundig in- formeret adskillige adelige og fornemme Folks Børn der i Landet...« Det endte med, at Troels Pedersen blev an- sat med den vældige Løn af 100 Rigsdaler.

I Geheimeraad Reitzensteins Hus mødte han sin vor- dende Hustru, hun var Kammerjomfru der. I Kirkebo- gen i Rolsted mellem Nyborg og Odense staar: »11.

Sept. 1773 sammenviede Mrs. Troels Pedersen, maitre ved Ridder-akademiet til Sorø, og Mette Sofie Krag i Kallehavehuset; havde kongl. allern. tilladelse til at vies uden foregaaende trolovelse og lysning.«

Mette Sofie Krag var 25. August 1748 født i »Kallehave-Huset«, Rolsted Sogn mellem Odense og Nyborg — »et behagelig Sted«, siger Troels Pedersen. Her var hendes Fader, Henning Nielsen Krag, Skovfoged, hendes Moder hed Ane Hansdatter, de var begge født paa Fyen. Han døde 1774 og hun 1797. Den lille Mette Sofie blev døbt i Rolsted Kirke af Præsten Hr. Bends. Hendes Forældre var stræbsomme og flittige og vilde, at deres Børn skulde lære noget nyttigt; allerede da Mette Sofie var ti Aar gammel — vi synes nu, det var lovlig tidlig! — sendte de hende til Rønninge for at lære at sy, og da hendes Lærerinde flyttede til Langeland, tog hun sin lille Elev med sig; ovre i Longelse blev hun i sit fjortende Aar konfirmeret af Præsten Hr. Hviid. Kort efter kom hun tilbage til Fyen, hvor hun nu i to Aar lærte at sy Skræddersyning i Skjellerup, ikke ret langt fra sit Hjem. Da hun var 16 Aar, kom hun ud at tjene; hun havde ialt fire Tjenester, den sidste var i Sorø hos Geimekonferensraadinde Reitzenstein som Kammerjomfru. Ved Paasketid i 1773 rejste hun hjem til Skovfogedboligen, hvor Brylluppet altsaa stod 11. September samme Aar. Mette Sofie havde en 3 Aar yngre Søster, som blev gift med Grovsmed Knud Nielsen i Odense; hun havde en Søn selv foruden tre Stedbørn.

Saa flyttede det unge Par ind i deres lille Hjem i Storgaden i Sorø, hvor deres 3 ældste Børn blev født; i 1777 d. 10. Januar flyttede de til det Hus, Troels Pedersen havde købt i Søgaden, hvor Børnene voksede op, og hvor Slægten samledes efter at have være spredt vi-

den om i Verden; her lukkede Tegnemesteren sine Øjne 3. April 1816, og her blev hans Enke boende, til hun blev en gammel, gammel Kone, hendes ældste Søn udvidede Haven og forbedrede Huset, Børnebørnene flokkedes om hende, og Oldebørnene var begyndt at komme til Verden, før hun døde 11. Maj 1834. Af de efterladte Breve faar man et levende Indtryk af, at hun ikke blot var en forstandig og klog gammel Kone, men tillige from og elsket af sin Slægt.

Vi vil efterhaanden lære deres Børn nærmere at kende; de havde ialt seks: Peder, f. 1774, Henning, f. 1775, Sophie Frederike, f. 1776, Frederik Wolf Carl, f. 1778, Christiane, f. 1782 og Ove Christian, f. 1786.

I de følgende Afsnit vil vi gennem Optegnelser, Breve og Dagbøger faa et levende Indtryk af Troels Pedersen som en flittig, stræbsom Mand, der kærligt og betænksomt søger at støtte og hjælpe alle sine Børn. Vi mærker hans kunstneriske Evner, hans Kærlighed til Farver, smukke Linjer og Musik; hans ægte danske Lune skinner ofte frem; han er heller ikke bange for selv overfor Datteren at smile lidt af sine egne Særheder. Vi møder ham som den, der vel er præget af sin Tids rationalistiske Kristendom med dens megen Tale om Oplysning og nyttigt Arbejde, men vi mærker bagved dette en sand gudhengiven Fromhed. Mest af alt ønsker han, at hans Børn maa vandre ad Guds Veje og sætte deres Lid til Ham for Tid og Evighed.

EN FADERS RAAD OG FORMANINGER

DET VAR SIDST I NOVEMBER 1794. Troels Pedersen er nu 52 Aar; hans Børn er ved at vokse op og blive selvstændige. Peder, den ældste, er Student og har taget anden Eksamen, begge Dele med bedste Karakter. Henning, der er 19 Aar, har allerede taget Landmaalereksamen. Nu skal den ældste Datter Frederike ud i Livet, »ud paa Verdens store Skueplads«, som Faderen skriver. Om nogle faa Dage fylder hun 18 Aar. Hun har faaet Plads som Lærerinde — Fransesse kaldtes det — hos Kammerherre, Overpræsident Urne inde i København; hans Hustru er født Baronesse Güldenchrone, hendes Broder er en god Ven af vor Tegnester, han har anbefalet hende. Faderen har selv fulgt hende ind til Hovedstaden; det er en lang og besværlig Rejse, den begynder Mandag den 24. November Kl. fire om Morgenen, og først den næste Dags Formiddag imellem ti og elleve naar de deres Maal; maa-ke forholdt det sig saadan, som der fortælles om en anden Tur, at det gik rask mellem Kroerne, men der varede det saa meget des længere!

Nu sidder han igen i sit Hjem i Sorø og gennemlever i Tanken Rejsens mangehaande Oplevelser. Men især tænker han paa sin unge Datter. En Fader holder jo af alle sine Børn, og Troels Pedersen var overordentlig samvittighedsfuld og interesseret i alt, hvad der angik hans seks Børn, det ser vi tydeligt af hans

Breve og Optegnelser. Alligevel kan det jo hælde, at der er en i Børneflokket, som af en eller anden Grund kommer til at staa Far eller Mor nærmere end de andre. Saadan er det maaske gaaet Troels Pedersen med denne ældste Datter.

Det ligger ham saa inderlig paa Hjerter at værne og beskytte hende, at vejlede og opmuntre hende, at hun maa blive et lykkeligt Menneske og blive til Vel-signelse, hvor hun færdes. Han beder Gud beskytte den elskede Datter, og saa gennemlever han i Erindringen alt, hvad der staaer i Forbindelse med hende, fra hun var lille, ja han gaar længere tilbage, hun er jo et Skud af en Slægt, hun har sin Rod i Fortiden — og han faar Lyst til at nedskrive alle disse Minder og Tanker, Raad og Formaninger, som alle drejer sig om hans lille Pige; han vil skrive det i en Bog, saa kan hun selv se, hvordan hun lever i hans Tanker, hvor stor Tillid og Fortrolighed han har til hende, saa ung hun er, saa vil hun nok ogsaa, det er hans inderlige Haab, faa Mod til at betro ham gennem sine Breve alt, hvad hun oplever, ikke blot det lyse og glade, men ogsaa det, som kan være svært og tungt at bære; man mærker, han længes efter hendes Fortrolighed for at kunne være hende den bedste Støtte og Hjælp.

Alt dette skriver han ind i det lille Hefte med sin fine, pertentlige Skrift; han deler Bogen i tre Afsnit. Det første indeholder Beskrivelse af Slægtens og hendes eget Liv, det fortæller om hendes Uddannelse, hendes Færden i Hjemmet, blandt Søskende og Venner; det slutter med hendes Ankomst til Urnes Hjem og opregner alt, hvad hun har ført med sig, lige fra den »stærke Ege Dragkiste« til den »sortegrønagtige Frakketøyes Frakke«, hun har paa til Rejsen. Bøgerne næv-

nes først, de ligger i Dragkistens øverste Skuffe, der er baade tyske og franske. Farvelade med Pensler, Tegneblyanter og Tusch er ikke glempt, heller ikke en Regnskabsbog »til at indføre udgifter og Indtægter udi«. Elleve Rigsdaler har hun ogsaa med til sine første nødvendige Udgifter; det varer vel ogsaa et halvt Aar, før hun faar noget af sin Løn udbetalt; den er fastsat til 30 Rigsdaler aarlig.

Af hendes Garderobe nævnes: 10 Serke, 4 Natkapper, 4 hvide Hals Tørklæder, 4 Kattuns dito, 1 Nattrøje, 2 Underskørter, 8 Par Strømper, 2 Lommer, 4 Forklæder, 2 Par Sko, 3 Par Handsker, 10 Lommetørklæder, 2 Snørliv, 3 Sirses Kjoler, en hvid Kjole, en hvid Trøje og Skørt. Derimod nævnes der intet om Benklæder, det var et Klædningsstykke, som paa den Tid kun var lidet kendt og anvendt af Kvinder her i Landet; ikke underligt, at de led under Kulden og fik mange Forkølelses- og Underlivssygdomme.

Det andet Afsnit er en Fortegnelse over de Bøger, som Troels Pedersen for nærværende vil anbefale sin Datter at læse — helst mere end een Gang! Den begynder med Bibel og Salmebog, har en hel Del Bøger om »Moral«, en Række Kogebøger og endelig nævnes en Del historiske Bøger, deriblandt Suhms Danske, Norske og Hollandske Historie, Saxo Grammatikus og Snorre Sturlasons gamle Norske Historie samt Holbergs Danske Historie, endvidere Naturhistorie, Geografi m. m.

Det tredje Afsnit indeholder en Række Raad og Formaninger, og navnlig i dette Afsnit faar vi et dybt Indblik i Tegnemesterens Tankeverden og Karakter, ligesom Billedet af den unge Datter, til hvem disse Raad og Formaninger er rettet, bliver levende for os. Her har vi denne Mands Livsvisdom, som han har kæmpet og

stridt sig til. To Ting kommer stærkt frem: *han tager Livet og dets Opgaver i dyb Alvor*, og det er hans Hjertes inderlige Ønske i nogen Grad at kunne *jævne Vejen for sin Datter*. Breddet og udførligt er det skrevet, men det varme Hjertelag kommer tydeligt frem.

Vi gengiver nu nogle Afsnit af Tegnemesterens Optegnelser til Frederike; det var hans Mening, at hun i samme Bog skulde indføre de vigtigste Begivenheder i sit Liv; det er dog, som det saa ofte gaar med at føre Dagbog, kun blevet til et enkelt lille Fragment. Den originale Skrivemaade er saavidt muligt bibeholdt; Tegn er yderst sparsomt anvendt; nogle enkelte er dog tilføjet for at lette Forstaaelsen.

*

Af Afsnit I:

Du er min kiere Datter Sôphie Frederike fød 1776 den 3 Dec: en Tirsdag Eftermiddag Kl. 3½. — Den 10 Dec: i forbemældte Aar 1776 Blev Du Døbt i Sorøe Kierke af Professor Pontoppidan. Dine Faddere vare Geheimeconferentz Raadinde Reitzenstein, som holt Dig over Daaben, og gav Dig Navn, Frue Justidsraadinde Schytte (Død) stod hos — Kammerjunker Reitzenstein, (og Død), Lærerne ved Academiet Professor Borch, Steenstrup, Molbeck, Academisterne Slanbusch (nu Amtmand i Rensborg) Trolle (Død) og Hauch (Amtmand i SmaaeLandene i Norge). — d 10 Janr: 1777 fløttede Du og vi alle fra Storegaden ned i vor kiøbte Huus i Søgaden, hvor Dine forældre endnu Boer og Du hidtil er opdraget. Samme Aar da Du var ¼ Aar gammel havde Du Børnekopperne kun meget faae, du tillige med dine 2 Eldste Brødere, blev inoculeret af Doctor Bang. 1778 d. 13. Sep. gav Hr. Secretair

Wormskiold (nu Justids Raad og Comiteret i Rente Kameret) Dig fra hans Søster Frøken Stine (som tillige med sin hr Broder vare de første ieg underviiste i Tegning :) : nu Kammerherinde Rosenørn til Nørholm :) Dig en Portion 10 rd i den under 13 Marti 1775 oprettede Private Liv Rente Societet.

1782 Lærte Du tillige med dine tre Eldste Brødere at Danse, af hr Schybler, et par Maanedes Tiid. Ved disse Tider og nogen Tiid der efter Læste Du Fransk til Professor Wøldikes, hvis gode Frue, og Jomfrue Datter, Selv tilbød sig at underviise Dig, hvor til Jomfrue Monrad som var Fransesse der. bidrog noget — 1789 d 4 Nov: Tillod den gode Frue, og Professor Borch, samt den fromme og blide Jomfrue Tissot, som De havde faaet til at informere Deres Børn, at Du tillige med din Søster, som Du Selv forlangte skulle følge med, at Du maatte gaae i Information med Deres Børn, dette vedblev til 5 Dec. 1790, Da Jomfrue Tissot forlod Sorøe. Du Lærde der ey synderlig uden lidet Fransk, ved disse Tider var ieg og mindst fornøiet med Dig, dog havde den gode og yndige Jomfrue Tissots rare opførsel, som Du Elskte, og var yndet af, god Virkning og blev i din Erindring, dette var den bedste Skat du der samlede. De smaa feiler du i denne Critiske Alder begik, har du siden godt giort, og opført dig til min fuldkomne fornøielse., Jomfrue Tissot fornøiede dig med, at tage dig med sig en Tour til Kiøbenhavn, da du første gang fik denne Bye at see. — Samme Aar 1790 d 7 Dec: Tog Madame Borch (: som tillige med sin Mand her havde anlagt et Opdragelses Institut :) imod Dig, efter Eget forlangende, dog havde Jomfrue Tissot og af Egen drivt bedet hende derom, da hun forlod Sorøe. Mad: Borch ville din Søster skulle gaae

med, til ikke liden fornøjelse for hende. Til 1793 gik Du af og til i 1½ Aar 4re Timer daglig over Hovedet, her havde Du nogen Øvelse i det Franske og i at brodere, skrev og fornemelig Fransk efter Mad: Borchs Haand, Prøvede en Art Knipling med meere som ikke betyder meget —

Imidlertid Blev Du min kiere Friderike Confirmeret d 2 October: 1791 i Sorøe Kierke af Professor Holst. 1792 fra 24 May til 5 July 6 Uger var Du paa Ødemark for at gaae hr: Kamer Raad Boeg og Frue til Haande i Deres Sygdom. Samme Aar var Du atter en Tour i Kiøbenhavn anden Gang, fra 6te til 28de Sepr: i alt 22 Dage, da Du fulgtes med din Moster derind, men logerede hos den gode Madame Rosenstand. — Den 23 Dec: same Aar tog du efter Jomfruer Dinesernes forlangende til GyldenHolm, hvor Du blev en 8te Dage. —

Hr. Professor Olsen er ellers nok den af Dine Lærere Du har meest at Takke, i Henseende til det Franske, af ham har Du nok Lært det bedste, baade i at forstaae, Læse, skrive og Tale det. Han underviiste Dig med megen Fliid af og til ey alene i den Tiid han Spiste hos os (:som begyndte d 18. Janr. 1791. og holt op 7 Aug: 1792 :) men og efter den Tiid, til dette Aar 1794. da han blev kaldet herfra til Consul i Tunis. Det øvrige Du veed min kiere Datter har du Din Egen flid, Dine Forældre og de gode Selskaber hvor i Du har kommet at takke for maaskee og nogle af Dine Brødere — I indværende Aar 1794 skulle Du da nu være færdig til at kunne imodtage en Condition.

— Med denne Din Ejendom forlod Du min Inderlig kiere Datter, dine forældres Huus Mandagen d. 24 Nov: om Morgenen Kl: 4re, i en Alder af 18 Aar saa-

nærsom 9 Dage, som den bedste Datter, Reen, Uskyldig, ubekjendt med, og ubesmitter af nogen Last, med et Ædel blid, oprigtig, aaben og ømtførende Hierte, der Elskte Dyden og tragtede efter fuldkommenhed i at udøve den. — imod Dine Forældre har du været lydige, Lærvillige, og omhyggelige, i sær har Du med megen ømhed og deeltagelse gaaet dine Forældre til Haande i deres Sygdomme hvortil Du har fortrinlige gaver og Taalmodighed, en Syg kan ikke ønske sig en bedre hos sig. Du har ikke higit efter fornøyer og adspredelser, ikke viist nogen forlegenhed for at komme ud, har anstændige fornøyer tilbudt sig, har du med fornøyselsetaget taget deel der i havde og blevet hiemme, det troer jeg, om ieg havde ytret dette Ønske, og med et blidt ansigt, og med en munter Rolighed forretter dit Arbejde. Naturen har intet udmærkende givet Dig hverken i henseende til Legemets eller Sindets gaver, intet glimrende, Du har heller ikke prøvet eller gjort paastand paa saadant, men ubekymret og fornøiet spillet middel Veies Rollen som synes at være Dig bestemt, været yndet af alle skikkelige Folk i Selskaber, saa vel Eldre, som lige og yngre, børn i særdeleshed, lige langt som ieg har skiønnet fra at tilbedes og at ikke agtes. Du har ikke været saa underholdende med snaksomhed, som Dine breve viser du io nok kan Lære, men saa har du heller ikke forstyret andres fornøyselsetaget ved Egensindighed og andre Luner, kort Du har sindig Rolig og fornøiet gaaet middelveien som ieg tror er den bedste. Lige som Du ejer Dine Forældres, saa og dine Sødskendes Hengivenhed og Kierlighed, de gjøre sig en ære af at have saadan en Søster, ja kort, du for lod dine Forældres Huus som den bedste som den Elskværdigste Datter, med Deres bedste Velsignelser, som, om Du,

det Gud give, fortsætter din Bane i livet som hidtil, ikke vil blive frugtesløse for dig. Du var da som oven er anført, da Du første gang gik ud paa Verdens Store Skueplads nesten 18. Aar gammel.

Efter at Du og din Fader som før meldt, forlod Sorøe d 24de Nov: kom vi d 25 Nov: Kl: 9 Morgen til Kiøbenhavn, og Kl: imellem 10 og 11 i hr: Kamerherre Urnes Huus, hvor Du skulle tiltræde Din første Condition. og hielpede hans Frue Kammerherinde Urne at opdrage Deres Eldste Frøken Datter, 7 Aar gammel, og der for have for det første 30 rd i aarlig Løn. Af Kammer-Herinden som er meget Smuk og behagelig, Blev vi meget vel imodtaget, hun var alene hieme, med sine vakre Børn, siden kom ogsaa hr KammerHerren De saa ud til meget gode Folk, saa Rygtet Lyver her ikke, alting tegnede sig Godt og efter Ønske, De var saa god og tilbud mig Deres Bord saa længe ieg var i Byen, ieg havde den ære at spiise der 2 gange med megen fornøjelse Endelig tog ieg Afskeed med Dem og Dig Løverdagen d 29 Nov: og Reiste den 30dte Glad og fornøyet tilbage hiem til Sorøe.

Alt dette min kiere Datter, som har været mig en fornøjelse at skrive, vil vel ikke for nærværende Tiid saa synderlig fornøye Dig, da Du nu Erindrer det meste der af, men skal du leve længe og lykkelig som ieg ønsker Dig, vil det maaske i Tiiden fornøye Dig, ieg har kun nogle faae Linier af min Fader, som ieg ofte igiennem seer, med fornøjelse, saaledes ønskede ieg og, efter min Død, og i Din forventende Alderdom i mellem, at være i din kierlige Erindring, som ieg saa meget Elsker, maaskee bidrager disse Blade noget dertil. Dine Søskende kunne maaskee og i Tiiden faae Lyst til at viide et eller andet her af, som De havde forglemt.

Af Afsnit III:

1) Min kiere Datter Begynd da Din første Condition, og alt hvad Du af Vigtighed fortager Dig, med Hierkelig Bøn til Gud, om Bistand og Hielp. Vær sindig og Eftertænsom i alt Hvad Du foretager Dig, Tal kun lidet i Begyndelsen, og aldrig meget uden det betyder noget og kan intressere fornuftige som hører det; ikke saa meget af at tie, som af at Tale, kiender man om en Pige er en Gaas eller ikke, Guldencrones saa Elskede Søster tør ieg ubekienet anbefale Dig som et Mønster, Hvor lykkelig er ikke Du og et hvert Ungt Fruentimmer, der har et Elskværdig Mønster at danne sig efter, Du ved min bedste Pige af Tegnekunsten hvor Vanskelig det er at opfinde noget selv som duer noget, og Hvor meget lettere naar man har et Smukt Mønster for sig.

2) Hør med Agtsomhed efter fornuftige Folkes Tale, og Læs flittig i dine fritimer, saadant, der giver dig Nøttige og behagelige Kundskaber Udvælg det bedste, og Repeteer det for dig selv i Enlighed, tag ikke for meget for paa ængang, men gaae til bunds deri, og fortsæt det Daglig til det bliver til Vane, Vanen har en forfærdelig magt over os, Lyksalige de som i Deres ungdom komme i gode Vaner, der skal megen forførelse til at overtale dem. Naar Du saaledes er kommet i Vane med at læse noget Hver dag, Hvor til Du endelig maa indrette Dig og din Tid, og Du har i giennemtænkt dette og gjort det ret fatteligt for Dig selv, ville du og kunne paa en behagelig maade fortælle din Frøken det, og Vælger du rigtige fortællinger som baade kan intresere og være Lære rige for Hende som ieg troer dig til, vil Du baade fornøye Hende og

gøre dig Elsket af Hende, den Øvelse bliver en Nødvendighed for Dig, Hvorledes vil Du ellers uden for Læretimerne kunne tiltrække dig Hendes opmærksomhed, agt og Kierlighed, som er saa nødvendig, om Du skal blive ret nøttig for hende. eller Hvem du i Tiden maatte faae at opdrage.

Ieg ved min Elskte Datter Hvad der vil være dig imod, om Du end og har overtænkt den Ting, Du ville tale om, naar flere hører paa dig, det er undseelse, den berøver Minen og legemets Stilling og bevægelse den saa behagelige naturlige frihed, der er saa nødvendig til at gjøre fortellingen behagelig, denne undseelse har du arvet af dine Forældre, eller i det mindste af mig, som den aldrig forlader, min opdragelse er meget skyld der i, og da ieg kom til at tænke selv, var denne frygtagtighed for gammel til at faae gandske udrydet, det er der for ieg gierne ville at Du nu mens Du er Ung skulle bemøje dig derfor, du kan dog ellers troe, den bløde og undseelige, bliver ved flid og Øvelse behageligere, end den frie og dristige.

Jeg ville ret ønske min kiere Pige du ville og kunne faae Gelerts Moralske foreLæsninger og læse den 13de, om omsorg for velanstændigheden, og udvortes Sædlighed. Gellert siger, det, som i Minen mest behager, eller mishager Verden, er Aandens og Hiertets Charakter, som taler igiennem Øjet og Ansigtet. Et munter, beskeden, sorigfrie, ædel, sagtmodig, Højttænkende Hierte; et Hierte fuld af Venlighed, Oprigtighed og god Samvittighed, fuld af Herredømme over sine Sandser og Sindslidelser; dette Hierte udtrykker sig gierne i Ansigtets Gebærder og i Legemets Vendinger; dette Hierte frembringer Mestendeels den beskedne behagende, indtagende og fortryllende Mine, den satte, ædle

høje og majestætiske Mine, det Søde og Venlige i Ansigtets Træk, det Oprigtige og Troehiertige i Øjet, det Alvorlige i Ansigtet formildet med Muntherhed, det Venlige i Øjet forbunden med Bluferdighed; og den bedste Ansigtets Farve, eller den bedste Mine er Hiertets og Forstandens gode Farve. Det sikreste middel til at gjøre sit Ansigt, saa meget det staaer i vor Magt, smukkere, er altsaa dette at gjøre sit Hierte smukkere, og ikke lade nogen ond sindslidelse herske deri. Det Beste Middel, ikke at Have nogen tom og eenfoldig Mine, er, at man Lærer at tænke rigtigt og fiint. Det beste Middel, at udbrede en ædel Yndighed over sit Ansigt, er at man har et Hierte fuld af Religion og Dyd, som udbreder Høyhed og Fornøylighed i samme. Den store Yong siger et Sted, at han intet guddommeliger Syn kunne tænke sig, end et smuk Fruentimmer, paa hendes Knæe i Andagtens Time, hvilken hun ubemærket forrettede, og paa hvis Ansigt en from Siels Ydmyghed og Uskyldighed foreenede sig.

3) At have en Plan til at arbeide og Handle efter er vigtig og overmaade nødvendig, veed man ikke hvad man i Hver time har at gjøre, men skal først tænke paa hvad af de forskielige arbeider der skal tages fat paa, naar tiiden er nogen af dem skal foretages, saa spildes megen Tiid, og følgerne af denne ubestemthed, er sinds uroe og misfornøyelse, er Tiden derimod vel ordnet, er det halve arbeide saa godt som giort, og man arbeider, med sinds roe og fornøyelse. Det er ikke saa let at faae denne Plan lagt Rigtig og godt, men endnu langt Vanskeligere er det vedholdende med jevn og ret alvorlig fliid at følge den, ieg ved det min kiere Datter af Erfaring. Tilbed dig min Inderlig Elskte Datter tilig og Sildig den gode Guds bistand, og Han vil

give dig Løst og Kraft til at opfylde de pligter dit Kald udfordrer. Erindre dig selv Ofte om, af Hvad Vigtighed det er at Forældre Betroer dig at danne et kiert Barn. Er din Plan Rigtig lagt vil den vel til deels kunne hjælpe dig, følg kun den trolig, og modig, og lad dig ikke Rokke til nogen Side, afveje vil ofte møde dig og søge at forføre dig, Hovmod om Lykken følger Dig, og mismodighed, om den er dig imod, jeg haaber Du bestreber dig bestandig for at Handle Rigtig og ofte overskuer det Hele, som da vil vise dig, at livet er kort, og at det Viseste forsyn Styrer Alt, til dens bedste som frygter det — Meget ville ieg endnu sige dig min Inderlig Elskte Datter, mit Hierte er gandske Fuld, ieg ville indgive dig al den Kundskab, al den Lyst drivt og Kierlighed, der udfordres til at Handle Vel, og til at naae den største muelige fuldkommenhed, saa at du kunne blive Een af de Løkkeligste Skabninger. Men ieg fattes Evner, mit Kald er det heller ikke at skrive. — desuagtet haaber ieg dog, du har forstaaet mig, og at du vil tage det i lige saa god hensigt som det er skrevet. Guds frygt er det første ieg Raader dig, — Gode Bøgers Læsning og Agtsomhed paa fornuftige Folkes tale det andet. — Din Tiids ordenlige inddeling det Tredie. — Høflig og tienstagtig mod alle, men fortrolig mod meget faae det fierde — Jeg veed min bedste Veninde du veed alt dette, men det er dog godt, imellem at blive Erindret, og tager ieg feil naar ieg troer Din Faders Erindringer vil virke paa Dig? jeg kan for nærværende ikke gjøre det bedre, og maaskee ingen sinde, men dette kan ieg, og dette vil ieg gjøre, ieg vil uafsladelig bede den Almægtige og Gode Gud, der vil alle sine Skabningers Lyksalighed, at Han vil lære lede og føre dig, som sit kiere Barn paa Dydens Veje, at naar du

faar vandret din Bestemte Bane paa denne Jord, du da maa gaae ind i den ævige lyksalighed, Gud samle os der alle. Bliv i midlertiid en Løkkelig Datter, og som hidtil dine Forældres og Sødskendes Ære og Glæde. farvel.

T. Pedersen.

I CONDITION HOS KAMMERHERRE URNE

SLÆGTEN URNE er en gammel dansk Adelslægt, som nu er uddød; en af dens dygtigste og mest fremragende Repræsentanter var Christian Urne (1749—1821), i hvis Hjem den unge Frederike Pedersen nu blev optaget. Han var som ung nær knyttet til Enkedronning Juliane Marie og senere til Kronprins Frederik; i Sorø havde han begyndt sine Studier; efter en Tid at have været Amtmand i Jylland, blev han 1790 Justitiarius i Højesteret og 1794 Overpræsident i København. Hans Hustru Sophie Güldenchrone (1766—1851) har vi allerede omtalt. De boede senere i Sorø, hvor Frederike og hendes Døtre af og til besøgte dem; de kom ogsaa ofte til Bromme Mølle.

I 1794, da den unge Lærerinde kom, havde de fire Børn og fik to til, mens hun var der. Den lille Pige, som særlig var betroet Frederike, hed Marie Salome, f. 1787 i Ribe; vi kan af Breve og Optegnelser se, at hun langtfra har været noget let Barn at omgaas. Des mere værdifuldt var det, at Troels Pedersen havde bragt sin Datter saa sunde og gode Opdragelsesprincipper; man kan rolig sige, at han her er betydelig forud for sin Tid. Af Frederikes lille Dagbogsoptegnelse ser vi, at det eneste, der volder hende Bekymring, er hendes lille Elev; sammenstiller man Oplysninger fra Brevene med senere Tids Begivenheder, er det ikke svært at forstaa; den lille Pige var næppe helt som andre, nær-

mest hvad man nu kalder Psykopat; hun døde allerede i 1809; men hendes to Søstre, hvoraf den ene, Frederike, kaldet Fride, var Hofdame først hos Louise Augusta, senere hos Prinsesse Caroline Amalie, blev begge sindssyge og led meget. Der har aabenbart i Slægten været nedarvede Tilbøjeligheder til Sindssyge.

Det var altsaa ikke saa let en Gerning, Frederike her gik ind til i det fornemme Hjem i København; hun har aabenbart ogsaa som saa mange andre i lignende Stilling lidt under, at hun ikke hørte helt med til »Herskabet« og dog endnu mindre til »Tjenerskabet«, men indtog en ensom, isoleret Stilling, udsat for Kritik ikke mindst fra Tyendet; man mærker dog, at hun har haft en god Støtte i Kammerherreinden i de otte Aar, hun tilbragte i hendes Hjem. Ofte har Livet i disse fornemme Kredse været hende svært, alt hvad der hed Forstillelse og Intriger laa hendes aabne Natur saa fjernt; hun tænkte ogsaa tidligt paa at gøre Forandring og søge Stilling i et borgerligt Hjem, men hun blev tværtimod ført lige i den modsatte Retning og kom fra Urnes til Hertuginde Louise Augusta som »Mamselle« for den lille Prinsesse Caroline, der blev gift med Prins Christian, senere Kong Christian den ottende. Her havde Frederike en lykkelig Tid. Men mange Aar senere, da hun sad som Møllerkone i Bromme, mærker man tydeligt paa hendes Breve, i hvor høj Grad hun foretrækker det jævne, daglige Liv fremfor de straalende og blændende Fester i fornemme Kredse!

I »Urnegaard« i Stormgade boede de, men om Sommeren flyttede hele Familien paa Landet; et Aar til Virumgaard ved Sorgenfri (1797), flere Aar til Søllerød og 1799 er Adressen i København forandret fra Stormgade til »Ved Holmens Canal Nr. 398«.

Der var en livlig Brevveksling mellem Hjemmet i Sorø og Urnegaarden i København; der gik sjældent en Postdag, uden at der blev vekslet Breve, og ofte benyttede man Slægt og Venner som Postilloner, eller lagde det ene Brev inden i det andet, saa Frederike fik Bud hjemmefra gennem en af Brødrene, som ligeledes opholdt sig i København.

Det viser sig hurtigt, at det er svært for Frederike at magte den lille Pige, som aabenbart slet ikke var vant til at lystre eller underordne sig andre. Allerede den 8. December kun ca. 14 Dage efter, at Datteren var kommet til Byen, skriver hendes Fader et langt, opmuntrende Brev til hende, det er paa seks tætskrevne Sider og indeholder næsten intet udover pædagogiske Betragtninger og Raad; her nogle Uddrag:

»Eftertænker du daglig, hvad du har at gjøre for at handle retskaffen og beder Gud alvorlig, han vil hielpe dig skal du se, at du overvinder alle Vanskeligheder, endog den du er bedrøvet over og som virkelig er en af de ubehagelige, som ieg ikke just formodede, men dog havde en Slags Frygt for. Sig kun BARNET, hvad din Fornuft og gode Hierte raader dig. Thi som en Sygdom, (som dette er, paa Sielen) der samles langsom, heller ikke uden langsom gaar bort, saa maa Du og med Taalmodighed vente, det virker ikke straks, men ligesom Børn ere tilbøjelige af Naturen til Egen-sindighed, og der med følgende Uartigheder, som ofte (ved end og de bedste Forældres meget undskyldelige, for vit gaaende Kierlighed) ikke nok undertrykkes, men tager overhaand, og blive ubehagelige. Nu har den gode Skaber dog og lagt i Børnenes Hierte en blødhed ømhed og medlidenhed, de kan skiøne paa hvem der fører sig vel op imod dem, fortsættes en

god omgang med dem, uagtet de vedbliver deres uar-
tighed, vil de dog upaatvivlelig til sidst skamme sig, og
fortrinlig elske den som saa øm og overbærende har
omgaaedes dem. Vist nok hører der Siels Størke til, og
Taalmodighed.

Min inderlig elskte Datter, Du maa der sætte dig
selv gandske til Side, og tænke, ieg er her for at hiel-
pe til saa meget mig er muelig, ieg vilde ikke Du skul-
de bruge de haardeste midler, som er at forklage hen-
de for hendes forældre og faae hende straffet af dem,
før intet andet ville hielpe, mindre ville ieg du selv
skulle befatte dig med at straffe hende, om hun end og
maatte bevise dig igientagene forsætlige Uartigheder, med
mindre forældrene tillade det, vel troer ieg at nogle
smek af Riset ved saadan opførsel, var det retteste, og
den gieneste Vej til at forskaffe dig den Agtelse Du
bør have, men ieg kiender og forældres Emfintlighed
og hvor sieldent De taaler, deres Børn straffes af andre
end dem Selv. Du er desuden saa ung endnu. Naar du
min kiere Datter med faae og fyndige Ord siger hvad
hun skal gjøre, naar hun ikke med det gode er at over-
tale til at forrette sit Arbeiede, som ikke maa være for
meget, eller for længe tillige, og maa overbære og sees
igiennem fingre, det er et Barn, troer ieg det er bedst
du tier og passer dit Arbeide, lader som du ikke laae
Mærke til hendes Uartighed eller ikke anfægter dig
noget, bliv kun ved der med, og ieg troer hun skal bli-
ve kied deraf, det pleier at være saadan smaae skalkes
Natur, at de vil drille og ærgre Folk, mærker de at de
ikke har naaet eller kan naae deres hensigt, efter man-
ge forsøg, pleie de at blive kiede deraf, ia undertiden
at skamme sig.«

Og Faderen slutter med at sige: »Mit Hoved og mit

Hierter er saa fuld af Medlidenhed med dig;« han er ogsaa bekymret for hendes Øje, som er daarligt, og raader hende til at raadspørge en Læge, skæmter ogsaa lidt med hende, fordi hun gaar hen og »besøger de unge Karle, ja du er den rette, dog siden det var Professor Olsen, og du havde din Broder med, faar det passere.«

I et senere Brev advarer han hende dog meget indtrængende mod at gaa med Broderen ud paa Fornøjelser, hvor Selskabet maaske ikke er det bedste: »Kjøbenhavn er ikke Sorøe, men meget farligere, ja i mange Henseender en fæl By!« Stadig raader han hende til at besøge sine gamle Venner og ikke gøre nye Bekendtskaber. Det gaar nu allerede bedre med den lille Elev, han anbefaler hende at spille Fjerboldt baade alene og med lille Marie — »thi det er en smuk Motion!« ligeledes Haandarbejde — »der følger altid en sød Sindsfornøjelse med Haandarbejde, som er til Nøtte.« Hun fik dog ogsaa nye gode Venner i Kjøbenhavn, særlig i Familien Massmann. Pastor M. var Præst ved den tyske Kirke paa Christianshavn. Mod Tegnemesterens Viljeskiner hans egne Vanskeligheder ogsaa af og til igennem: »du ved mit homeur, at Sandkorn forekommer mig undertiden som Bjerger,« og han siger, at Tandpine og ondt i Øjnene har ofte afbrudt Brevet. Han sidder alene hjemme og skriver, alle de andre er paa Bal: »Ved du, hvad ieg nu tænker, eller hvad ieg i dette Øieblik øndsker, at ieg havde alle de Penge, som de Selskaber i denne lille Bye koster eller har kostet siden 4 à 5 Aar, hvor der ikke var gaaet nogen forbedret fra, dog ieg haaber, ieg fik intet, men naar man trænger til Penge, har man ofte urimelige Ønsker.«

Troels Pedersens Breve til Datteren er uendelig kær-

lige: »Jeg talte med Louise om dig, hun fortæller mig, at hun holdt saa meget af dig og længes inderlig efter dig, thi du var en rar Pige, mens vi talte om dig blev mine Tænder bedre!« — Han er rørende glad for hendes Breve og tager Del i alt, hvad hun oplever og er især ivrig for, at hun stadig skal uddanne sig i Fransk. »Gud skee ævig Tak med Fornøjelse tænker ieg paa dig, bliv ved min inderlig kiære Datter og opfør dig som hidtil, søg daglig io meere og meere at fuldkommen giøre dig og bliv saa løkkelig som en øm Fader ønsker dig, Du er mit Livs Glæde, ieg elsker alle mine, men du staaer først paa Listen, og Du fortie-ner det, thi hidtil har Du ingen Sorger med din Villie voldt mig, men mange, mange Glæder —.« »Nu kom den Tydske Post, og ieg fik et Brev meget fin og pyn- telig, som fra en Adels Mand, meget nysgerrig aabne- de ieg det og fandt det var fra J. Esmann der var Hov- mester hos Grev Skeel og nu Præst i Lemvig, ieg fryg- tede han ville frie til dig og havde allerede i Begyn- delsen af Brevet besluttet at sige Nei. Men da ieg kom længere, finder ieg han har Kone og 4 Børn — Han har nu godt at leve af, og derfor har løst at viede et og andet hvori blandt og hvor vi leve i Sorøe.«

»— Foruden Brevet har det meere end du troer for- nøyet mig at ieg kunne see de fine Rønker af Huden paa dine Fingerender i Lakket. Tusinde Kys. Lev vel.« Se, saadan kunde Fingeraftryk blive beundret og paa- skønnet, længe inden man tænkte paa at identificere Folk ved dem! Han formaner sin unge Datter til Sparsom- melighed ogsaa med Papir: »hvem som ikke samler en Skilling faaer aldrig en daler, derfor brug du min kiære Pige groft Papier og spar ligedan i alt andet, hvor du saa vel kan som her.«

Og saa fortæller Brevene jo ogsaa om Faderens Oplevelser; flere af dem er skrevet fra Herregaarden Svenstrup, hvor Troels Pedersen opholdt sig lange Tider ad Gangen for at male og give Undervisning i Tegning. Han lever med i det muntre Herregaardsliv hos Familien Neergaard. Midt under Høstgildet sidder han og skriver den 12. August 1795:

»Skulle Du vel troe dette min rare Pige at ieg i Aften Klokken 11 har skrevet hidtil, under fuld Musik og Dans, men ieg har seddet nogle Alen højere i Været, end det glade Selskab, kunne dog godt see og høre Dem, er hvad ieg hidtil har skrevet ikke saa regelret eller tagt fast, saa kommer det der af de hverken spillede eller dansede i Tagt, som skurrede some tider fælt i mine Øren — nu gaaer til ald uheld mit lys ud. God Nat min allerbedste allerbedste bedste Piige mange Kys giver ieg Dig. Endnu faar Du ikke Roe for mig, nu lyste Tieneren De fremmede op her ligger, og ved hans hielp fik jeg endnu en stump Lys, ieg maa derfor fortælle dig hvad det var for Musik og Dans ieg havde under mine Vinduer, dette var alle Svenstrups Godsdes Bønder som i Eftermiddag har haft høstgilde, De fik 6 tønnder godt Øl og Penge til Brendeviin og Dansede først til det blev mørk i Laden, derefter kom hele Skaren med alle deres Lirefidler i fuld Prosession op i Borg gaarden, hvor der var sat lys i Vinduerne, og der Danser de endnu, det unge Herskab har været med om ieg havde kunnet see Dig og Dine Sødskende Danset med virkelig, thi i tankerne seer jeg kun Dem. Foruden Capitain Neergaard og hans Frøkken Søster, som er en god og from Piige, dansede med 2 frøkken Bülow Søstere til Baron Juuls Kone, hvis Moder Geheimeraadinde Bü-

low er her, samt en Capitain Böchmann, alle fra Kiøbenhavn. Nu alvorlig God Nat. Sov vel allerbedste.«

Bordets Glæder nyder han kun med Maade, den fine Mad vilde smage ham bedre, hvis han kunde dele den med hende. Selskaber er der mange af: »Amtmand Moltkes var her og forleden. Capitainens geburtsdag gik her ret overflødig til, 11 retter 4 a 5 slags Viine, 18 til bords, det gik saa løst, at ieg og blev ret oprømt, men var syg en heel dag efter, skiønt ieg holdte Maade, som mit svagelige helbred nøder mig til. Nu kan Du vel være kied af det slags lige som ieg. Kl: er og meest 12, nu god Nat min rare Piige. Meere fra Sorøe.

d. 20 Aug. Kl: 9 Morgen endnu paa Svenstrup seer Du min bedste, hvor ieg siger Dig Tiiden naar ieg skriver, det fornøjer mig i Dine Breve, derfor gjør ieg det. Det regner stærkt saa det lader ikke ieg kommer til Sorøe i Dag, mit Ene Øje blev i Gaar ret saa Rødt og er endnu i Dag, maaskee det er godt at ieg ikke kommer til at reise. De havde ventet tørvejer her thi De læser Gød af i ald den Regn, ieg sider saa dan at ieg kan see alt hvad der passere i heele Gaarden, hvortil mit Kamer vender. Hør er saa lit og saa Dyr 3 Rd. læset, saa ieg intet faar i Aar, men kommer til at slagte blaket, siden Qvæg ingen Pris bliver i, din Moder skiøtter ikke om hende lævende, mindre til at slagte, men ieg maa rette mig efter det som er nødvendig. Nu var ieg vaan at Drikke Caffè og Thee. Ved den leilighed fik ieg 1 Rd. af Gehinde Bülow, for 5 a 6 timer ieg informerede den Eldste af hendes Døtre.«

Men han klager ogsaa over, at det er koldt, og at han længes hjem, da vaagner Bekymringerne: »God Morgen min kiere Datter Kl: 6 d 9 October. Nu faar ieg leilighed at skrive lit meer endskiønt fingrene ere kolde ieg har nu det koldeste, men efter mit Sind ellers et godt

Kamer ingen Sønderlig Soel, saa mine Farver og Tøj kan lige paa bordet uden at pakke ind hver gang, som er mig saa meget imod, og ieg saa gierne ønskede mig hiemme. jeg maler nu lit paa det omtalte stække hver dag.«

Ikke sjeldent klager han over, at der ikke i Hjemmet hersker saa stor Orden, som han kunde ønske, saa fortæller han om Dilettantkomedie, hvor han »maatte op og male nogle i Ansigtet«; han synes ikke om, at Skuespillerne ikke kan deres Roller, men siger »hvad til Sofleuren«. Almindelige Nyheder er der ogsaa mange af: »foruden dette har Frue Molbek og faaet en Datter i Dag (10. Sep. 1795), som her nu var Bud om, Frue Steenstrup gaaer paa falds fod og skal og snart i Barselssæng.« Han vil ogsaa gerne vide, hvorledes hun kalder Prinsesserne og Prinserne, naar hun er sammen med dem.

Da der er gaaet et Aarstid, antager Kammerherreinde Urne en Lærer, der skal komme en Time hver Dag og læse med Marie; det har aabenbart bekymret den samvittighedsfulde og ærekære unge Lærerinde, men Faderen trøster hende: »jeg haaber Du skal svare for det Du har udgivet Dig«, og raader hende til kun at betragte den nye Lærer som en Medhjælper, af hvem hun ogsaa selv kan lære meget.

BEGIVENHEDER I SORØ

TEGNEMESTERENS BREVE til Frederike fortæller ogsaa meget om, hvad der skete rundt i Familjekredsen, i selve Sorø, og hvordan Begivenhederne udefra mærkedes som Dønninger i den stille Studieby.

Den ældste Søn Peder var i Sommeren 1796 rejst til Tanger i Afrika, hvor han skulde være Huslærer hos Consul Peder Blicher Olsen, en Broder til den tidligere nævnte Professor Olsen, der ogsaa en Tid opholdt sig i Afrika, senere kom han hjem igen til København, blev Direktør ved det kongelige Teater og vedblev at være en god Ven af hele Familien Pedersen.

Tegnemesteren fortæller meget i sine Breve om Sønnen i Afrika; ofte er han ikke saa lidt ængstelig for ham, især i 1799 da Pesten raser i Tanger. Consulen har med sin Familie forladt Byen, men Peder er af egen fri Vilje blevet der og varetager nu i flere Aar Consulatsforretningerne med stor Dygtighed, han fik her Lejlighed til at vise, hvad han duede til, og blev i 1802 selv udnævnt til Consul, først i Marokko, senere i Washington.

Datterens Forhold ligger altid Faderen varmt paa Sinde; han er, som vi har set, ikke rigtig tilfreds med den Stilling, der bydes hende, og raader hende klogt og kærligt til at hævde sig uden at støde — hun er dog fæstet som Lærerinde, ikke som Kammerjomfru!

En af de Familjer, som Tegnemesterens havde mest Omgang med, var Professor Borchs; de havde i mange

Aar deres Hjem i den Bygning, der senere er blevet bekendt som Ingemanns Bolig; Borch stod ogsaa Fadder til fire af Tegnemesterens Børn deriblandt Frederike. Men man tager næppe fejl, naar man mener, at det dog særlig var hans Hustru, som Troels Pedersen satte Pris paa; hun var født Rosenstand-Goiske og var et sjælden betydeligt og elskeligt Menneske, hun var Tante til Digteren Frederik Paludan-Müllers Moder, og baade hun og hendes Døtre fik stor Indflydelse paa ham, efter at han i 1829 lærte dem at kende. Den yngste Datter, Charite Borch, blev i 1838 hans Hustru. En ældre Søster Benedikte, kaldet Bine, blev gift med Tegnemesterens Søn Frederik Wulf, der var Musiker og Organist.

Frederik Lange fortæller i sin Bog: Frederik Paludan-Müller, om Fru Borch, at hun endnu legede med Dukker, da hun laa i sin første Barselseng som nylig fyldt sytten Aar. Hun var en dygtig Dame og baade følsom og munter; ni Børn fik hun, de fleste af de seks Døtre var meget smukke. Den ældste, der døde som tyveaarig ung Pige, begejstrede i den Grad Præsten i Sorø, at han skrev i Kirkebogen, at den og den Dag »døde den smukke Karen Schellerup Borch«. Hun blev kaldt Charite. Tegnemesteren giver en malende Beskrivelse af hendes Begravelse; han har aabenbart holdt meget af hende. To Aar senere fik Borchs atter en lille Pige, som blev opkaldt efter den afdøde ældste Søster, og det er denne Charite Borch, som vi kender fra den danske Litteraturs Historie; hun blev ligesom den øvrige Familje gode Venner med Tegnemesterens og var senere ofte en kær Gæst i Bromme Mølle.

I 1805 døde Professor Borch, men hans Hustru oprettholdt Hjemmet, som vedblev at være et yndet Midtpunkt baade for unge og gamle.

Her meddeles nogle af Tegnemesterens Breve til Datteren:

Sorøe d 30 October 1796.

Tak kiere Frederike for dit brev af 26 d. m. som jeg rigtig med i værende 10 rd. 2 mk. 8 Sk. har imod taget, det er os kiert at K.hr.inden var fornøjet med Eblerne, din Moder var saa glad over at ingen var stødt. Garnet har vel heller ingen Nød haft at Eblerne var pakket der i. Tønderne havde jeg ikke tænkt paa at faae til bage, var vel ikke værd at betale fragten af, kunne man hitte paa noget at sænde her ud i dem, og de intet skiøttet om dem, kunne det være godt. Fra Din Broder Peter skal jeg hilse Dig, thi du har vel ikke faaet brev fra ham, og der for er det meest jeg skriver i Dag, thi jeg veed du længes og efter efter retning fra ham. Han kom lykkelig og vel til Tanger d 12 September og har skrevet mig til den 17 Sept. Han var 2 Nætter og 1 dag under Veis fra Cadix til Tanger, hvor han havde skrevet et brev som han beraaber sig paa og troer vi har faaet, om hans heele Reise, det gjør mig ondt jeg venter end nu, formodentlig er det sændt med Skipperen. — Consulen [Olsen] og hans Frue tog over maade venlig imod ham, Consulen, sagde ham med den samme aabne fortrolige mine hvor i han saa meget ligner sin Broder, at han ville ansee ham som sin Ven, og jeg skulle være saa frie som hiemme, ville i alle tilfælde give ham de bedste Raad og han skulle intet mangle for at leve fornøjet, hans Børn var ham det kiereste i Verden og deres opdragelse ham det vigtigste, som en Ven anbefalede han ham den Franske Consul et vakkert ungt Menneske, har studeret og Reist i 4e Aar i Tanger, han har alting frit i Huuset, men bor i sin Residents. Børnene synes han saa meget

gode, og den Eldste datter Ketty i sær en meget vakker pige, sin Faders Yndling, han sparer intet paa hendes opdragelse, de tale alle foruden Dansk, Fransk, Engelsk, Spansk og Morisk. Ketty danser og meget godt spansk. Consulen har skrevet til Tydskland efter en Mucicis der skal lære dem paa Claver eller Harpe. Han skriver han lever saa fornøjet at han aldrig vil ønske sig bedre. 2 Værelser har han hvorfra er saadan ypperlig udsigt over Byen og Søen lige til Spanien høje bierge og alle de Skibe der gaae til Middelhavet. Han læser 3 Timer om formidagen med Børnene paa hans Kammer og Tegner en Time om efter midag. den øvrige Tiid er han hans Egen Herre — Consulens Huus er gandske høj og prægtig comod. i alle henseender den bedste af alle Consulernes.

*

Sorøe d 17 Juni 1798.

Tak gode kiere Pige for dit brev. fortryd ikke paa jeg først i dag skriver. I dag har jeg faaet at vide at jeg paa Onsdag kan give mig paa Reisen til Grev Raben i Lolland. dette ville jeg du skulle og viide jeg bliver kun 8te a 14 dage borte i det højeste, jeg skal optage nogle Prospegter, Greven betaler Reisen men fortienesten gaar af paa det jeg skylder ham, det havde været behageligere om jeg kunne have faaet 100 d som jeg bliver forlegen for, da jeg nesten nu troer at O. C. [Ove Christian] bliver cadet. — men det er dog godt paa denne maade at faae aflagt paa Gielden — K. H. G. er eller bliver en rig Mand 100 d for ham skulle man troe var smaa Ting at tiene en gammel bekiendt med, som han ofte har sagt han holdte af. men derpaa tør jeg ikke vel tænke mere. — Er O. C. bestemt til den bane aabner forsynet og

middel og udveje, jeg skal gjøre hvad jeg kand. Men jeg ville skrive til Dig min Elskte Datter O. C. ligger mig stedse saa meget i Tankerne, til jeg faar ham i en Vej, Professor Borch vil i Sommer læse Fransk og Matematik, og Frue Borch, naar hun kommer fra Kiøbenh. Engelsk med ham, saa jeg tænker det skal gaae godt, F. W. C. har vel sagt dig, de begge kan kome til at ligge hos Hr Wøldikes for betaling, at Lieutenant Bille vil gaae det igiennem med ham der udfordres til Examen, for intet skriver F. W. C. — Dit forige brev min kiere Datter gjorde mig ondt, jeg ville saa gjerne du skulle leve fornøyet, og jeg kunne see at du ikke havde den frihed som et hvert Meniske saa meget Elsker og bør stræbe at faae, jeg kan ikke skiøne det er ret godhed, at paa byrde Folk ubehageligere Arbejde end de har paataget sig, du har jo dog ikke paataget Dig at være Kammer Pige, Troer De du ikke Duer til andet saa burde De sige dig det, og acorder med Dig derom, om du fremdeles ville blive paa denne Maade den om Gang er ikke rigtig, og det er mig kiert Du har sagt det, Du har det Onde efter mig, jeg har Ofte før i lang Tiid plaget mig med noget der har lagt mig paa hierte, og ofte maattet gribe det Middel at skrive som just ikke er det bedste thi at tale sammen er meget bedre, det komer kun an paa at faae Munden Aabnet siden gaaer det, thi det saadan trækker er saa bekiendt og igiennem Tænkt. Imidlertid er det nu vist at dersom dette Herskab holder virkelig af Dig og er fornøyet med Dig i det Du har paataget Dig maa det nu vise sig, gjør det ikke det, er der for megen Egennytte under den godhed dig vises, og da er det bedre at Søge om at kome i et Borgerlig Huus, som i mange henseender nu var bedre og fornøjeligere, naar man kunne kun træffe paa gode Folk. Forsynet Sørger

ANNE MARGRETHE BORCH
f. Rosenstand-Goiske (1743–1809)
g. m. Prof. Caspar Abraham Borch.
Efter Pastel malet af Hornemann.
Tilhører Thorolf Pedersens Slægt.
Hendes Datter Bine blev gift med Frederik
Wolf Carl Pedersen.

nok for Dig og deri, lev imidlertid kun Roelig og fornøyet, og gjør hvad du veed er ret og Pligt, og aflad paa en god Maade, hvad der ikke vedkommer Dig, om sligt fremdeles skulle blive dig paabyrdet.

*

Sorøe d: 20 August 1799.

Min Kiere Friderica! Jeg har længe villet skrive Dig til, og skullet, jeg ønsker saa gjerne brev fra Dig, men føler ikke saa meget, at Du og kan ønske brev imellem fra mig, jeg bliver ved ivrigen at ønske mig breve fra mine Børn, der da og er min eneste Glæde, men jeg bliver jo længere jo senere til at skrive til Dem, maaskee gjør det noget at jeg tænker De veed min Forfatning, men jeg veed ikke hvad der hender Dem, jeg staaer, og de gaaer til forandringer som jeg uafsladelig ønsker, maatte falde glædelig ud for os alle. Mit sidste brev om Karittes [Borch] Død fik Du vel min gode Pige, har du ikke hørt om hendes begravelse, maae jeg sige Dig, at hun blev begravet Onsdagen derpaa, 12 unge Mandfolk bar hende hvor i blandt Henning, og 13 Unge Piiger som ikke var confirmeret, alle hviidklædte med blomster kurve paa Armene gik for an, den første Tidende om hendes Død, og dette Syn som skeete Kl: 6 Morgen og jeg stod i mit Vindue og saae, kostede mig Taarer Karite var ikke løkkelig her, hvor for jeg ofte har følt meget ømt for hende, hun havde i grunden et ædelt hierte og mange store Pund, og meget mis kiendt. Christiane var til Doctorens for at see dette, hun og Birgitte skulle først have været med. Hedvig og fleere, men saa blev det om gjort til uconfirmerte. Om Aften var Di der tilige med følgeskabet, det skulle være saa Tilig for at

gaae i stilhed men hvad byen ikke har været paa fære før saa var den da, alle drænge Svene Mestre og Koner strømte her forbie, det Øjeblik de gik med hende Traf just et klart Solskin, siden Regn og Ilinger. Maa Ditte blive Sund og Fridsk som Gud gieve, da og for hende Selv, jeg ville saa gierne et Meniske skulle opnaae den Alder at de kunne mættes af dette livs Glæder, dette liv som er saa skøn saa behagelig for Sunde vel opdragne, der er sig selv mægtig og forstaaer paa den sande maade at nyde det. Til at nyde livet maa vi for Alting afstaae alle bekymringer for det til kommende, kun bruge en hver dag og hver Time saa vel man veed og kan erindre, Karitte havde og bekymringer til hvad nytte. lad dette være Exempel.

Fra Peder fik jeg brev d: 7: denne Maaned du seer der af jeg burde før have skrevet, men du vil undskylde mig, jeg blev ikke lit forundret der over og meget bekymret — han beder paa det kierligste at hilse dig, han kune ikke faae Tiid den gang at skrive Dig til, som vel var, det kan nu kun gaae med Posterne og koster meget mit koste 3 M 4 S og var end da aaben saa enhver kunne læse det, en stoer ubehagelighed, hvad meener Du han er blevet alene til bage i Tanger, og Pesten raser Rundt der omkring og levner i mange Stæder nesten ingen dog troer han med Guds hielp at befries han siger de Christne som boede i Rabat eller Sale hvor alle ellers ere uddøde, ere befride fordi de ere bleven i Deer huuse og paa det omhyggeligste vogtet dem, han som har et halv Aars for raad i Huuset meener og paa denne Maade at befries, imidlertid har han Consulens forretninger at besørge, han med Familie er taget til Spanien for Pestens skyld, Peder siger det er hans frie Valg, han haaber der ved bidrag til hans forfremmelse, jeg synes det er for

meget vovet, kan han forestaae Consulatet godt, og komme med livet der fra, kan det maaskee have sin Nytte, imidlertid gjør det mig Ondt. jeg havde gjort mig haab om Glæde af ham — og nu seer jeg den Efterretning i møde: deres Søn har Pesten berøvet Dem, i sin blomstrende bedste Alder — Jeg skriver ham snart til og skal hilse fra Dig som han stedse viser at holde meget af, kan det brev træffe ham i live — Med Christian gaar det godt hidtil, Henning kom fra Kiøbh. for leden Dag, og sagde fra Frue Wøldike at han var bleven virkelig cadet med 4d Maanedlig Gage. det glæder mig, han har kostet mig meget til denne Reise han nu er paa, det var ikke godt saadant skulle gaae for Ofte paa, nu har jeg god haab i henseende til ham, Henning har og saa faaet nogen Haab derinde men han stakkels har saa tit haabet for gieves Gud gieve han dog var nogenledes forsørget, eller dog befriet for sin giæld. Professor Olsen skriver jeg og til i Dag for at faae nærmere efterretning fra hans broder og Peder — Din Moder er endnu paa Aagaard, men nu venter vi hende snart, fra Christiane skal jeg hilse. dit læret er nu bleget, vil du have det før Du kommer til Byen saa er Du saa god siger os Maaden at sænde det. Nyt er her ikke. Geheimeraad Steeman vor Amtmands Fader er her, Frue Borch Reiser over Morgen til Kiøbenhavn.

*

Underligt er det at læse om, hvordan Troels Pedersen 2. April 1801 sidder i sin Stue i Sorø, mens Slaget paa Reden foregaar. Hans Hjerter bæver for Danmarks Skæbne, for Hovedstaden og Kongefamiljen, og han ængstes for sine kære Børn; er hans Udtryk end efter vor Tids Sprogbrug lidt sentimentale, lader de dog ingen Tvivl

om hans varme Sindelag. Mange Overvejelser har han angaaende Datterens Fremtid, der er Tale om forskellige Pladser, bl. a. hos en Familie Qvistgaard; han raader hende saa godt han kan, men overlader fuldkommen Afgørelsen i hendes egne Hænder; ofte gennemdrøfter han de forskellige Planer med Fru Borch, til hvem han har den største Tillid. Og til Trods for, at Frederikes Mor nærer Betænkelighed ved, at hun kommer til Hof-fet, bliver hun dog Lærerinde for den lille Prinsesse Caroline, efter at hun blandt andet har overvejet Muligheden af at tage som Lærerinde til Olsens i Amerika!

*

Sorøe d. 17 Aug. 1800.

Min gode Kiere Datter!

Tak for Dit op hold hos os, og for Dit Brev Du er Dig lig i alt og i alt mig over maade kiere, kun dette gjør mig Ondt at du imellem ikke er fornøyet, jeg skriver ikke dette for Du skal skiule noget for mig, ney kiere Piige, bliv ved at sige mig det Mindste som ligger dig paa Hiertet, kan jeg ikke borttage den byrde som trækker dig, kunde jeg maaskee dog lette den, ved at adsprede de tanker lidet, som for aarsager den, for nærværende ønskede jeg dette maatte skee ved at tænke som jeg, Du har jo dog nu kiere Piige viist at Du kan forrette det du har paataget dig, og har alles bifald som kiender Dig, Du kan da ikke mangle op hold, men kan end og vælge imellem opholdstæder, Du seer at fleere vil have Dig, Du er altsaa ikke bunden til Din nærværende forfatning, som i hvor god den fra en vis side er, dog ikke stemmer med dit homeur, og maa der for ikke vare for længe, at det ikke for meget skal nedslaaes. imidlertid troer jeg

med Dig, at det er bedst at gieve Tiid, da der er inter hos O: som haster, (at Reise til en anden Værdens Deel, kunne jeg ikke udholde, og hvad udsigter var der, ja maaskee Sprog, nogle Penge det sidste kunne være brav nok, det første behøver du ikke,) De veed jo Du har løst at tage til Dem, om Du kan forlade Dem du er hos, giv kun Tiid, forsynet har ledet Dig i den Vej du er, den vil vist og vise dig leilighed, naaer her til Dit beste en anden bør betrædes, og skulle du end ikke gjøre noget Parti medens du er saa ung, eller saa tilig som andre af din Alder der har Penge, saa har du dog mange lige, hvor ofte vindes ikke ved at bie. Tvivl kun ikke paa at de Skabninger Du skal frem bringe og danne til denne jord og Ævigheden blive borte, om Gud som seer i det uendelige, seer det gavnlig. og andet bør ingen af os ønske, jeg kan ikke udtrække hvad jeg føler for dig, men stræb min inderlig kiere datter at over give Dig gandske i Guds haand, og forret hvad du bør med et munter Sind, sørg ikke for efter tiden, lad Gud sørge — Fra Din Moder skal jeg kierlig hilse og takke Dig her følger 1 m til det du vidste nok, flere havde hun ikke i Dag, Vanterne syntes hun best om Lyseblaae. jeg tør nu ikke bie længer, jeg Kysser og omfavner Dig min Elskte Datter. lev ævig vel.

Troels Pedersen.

*

Sorøe d: 2 April 1801.

Min kiere Datter! for Dit vist forventede brev af 31 f: M: Takker ieg Dig mangfoldig, Du maa i denne Tiid stræbe at skrive mig til hver post dag, det vigtigste af hvad Du, og den kiere O: C: veed, lad kun mig betale brevene. Det som nærmest intresserer Dig og mig i Dit

brev, er Fr. Oldb. forslag, hvorfor ieg end meere agter hende, foruden den Ros hun eller Fr: Fabritsius giver den Qvistgaardske Familie (I dette Øjeblik Kl: 11½ høres her en stærk Kanonade, ieg kan ikke høre den, men jeg seer alle menesker staar i Vinduer og Døre i gaden, og fik det der af at vide, GUD DU ALMÆGTIGE beskierme DANMARK, og nu dens hovedstad, skal den straffes for at vende tilbage til Naturen, da ikke for hart. Jeg sagde strax i Morges, da jeg (som hver dag) havde været i haven og Venget for at erfare viedere, i Dag vil Fienden Engste os. Det Danske Kongehuus! og over hovedet den Danske Regering ere i alle rækker saa Elsket, at det ikke staaer i nogen Fare, Gid kun ikke vor Dyrebare Kronprinds vover sig for yderlig for fødeland! Konge! og Marie! jeg har læst Guldbergs Sang til hende og været meget rørt derover.

*

Sorøe d: 17 Dec. 1801.

I anledning af Dit brev af 14 og 15 d: m: veed jeg min kiere Datter ikke hvad ieg skal raade Dig, jeg seer ikke forud hvilket det bedste for Dig er, Du kiender Tingene bedre ind jeg, har god forstand, naar De gierne vil beholde Dig hvor Du er, du og gierne uden misfornøjelse heller vil blive der saa følg dit hiertes tilbøylighed og frasig dig den omskrevne Plads vil der kun ikke blive fortrydelse da Du har søgt den, naar Du siger hvad K:inden raader Dig, ordner K:hr: vel Sagen. det er langt fra at jeg skulle raade eller overtale Dig til at gaae end i en Plads, hvor Du efter beskrivelsen og Dit homeur bestandig ville blive misfornøyet og uløkkelig,

ney handel her efter Din Frie Villie, dette er og Din Moders Mening.

Den gode Gud lede Dig paa de rette og bedste Vej, dette Ynskes af hiertet baade af Din Moder og mig — Endnu, Din Moder kom mens jeg skrev dette og sagde skriv kun jeg har aldrig syntes saa godt om Hun kom til Hoffet. — Din Moder beder Du for indlagde 1 m vil stræbe at købe Hende noget Silke af det slags C: har optegnet paa hoslagte Seddel. og sænde Hende det med første leilighed, maaskee med Frue Borch. for at gjøre Din Moder en lille fornøjelse ville jeg gjerne havt det Katun jeg skrev om, jeg skal sænde Pengene saa snart jeg veed hvad det koster, — Dagen efter gjorde det mig Ondt jeg ikke Erindrede Din Fødsels Dag, Du maa ikke troe det var forsættelig, det gik mig ikke bedre med Henning han kom just til mig den 10. og blev hele Aften.

TIL HOFFET!

I 1802 FORLOD FREDERIKE Overpræsident Urnes Hjem og tiltraadte sin nye Plads hos Hertugen af Augustenborg; Faderen trøster sig med, at »af de forneme Cirkler kunne du ikke komme blandt bedre Mennesker«; han har hørt, at Hertuginde, »som er Hovedpersonen«, allerede forud har faaet Godhed for Datteren; lidt betænkelig er han ved Udsigten til, at hun maaske skal rejse til Augustenborg en lille Tur i Løbet af Sommeren. Han tænker dog, de saa kan mødes ude i »Krebshuset«, en Kro tæt nord for Sorø, som var et Samlingssted for rejsende fra Syd og Nord. — Senere hændte det mange Gange, at den elskede Prinsesse satte Frederike Stævne samme Sted, naar hun med sin Gemal var paa Rejse mellem Odense og Hovedstaden.

Alt i alt er Troels Pedersen glad og føler sig beæret over Datterens nye fornemme Condition; mange lykønsker ham ogsaa dertil. Men det er nok ikke saa helt let at skaffe Penge til Udstyr. Peder har lovet at hjælpe hende med Forskud, men mon han holder Ord? Han har ofte lovet Christiane en Harpe, og endnu har hun ikke faaet den; han er jo ogsaa saa langt borte.

Der er aabenbart noget i Luften om en Forlovelse mellem Frederike og en vis M; Faderen raader hende dog til foreløbig at se Tiden an og ikke forspilde det, hun nu har. Han er ogsaa ivrig efter at hjælpe hende til at faa en god og paalidelig Kammerjomfru; nu er hun

jo rykket saa højt op i Rangforordningen, at en saadan ikke kan undværes!

Tegnemesteren har faaet en Lotterikollektion; der er meget at skrive, og det er svært for Øjnene, sommetider danser alle Tallene rundt for ham, men den har sikkert medført en højst fornøden Forøgelse af hans smaa Indtægter.

Fra den Tid Frederike er hos Hertugen af Augustenborg findes der kun faa Breve fra Tegnemesteren. I Begyndelsen af Marts 1806 tager han og hans Hustru en lille Tur ind til Hovedstaden, han synes, Mette Sophie dog ogsaa en Gang skulde se al Stadsen derinde; selv føler han sig ikke rask, og han nærer Bekymringer for hvordan det skal gaa hende, naar han ikke længere lever; han formaner meget rørende Datteren og sine andre Børn til at tage sig godt af hende. Det gjorde de ogsaa, da den Tid kom, da hun var ene; han levede dog endnu ti Aar.

*

Sorøe d 21 Juni 1802.

Dit kiere Brev af 11. 12. 14. d: M: leverte Henning mig den 16. s. M. Det glæder mig min kiere Datter Du er fornøyet over dit Valg, Jeg var bange, som Steeman sagde, om hun betænker sig for længe, kommer der kun ikke andre hende i forkiøbet. Vi ville vist begge have fortrydt saa vit jeg kan forestille mig, om Du Selv havde været aarsag i, at en anden havde faaet dette, jeg faaer nu løkønskninger for Dig, det er og en løkke for en fattig Pige, og en glæde for hendes Forældre at see hende forsørget. — Hendes adfærd imod Dig, hendes Hofdames godhed for dig (det er jo hende som syn-

tes Du lignet Grevinde Raben) spaaer alt godt, den lille Prindsesse vinder Du nok det har ingen fare, jeg har og det Haab alt gaar godt, et par Maanedes Tiid vil det vel ikke blive saa behagelig for Dig, end til Du bliver kiendt, men dette er jo saaledes over alt, vær ved et fridsk mod, gaae lige frem og gjør Ret, og Gud vel-signer Dig.

*

Sorøe d: 27 Febr. 1806.

Tak min inderlig Elskte Datter for Dit kiere brev, og de gode Ønsker for mig ieg veed De komme fra et oprigtig Hierte, derfor glæder de mig inderlig. Du har igien som ofte før, ønsket og bedet mig til Dig, for at Pleje mig i min Alderdom, om ieg skulle blive gammel, og Svag, ingen ønskede ieg hellere om mig end mine kiere Døtre paa det sidste, eller dog een af Dem, men der paa vil ieg ikke bygge men over give mig til Guds barmhiertighed. — Jeg troer stedse at Din gode Moder over lever mig, og saa længe hun lever med mig. tænker ieg ikke at forlade dette Sted, en nye Sted og leve-maade frygter ieg med mit Emfintlige sind, ville ikke gjøre mig saa løkkelig, som ieg veed vist Du min gode kiere Datter ønskede at gjøre mig. Men kommer ieg ikke til at Nyde Din Godhed, saa til Troer jeg Dig lige saa og Din til kommende, at De vil bære omsorg for Min gode Kone, Deres Moder, baade for hendes og min Skyld. vise hende ald den Godhed som baade hun og ieg var til Tænkt — hun har fortiendt, at hun, ikke skulle blive en gammel fattig og forladt Enke — Ville lykken føye det saa, at hun kunde faa et Roelig Værelse hos dig hvor hun kunne have alt for sig selv, thi at være inde hvor der er Børn og Støj længer end

hun løstede det ville ieg ikke ønske, ieg veed hun taaler det ikke godt. Hun er og saa flittig og over maade virksom, at hun ikke burde forstyrres i det som er saa nøttig, og er hendes løst og glæde, nogle vanskelighed følger gierne med alder dom. Men det er Dig og os alle velbekiendt, at hun er den Redeligste Christeligste arbeidsomste, den hiertelige gode, kort den bedste Moder der kan tænkes. det vilde smerte mig om hun ikke kom til at leve løkkelig efter min Død, saa naar Gud vil dette indtræffer har ieg Raadt hende at sælge alt, hvor af dog kan komme en deel som med en liden Pension, og det hendes gode Børn vil bidrage, saa kan hun med gode Raad og vejledning og kierlig omgang nok komme til at leve løkkelig den trøst beroliger ieg mig med. — tak for Du ville hielpe med Penge, men Fredag efter maa ieg være her hiemme 200 300 Lotterisædler er til hver Trækning at besørge saa ieg har ret min fulde hyre. F: W: C: havde vi den glæde at see, han spiste Aften hos os. — det glæder mig meget K: H: kommer sig gid det tiltage. Gud give os Fred og Din Moder hilser 1000 gange og lige saa Din kierlige

Fader

T. Pedersen.

HERTUGEN OG HERTUGINDEN AF AUGUSTENBORG

FOR RIGTIG at kunne sætte os ind i Forholdene i det Hjem, hvor Frederike nu fik sin ansvarsfulde Gerning, maa vi se lidt nærmere paa det hertugelige Ægtepar, hvis Datter hun skulde opdrage.

Vi træder her fra de rent private Forhold, vi hidtil har beskæftiget os med i Familjerne Jørgensen, Pedersen og Urne, ind paa et Omraade, som i høj Grad berører dansk Historie. Det er underligt at tænke paa, at Frederike, der efter alt, hvad vi kender til hende, var en indadvendt Natur og ikke saa lidt ængstelig med yderst beskedne Tanker om sin egen Dygtighed, nu træder ind paa en betydningsfuld Plads, hvor hun omend i al Beskedenhed faar Del i den Opgave at lede den lille Pige, som engang blev Danmarks Dronning, og som ved sin Mildhed, Retsindighed, varme Menneskekærlighed og ikke mindst ved sin dybe Interesse for de smaa blev en af de mest lysende Kvindeskikkelser i det nittende Aarhundrede — en Dronning saa elsket og agtet som faa i Danmarks Historie, lige til hun i en Alder af 85 Aar lukkede sine Øjne. Vi skal senere se, hvordan Prinsessen selv værdsætter den Indsats, den unge Mamselle Frederike Pedersen kom til at gøre.

Lad os først se lidt nærmere paa hendes Forældre, thi det er dog Far og Mor, som tilsammen skaber Hjem-

mets Atmosfære, hvad enten det drejer sig om smaa borgerlige eller om fornemme kongelige Hjem. Dyb Kærlighed og Forstaaelse mellem Forældre skaber Hjemmets Harmoni. Selvbeherskelse og Hensyntagen til andre faar selv vanskelige Livsforhold til at glide nogenlunde jævnt.

I dette Hjem savnedes dog Kærlighedens dybe Harmoni mellem Ægtefællerne, men da de begge var retsindige og ønskede det bedste for deres Børn, kæmpede de hver for sig deres Kamp gennem Selvbeherskelse og gensidig Hensyntagen og skabte derfor alt i alt et lyst og lykkeligt Hjem for deres tre Børn. Alligevel har den dybtgaaende Divergens mellem Far og Mor nok sat sit Præg paa et saa fintmærkende Barn, som Caroline Amalie var. Hendes dybe Ønske har sikkert været at forene disse to, som begge stod hendes Hjerter saa nær; men Modsætningerne var store.

Hertug *Frederik Christian* af Augustenborg (1765—1814) var en ualmindelig velbegavet og oplyst Fyrste med mange gode Interesser, men disse gik ikke som hos de fleste Prinser den Gang i Retning af Militærvæsen; mens hans Brødre Emil (1767—1814) og Christian August (1768—1810) traadte ind i den dansk-norske Hær, søgte han andre Baner for sin Kundskabstrang og Virksomhedslyst. Og netop herved har han nok vundet vor store Statsmand A. P. Bernstorffs særlige Yndest.

Allerede i 1779, da Hertugen var 14 Aar gammel, foreslog Bernstorff Statsraadet at forberede et Ægteskab mellem ham og Kronprins Frederiks Søster Louise Augusta, Christian den syvendes og Karoline Mathildes Datter; hun var den Gang kun otte Aar gammel (født 1771 — død 1843). Der kunde nemlig være Fare for,

at den kongelige Mandsstamme vilde uddø, da dens to sidste Skud foruden den sindssyge Konge Christian d. VII: Kronprins Frederik og hans Farbroder Arveprins Frederik begge var svagelige. Arveprinsen havde allerede paa dette Tidspunkt været gift fire Aar, men var barnløs, da hans tre ældste Børn var døde straks efter Fødselen. Efter Kongeloven kunde der være Udsigt til, at Louise Augusta blev Arving til Danmark (Kongeriget og Sønderjylland) og Hertug Frederik Christian til Holsten. Ved et Ægteskab mellem disse to vilde altsaa de paagældende Lande kunne nedarves til deres Efterkommere.

Baade Hertugens Familje og Statsraadet fandt disse Planer tiltalende, og med disse Muligheder for Øje fik den unge Prins en alsidig og omfattende Uddannelse ved Universitetet i Leipzig, hvor han især lagde sig efter Historie, Lovkyndighed, Statsvidenskab og Filosofi; han besøgte saa en Del større tyske Byer og kom endelig i 1785 til København for at lære sin tilkommende Hustru at kende.

Medens den unge Prins allerede i 1779 blev underrettet om de Fremtidsplaner, man havde lagt for ham, og Ægtepagten i 1780 blev underskrevet af Kong Christian VII og Hertug Christian Frederik d. ældre af Augustenborg, fik den lille Prinsesse foreløbig intet at vide derom. Selv i April 1785, da Frederik Christian er blevet modtaget med store Æresbevisninger ved det danske Hof som Kongens vordende Svigersøn, kender »Kronprinsesse« Louise Augusta — saaledes blev efter den daværende Sprogbrug Kongens ældste Datter kaldt, — intet til, hvad der saa snart forestod hende. Frederik Christian skriver om hende til sin Søster: »Prinsessen er, det kan jeg med Sandhed sige, smuk

og elskværdig, hun vinder ved nærmere Bekendtskab. Endnu ved hun intet.« Han føler sig tiltalt af hende, og ønsker, at deres Forlovelse skal deklareres allerede den 7. Juli. Saa hurtig gik det dog ikke, men Dagen efter hendes Konfirmation 1. Oktober 1785 blev Sagen ordnet imellem dem.

Prinsesse Louise Augusta var livlig og meget smuk med et heftigt Temperament, mens Hertug Frederik Christian var lille og svagelig og havde noget stift og afmaalt i sit Væsen. Hun elskede sin Broder og deltog gerne med ham i Hoffets Fester, mens han foretrak at drøfte videnskabelige og politiske Spørgsmaal med ældre, erfarne Statsmænd. Derfor følte hun ingen Lyst til at leve Livet med ham. Kærlighed og Ægteskab havde hun næppe hidtil skænket mange Tanker, men hendes Broder Kronprinsen erklærede overfor hende: »Fædrelandets Vel kræver dette Ægteskab,« og saa gav hun efter. 14. Oktober 1785 blev Forlovelsen offentliggjort, og allerede den 27. Maj 1786, før den unge, men tidlig udviklede Brud endnu var fyldt 15 Aar, fejredes Brylluppet.

Hertugen blev Medlem af Statsraadet, og hans unge Hustru glimrede ved Hoffets Fester; han blev udnævnt til Patron for Universitetet og senere til Chef for det kongelige Bibliotek. De boede om Sommeren paa Augustenborg og om Vinteren i København. Mens der i Begyndelsen herskede et godt Forhold mellem Kronprinsregenten og hans Svoger, opstod der senere store og dybtgaaende Uoverensstemmelser, der navnlig bundede i deres forskellige Opfattelse af Hertugdømmet Holstens Arveforhold; endnu værre blev det, da de begge i 1810 bejlede til Stillingen som Tronfølger i Sverige, efter at den designerede Tronfølger, Hertug

Frederik Christians yngre Broder Christian August pludselig var død; ingen af de to Svogre naaede dog deres Hensigt, den franske Marskal Bernadotte blev udnævnt til Karl XIII's Efterfølger.

Fra den Tid af kunde Hertugen ikke døje sin kongelige Svoger, mens Hertuginde vedblev at være sin Broders begejstrede Tilhænger. Og hvad værre var, Hertugen indpodede dette Had i sine Sønner, samtidig med at han hos dem indskærpede de Arvekrav baade til Holsten og Sønderjylland, som han mente at have, hvad der i nogen Grad forklarer, om end ikke forsvaret, den Stilling, de indtog til Oprøret i Sønderjylland 1848.

Modsætningerne var altsaa store i dette Hjem, hvor Frederike nu fik sin Gerning. Hertugen stærkt tysksindet, interesseret i Oplysning, Kunst, Videnskab. Hertuginde glødende i sin Kærlighed til alt dansk, livlig, ildfuld, praktisk anlagt, hjertelig og naturlig.

Prinsesse Caroline skriver i sine Breve om *Papa* og *Mor*; hun talte og skrev Tysk med Faderen, Dansk med Moderen. Sikkert har den blide lille Prinsesse, der havde arvet nogle af de bedste Egenskaber fra begge Forældre, tidlig lidt under den manglende indbyrdes Forstaaelse hos Forældrene og gerne villet binde dem sammen; efter sin Konfirmation skriver hun til *Selle*, som hun kalder Frederike Pedersen, om hvor lykkelig hun følte sig ved i Kirken at sidde imellem sin Far og Mor.

Forældrene ved godt, at de i fundamentale Spørgsmaal er bunduenige — 13. Januar 1809 skriver Louise Augusta — paa Fransk — til sin Mand: »Hvad Politik angaar, har du Ret, der bliver vi aldrig enige; vi ser Sagerne fra helt forskellige Synspunkter!« Men der er dog et Omraade, hvor de mødes, det er i deres store

Kærlighed til Børnene, derfor lykkes det dem ogsaa at skabe et lykkeligt Hjemovre paa Augustenborg. Og det er i denne Familjekreds, Frederike nu træder ind som Lærerinde og Opdragerinde for den lille, 6aarige Prinsesse; til Trods for Længselen efter sine kære staar disse Aar lyse og lykkelige i hendes Erindring. Det varede ikke længe, før den lille Prinsesse elskede sin unge »Selle«, og denne Kærlighed bevarede hun trofast hele Livet igennem og gav mange Beviser paa den baade overfor Selle og hendes Slægt.

Hertugparret havde tre Børn: Caroline Amalie, f. 28. Juni 1796, og hendes to Brødre Christian og Frederik, der var 3 og 5 Aar yngre end Søsteren, men Frederike skulde kun tage sig af Datterens Opdragelse.

PRINSESSE CAROLINE AMALIE

DET ER EN AFTEN I DECEMBER 1802. Prinsesse Caroline er lige kommet i Seng, og hendes kære Selle sidder paa Sengekanten og passiarer med hende, saadan som Børn saa godt kan lide. De er fra København rejst over til Sønderjylland, til Augustenborg, men er kort efter flyttet over til Gravensten Slot ved Flensborg Fjord. Det er den tredje December; Frederikes Tanker søger nok hjem til Sorø, til Far og Mor; et lille Brev har hun dog vist faaet fra dem i Aar. I Fjor glemte de helt den Dag; det er dog altid lidt underlig at fejre den ude mellem fremmede. Og her under de nye og større Forhold ængstes hun ofte for, om hun kan slaa til.

Men een Ting er sikker, Frederike er kommet til at holde inderlig af sin lille Elev, hos hvem der ikke findes nogen af de Vanskeligheder, som hun maatte kæmpe med hos sin første Elev, og som har kostet hende mange Taarer; den lille Pige er ikke blot artig og velopdragen, men hun er kærlig og har et varmt Hjerter, de to har det allerede saa godt sammen; og Arbejdet gaar som en Leg.

— Aa, fortæl mig noget, fortæl mig om, hvordan det var, da du var lille! beder Prinsessen.

Og saa fortæller Frederike hende, betror hende sin Hemmelighed, at det i Dag er hendes Fødselsdag, og skildrer for hende, hvordan hun fejrede den Dag i sit Barndomshjem i Sorø. Den lille bliver helt betaget. —

Mon hun ikke har slynget begge Arme om Selles Hals og givet hende en rigtig Knusetur, samtidig med at hun ønskede hende til Lykke. Og jeg er næsten bange for, at Klokken er blevet lovlige mange, før Caroline faldt i Søvn den Aften. Men jeg er ganske vis paa, at hun bragte nogle varme Solstraaler ind i Selles Hjerter!

Prinsesse Caroline glemte aldrig den Aften; hun husker næsten hvert Aar denne Dag og skriver til sin »Elskede Selle«, og atter og atter mindes hun, da hun laa i sin Seng paa Gravensten og fik Hemmeligheden at vide, hun minder om det baade i 1811, da hun er femten Aar, og i 1822, hvor hun efter sin Lykønsknings skriver: »stedse tænker jeg paa *den* af dine Fødselsdage, hvor du opdagede mig, at Du var født paa den Dag; det er i Dag nu 20 Aar siden; hvor vi begge er ældede siden den Dag, men hvilken Glæde for mig at finde min gode Selle endnu stedse med samme Sindelag mod mig; dog maa jeg bede Dig i Dit næste Brev ej at forglemme det engang tilsagte *Du!*« Og endnu i 1831 i et af de allersidste Breve, Frederike modtog fra hende, mindes Prinsessen atter denne Aften for 29 Aar siden paa Gravensten Slot. En Maaned derefter lukkede Frederike sine Øjne.

Barnesindet er forunderlig modtageligt, og Selle har formaaet at trænge derind. Minderne faar saa ofte Liv i Prinsessens Breve: Da »Fritz« — Prins Christians Søn af første Ægteskab, senere Frederik den syvende — fylder ni Aar, mindes Prinsessen sin niaarige Fødselsdag og Selles Kærlighed mod hende. Og saa Juleaften! Der altid lyser med festlig Glans blandt Barnets Minder: »Juleaften tænkte jeg ret meget paa dig og paa de glade Juleaftener, vi har oplevet sammen« (1811); hun vedbliver hele Livet igennem i Drømme at omgaa Selle,

hvad der altid er et Tegn paa, at der er mere end overfladisk Berøring mellem Mennesker.

For Frederike har den første Tid nok ikke været let, hun led under den Tanke, at Hertuginde maaske vilde blive skuffet over hende. Men hun havde en udmærket Støtte i Hofdamen Frøken v. Møsting, der havde været Hertuginde's kærlige Opdragerinde og endnu stadig var knyttet til det lille Hof; overfor hende lettede Frederike sit Hjerte, og i et langt fransk Brev beroliger hun kærligt og overbevisende den unge Pige og forsikrer hende, at hun er paaskønnet og fylder sin Plads. »De maa tro mig, naar jeg siger, at Hertuginde er overordentlig tilfreds med Dem, hun har aldrig med et Ord antydet, at De manglede de Evner eller Kundskaber, som man kræver af en Lærerinde; naturligvis taler De ikke Fransk og Tysk fejlfrit, men det er for hende langt vigtigere at have til Caroline en Person med god Karakter, ligeligt Humør og med en fortrinlig Moral.« Og hun hævder, at Fru Urne har haft fuld Ret i, at Caroline aldrig havde kunnet komme i bedre Hænder. Hun er overbevist om, at Caroline med sin blide og gode Karakter med Guds Hjælp vil udvikle sig paa bedste Maade og vil opfylde alle de store Forventninger, man har til hende. »Jeg vil ikke opleve den Dag, da hun er voksen, men Haabet om, at det gode i hende vil udfolde sig, vil formilde min Død; thi jeg elsker det Barn; om det var mit eget, vilde jeg ikke kunne elske hende mere!«

Det er et lykkeligt og naturligt Liv, Prinsessen og hendes Brødre lever, de har flere jævndrende Kammerater, og de færdes meget ude i den dejlige Natur. Livet er optaget af Arbejde og Fritidssysler: i Smaabreve til sine Veninder, til Hofdame v. Møsting, til sin Fader

og andre fortæller Caroline om alt, hvad hun oplever, og om de Gaver, hun faar til Fødselsdag og til Jul, og om deres smaa Fester og Udflugter.

Af Smaabreve, som er skrevet af den lille tiaarige Prinsesse, mens Frederike endnu var hendes Lærerinde, meddeles her nogle Uddrag:

»Kære Papa! — Du skulde bare se, hvor smukt her nu er; hele Øen er grøn, der er næsten ikke et Træ, der ikke er grønt undtagen Egen, og Nattergalen synger saa dejligt. I Gaar var vi ude med Mor lige til Klokken var ni.« (21. Maj 1806.)

»Kære Papa! Mange Tak for dit elskværdige Brev. Nu er Egene her i Lunden ogsaa sprunget ud. I Gaar var vi en hel Time ude med Mor at ro og fiske, men vi fik ingenting. Lisbeth fangede kun en død Fisk med Haanden. Fritz og Christian vil i Dag give den til Hønsene.« (28. Maj 1806.)

»Laurent (Danselæreren) kom Lørdag Aften med sin lille Søn. Han kommer hver Morgen Kl. 8 til mig, saa lader han mig gøre Positioner, Battements, Reverenser og lader mig marchere. Fra 5—6 giver han Fritz og Christian Undervisning, og jeg danser fra 6—7. Paa-fuglene kan jeg ikke mere fodre, for der er ingen, men Hønsene fodrer jeg hver Eftermiddag. Tænk bare, Tante Lotte har nylig lagt en And paa 16 Æg, de smaa skulde komme til min Fødselsdag; saa kommer vi i Gaar Morges ned paa Øen, og da vi skal se til den, saa er der en, som har taget Anden og 5 Æg. Nu har Lisbeth lagt de andre 11 Æg under en Høne, for at den skal ruge dem ud. Af Duerne, som nu kommer, vil jeg forære 2 Par væk og beholde de andre.« (7. Juni 1806.)

»Lotte og jeg har i Augustenborg faaet et lille Hus, hvor der er en Stue, et lille Spisekammer og øverst oppe et lille Loftsrum til vore Duer. Vi har ogsaa en lille Hønsegaard og et Hus til vore Høns.« (20. Juni 1806.)

»Gode Naade! — Du tror, at jeg havde moret mig saa godt paa Sønderborg Marked, men det var dog ej Tilfældet, da det var saa daarligt Vejr med Regn og Blæst. Vi have i Gaar seet nogle Konstberidere, som vare kommet herhen. De gjorde mange Konster, som fornøjede os meget.«

»Jeg takker dig for dit kiere Brev og for dine Lykønskninger til min Fødselsdag. Jeg takker dig ogsaa for de skjønne Foræringer, som du sendte mig. Om Morgen da jeg var staaet op kom Fritz og forærede mig en meget skøn Kjole af rødt og hvidt Sirts. Den Kjole tog jeg straks paa. Da jeg var færdig med at drikke min Kaffe, saa hentede Papa Tante, og saa blev jeg ført hen til mit Bord. Jeg var ret fornøjet, da jeg fik de franske Ørenringe af Papa og de fra Moder og det lille Hjerte og Moders og Papas Portraiter.« (Her nævnes en Mængde andre Gaver.) »De skønne Kopper du forærede mig bleve brugte samme Dag, vi drak Chokolade af dem paa Øen. Da vi vare kommen hjem, spiste vi til Middag, og der var Musikanter som spillede ret skønt. Efter Bordet spadserede vi i Vandholm, men Christian Fritz Lotte og Pechlin og mange af de andre gik ikke med, de havde noget at gøre for mig til Aften. Da Moder gik spadserende med de fremmede, saa gik jeg med de andre Børn bag Kirken; der legede vi et Par Timer, fik til Aften Jordbær med Fløde. Endelig kom Moder og hentede mig. Da vi kom ind i Spejl-

salen var der opstillet et Theater. Da Gardinerne blev trakt til Side, kom Lotte og Pechlin ind klædte som franske Bønderpiger med en Kurv med Blomster.«

Derpaa skildres den lille Ballet, der opføres, som slutter med, at alle de dansende bekranser den lille Prinsesse!

Til en Veninde i København skriver hun: »Jeg ønsker meget, at vi næste Vinter kom til Kiøbenhavn, men ak! Det tvivler jeg meget om, thi Papa har jo solgt vores Huus.« Hun fik Ret med sin Tvivl — der gik mange Aar, før hun atter gensaa Hovedstaden. Hertugen ønskede ikke at opholde sig der, da Forholder til hans kongelige Svoger var alt andet end godt. Først i 1815 som Prins Christians Hustru kom hun atter til Kjøbenhavn.

Flere Aar efter at Selle har forladt Augustenborg skriver en af Prinsessens Veninder, Charlotte Henrichsen — dette Brev er paa Tysk! —: »Tro mig, vi taler ofte om vor kære Selle, og endnu kan Caroline ikke, naar hun er alene med mig, nævne dit Navn uden at fælde et Par Taarer!«

Og en anden af Vennerne paa Augustenborg Frederike Grotrian, synes, at der er saa kedelig den Vinter, hvor Selle er rejst, »du kunde altid finde paa Morskab og Afveksling«. Mange smaa, muntre Fester blev fejret paa Augustenborg og i dens skønne Omegn, og Selle var ikke den mindst opfindsomme.

I et Brev til sin Søster skildrer Hertugen, hvordan man i Efteraaret 1804 fejrede hans Fødselsdag paa Gravensten: »Paa min Geburtsdag blev jeg behagelig overrasket ved en lille Aftenfest og Illumination. I Spisestuen stod der paa Bordet en Pyramide med mit oplyste

Navn, omkranset af Blomster. De tre Børn stod i Forgrunden klædt i hvidt, en Laurbærkrans slyngede sig om dem. Caroline, der stod i Midten, havde i Haanden en lille Kurv med Blomster, et Lykønskingsbrev, en Tegning og en Silkepunng. Bag Børnene stod paa hver Side af Pyramiden min Hustru, Hofdamerne Normann og Pechlinen og Mamsellen, hver af dem holdt en Blomsterguirlande i Haanden, som hang ned fra Pyramiden. Da jeg traadte ind i Stuen, begyndte de at synge, derpaa bekransede Damerne Pyramiden, og Caroline overrakte mig sin Kurv!« Bagefter er der saa stor Illumination i Haven. Det lyder da festligt! Mamsellens Navn nævnes ikke, men det har ganske sikkert været Frederike Pedersen.

Men Arbejdets Alvor gik Haand i Haand med Fornøjelserne. Louise Augusta var virksom og praktisk, ogsaa hendes Børn skulde oplæres godt.

Mange Aar senere mindes Caroline Amalie, da hun skal læse Bibelhistorie med Fritz, hvordan Selle jævnt og ligefremt havde fortalt hende om Skikkelserne i den gamle Pagt. Baade Hertugen og Hertuginde var som alle paa den Tid nærmest rationalistisk præget; de var bange for at tale til deres Børn om Gud, lærte dem heller ikke som smaa at bede, hvad Prinsessen mange Aar efter nævner som et dybt Savn. Det har nok ogsaa her været Frederike, der fik Lov at saa Sæden til evigt Liv i den aabne Barnesjæl.

Da Frederike var hjemme paa Besøg i Sommeren 1806, blev hun den 11. August forlovet med Hans Henrik Jørgensen i Bromme Mølle — »den gode Jørgensen«, som Tegnemesteren kalder ham. Hun vedblev dog endnu noget over et Aar at være Lærerinde for Prinsessen. Den 11. November 1807 kom hun til Sorø

Prinsesse CAROLINE AMALIE (1796–1881).

Malet 1808 som Gave til Frederike Jørgensen
født Pedersen (kaldet Selle).

Kunstneren ubekendt.

Tilhører Slægten Mundt. Kopi paa Frederiksborg Musæum.

fra Augustenborg, og den 26. November samme Aar stod Brylluppet. Underlig nok blev det ikke fejret i Sorø, men inde i København. Det var Pastor Massmann, den tyske Præst, der viede dem i Frederiks Kirke (den nuværende Christians Kirke), og i hans Hjem paa Christianshavn var Slægt og Venner samlede.

Massmanns har aabenbart været Frederikes gode Venner, hun har lært dem at kende, mens hun var hos Urnes. Det var Pastor Massmann (1766—1811), som oprettede Søndagsskoler for Haandværkerlærlinge, senere blev de opkaldt efter ham. Hans Svigerfader Geheimekonferensraad v. Essen var en betydelig Mand med mange Interesser; han boede hos Datteren, da hun var blevet Enke, til han døde i 1831.

Men Prinsesse Caroline glemte ikke sin elskede Selle, selv om hun nu havde forladt hende og var blevet afløst af Mademoiselle Delolme. Barnebrevene finder Vej til Bromme Mølle, de handler efterhaanden ikke alene om Hjemmets Begivenheder, men ogsaa om, hvad der hænder ude i den store Verden. D. 26. Juni 1808 omtaler Prinsessen det Maleri, som findes gengivet her i Bogen; det var en Gave til Selle; det er aldrig blevet oplyst, hvem der har malet det, men Kunstneren hører til den Juelske Skole, og Billedet er meget fint udført; en Kopi af det hænger paa Frederiksborg Museum, Originalen tilhører Slægten Mundt. Man kan daarlig forstaa, at den unge Pige, det fremstiller, knap er 12 Aar gammel, selv om man i Tanken fjerner den voksne Frisure, er Udtrykket i Øjnene og Linjerne om Munden dog langt fra et Barns. Sikkert har Kunstneren idealiseret den lille Pige og ogsaa givet hendes Skikkelse et langt mere udviklet Præg, end hvad der svarede til Virkeligheden. Men som det er, viser det os en purung Pige,

smuk og mild og kærlig, og der er over hende et Præg af Harmoni, som Caroline Amalie gennem alle Tidens Omskiftelser bevarede hele Livet igennem.

Her meddeles nogle Uddrag af Breve fra Prinsesse Caroline Amalie til Frederike Jørgensen.

*

Nov. 1807.

Gode Selle! Jeg haver loved Dig at skrive Dig til saa snart som det var mig muligt. I Tirsdags aftes kom Mamsel Delolme det er en ret net Pige, vi holder alle af hende. Jeg har hørt at Du først i Tirsdags eftermiddags kom til Nüborre. Fortæl mig dog naar Du kom til Sorø. Jeg skal hilse Dig fra Moder og mine Brødere. Tusind beder og saa at ieg maa hilse Dig og spørge om den lille Skamel er den som der var paa Gravensten for saa vil hun skike den til Dig. Nu lev vel gode Selle, forglem ei

Din

Caroline.

*

Dec. 1807.

Gode Selle! Tusinde Tak for Dit sidste kjønne Brev som glædede mig meget. Gode Selle mange Tak for al den Godhed Du i en saa lang Tid har bevist mig. Naar skal Du have Bryllup skriv mig det dog i Dit neste Brev. Jeg ved ikke hvorledes det Stedt heder hvor Du skal bo vil Du og saa skrive mig det til. Paa Fredag skal vie have Pølsegilde. Alle gode Venner lader Dig hilse. Adieu gode Selle forglem ei

Din

Dig stedse hengivene

C. A.

3. Dec. 1807.

Gode Selle! Jeg gratulere Tusinde Gange til Din Fødselsdag og ønsker at Du ret længe maa leve glad og fornøiet. Her sender ieg dig en lille Foræring som ieg haaber vil gjøre Dig en liden Forneulelse. Du haver bedet mig at fortælle dig noget om hvorledes mine Timer ere inrette, men nu har ieg ingen Tid. Adieu gode Selle, forglem ei

din
Caroline.

Moder og mine Brødere gratulerer.

*

Augustenborg d: 6 Deceb. 1807.

Gode Selle!

Jeg takker Dig Tusinde gange for Dit kiere Brev. Nu boer Din Søster vel hos Dig? Igaar Aftes var der Pøsegilde hos Mathisens, Delolm var og saa der, hun har fortalt mig at de have drukken din Skaal. Delolm beder mig at ieg maa hilse Dig. Fru Buchwald har ieg ikke kunnet hilse fra Dig, thie hun er allere reist til Slesvig. Papa er ogsaa reist til Rendsborg, men han kommer til Julen igien. Alle dem som Du har ladet hilse hilser igien. Jeg troer at Rikke ogsaa vil skrive Dig til. Nu farvel bedste Selle tænk imellem paa

Din Dig saa elskende

Caroline.

P. S. Om Morgenen naar Madsen ikke kommer skriver og leser ieg fransk hos Delolm, saa spiller ieg da svinger ieg en $\frac{1}{2}$ Time der efter enten skriver eller teiner ieg, efter Promenaden leser ieg dansk med Moder. Saa kommer Jessen om Eftermidagen repeterer ieg Jes-

sens Thime med Delolm saa skriever og spiller ieg som sedvanlig, og 4 gange om Ugen lere Rikke og ieg at teine de som der høre til et Hovede.

*

Gravensten d: 8 Mai 1808.

Bedste gode Selle!

Tusinde tak for dit sidste kiere Brev. som glædede mig meget. Nu haaber ieg at du igien er ganske vel. Her skiker Madsen dig de Forskrifter som du haver lad ham bede om. Du haver vel hørt den bedrøvelige Efterredning at Hertuginde af Oels er død i Basselseng. En glædelig Tidene haver vi dog og saa her, det er nemlig at Onkel Christian 2 gang i en Dag haver slaget de Svendske, og de Norske der er bleven saaret haver ikke lad sig forbende føren Slaget var forbi. Her er Fijoltiden allerede forbie, men alle Træerne ere udsprungne og Natgalen slaar saa deiligt. Hav den Godhed at hilse dine Forælder og den lille Sophie fra mig. Her lader alle hilse, nu farvel bedste Selle forglem ei

Din

Caroline.

*

Augustenborg d: 26 Juni 1808.

Gode Selle.

Tusinde tak for dit kjære Brev som glædede mig meget. I Morgen reiser Skau til Kjøbenhavn og bringer dig Portrættet. Det glæder mig at du var fornøiet med Forskrifterne som jeg sendte dig. Jeg haaber vi faar snart gode Efterretninger fra Norge. Vi haver set mang franske da vi reiste til Kiel. Den lille Cousine det er en

Engel, hun er saa munter og rask, ieg tænker hun faar snart Tænder. Cousine og Jessen havde bedet mig meget at hilse dig. Nu farvel, bedste Selle forglem ei

din
Caroline.

*

Gravensten d: 25 September 1808.

Gode Selle Tusinde tak for dit sidste kjere Brev som glædede mig inderlig. Det glæder mig at du nu vel er frie for de Spanske thi det var vist meget ubehaglig at have saa mange i sit Hus. Fride haver skreven mig til at hendes Mamselle er forlovet. at koge Hylleber Suppe forstaar ieg ikke men Blaaber Suppe den kan ieg nok lave her er ogsaa Redsepten der af; ieg haver og saa forsøgt at lave Bromber Suppe den smager mege got: Man tager først Brombeerene kommer saa meget Vand der paa som man syndes, maser dem lit ud i Vandet og sitter dem paa Ilden; naar de begünder at koge tager man dem af Ilden og sier dem igennem, men dog ikke for sterk, ellers faar den en meget bitter Smag af Beererne, naar Saften er igennem siet saa seter man den paa Ilden, naar den saa koger kommer man lit tyn Hindeber Saft og Sukker og Kanel der i saa er den ferdig. Mang hilsener fra alle her; farvel bedste gode Selle forglem ei

Din
Caroline.

*

Mandagen den 23. October.

Idag er det da den slemme Dag hvor vores iegode Konge og Dronning er reist herfra, de kom først Igaær,

men naar jeg tænker at denne Skilsmisse kanske varer i mange mange Aar da faaer jeg meget und for at holde mine Taarer tilbage. Du ved dog vel at den gode Cousine Line er bleven Comfirmeret? Nu kommer Grevinde Mynster til hende, og blive Oberhovmesterrinde. Den lille Mimi er ei kommet her igiennem, men reist lige til Christiansfelde, med Pritzler og Dogter Brandes, thi Kighosten graserer her i Eignen. Indtoget skal være paa Løverdag, du skulde dog reise til Kiøbenhavn for at see al den Stas. Jeg gratulerer dig til din lille Carolines Fødselsdag og ønsker megen Lykke. Cousine Line haver lovet mig at hilse dig tusinde Gange fra mig ifalt hun fik dig at see i Krebshuset, som hun haaber. Mange tusinde Hilsener fra alle her. Forglem ei

Din Veninde

Caroline.

*

Augustenborg d: 3 December 1809.

Gode Selle

Jeg griber Penden for at skrive dig nogle Linier i Anledning af din Fødselsdag, jeg ønsker dig stedse Sundhed Lykke og et fornøiet Sind, thi det er de største Jordiske Goder, naar de ere blandede med Dine Dyder. Thuhesing har fortalt mig ret meget om dig min inderlig gode Veninde, og om din lille søde Caroline, som skal ligne dig ganske frapant. Du ved vel ei om Urnes gaar til Kiøbenhavn eller om de etablere sig i Sorøe, thi jeg har nylig skrevet til Fride, og troed at de toge til Kiøbenhavn.

Jeg haver ret forundret mig over den store Forandring der er gaaet for med Mine Diner, hun haver ret forandret sig til hendes Fordel. Nu maa jeg ende mit

Brev thi Posten venter. Ret mange inderlige Hilsener
fra alle Bekientere og Venner her. Farvel inderlig gode
Veninde, forglem ei

Din

Dig evig elskende

Veninde Caroline

SORG OG GLÆDE PAA AUGUSTENBORG

JÆVNLIK, om end ikke regelmæssig gik Brevene fra Augustenborg til Bromme Mølle og omvendt, og Prinsessen tager varmt Del i, hvad der angaar hendes elskede Selle. Det mærkes paa Brevene, at hun nu er ved at blive en voksen ung Pige — men *Hjertelaget* er og bliver det samme. Den 22. Maj 1812 skal hendes Konfirmation finde Sted, og atter sender hun de hjerteligste Indbydelser til Frederike Jørgensen om at besøge Augustenborg sammen med sine Børn. Men det er ikke saa let at forlade en stor, travl Virksomhed, hvor der trænges til Tilsyn baade ude og inde, og især er det svært at forlade Manden og de smaa, og en Rejse med dem er baade besværlig og anstrengende! Der er desuden ogsaa andre uoverstigelige Hindringer.

Men det er en stor Skuffelse for Prinsessen, og hun skriver i den Anledning: »Efter Friedes Sigende lader det jo til, som om du slet ikke kom til min Confirmation, det skulde gøre mig gyselig ondt, thi jeg havde saa længe glædet mig dertil, igen en Gang at see, den mit Hjerte saa dyrebare Selle. — Den lille *Person*, som formodentlig forhindrer dig i at komme, kunde gjerne have bied endnu et halvt Aar.« Hun sender Billedbøger til de smaa i Bromme Mølle og broderer en Hue til den ældste Datter Caroline, der er opkaldt efter hende. Og efter Konfirmationen sender hun Selle et kærligt Brev og et trykt Eksemplar af de Taler, som

Pastor Germar holdt ved denne Lejlighed — deres gamle Præst Pastor Jessen var nylig død. Hun tager Del i alt, hvad Selle fortæller om sit Hjem. Den 13. April 1813 skriver hun: »Stakkels Selle hvor jeg beklager dig endog naar du skriver forstyrres du af de smaa Glutter, som stedse omgive dig, det maa være smaa *Plagegæster*, desuagtet forestiller jeg mig ret tydelig den Glæde Dit ømme Moderhjerter maa føle ved at see Dine Smaa tage til Dag for Dag.« Selle fik fire Børn, Caroline f. 1808, Jensine f. 1810, Henriette f. 1812 og Christian f. 1814.

Paa Selles Fødselsdag den 3. Dec. 1813 opfordrer Prinsessen hende atter indtrængende til sammen med sine Smaaabørn at besøge dem til Sommer, men hun ængstes for, hvad Fremtiden kan føre med sig — det var kort efter Napoleons Nederlag ved Leipzig, som hendes Fader glædede sig over, mens hendes Mor sørgede. Bernadotte var paa den Tid ved at føre sin Hær mod Danmark.

Saa oprinder det Aar, der skal blive saa rigt baade paa Sorg og paa Glæde for Prinsesse Caroline: 1814. Hun mistede den 14. Juni sin inderlig elskede Fader, og i Aarets sidste Dage blev hun forlovet; hendes Breve vidner om den jublende Glæde, som fylder hende.

At Faderens Død gjorde et dybt Indtryk baade paa hende og paa Brødrene, kan man ikke undre sig over. Igennem de noget stive Vendinger føler man hendes varme Hjerteranke. Hendes Omtale af Broderen Christian og det hellige Løfte, han har aflagt, er blevet bekræftet fra anden Side. Det kom til at gribe dybt ind i vort Fædrelands Historie. Da Hertugen laa paa sit Dødsleje, kaldte han sine to Sønner, der paa det Tidspunkt var 15 og 13 Aar gamle, alene ind til sig og

paalagde dem indtrængende aldrig at opgive Slægtens Arverettigheder til Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten. Han overgav Christian, den senere Hertug af Augustenborg, Nøglerne til sin Skrivepult og sagde: »Du vil i den finde en fransk Memoire liggende, der udførligere kan oplyse dig om Enkelthederne i denne Sag. Lov mig nu dette helligt. Men glem heller aldrig, hvor I lever, og hvem I skylder Lydighed som Familjens høje Overhoved!«

Naar Brødrene i denne Sag var saa stærkt paavirket af Faderen, kan man ikke undre sig over, at det var svært for Caroline Amalie at faa den rette Opfattelse af disse Spørgsmaal, selv om hendes Moder saa anderledes paa dem.

Længe var Prinsessen bekymret for sin Moders Helbred, nu gaar det atter fremad, og i Oktober faar de Besøg af Moderens elskede Broder Kong Frederik, hvem de ikke har set i fem Aar — paa Grund af Uoverensstemmelsen mellem ham og Svogeren. Han er paa Vej til den for hele Europa saa vigtige Konference i Wien, men giver sig dog Tid til nogle Timers Besøg paa Augustenborg.

Caroline Amalie er nærved at blive utaalmodig over, at Selle dog aldrig kommer, hun truer endogsaa med at besøge hende i Bromme — hvad der ogsaa senere gik i Opfyldelse.

Og saa kommer det jublende glade Brev paa lille Juleaften 1814, der melder om hendes Forlovelse med »Dannemarks elskede Christian«!

Prins Christian Frederik var Søn af Arveprins Frederik, der var Halvbroder til Christian den syvende og Søn af Juliane Marie. Han havde allerede oplevet et ulykkeligt Ægteskab; i 1806 var han blevet viet til Prin-

sesse Charlotte Frederikke af Meklenborg, men det viste sig, at hun ved Siden af at være smuk og munter besad mange sørgelige Egenskaber, hun var ødsel og intrigant, følte sig snart forurettet af Hertuginde af Augustenborg og tilsidesat af Hoffet. Værre var det dog, at hun efter at have faaet en Søn, den senere Frederik den syvende, stod i Forhold til sin Syngelærer Dupuy, hvorfor Ægteskabet blev opløst, og Prinsessen forvist til Horsens; senere fik hun Lov til at rejse til Udlandet og levede i ti Aar i Rom under Opsigt af Kammerherre Paulsen. Sin Søn gensaa hun aldrig senere.

Prinsesse Caroline Amalie var yndig og smuk, med ædle fine Træk, og der var hos hende noget rent og jomfrueligt, hun var elsket af alle, saa det var ikke underligt, at Prinsen blev indtaget i hende, da han i 1813 besøgte Augustenborg, før han rejste op til Norge. Allerede paa dette Tidspunkt talte han med Prinsessens Forældre om et muligt Ægteskab.

Han kom til Norge som Kongen af Danmarks Stedfortræder, men da Frederik den sjette ved Kielerfreden afstod Norge, der følte sig opbragt over denne Behandling, nægtede Prins Christian Frederik at nedlægge sin Statholderværdighed og lod sig vælge til Regent samtidig med, at han gav Norge en fri Forfatning — men Glæden varede ikke længe; til Trods for, at han 17. Maj var udraabt til Norges Konge, maatte han allerede i August nedlægge Regeringen og forlod saa Norge den 10. Oktober 1814. Norge blev forenet med Sverige, men beholdt sin frie Forfatning. Efter alt dette var det ikke let for ham at komme til København, og han tog derfor imod Hertuginde Indbydelse til Augustenborg. Indtagende og smuk var han med mange

Interesser og en Del Kundskaber; det varede ikke længe, før han havde vundet Prinsessens Hjerter, og den 16. December 1814 blev de forlovet.

Først i April 1815 naar Prinsessen at svare paa Selles varme Lykønskninger, og i samme Brev indbyder hun Selle til sit Bryllup, som skal fejres den 22. Maj — og hun maa endelig tage sin lille Caroline Amalie med. Og denne Gang bliver det virkelig til Alvor! Prinsen og Prinsessen kommer snart efter, i Juli, den 14. og 15. paa Besøg hos Kammerherre Urnes, der nu bor i Sorø, og her faar baade Selle, hendes Mand og deres fire Børn Lejlighed til at hilse paa dem begge. Der har Frederike Jørgensen haft Lejlighed til at tale fortrolig med sin elskede Prinsesse, hun har betroet hende sine Bekymringer for Broderens — rimeligvis Hennings — vanskelige Kaar og fortalt, hvor gerne hun vilde, at Bromme skulde blive Arvefæste for hendes Mand; og Prinsessen glemmer ikke hendes Ord, men benytter senere Lejligheden til at bruge sin Indflydelse hos Kongen.

Kærligt indbyder Prinsessen Selle til et Besøg paa Sorgenfri ved Lyngby, hvor det unge Par havde deres Hjem, og paa Rejse gennem Sorø til og fra Odense, hvor Prins Christian var blevet udnævnt til Guvernør, sætter hun hende ofte Stævne i Kребshuset.

Da Frederike d. 3. April 1816 har mistet sin elskelige gamle Fader faar hun et hjerteligt deltagende Brev, atter med Indbydelse til Besøg paa Sorgenfri. Gaar der lang Tid mellem Brevene, er de fulde af Selvbefjeldelser. I 1817 er Selle atter Gæst paa Sorgenfri.

Da Frederikes Børn bliver saa store, at hun skal begynde at undervise dem, raadfører hun sig med Prinsessen derom, især ligger det hende paa Sinde at finde

den rette Maade til at føre dem ind i Kristentroen og i Bønnens Verden. Man mærker, at Caroline Amalie er glad ved dette Tillidsbevis og søger at være hende til Nytte; rørende beskeden møder hun os her.

Paa Grund af Prinseparrets 3aarige Udenlandsrejse er der her en længere Afbrydelse i Brevskrivningen; senere tages den atter op.

*

Uddrag af Breve:

Atter er den kiære 3 December kommet og jeg iler gode bedste Selle for at sige Dig hvor inderlig jeg ønsker Dig til Lykke paa denne Dag, som du formodentlig tilbringer, enten hos Dine gode Forældre eller i Din lille Huuslikekreds. Gid denne Dag maatte henvinde saa glad og sorgfrie for Dig, min Veninde, som jeg stedse ønsker det. Ret meget maae jeg dog takke Dig for den nydelige Blomst Du har tegnet i min Stam-bog og som Fride bragte mig fra Dig. Næsten er det at formode at Selle reent har glemt alle Augustenborger Venner, da Ingen har hørt noget fra Dig siden Juli Maaned; naar man en Gang igien for Efterretning fra Dig erfare vi sikkerligen at en lille 4de Person er paa Veien, ei sandt min Gode? Ifald min Slutning er grundet og alting er lykkeligt overstaaet haaber jeg at min gode Selle tilkommende Sommer holder sit saa længe givne Løvte og besøger os enten her eller paa Gravensten med de fire Smaa; hvor meget vilde det glæde mig. Jeg er ubesindig nok til at gjøre Projecter der først lade sig udføre næste Sommer og Gud ved om vi da endnu ere til. Skrækkelige Tordenskyer træk-

ke sammen over det elskede Dannemark og ingen inde-
staaer for den Fare hvert Øieblik kan bringe med sig;
desuagtet har jeg gjort en Erfaring som Du maaske
selv har gjort og det er den at jo mere Faren nærmer
sig end mere svinder ogsaa Frygten, og Grunden tror
jeg ligger deri at disse Tidens Rædsler have forberedet
os paa alting, endog paa det meest Rædsomste.

Med Fortrydelse seer jeg at Tiden løber saa hurtig
usigelig meget havde jeg endnu at sige Dig bedste
Selle men det er mig ikke muligt. Et maae jeg kuns
bede Dig om det er at hilse den gode Madam Møller
og naar Du igien skriver mig til, sige mig om hun har
faaet mit Brev fra forrige Vinter. Tusinde Hilsner og
Lykønskninger fra alle gode Venner. Farvel gode Selle
glem ei

Din hengivne
Caroline.

Augustenborg den 3 December 1813

*

Naar du modtager disse Linier bedste Selle er Du
formodentlig underrettet om vores store uerstattelige
Tab og deler vist af gandske Hjerter hvores Sorg. Nei
saa pludselig troede jeg aldrig at have skullet miste
min eigode inderlig elskede Fader, endskiøndt jeg dog
undertiden medens hans Sygdom, der kuns varede i 12
Dage, frygtede for ei længe at beholde ham. Skrække-
lig var det Syen naar den dyrebare blev betagen af de
heftige Brystbeklæmmelser da var der intet der kunde
lindre ham; disse fulgte stedse med Febern, han havde
6 Gange, hver anden Dag. I de sidste 8te Dage har
han ei nydt det mindste uden koldt Vand, The og Me-

dikamenter. Fra det første var han ei at bringe fra. I Søndags lykkedes det endelig at faae ham til at drikke et Glas Viin som han sletikke havde smagt i den hele Sygdom, og det lod til at have bekommet ham meget godt. Du kan tænke hvor usigelig det glædede mig; og i Mandags, sørgelige Dag da jeg saae min bedste Fader for sidste Gang, forekom han mig meget bedre, det var Feberdagen og glad skildte jeg mig fra ham ved at see ham saa glad i Haabet om ingen Feber at faae, ei ahnende hvad der forestod mig. Du maa vide bedste Selle at han ei holdt af at see nogen af os naar han havde Feberen fordi han ei kunde tale og da denne kom igien om Aftenen gik jeg ikke ned til ham; og den anden Morgen fik jeg det frygtelige Budskab om hans Død. Men Gudskelov han er sidst indslumret med den Bevidsthed stedse at have handlet og tænkt ædelt og retskaffen. Den Tanke at han nu er uendelig lykkelig er min sande Trøst, og en Gang at blive forenede, for evig forenedt, med ham mit søde Haab. At han selv har ahnedt sin Død maa jeg af adskillige Aarsager næsten formode, men aldrig aldrig mod mig i det mindste, har den ædle ytret sig derover.

Jeg formaaer ei at undlade til Dig min iegode Selle at sige hvilket dybt indtryk dette Tab har gjort paa min gode Christian, han har med sig gjort det hellige Løvte at gaae i sin Faders Fodspoer; Gud give ham Kraft til at udføre dette.

Ret meget maa jeg takke Dig for Dit sidste kjære Brev saa vel som for det os bestemt lovte Besøg. Moder paalægger mig saa meget at takke Dig for hendes Brev fra Dig og sige Dig hvor usigelig kjært det skal være hende saavel som mig, som jeg da ei behøver at sige Dig, naar Du kommer til os denne Sommer; hun

lader Dig endnu sige at vi formodentlig bliver her en tre Ugerstid og da tage til Gravensten, for at Du derefter kan indrette Din Reise; selv at skrive Dig er hende ikke muligt, hun har saa meget at bestille i disse Dage. Tusinde Hilsener fra Fride og Rike de dele ret søsterlige min Sorg. Min gode Delolme er reist for 4 Uger og kommer igien om 4 Uger, hun vil sikkerlig blive ret inderlig bedrøvet, naar hun faaer denne gyseelige Efterretning, hun reiste saa bedrøvet herfra stedse sigende ei ret at kunne glæde sig til hendes Reise.

Evig Din
Caroline.

*

Gravensteen den 8 October 1814.

Jeg formaaer ei at tolke Dig rare, iegode Selle hvor usigelig Dit søde Brev glædede mig, først overtyder det mig fuldkommen om Dit inderlige Venskab for Din Caroline, og saa fik jeg det saa uventenes thi af Forseelse var det bleven lagdt paa Moders Fortepiano blandt adskillige Noder hvor jeg fandt det fjorten Dage efter det var ankommet; denne Hændelse kan paa en maade undskylde min lange Tavshed. Igaar erfarede jeg Din lykkelige Nedkomst, og nu kan heller intet forhindre mig i at skrive Dig til. Modtag Du da min inderlig elskede Veninde min varmeste Lykønskning til Din Forløsning, til Din Søns Fødsel; Gud lad ham voxe til Din Glæde og skienke ham et saa ømt følende Hjerter som hans Moders. Jeg ved nok at min gode Selle hellere ønskede en Datter af Frygt for at naar Du havde en Søn, han da maatte blive Soldat, denne Frygt vil nu formodentlig blive grundløs, thi med Guds Hielp faar vi nu dog engang Fred.

**Møller HANS HENRIC JØRGENSEN (1772–1828) og Hustru FREDERIKE f. Pedersen
kaldet Selle (1776–1832).**

Efter Haandtegninger, som tilhører Fru Louise Jørgensen.

Moder er nu Himmelen skee Tak ret rask igien. Hun har god Appetit, og jeg finder hende overhodet langt bedre end hun har været helle forrige Vinter. Hun har usigelig glædet sig efter fem Aars Forløb, igien at see hendes saa høit elskede Broder. Han opholdt sig kuns saa at sige faa Timer hos os men lovede at blive længere paa Tilbage Reisen. Jeg venter megen Held for det elskede Dannemark af denne Tour til Wien, gid mit Haab ei maa skuffes.

Du kan vidst indsee bedste Selle hvor ondt det har gjort mig at Du endnu stedse er bleven ordløs, og jeg tør haabe, at det vilde have *glædet Dig selv* engang at see os Alle igien; maaske seer jeg Dig dog næste Sommer, det ahner mig at Kroningen da først skeer, og faldt saa er, kommer vi formodentlig til Kjøbenhavn, faldt dette Haab slaar feiel naar faaer jeg da min gode Selle at see? Om Vinteren kan Du ikke reise, tilkommende Sommer ammer Du endnu, og om to Aar, det indseer jeg alt, da vil de *sædvanlig Forhindringer* igien lægge sig der imellem. Jeg gjør bedre i at tage til Bromme, end som at vente paa at Du skal komme til Augustenborg. Hvor skulde det glæde mig at see min Selle i hendes Huslige Kreds; at lære Din gode Mand og Dine søde Børn at kiende; jeg tør haabe at vilde blive godt modtaget af Dig.

*

Kuns faa Linier min elskede Selle, men ei mindre interessante. Ønsk mig til Lykke min Veninde, Danmarks elskede Christian er min. Den 16de bleve vi forlovede. Det *skal* være en Hemmelighed indtil Kongen giver os sit Samtykke, men det *er* en Hemmelighed, som alle ved. Det vigtigste er at Din Caroline er lykkelig,

meget lykkelig; og at hun har det søde Haab imer at *blive* det ved en saa blid en saa god Mands Haand. Min elskede Christian stemmer saa gandske overens med mig, vi ere begge som skabt for hinanden. Forlad at jeg kuns skriver saa kort men min Tid er meget indskrænket. Min gode Moder velsignede os strax, hun er meget glad over min Lykke. Farvel bedste gode rare Selle.

Din Caroline.

Augustenborg Den 23 December 1814.

*

Vel ti Gange var det mit Forsæt at tilskrive Dig bedste dyrebare Veninde, men stedse blev det kuns ved Villien. men idag skal intet hindre mig i at lægge Haand paa Verket. Inderlig skulle det smerte mig naar min Selle vilde tilskrive min lange Tavshed, en hvis Kulde eller Ligegyldighed fra min Side, nei sandelig det er, og kan aldrig blive Aarsagen hvorfor jeg tilskriver Dig mindre. Den eneste Grund jeg kan give derfor, og som i min bedste Selles Øine sikkert undskylder mig, var min Christians Nærværelse her paa Augustenborg jeg benyttede da hvert Øieblik for at være med ham og kom af den Aarsag ei til at skrive. I hvor meget Din ømme Godhed for mig maaskee vil søge at undskylde mig, saa indseer jeg kuns alt for vel, hvor uforsvarligt det er af mig ei før at have takket Dig for Dit inderlig venskabelige Brev, som glædede mig saa meget, og ei tidligere at have sagt Dig hvad Du alt ved af mit forrige Brev, men hvad jeg saa gjerne gientager til dem der interesserer sig for mig: hvor ubeskrivelig Lykkelig jeg er. Paa nærværende Tiid er jeg skildt fra min Ven, men jeg har

Haabet igien at samles med ham om 3 a 4 Uger, og saa bliver min Glæde over at see ham forhøiet ved det nye Bekjendskab med hans lille Fritz, som han da tilfører mig.

En Bøn en indstændig Bøn har jeg til Dig, den maa den kan Du ei afslaae Din Caroline. Jeg øndskede saa inderlig at min bedste gode Selle skulde bivaane den Høitid der for evig knytter et Baand som jeg stedse vil velsigne. Hvor herligt for mig naar jeg paa den Dag var forenet med alle dem der er mig kjerest. Bryllupsdagen er den 22 Mai og min gode R. skal confirmeres den 10de. Mit Forslag er det altsaa at Du bedste Selle kom førend Confirmationen, den gode Madame Jessen vil saa gierne logere Dig og lille Caroline, som endelig maa komme med. Alt dette beder jeg Dig min Veninde at tage vel i Betænkning, men foralting ikke give mig noget Afslag, det vilde formeget bedrøve Din Caroline. Min Tid tillader mig ei at sige mere. Lev vel og glem ei

Din

hengivne

Caroline.

Augustenborg den 7. April 1815.

*

Sorgenfri 7 October 1815.

Min bedste gode Selle!

Jeg kan ei undlade at yttre Dig min Bedrøvelse over det Argument Du angiver for Din lange Taushed mod mig. Troer Du ei at jeg var lige saa lykkelig med min Christian i den ringeste Hytte, som jeg nu er det her paa den Post han beklæder i Staten? Din Caroline har jo

altid været ligegyldig med Glands og Høihed og er det nu som før. og det tør jeg sige om mig selv at jeg fortiener Dine Venskabstegn ligesaavel nu som i fordums skjønne Dage paa det mit Hjerte saa usigelig dyrebare Augustenborg; med et Ord, jeg beder Dig paa det indstændigste, tænk Dig mig aldrig anderledes end før. Min bedste Selle maa nu blot ikke tro at jeg har misforstaaet Dig og tviler om Dit saa inderlige Venskab nei derom vidner endog det at Du har opfyldt min instændige Bøn at kalde mig Du.

Jeg kunde ei med sidste Post besvare Dit mig saa kjære Brev da jeg først fik Kongen at see i Onsdags; men nu kan jeg glæde Dig med det søde Haab at Din Broder formodentlig vil faa Tillæg. Kongen syntes meget rørt over hans trange Kaar og lovte mig at giøre alt for ham hvad der stod i hans Magt; hvad der især syntes at indgyde vores gode Konge saa varmt Interesse for Din ulykkelige Broders tunge Skjæbne, det var Din Re-comandation: Det havde paa samme Tiid maaske været passende ja selv heldigt at kunne have den af Dig ønskede Arvefæst i Hu men tilgiv bedste Selle at jeg i det Øieblik ikke mere vilde tale med ham om slige Ting. Du veed vist selv af Erfaring at naar man kommer for hyppig med deslige Erindringer saa bliver de til sidst ei mere antagne med den ønskede Agtpaagivenhed; med første Lejlighed skal jeg giøre mit bedste for at skaffe Dig den. Gierne skrev jeg længere men Tiden haster Lev vel bedste Veninde mange Hilsener fra Fride

Evig

Din Caroline.

*

Min eiegode Selle!

Med inderlig rørt Hjerter modtog jeg Dit velsignede Brev; det gienkaldte mig ret klart min Barndoms lykkelige Dage, der saa blide henrandt ved Din Side min elskede Veninde; hvor usigelig lykkeligen jeg end er, saa er det mig dog stedse en sand Vederqvægelse i Tanken igien at leve den Tid, og aldrig mindes jeg den uden den ømmeste Tak til Gud og til de gode Mennesker under hvis Omhue mit Hjerter pleiedes og dyrkedes. Oh, aldrig kan jeg afdrage min Gjeld til Dig bedste dyrebarreste Selle det føler jeg, og derfor eier Du ogsaa min ubegrændsede Taknemlighed. — Næste Sommer vil jeg ikke mere være saa ubetænsksom ei at lade Dig vide i forveien naar jeg kommer forbie Krebshuuset, og jeg haaber endog at min Selle da vil gjøre Alvor af sit mig i Sommer alt halv og halv givne Løfte at komme til Sorgenfri. Vi have endnu ei ret lagt nogen Plan til den kommende Sommer, først vente vi Besøg af min og min Mands Familie, og siden mellem os sagt, øndsker jeg at tage en Tour til mit velsignede Hjem for at tilbringe Moders og Broders Fødselsdag hos dem, men heri forholder jeg mig gandske passiv, jeg har nu nylig nydt den usigelige Glæde at være hos dem og vil rolig afvente hvorledes skjæbnen styrer det. — Her i Odense føler jeg mig ubeskrivelig lykkelig vores Liv, er gandske indrettet efter min Smag, kuns imellem lidt for meget i Selskaber, helst og kjærkomnest er mig de Aftner vi tilbringe i vor huuslige Kreds; heraf seer Du min huuslige Lykke. Min søde Christian er saa øm og kjærlig som mulig, aldrig havde jeg kunnet faaet en føieligere elskværdigere Mand. Imellem naar jeg ret fatter min store Lykke saa kan jeg blive mismodig ved Tanken at den er alt for stor langt større end jeg fortienner og med

Skjælven kommer da Tanken op, snart at miste den. Det er en sand Nydelse at leve i et saadant Fredens Tempel, thi hele Huuset er enigt som Brødre og Søstre.

Din
troe Veninde
Caroline.

Odense den 25 Februar 1816

*

Dyrebare Veninde!

I dette Øieblik modtog jeg Dit kjere, men sørgelige Brev hvori Du melder mig Din ædle gode Faders Død. Han var from og dertil gammel og svag og nu har han endt sine Lidelser og lønnes tifold for hans ædle Vandel; vi maa derfor, og Du gjør det og saa, prise ham lykkelig; men desuagtet er Savnet stedse lige stort, og Din stakkels Moder beklager jeg særdeles. Hvilket haardt Stød, naar det og mon træffe, at midste en kjær Mage, det kjæreste man besidder paa Jorden; oh den Tomhed, det Øde man føler efter saadant et Savn det er det haardeste Stød man jo vel kan gaa igiennem. Jeg kan ogsaa kanske føle hvad Du vil have lidt ved dette Dødsfald; jeg kjendte saa fuldkommen Din Ømhed for den gode Fader, og naar man selv har giennemgaaet sligt, da føler man dybere for andre end som de der ingen slig Erfaring gjorde. Gud skee Tak at Dine Smaa ere raske og fornøiet, hils dem tusind gange fra mig fremfor alle lille Line. — Jeg skal blive usigelig glad ved at see min Selle paa Sorgenfri, i August haabe vi at komme der til, nu skal og maa Du ogsaa holde Ord.

Fride og Delolme paalægge mig saa mange Hilsner til

Dig, ligeledes min elskede Mand de bevidne Dig alle deres inderlige Deeltagelse, hils Din gode Moder og Søster fra mig, det gjør mig saa ondt at jeg ikke fik den første seet i Sommer. Lev inderlig vel elskede gode Veninde og glem ei

Din
Caroline.

Odense den 10 April 1816.

*

Min inderlig elskede Selle!

Jeg har saa meget at takke Dig for, og i dette Øieblik især for Din *faste* Tillid til Din Carolines Venskab og Hengivenhed. Sikkerligen har Du en Plads i mit Hjerte og den skal og kan Du aldrig miste. Men hvor er det muligt at jeg saa ganske har kunnet glemme mig, og aldrig sændt en eeneste Efterretning til Dig, som dog saa varmt deeler min Lykke, ikke den heele Vinter; Du har ret megen Aarsag til at være vred paa mig, og derfor aabnede jeg ogsaa frygtsom Dit Brev, men hvorledes overraskedes jeg ved Din ømme Godhed; Dit Brev traf mig ei mere paa Augustenborg som vi havde forladt den 13 f. M., jeg modtog det Dagen efter min Fødselsdag. Inderlig Tak for Dine gode Ønsker; Det var første Gang i Aar at jeg tilbragte denne Dag skilt fra Moder og Sødskende og saa mange kjære Venner, desuagtet følte jeg mig dog ubeskrivelig glad og tilfreds, ved min gode Christians Ømhed for mig. — Hvor gjerne saae jeg min bedste Selle snart igien, og hvor inderlig ønskede jeg at kunde tale ret fra Hjerte til Hjerte med Dig, i Krebsuuset lader sligt sig jo aldrig tænke, for det før-

ste er vi der kuns saa kort og saa er vi jo heller ikke alene. Denne Gang (vi reise paa Onsdag den 16 herfra) fører vores Vei os slet ikke derover vi vil besøge Holsteins paa Holsteinborg, og tage lige fra Corsøer der til; jeg gjør mig det Haab at maaske min gode Selle kunde komme derhen; hvor inderlig skulde jeg glæde mig naar sligt var muligt vi blive der hele Taarsdagen og tage bort Fredag Morgen.

Min hjerteligste Lykønskning til Din gode Søsters Forlovelse, gid hun maatte finde al den Lykke som hun visseligen fortjener, hvad hendes Tab vil efterlade for Savn hos Dig kan jeg levende tænke mig. — Jeg omfavner Dig og Dine Børn. I den glade Forventning muligen at see og tale Dig om føie Dage forbliver jeg

Din troe hengivne
Caroline.

Odense den 12 Juli 1817

*

Min bedste Selle!

Hvor jeg glæder mig inderlig til at see Dig og ret tale af Hjertens Grund med Dig. Hellere havde jeg den første Gang Du besøgte mig seet Dig roligere paa Sorgenfrie men desværre var en projeteret Tour til Fredensborg i morgen alt bestilt førend vi modtog Dit Brev; jeg erfarede det senere og kunde ikke afbestille den. Naar det nu ikke er min Selle altfor ubehageligt saa vilde Du ret glæde mig ved at tage med os til Fredensborg. Til den Ende sender jeg Dig en Vogn i morgen tidlig som skal være til Din Disposition Kloken 7½ jeg ønskede gjerne at vi tog herfra lidt efter 9. At min gode Christian ikke

er hjemme, men i Fyen for at modtage Kongen og Dronningen ved Du maaskee. Vores hele Selskab til Fredensborg bestaaer derfor blot af: min Svoger, Fride, Harboe maaskee Fritz med een af sine Lerere og jeg. Vi spise til Middag paa det ubeboede Slot og seer *ingen andre fremmede*; jeg veed den Tanke kunde maaske afholde min gode Selle fra at komme; jeg kjender Dig nok min Gode. Jeg vilde tillige foreslaae Dig at blive Natten fra Fredag til Løverdag hos mig, det er alt for trættene at reise tilbage til Byen samme Aften. Nu har jeg endnu en Bøn til Dig; det er at Du skjenker mig endnu een Dag i næste Uge.

Din
troe Caroline.

Sorgenfrie den 11 September 1817.

*

Odense den 13 Januar 1818.

Min elskede Selle!

Jeg følte mig ret inderlig glad ved at modtage Dit kjære Brev; Din store Tillid til Din Caroline gjør hende meget lykkelig. Aldrig skal jeg glemme den skjønne Stund jeg tilbragte med Dig i mit hvide Cabinet med Rosenborden. — Hvor tilfreds stillende vilde det være for mig hvis jeg kunde være Dig af nogen Nytte i Dine Børns Religionsundervisning. Gud har skjænket Dig saa blide fromme Børn at jeg alt i Aanden seer Dig *fromme Moder* salig over det Indtryk, som Dine Ord, om Gud og hans Gjæringer vil gjøre paa deine Smaae. Troe mig bedste Selle enhver Moder der føler og tænker som Du bør underviise hendes Børn selv. Religionen underviises bedst af den der selv elsker den, den er jo blot Hjerte

Sag, ikke Forstands Sag; og hvad der kommer fra Hjer-
tet gaar til Hjertet. — *Inden jeg begyndte* at underviise
Fritz, holdt jeg mig for aldeles uskikket dertil. Men da
raadte man mig at begynde med den Bibelske Historie;
og ved mundlig Foredrag; Jeg forberedede mig stedse
ved at læse; i den Bibelske Historie af *Birch, rettere*
Gamle og Nye Testaments Historie, forhen Sognepræst
i Glostrup Menighed i Sjælland, etc etc, syvende Oplag;
tillige læste jeg i: Bibelske Historier, som Indledning til
Religionsundervisning i Skolerne af P. Thoneboe, for-
øget med et Anhang af A. H. Holm. Saameget som mu-
lig holdt jeg mig stedse til Biblens egne Ord; jeg mener
nemlig uden vidre at forklare mange Ting som vi selv
ikke begribe; som for Exempel om Fuglene der sændes
nu og da til een eller anden from Mand etc etc. I vores
Tidsalder er det kuns altfor ofte Tilfældet *ei* at vilde
troe andet end hvad man nettop selv kan begribe, men
den Princip er vist meget farlig, og den vilde kuldkaste
vores hele Christendom. Men derfor fortæller jeg dog
ikke alting da det for Begyndere blev for vitløftig men
alle Hovedpunkterne der løbe som i en Kjede giennem
hele Gamle Testament; Jeg fortæller kuns lidt af gan-
gen, og gandske naturlig jo simplere en Fortælling er jo
fatteligere er den for de Smaa. Jeg husker saa godt at
Du selv da jeg var Barn fortalt mig om de første Men-
nesker endnu inden Jessen havde sagt mig noget om
dem: Det var en Eftermiddag i det tyrkiske Telt paa
Augustenborg, det var ganske par hasard; jeg veed godt
at Du sagde mig: »allerførst var der en Mand og en
Kone og de havde to Sønner som hed Kain og Abel
hvorfor Kain slog sin Broder ihjel, og det var det første
Menneske som havde dræbt en anden.« Rigtignok ud-
førligere men ellers gandske i samme ukundstlede Smag

fortæller jeg. Jeg faar neppe Tid at skrive det af i disse Dage, men snart skal jeg sænde Dig en Optegnelse jeg har paa Hovedbegivenhederne i den Bibelske Historie, det er netop kuns Navne og en Berørelse af det man siden fortæller udførlig; den kunde maaske tjene Dig som en Ledetraad. — Om Guds Egenskaber har jeg endnu ikke særdeles talt med Fritz, men ved Lejligheder har han hørt at Gud er *alnærværende* at han er alvidende. Snart skulde jeg foretage en anden slax Religionsundervisning nemlig tale om Mennesket og især om Gud, man har givet mig en Ledetraad af en vis Holst, men jeg tilstaar det vil falde mig meget vanskeligt da det igrunden bør forbindes med nogen Forstands Øvelse. — Naar jeg nu fremdeles tør raade Dig min søde Selle, saa troer jeg at den tidlige Morgenstund, enten før eller efter Frokosten var den beqvemmeste Tid til at tale med Dine smaae Glutter om Gud; det er vor engels dronning der har gjort mig opmærksom paa hvor fordeelagtigt det var at Børn blev *vandt til ikke* at kunde begynde en nye Dag uden først at have tænkt paa Gud. — Jeg tror at Signe gjerne kunde tage deel i Carolines Undervisning, og selv lille Jette; især da hun er saa videbegjerlig, og hun efter min Mening heller ikke er for lille til at forstaae den Bibelske Historie. Især finder jeg bør man give dem en saa kjærlig Forestilling som mulig om Gud, ret afskildre ham som en Fader der veed alt hvad de gjør og som ret inderlig holder af dem og at de derfor ogsaa maa være ret artige for at glæde denne Fader.

Du maa vide at jeg ikke gandske har rettet mig i min Fortælling, hverken efter Birch eller den anden, men med Valg, den første fortæller for Exempel da Adam og Eva havde syndet, kom Gud selv mod Aften i Haven for at bebreide dem deres Synd; jeg synes det er nok at sige

til Børnene: efter at de havde syndet forekom det dem at de hørte Guds Stemme som talte til dem dette var den onde Samvittighed og. s. v.

Naar min bedste Selle er tvivlraadig og Du troer jeg paa nogen Maade kan være Dig til Gavn, saa skriv strax til Din Caroline, hun føeler sig saa lykkelig ved Din Fortroelighed. —

*

Augustenborg den 27 Mai 1818.

Min inderlig gode Selle!

Jeg føler mig ikke alene beskjæmmet, men især ret inderlig bedrøvet over saa længe at have ladet Dit Brev ubesvaret; Dit Brev fra 24 Februar, altsaa fra over 3 Maaneder siden. Nu, ved at gjenneumlæse dette inderlig venlige kjære Brev, føler jeg tilfulde hvor urigtigt af mig, saaledes at opsætte dets Besvaring fra en Postdag til den anden. Hoved Grunden heraf var at jeg ikke vilde skrive Dig til, inden jeg havde afskrevet den lovede Ledetraad; dette er endnu ikke skeet, da jeg havde begyndt med at optegne Dig den Bibelske Historie lidt udførligere, i Troen maaskee derved at blive Dig nyttigere, men desværre er jeg ikke kommet vidt deri og er nu nødsaget at renoncere derpaa da vi snart skal foretage en Reise til Badet, hvis jeg taaler Brønnen som jeg i disse Dage skal forsøge, og vi da have saa meget at besørge inden vi reise.

*

Odense den 18 Juni.

I de sidste Dage inden vores Afreise (den 21 eller 22) kan jeg ikke engang faae Tid til at afskrive Dig Lede-

traaden, intil Enden, og sender Dig derfor de sidste Dele af Originalen, som jeg for Øieblikket ikke behøver og kuns beder Dig at tilbagesende mig næste Efteraar naar jeg er hjemkommen fra Badereisen. Alt hvad der er skrevet intil Moses's Død, som Du vil finde samlet i en sammensyet Bog, tilhører *Dig*; og med *Josva* begynder de Paginer jeg ønsker tilbage. Du seer det er kuns det gamle Testament, vor Frelzers Historie tager jeg nu med paa Reisen da vores Fritz følger os; men er jeg først tilbage saa skal Du snart faae den afskreven. — Finder Du at jeg ikke nok har fulgt Bibelens Ord i mit Foredrag, saa beder jeg Dig at fortælle Børnene det endnu ortodoxere; jeg føler ofte selv at jeg gjerne kunde have været mere mørk ved min Underviesning, det vil sige, ikke lagt mig saa meget efter at forklare en Ting; Bibelen er sikkert den sundeste Religions Kilde. Jeg begriber godt at Din Tid umulig kan tillade Dig at forberede Dig længe til Børnenes Undervisning, men tab derfor ikke Modet, lad blot Dit fromme Hjerter tale i det Du fortæller dem hvad Du husker af den Bibelske Historie, læs dem det for af Bibelen hvad Du selv erindrer Dig at have gjort meget Indtryk paa Dig, eller lad dem selv læse sligt, og naar Du siden vil lade dem læse den Bibelske Historie saa vælg hvilken Bog Du holder for frommest skreven den der har gjort mest Indtryk paa deres fromme Moder. Vær bare ikke frygtsom min Bedste Gud vil velsigne Din fromme Villie, thi uden hans Velsignelse vilde den klogeste Theologs Foredrag ingen Indtryk kunde gjøre.

Jeg har ofte talt til Fritz om at tænke paa Gud, og at takke ham ved forskellige Leiligheder, men om han virkelig nogensinde har *bedet* til Gud veed jeg ikke og faaer det ei heller; og jeg tilstaaer at jeg, maaskee feiler

jeg, hidetil endnu ei ret alvorlig har tænkt paa Bønnen angaaende Fritz. Gandske oprigtig maae jeg sige Dig at jeg stedse føler at jeg i denne vigtigste Religionspunkt staar meget tilbage for andre; jeg kan derfor ikke angive Dig Maaden hvorpaa Du bedst vilde kune lære Dine Børn at bede, men tilføier kuns det hjerteligste Ønske at de snart maae lære det, thi jo yngre jo bedre, og at de maae smage al Bønnens Salighed. Din egen Trang til at bede vil vidst bedst viise Dig Veien til at bibringe denne Trang for Dine Smaa. Jeg holder Bønnen for den sikreste Fører giennem Livet —

*

Ems den 13 September 1818.

Min inderlig gode dyrebare Selle,

Der er just idag 1 Aar siden den kjere Dag Du tilbragte hos mig paa Sorgenfrie, hvor vi om Formiddagen havde den herrlige og løftende Samtale, evig uforglemmelig for Din Caroline. Min Gud hvor Tiden løber der er nu alt et helt Aar siden, jeg ved ei hvorfor men denne Tanke stemmer mig saa vemodig. Ifaldt min rare Selle har husket denne Dato vil Dine Tanker idag sikkert mindes denne. Jeg har slet intet hørt fra Dig i 7 Maaneder, til Deels var det min Skyld da jeg lod vente 4 paa Svar, men i de 3 sidste jeg har tilbragt udenlands veed jeg nu heller intet fra Dig; Det være langt fra mig at gjøre Dig mindste Bebreidelse men det veed Du jo ogsaa var aldrig min Hensigt; meget mere falder al Skylden paa mig endog ved denne seneste Pause thi min gode Selle kan jo ikke vide hvor jeg vandrende Person opholder mig. 8te Uger har jeg tilbragt i Pymont, og

er nu i Ems. efter en lille Rhinreise, og maaskee en Afstikker gjennem Sachsen haabe vi at være hjemme i November.

den 16 Septm.

Med min Helbred er det taaleligt disse Bade synes især at bekomme mig godt, men det er for silde til at fortsætte en fuldstændig Cour, jeg reiser idag, og nemlig til Cöln, paa Rhinen dog ei i een Dag. Langs med Rhinen reise vi senere til Maintz og da til Manheim; til Heidelberg og gjennem Bergstrase til Frankfurth. Lev vel bedste Veninde hold altid af

Din
troe
Caroline.

TROELS PEDERSENS BØRN OG BØRNEBØRN

EFTER I FEM ET HALVT AAR at have levet ved Hof-fet i Augustenborg under de store Forhold skulde Fre-derike nu tage Gerningen op i sit eget lille Hjem i Bromme Mølle. Det blev et lykkeligt Liv; hun siger, da hun bliver ældre, at hun aldrig har længtes tilbage til de fornemme Kredse, derimod mærker vi, hvordan hun længes tilbage til Hjemmet, naar hun for en kort Tid har forladt det. Vi skal senere se, hvordan Livet blev levet der baade i Arbejde og Hvile. Men først vil vi endnu en Gang følge med hende ind til hendes Barn-domshjem i Sorø og se, hvorledes det staar til der, og hvorledes alle hendes Søskende klarer sig ude omkring i Livet. For Frederike har det været en stor Glæde, at hun nu saa let kunde besøge sine elskede Forældre og ofte sammen med sin kære Mand fik Lejlighed til at sende dem Fødevarer og anden Hjælp.

Vi vil i dette Kapitel give en kort, sammenhængende Skildring af, hvordan Livet tegnede sig for disse seks Børn, der var hjulpet frem i Verden ved Forældrenes opofrende Kærlighed og aldrig svigtende Pligtfølelse, stadig fulgt af Fars og Mors varme Interesse og Op-muntring. Mange af de Karaktertræk, vi har mødt hos Tegnemesteren, gaar igen hos hans Børn og deres Efter-kommere. Ved Siden af at være flittige og stræbsomme har de et kærligt, tjenstvilligt og hjælpsomt Sind, og den kunstneriske Evne, som havde hjulpet Troels Pedersen

Geheimekonferensraad PEDER PEDERSEN
(1774–1851).

Efter Lithografi, som tilhører Frk. de Lancy Pedersen.

frem, møder vi igen i hans Efterkommere baade paa Tegnekunstens og Musikkens Omraade. Det ægte danske Lune, der heller ikke er bange for at smile lidt ad sine egne Særheder, er ogsaa arvet videre ned i Slægten. Af Troels Pedersens Sønner var en Musiker, af hans Børnebørn var to Malere, den ene af disse var Vilhelm Pedersen, hvis Illustrationer til H. C. Andersens Eventyr vi alle elsker, og i den tredje Generation kan nævnes Kunstnere som Viggo og Thorolf Pedersen, Emilie Mundt og Laura Sarauw; i de næste Generationer er der mange, som har valgt Malerkunst og Musik til deres Livsgerning.

Vore Oplysninger stammer navnlig fra Tegnemesterens Optegnelser, der med Ærbødighed er opbevaret gennem flere Slægtled i de forskellige Grene. I nogle af sine Dagbøger fører Troels Pedersen endog nøjagtigt Regnskab for, hvad hvert af hans Børn har kostet ham, men han opfører saa ogsaa senere med Glæde og Stolt-hed de ikke ubetydelige Gaver, hvormed de har hjulpet deres Forældre og Søskende.

Den ældste Søn *Peder Pedersen* blev født i Sorø 19. Nov. 1774; den førstefødte staar ofte Forældrenes Hjerter særlig nær; alt hvad der angaar denne Søn har Troels Pedersen omhyggelig nedskrevet og ført en Slags Dagbog over alt, hvad der hændte ham lige til 1815. Vi skal kun her gengive Hovedpunkterne af hans Liv, der formede sig ret usædvanligt; der er allerede i tidligere Af-snit fortalt en Del om ham.

Han blev i 1788 sat i Roskilde latinske Skole, men da Faderens økonomiske Forhold er ringe, og der er mange smaa Søskende at ernære, er Bidragene hjemmefra det mindst mulige, Middagsmad kan der ikke være Raad til at betale for, derfor maa Peder her ligesom senere som

Student i København gaa rundt til forskellige Familjer og spise; Ugens fire Dage har han besat paa den Maade. Han er flink i Skolen, bliver Student og tager i 1793 sin første Eksamen ved Københavns Universitet med bedste Karakter; i April 1794 Philologicum og i Okt. samme Aar Philosoficum ligeledes med bedste Karakter. Han begynder nu at studere Kirurgi, faar Stipendium — Kloster kaldes det — og Ophold paa Regensen, men beslutter i Dec. 1795 at tage mod en Stilling, der bliver ham tilbudt som Huslærer hos Konsul Olsen i Tanger, begynder i den Anledning at læse til dansk juridisk Eksamen, men opgiver dog dette til stor Bekymring for sin Fader.

Den 29. Juli 1796 forlader han København og kommer til Tanger i Marokko, hvor han hurtig finder sig til rette og faar mange Venner, han er ogsaa meget paa-skønnet og afholdt af Familjen Olsen.

Med største Spænding venter Faderen hans Breve og følger saa godt som mulig gennem Aviserne — Altonaer Mercur nævnes ofte — hvad der sker i de fjerne Lande. Peder fortæller, som vi tidligere har hørt, om de fremmede Lande og Folkeslag, han raader sin Fader til at lade den yngste Broder Ove Christian blive Søofficer og hjælper ham baade med Raad og Daad; ligesom han ogsaa sender Gaver hjem til Forældre og Søskende.

I 1799 udbryder der Pest i Tanger, Familjen Olsen rejser bort, og Peder overtager Konsulatsforretningerne. »Dette var et vovlig Skridt,« skriver Troels Pedersen, »jeg frygter, vi sees ikke meere.« Gennem Samtaler med Konsul Olsens, der nu kommer til København, faar Faderen gode Efterretninger om Sønnen, Faren for Pesten menes nu at være overstaet, Peder har faaet kongelig Tilladelse til at lede Konsulatets Sager, han har Ord for

at være akkurat og ordentlig, men er meget stille og han har ofte længtes meget hjem; det kunde hænde, at han kom til at græde, hvis der kom Skib eller Kurer, og han ingen Brev fik.

Vanskelige er Forholdene ovre i Tanger, Gang paa Gang bryder Pesten ud, og mange Mennesker dør daglig; i 15 Maaneder faar Peder intet Brev hjemme fra; stadig sender han Breve hjem og Understøttelse til Ove Christian — »er det ikke en god Broder!« Han skriver om, hvor ligegyldige Folk derovre er overfor Smitten; de tror, at naar de dør, kommer de straks i Paradis og faar det langt bedre end her, men han skal nok være forsigtig. Han lærer Italiensk og arbejder, saa godt han kan, for sin Forfremmelse.

Konsul Olsen, som er hjemme Aar 1800, bliver udnævnt til Minister i Nordamerika og faar Titel af Etatsraad; med Peders Udnævnelse til Konsulats Sekretær, som baade han og Faderen har ventet længe, trækker det dog ud. Det ene Aar gaar efter det andet. Troels Pedersen er dybt bekymret. Ak, sukker han, hvorfor har jeg dog været saa forfængelig. »Det havde været bedre, om mine Børn var blevet simple Haandværkere, saa havde de langt bedre kunnet klare sig. Men jeg vilde have mine Børn over min Stand; havde jeg sat mine Sønner til Haandværkere og mine Døtre til Kokkepige og Husholderske, kunne den Understøttelse, jeg kunne have givet dem, have hjulpet dem; jeg havde da været fri for ald Gield, hvoraf især den, som ikke kan blive betalt nu til mine Venner og Velgjørere er den værste. Ja, jeg kunde, hvilket er det, som mest smerter mig, ved hvad vi fælles have erhvervet have sikret min gode, ubeskrivelig retskafne stræbsomme Kone for Mangel efter mig

— vi kunde da nu i vor Alderdom havt den Alders Glæde at besøge vore Børn som simple Folk af vor Stand.«

Og alligevel skinner Glæden over alt, hvad Sønnen fortæller og oplever, ofte frem. Mange og ret strenge Formaninger sender han Peder, men al Sorg og Bekymring er glemt, da Sønnen i Maj 1802 kommer hjem som Konsulats Sekretær efter 6 Aars Fraværelse. Han faar kongelig Udnævnelse og gode Udbetalinger, deler gavmild ud til Forældre og Søskende, Christiane faar sin længe ønskede Harpe og Frederike Hjælp til Udstyr. Og overfor Ove Christian, der er flink som Kadet, holder Peder alle sine Løfter. »Han er uegennyttig, aaben og flink,« skriver Faderen om Peder.

I November 1802 bliver han udnævnt til Konsul i de Forenede Stater i Nordamerika med 3100 Rd. i Gage; han omgaas nu alle Egnens Honoratiores — til Faderens fulde Tilfredshed! Vinteren over faar han Lov at blive i Danmark. Den 2den April 1803 rejser han til Filadelfia, hvor han faar sin egentlige Hovedgerning. 1805 udnævnes han til Generalkonsul. Han sender stadig Hjælp til Faderen, hvad der er denne til stor Trøst. I de urolige Tider under Napoleonskrigene er Forbindelsen mellem dem ofte afbrudt.

I Januar 1812 bliver Peder Ridder af Dannebrog. Den 3. Juni samme Aar holder han Bryllup med Maria Scott i Filadelfia. Næste Aar d. 27. Nov. 1813 faar de en lille Datter, som dog til deres store Sorg dør fem Dage efter. I den trykkende Dyrtdid hjælper Peder regelmæssig Forældrene.

Endelig fik Troels Pedersen den store Glæde at gense sin Søn efter 11 Aars Ophold i Amerika. I Oktober 1814 kom han med sin Hustru og en Pige tilbage til Køben-

havn og derpaa til Sorø. Kort efter blev hans Hustru meget syg og døde d. 7. November samme Aar.

I Juni 1815 udnævnes han til Ministerresident for de Forenede Nordamerikanske Stater og Geheime-Legationsraad med en Gage af 8000 Rd.

Troels Pedersen ender sine Optegnelser om Sønnen Peder d. 30. Juni 1815 med disse Ord:

»Nu skriver jeg nok ikke mere heri, men takker dig fra din Moder og mig for den forgangne Tiid og ønsker at den tilkommende maa blive saa god som mueligt, at vi engang maa ses med Glæde i vor fælles Fædreland Himlen med alle vore kiere. Dine Forældres Velsignelse hvile over dig; Farvel, min kære Søn!«

Den 17. Juli 1815 forlader Peder Pedersen Danmark og rejser tilbage til Nordamerika. Han gensaa ikke mere sin Far, der døde 3. April 1816. Sept. 1826 blev han Konferensraad og Kommandør af Dannebrog. 6. Jan. 1830 blev han afskediget.

Han var blevet gift anden Gang ovre i Amerika med Anna Caroline Loughton Smith. De havde fire Børn.

Maria (g. m. Kapt. Holm) † 1842. *Anne Sophy* (f. ^{30/11} 1827 død 1911) g. m. Gehejme-Konferensraad C. C. V. Liebe. *William Izard* (1829—1885). *Julius de Lancy* (1832—1913). Begge de to Sønner blev Søofficerer.

De førte stort Hus her i København, hvor de boede i Kronprinsessegade. Vi vil senere høre om Forholdene i deres Hjem.

Peder Pedersen døde 16. Aug. 1851. Hans Enke levede til 14. Nov. 1878 og mindes endnu som en fin, men beskeden, elskelig Grandmama. Af deres Efterkommere kan nævnes Familjerne Izard, Liebe, de Cros Dich, Schram og de Lancy Pedersen.

*

Den næste i Rækken er *Henning Pedersen*; han er født i Sorø 1775 og fik sin meste Uddannelse hos Professor Borch. I Maj 1793 tog han Landmaalereksamen inde i København. Den 18. Januar 1794 forlovede han sig med Sophie Caroline Voigt f. 20. Juli 1773, Datter af Klokker Johan Georg Voigt i Sorø; de unge holdt dog dette for sig selv en Tid; først efter at Henning i Maj 1794 er blevet udnævnt til Landmaaler og senere i Sept. samme Aar til Landinspektør i Sorø, meddeler han sin Fader den vigtige Begivenhed, som ingenlunde bliver taget ham naadig op. Stigningen i Faderens Harmes er meget morsom, her gengives et Stykke af Dagbogen.

»1794 Pindsedag d 8 Juny havde Henning faaet alle nødvendigheder til at fortsætte sin Rolle paa Jorden. Hidtil har han foruden adskillig smaat paa Ødemark hos K:R:B: hos Hauendorph i Bierby Biernede etc Maalt og forfattet Kort over 3 Byer, 1 lille Eberup — Bøgs, 2 Store Ebrup, Academiets, 3 Ørslev under Academiet, fortient 220 rd men kun faaet 190 rd Han ejer nu sine Redskaber der i alt har kost 60 rd — neml. Landmaaler Instrumenterne /: hidtil har Capt Selmer været saa god og laant ham sit :/ Han har Klæder til Nødtørft. Rentekammerets brev for hans bestalling ligger færdigt, at han skal maale Borup, og ellers arbeide maaske i Sommer paa Svenstrup hvortil Etatsraadinde Neergaard da nu og har kjøbt Schioldnesholm for 130000 rd og hvor heller intet er Maalt, lod ham hente anden Pindsedag den 9 Juny — dette kan regnes som hans første Udflugt i Verden. den 15 Juny kom hr Neergaard, hr Sommer og han til hæst til os. da havde han Maalt en bye af 3 Gaarde, og skulle begynde paa een bye af 13 *Gaarde*. Det lod at frue Neergaard og han var fornøjet — D

31 Aug: kom Henning med Brohave, med alle fra Svenstrup, siden Maalte de samlet Brorup, og en Bye ved Næstved heder Aaderup, hvor han ved fælledskabet med Brohave tabte vel en 20 a 30 rd — Henning har til deels før, men fornemlig i disse sidste Tiider, ikke opført sig imod mig som ieg fortiente, gik efter sit Eget indfald, ufornuftig imod sig selv og ubillig imod mig, han kiente mig nøye, og vidste hvor øm ieg var over min have, og dog tilbragte han os sin Hund, — derefter kom han med sin Hæst, uden i forveien at tilmælde mig et Ord derom, dette har gjort mig ondt, men ieg har taalt det, i haab han blev klogere, men d 13. Dec en Løverdage efter Middag, gav han mig det Værste Stød, som ieg sent forvinder, og hvor ved ieg fornærværende meest lider, men i Tiiden gid han ikke skulle komme til at lide for hart for sin lykke, han tilskriver mig et langt brev, *beder omforladelse, lover Bedring*, men tillige at han er forlovet, som er uomgiørlig. Naar ieg betænker de mange Ting han har haft løst til, til deels faat og igien bleven kied af. og tillige hans og hendes forfatning og de uvisse udsigter, saa er det ikke under at dette skrit inderlig bedrøver mig —«

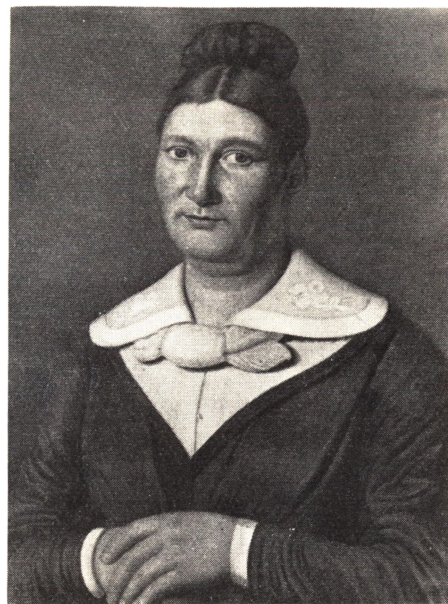
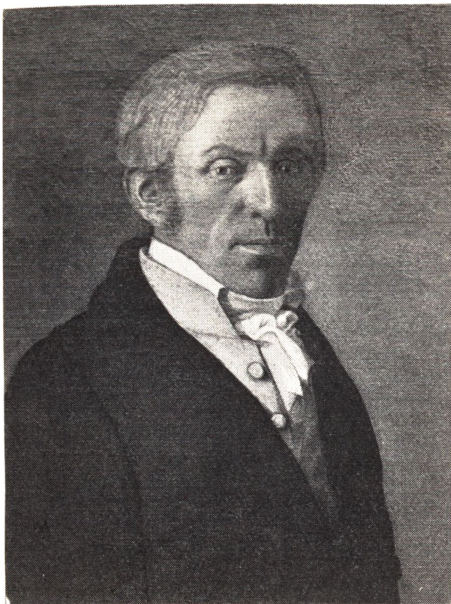
Henning og hans Sophie holdt dog trofast sammen og levede i et lykkeligt Ægteskab, sammen bar de Livets lyse og mørke Tilskikkelser; ligesom hos Faderen var der ofte Næringsssorg og mange svære Aar, men saa lysnede det, og ovre paa Bornholm levede de en lang Række lykkelige Aar og havde stor Glæde af deres Børneflokk.

I 1797 blev de gift og næste Aar blev deres ældste Datter født (18. Febr. 1798); hun kom til at hedde *Sophie* og blev 9. Febr. 1816 gift med Godsforvalter Saaby paa Frijsenborg.

22. Jan. 1800 fik de en Søn kaldet *Troels Georg* efter begge sine Bedstefædre. Han blev senere Grosserer i København og Ejer af Wilders Plads. Vi vil møde ham her i Bogen som en dygtig og fornøjelig ung Mand, der altid er parat til at hjælpe og bringer Glæde med sig overalt ved Sang og Historier. Han blev først gift med sin Kusine Elise Sofie Pedersen, Datter af Ove Christian Pedersen — og efter hendes Død 21. Febr. 1851 med Betzy Marie Barfred. Hans Søn Godsejer Georg Barfred f. 1852 lever endnu.

Troels Pedersen er dog stadig meget betænkelig for Sønnen Hennings Fremtid og giver sine Bekymringer Luft i et langt Formaningsbrev til Sønnen d. 28. Marts 1800; det gaar navnlig ud paa, at han skal være mere omhyggelig med sit Arbejde og vogte sig for at gøre Gæld i Fremtiden samt se at betale den, han har. »Du har god Forstand, kiære Søn og som jeg hidtil har troet et ædelt Hjerter — søg som ærlig Mand at betale din Gield som, hvad du end synes gjør ringe agtet, det er Værdens Maade end og mod ufortjent Armod. Du har meget at overvinde kiære Søn, en Svag Sjel i din nuværende Forfatning ville lade Modet synke, Du vil tænke et ungt, Sundt med god fornuft, Kundskab og Erfaring forsynet Menneske kan udrette utrolige Ting ved vedholdende Flid, dit Mod vil have din Pligt fyldest gjort.« Brevet ender med et Hjertesuk over, at han ikke selv har Evne, som han har Vilje til at hjælpe Sønnen.

I Marts 1801 bliver Henning Pedersen Lieutenant i det søndre sjællandske Landeværnsregiment — vel nok for at hjælpe lidt paa Finanserne; han havde haabet straks at blive Premierlieutenant men blev kun »Cecont«, som Faderen skriver. »Efter at have lært noget at exersere i Slagelse Rejste han og Kühl, som hver fik 100 rd. til

Major HENNING PEDERSEN (1775–1837) og Hustru SOPHIE CAROLINE f. Voigt (1773–1844).

Efter Malerier af Sønnen Carl Ferdinand (1803–1875).

Tilhører Sønnesønnen Godsejer Georg Barfred.

Mundering til København for at lære Exercitien i Skolen.«

2. Maj 1803 fødtes Sønnen *Karl Ferdinand*, der senere blev Kunstmaler, han døde 11. Sep. 1875 som sindssyg. Han kaldtes i Familien for Karl Maler og har bl. a. malet flere smukke Malerier af sin Farmor Mette Sofie Pedersen, hvoraf et er gengivet her i Bogen.

22. Juni 1806: *Ida Sofie Frederike*, død 6. Jan. 1894.

18. April 1808: *Marie Nikoline*, kaldet Mixe, død paa Bornholm 1854.

11. Juli 1812 fik de Tvillinger, som blev kaldt *Frederik Peter Christian* og *Christian Peter Frederik*! Frederik den sjette lod sig repræsentere ved deres Daab som Gudfader. Den sidstnævnte døde dog som spæd, mens Frederik Peter Christian blev Sæbesyder først i Bergen, senere i Randers. Han blev gift 7. Okt. 1845 med den norsk fødte Jakobia Martine Erstad. Deres ældste Datter Ida Marie blev gift med Rigsarkivar A. D. Jørgensen. Sønnerne tog Navnet Erstad-Pedersen; flere Efterkommere lever endnu, deriblandt Broncestøber Georg Erstad-Pedersen i Aarhus.

Endelig fødtes 18. Maj 1816 den yngste Datter *Helene Hansine Sofie*, der blev gift med Fuldmægtig Møller i Hasle, ogsaa her kom Børn og Børnebørn.

Familjen havde imidlertid ført en ret omtumlet Tilværelse. I 1808 blev Henning Pedersen Kaptajn i Artilleriet og fik kort efter Bolig i København. 22. Febr. 1814 blev han afskediget med Titel af Major og 184 Rd. Pension. Forholdene har aabenbart paa denne Tid været meget svære. Men i 1816 lysnede det atter. Da fik Henning Pedersen overdraget Udskiftningen paa Bornholm, fra nu af boede de i Rønne; han havde en aarlig Løn af 600 Rdl. foruden Betaling for de udførte Arbejder.

Her gengives to Breve fra ham, det første er skrevet 10. Dec. 1809 fra Kastrup til Faderen, hvem han i varme Ord takker for, hvad han har gjort for sine Børn.

Det andet Brev er skrevet fra Rønne 5. Juni 1816 til hans Hustru, kort efter at han havde faaet Efterretning om den yngste lille Datters Ankomst; Sophie Pedersen opholdt sig paa den Tid hos sin ældste Datter Sophie, der var gift med Godsforvalter Saaby i Snorom ved Frijsenborg. Der udstraaler Glæde fra dette Brev, det er saa kærligt og varmt; han er lykkelig ved alt paa Bornholm og ser tillidsfuldt Fremtiden i Møde; man mærker, det ligger ham paa Sinde at gøre Gavn i Samfundet.

*

Castrup den 10de December 1809.

Elskede Fader!

Sikkert er De inderlig elsket af alle Deres Børn, men ved at kiende den megen Uroe og Bekymring Børn fra den spædeste Alder af foraarsager, ved at føle Besværigheden ved at opføde og opdrage dem, og den Ængstelse hvormed man ved ethvert Skridt vaager over dem, troer jeg, ingen af dem er istand til tydeligere end jeg at føle hvormeget Børn skyldte deres Forældre, der, som De, med saamegen Anstrængelse, og saa mange Oprofrelser saa utrættelig har arbejdet for Deres; og kiere Fader aldrig føler ieg disse Bekymringer eller denne Ængstelse, uden at tænke paa Dem, og velsigne Dem. — Omringet af mine 5 kiere Børn tænker ieg mig tit saa tydelig tilbage i mine Barndoms Dage, og jeg kan saa klart see Dem kiere Fader, og erindre Dem, naar De underviiste os, naar De morede og forlystede os, og naar De plejede os naar vi vare syge, og jeg beundrer den

Taalmod og Utrettelighed hvormed De Lærte os, den Umage og Tiid De anvente paa at more os, og jeg kunne ønske endnu at være Barn, og være lidt syg, for at føle Deres kierlige Pleie, og for endnu eengang at opleve en ret Glad og fuldkommen sorgløs Fødselsdag, som Deres Kierlighed og gjorde hine til; ja kiere Fader De gjorde vore Fødselsdage til Høitidsdage for os, og stedse skal den og være det for mig, den skal stedse være heliget til taknemmelige Erindringer om mine uforglemmelige ædle Forældres Kierlighed og Bestræbelser for deres Børn, og da ethver Hæld som møder mig har sin Grund i denne Deres Faderlige Godhed priser ieg mig dobbelt Lykkelig i Dag ved ikke alene at kunne føle, men og at kunne sige Dem kiere Forældre: at jeg er Lykkeligere og mere tilfreds end ieg nogen Sinde har været siden hine Barndoms Dage. Min Virkekreds hvor ieg arbejder med Hæld og Lyst, giver mig tillige Leilighed til at kunne arbejde for mine Børn, og opfylde mine kiereste og første Pligter imod dem, ædelt Vendskab har rakt mig Haanden, og ieg lever i de Gladeste Forhaabninger, om en Blid Fremtiid for dem, thi de ere flittige og gode og nyde den Bedste Underviisning. — Et gammelt Klub Bekiendskab Blev i Sommer fornyet her paa Gaarden, det var med Høiesterets Secretair Cancelliraad Deegen, der som en Ven af Justitsraad Langes Huus ligger her tillige med dem om Sommeren, de kom herud i Maii Maaned, og det varede ikke længe før ieg var en Ven af Huuset /: her faarstaaes ved Huuset: Fruen, en Jumfr: Gierulff og Cancelliraad Deegen, thi Justitsraaden har eller vil ingen Ven have, Fruen er en Datter af Justitsraad Wilsbek i Wensyssel, og hun er den ædlest Kone, hun har en meget dannet og fiin Forstand, og hendes Glæde er alene at gjøre vel, men dertil

er hun yderlig indskrænket, og skiøndt hun dertil kun bruger det lidet som hendes Gemal har bestemt hende til Nødvendigheder, tør hun enda kun hemmelig gjøre Godt — Jumfrue Gierulf er en Datter af Justitsraad Gierulf i Wiborg en Moralsk god og fornuftig Pige, omtrent 28 Aar og Fruens fortroelige Veninde, Cancelliraad Deegen er en Søstersøn af Conferensraad Christ. Colbiørnson, en forstandig rask og ædel Nordmand. disse 3 ædle Mennesker yndede mig og min Kone og Børn, og deres Godhed Lyksaliggjorde Sommeren for alle mine, mit heele Huus var her 3 Dage paa een Gang. — Næsten, ja jeg kunne sige ganske uden Anledning spurgte den ædle Frue mig om jeg ville tillade at hun lod Sophie gaae i Frue Abrahamsens Institut, det er det bedste i Kiøbenh: men og det dyreste, her gaar hun nu fra Morgen til Aften, og faar sin Middags og Aftensmad hos den gode Frue — Bøger Papier Blyanter Syetøi, kort alt betaler den gode Kone, hun koster hende omtrent 6 rd Maanedlig, men hun Glæder os og med Fliid — hun tegner der med Kasper Kongslev, lære Fransk Tydsk og alt hvad hun Behøver for at kunne gaae den Vej hendes Tanter har gaaet — Tydsk forstaar hun alt hvad hun Læser. — Georg kommer til 1ste Marts i Efterslægten /: nu den berømteste Skole :/ og dette har den gode Deegen formaaet Just: Lange til at Betale, siden Octo: har han gaaet i en Anden mindre Skole men hvor de dog lærer baade Tydsk Fransk Hist: Geographi Tegning m: m: her har han udmærket sig bestandig ved Sædelighed, og for nogle Dage siden blev han for Fliid oprykket fra No 24 til No 7, og han arbejder paa at faa No 1 inden han forlader denne Skole for at gaae i Efterslægten. — Carel er en inderlig god Dreng men lit svag af Legeme, meget flittig, han er nu med min Kone og de

2 mindste Piger i Roeskilde hvor de bliver 3 a 4 Uger hos de gode Wollings. — Sophie og Georg er imidlertid hos Jørgen Jørgensens. — Saaledes kiere Fader er ieg nu her paa min Post i min Eenlighed, ret vel Tilfreds med alt om mig, skjøndt ieg har som sædvanlig stor Pengetrang thi deels disse forfærdelige Tiider, deels Børnenes Underviisning det første Aar i Kiøbenhavn medtog meget mere end min Gage. deres Underviisning kostede mig over 250 rd og Klæder over 80 — men ieg har Aarsag at Glæde mig over disse Opofrelser, og venter hver dag paa Bønhørelsen af en Ansøgning til Majestæten om Tillæg, og da vil ieg for en stor deel være hiulpen, og hvordan det end gaaer lader jeg mig ikke mere forknytte, thi sulte kan vi ikke, forsømt blive Børnene nu ikke, og røre mig kan mine Creditorer ikke heller. — om nogen Tiid reiser J Jørgensen til Bromme, er der muelighed følger ieg med; usigelig længes ieg efter at see Dem og min gode Moder, og forsikre Dem mundtlig at ieg stedse er Deres Taknemlige

og hengivne Søn

H Pedersen

Tusinde hilsener for den Gode Moder.

*

Rønne den 5te Juni 1816.

Søde elskede Kone.

Aldrig tog ieg gladere Pennen for at tilskrive Dig min elskede Kone, end i denne Dag; ieg kom i Aftes hiem og imodtog da den kiære Sophies velsignede Brev med den Glædelige Efterretning om Din Lykkelige Nedkomst, ieg vidste alt i Gaar Morges at der laae Brev til mig her og ieg ville her hiem som naar ieg i Fordums

Dage ville til min Kiereste, ieg fik næppe kastet min giennemvaade Kiøle før ieg tog fat paa det kiære Brev, O! hvor Glad blev ieg da ikke at ieg saa alt saa vel overstaaet og ieg takkede Gud for Dig min velsignede Kone og for Begge mine Sophier og for alle mine Børn og for alle mine Venner og alt det gode ieg nu nyder og ieg iilte til mine gode Venner Byfogdens /: Cancelliesecretair Jørgensens :/ og deelte min Siæle Glæde med dem, thi disse Folk viiser mig særdeeles Venskab og det er som mit hiem her i Byen, saaledes har ieg og et Hiem i Nexøe hos Landins: H: Petersen — ja gode kiære Kone ieg er saa Glad saa Lykkelig og Tilfreds med alt, at ieg aldrig havde troet nogensinde at finde saa megen Tilfredshed, alt er saa fuldkommen efter mit Sind og Udsigten i Fremtiden ligger mig ligesaa Blidt for Øjet som den Nærværende, og ieg takker den gode Winther ret i mit Hierte; umuelig kunne ieg faaet nogen Post saa behagelig som denne og kun denne Post kan give mig Udsigter til en Behagelig Fremtid, i det Forretningerne her vil falde, vil Blive mig Behagelige, og stifte megen Nytte for Landet, og vanskelig kunne udføres af de fleste der have til Hovedformaal at tiene Penge, men min Lyst og Glæde er at stifte Nytte og fortiene Gode Meneskers Agtelse og Kierlighed og dette kan ieg opnaae her, ieg kan haabe at leve samlet med Dig min søde Kone og med vore smaae og det uden Nærings sorg — Meneskerne her ere i Almindelighed mere Oplyste og Kultiverte end i andre Landets Provinser og dog en Jevnhed og reenhed i Sæder, som gjør Omgangen med dem meget behagelig, ieg kiender nu alle Landets første og fornæmste Familier som alle har imodtaget mig paa en Maade saa ieg nu føler mig som hiemme her, her er en sielden god Harmonie imellem alle, Embedsmændene ynde og

agte hinanden hvilket letter og beforder enhver Gods Sags Udførelse; her er mange vakkre Koner og endnu flere vakkre Piger hvoriblandt virkelige smukke, men alle ere de Blide og uden Pretensioner og tækkelige uden alle Gramasser, de ere imod mig med mit Graae Haar og rynkede Pande som imod de raskeste Fyre af mine Landmaalere, kort Meneskene her ere ret efter mit Sind, i et Brev til Sophie agter ieg at beskrive dem lit nøiere og Du vil da min elskede Kone kunne Begribe at ieg lever et lykkeligt Liv, især nu ieg har faaet den Glædelige og saalænge forventede Efterretning fra Dig: O! Velkommen er Du lille søde Helene Hansine Sophie, Gid Du maae Blive min anden Sophie og i det heele ligne de 3 kiære Menesker hvorefter Du er nævnet da vil Du blive min Alderdoms Glæde! Aldrig kunne Du min søde Kone bedre truffet mit Ønske i Henseende til Navnet og usigelig kiært er det mig at det Blev en Pige — ieg faar da vel at vedkiende mig hende siden hun har mine Hænder og Nægle, men nu vedkiender ieg mig ikke flere for Fremtiden, derfor lille Moder tag Dig i Agt og kom mig ikke saadan oftere, dette maae Du nu love mig ellers lader ieg Dig blive i Jylland og kommer aldrig over at hente Dig — Det er slemt at der kan være saa lang Tiid imellem at man Skriver og til at Brevet kommer til sin Bestemmelse, saaledes havde ieg da alt skrevet 2de Breve forinden ieg fik den kiære Sophies af 9de Maii Du er derfor vidst min Gode uroelig i dette Øieblik over at ieg ikke har hørt fra Dig, ieg iiler for ved disse Linier at hemme Din Uroe, maatte nu kun Vinden i Morgen Blæse Østen kunne Du dog paa 8te Dage have det, Sophie maae Du ret Kysse fra mig og takke hende fordi hun saa omstændelig fortalte mig alt, det synes af hendes Brev som hun troede sig frugtsommelig

O! Gud velsigne hende, og Dig, om Du fortæller mig noget herom naar Du min Gode kommer paa Benene, som ieg haaber Du alt er naar Du faar dette. Det Glæder mig at Georg har skrevet, men ieg gad og gierne vidst om han har sendt nogle Landkort til vor kiære Hans hvoriblandt det over Bornholm samt nogle Bøger til Børnene, sig mig dette. Nu min søde Kone! nu faar Du intet mere denne Gang, thi ieg har en heel Deel at skrive som skal afgives med et Skib som ligger og venter paa Vind — ieg venter nu med første Skibsleilighed fra Kiøbenh: at høre fra Wolling, Fride, og Nicolaii hvem alle skylder mig lange Breve — Georg og Carl skal ieg een af Dagene have skrevet til; naar bare det ikke var saa kold kunne ieg ret udrette en heel Deel, da ieg er Munter og har den Bedste Roe, men her er umanerlig kold især i mine Værelser hvor aldeles ingen Soel kommer — hils nu alle søde Kone, vore fælleds Venner, tak Christine for hendes par Linier i Sophies Brev, ieg skal en anden Gang Giengielde dem, her er en vakker Pige paa Landet som og heder Christine, men ieg syntes dog bedre om hende om hun ej hedde saa, thi Christine P: bliver hun dog aldrig — O! gid ieg nu kunne kysse Dig og alle 4 Sophier, thi vel lever ieg Godt men efter saadanne Kys længes ieg umanerlig — — — Lev vel Du evig elskede Kone

Din

Henning. —

*

Henning Pedersen blev en god Borger for den By og den Ø, hvor han nu slog Rod; endnu lever hans Minde derovre. I Dec. 1825 oprettede han en geometrisk Tegneskole og gav i de fire første Vintre selv hele Undervisningen; senere stiftede han med Understøttelse af det

Organist **FREDERIK WOLF CARL
PEDERSEN (1778–1854).**
Efter Maleri af hans Broderson og Svingerson
Vilhelm Pedersen.
Tilhører Thorolf Pedersens Slægt.

Reiersenske Fond lignende Tegneskoler i Slagelse (1830) og Roskilde (1831) og derpaa i mange andre Byer. I Aaret 1834 udgav han en »Geometrisk Tegneskole« i fyrretyve kobberstukne Plader med Tekst. I Forordet til denne Bog, der udkom paa Forfatterens Forlag og kunde »Faaes hos Forfatteren, Strandgade Nr 55 paa Christianshavn (Sønnens Bopæl) for 6 Rbdlr, rede Sølv« skriver Henning Pedersen bl. a.: »I min Virkekreds, som udstrakte sig til næsten alle danske Provindser, lærte jeg tidlig at kjende, hvor nyttig en vis almeen udbredt Kjendskab til Geometrie og Tegning kunde være i det daglige Liv; og ikke sjældent erfarede jeg, naar jeg ved en Tegning havde bidraget til en eller anden Plans fuldstændigere Oversigt og deraf følgende Forandring eller Berigtigelse, at Savnet af saadanne Kundskaber, saavel af den *Anordnende* som *Udøvende*, saavel *Landmanden* som *Haandværkeren*, tilfulde erkjendtes. Det blev derfor tidlig min Tanke, om muligt engang at virke til disse Kundskabers almindelige Udbredelse.« Beskeden som har en, tilføjer han senere: »For ikke at misledes af Forkjerlighed til eget Arbejde, har jeg i Forvejen ladet det bedømme af saadanne Autoriteter og Mænd, som kunde borge Publicum for, at der ikke faldbødes et aldeles mislykket Product. Det var mig da en kjer Fyldestgjørelse at se samtlige Bedømmelser saa langt overtræffe mine Forventninger, at min Tegneskole ikke alene erklæredes nyttig for *Haandværkeren* og *Landmanden*, men og for den Ungdom, som i de højere Skoler skal indvies i Mathematiken som Videnskab —«

1834 blev Henning Pedersen Landvæsenskommissær paa Bornholm, hvor han havde stor Betydning som Bygningstekniker; han har bl. a. givet Tegning til Raadhuset og Præstegaarden i Rønne.

I 1925 fejredes han ved Hundredeaars-Jubilæum for Tegneskolen, ligesom Bornholms Musæum ejer forskellige Tegninger af ham, bl. a. en lille Silhouet af Sophie Voigt mrk. Constantinsborg 1. October 1793.

Henning Pedersen døde i Rønne 7. Februar 1837. Hans Hustru blev boende paa Bornholm og døde der d. 26. Febr. 1844.

Fra dette Ægtepar nedstammer saaledes den Del af Slægten Barfred (Pedersen), som har Tilknytning til Wilders Plads, samt Familjerne Erstad Jørgensen, Erstad (Pedersen) og Møller.

*

Den næste i Rækken er Datteren *Sophie Frederike Pedersen* (1776—1832), om hvem der dels er, dels vil blive fortalt. Hun blev 26. Nov. 1807 gift med Møller Hans Henric Jørgensen (1772—1828) i Bromme Mølle. De fik fire Børn Caroline Amalie (1808—1845), Jensine (1810—1843?), Henriette (1812—1828) og Christian (1814—1891).

Herfra stammer Slægterne Mundt, Seehusen og Jørgensen.

*

Frederik Wulf Carl Pedersen blev født 7. Dec. 1778. Han var fra 1802 Elev i det kongelige Kapel, hvorfra han paa Grund af svækket Helbred afgik med Pension som Bratschist 5. Sept. 1815. Han blev 5. Sept. 1822 Musiklærer ved Sorø Akademi, senere Organist i Sorø. Han blev 7. Okt. 1808 gift med Benedikte Sabine Borch (Datter af Professor i Veltalenhed og Historie ved Sorø Akademi Casper Abraham Borch), f. 29. Jan. 1780.

Det smukke Navn Benedikte bliver forandret til Bine.

I 1812 skriver Tegnemesteren: »d. 28 Febr. fik jeg et meget behageligt Brev fra F. W. C. og Bine De lover os der 100 rd aarlig saa længe han kan fortjene som da.« Næste Aar staar der dog: »Den gode F. W. C. og Bine villet give os aarlig 100 rd men dertil har de ikke Evne.«

Frederik Wulf skal have været en dygtig Musiker; han komponerede ogsaa smukke Melodier, satte flere Gange Melodier til Ingemanns Kantater og Sange, saavidt vides er dog intet deraf blevet trykt. Det var et livligt og fornøjeligt Hjem, men det var meget smaat med Indtægterne; der fortælles, at de tre yngste Døtre kun havde een Vinterfrakke, saa de maatte skiftes til at gaa ud! Naar Faderen var syg, maatte Pigebørnene, som kun var 12-13 Aar gamle, vikariere i Kirken ved Orgelet. Der var to Sønner: *Theodor*, der blev Musiklærer i Amerika, og *Rudolf*, der blev Distriktslæge i Skelskør, samt fem Døtre: *Louise*, *Mathilde*, *Adolfine*, *Kamilla* og *Michaeline*. Af disse blev Adolfine gift med Fættøren, Søofficer og Tegner Vilhelm Pedersen — se senere. De andre fire var ugifte; Kamilla blev Husbestyrerinde hos Natalie Zahle; de var alle livlige, fornøjelige og afholdte.

Frederik Wulf Carl Pedersen døde 17. November 1854. Hans Hustru 19. Marts 1847, begge i Sorø.

Slægten Fibiger stammer ned fra denne Gren samt paa mødrene Side Kunstnerne Viggo og Thorolf Pedersen, se nærmere under Ove Christian Pedersen.

*

Christiane Catrine Pedersen f. 9. Juni 1782 var sine Forældres Støtte og Hjælp i mange Aar. Var der meget at gøre ude i Bromme Mølle, tog hun derud og hjalp

sin Søster Frederike. Hun var blid og afholdt af alle. Efter Faderens Død ægtede hun 23. August 1817 Skovrider Christian Heinrich Seehusen ved Sorø Akademis Skov (f. 19. Jan. 1789), de boede ved Dianalund.

Skovrider Seehusen var en særdeles dygtig og meget myndig Mand, der nok kunde lide at regere. Højst ejendommelig var han, ikke altid helt let at leve sammen med. Han er en paalidelig Hjælp for Svigerinden i Bromme Mølle og senere for hendes tre efterladte Børn, men han regerer med saa haard en Haand, at der tilsidst bliver lavet en hel S sammensværgelse for at bryde hans Magt. Mod de yngste i Slægten var han god og hjælpsom.

Han og hans Hustru havde ingen Børn, men Christianes Broderdatter Oline Henriette Pedersen (Datter af Ove Christian Pedersen), se Side 126, blev optaget i deres Hjem som Plejedatter; hun blev gift med Møller Sarauw. De unge i Slægten holdt af Seehusen; min Fader Overretsprokurator Jodochus Henrik Mundt kom som Barn og ung ofte i Dianalund Skovridergaard, hvor han af »Onkel Skovrider« allerede som tolv Aars Dreng fik Lov at gaa med Bøsse i Skoven og fik Øjet aabnet for Naturen. Seehusen var ivrig Biavler og Frugtavler og plantede og podede mange Frugttræer paa Egnen.

Skovrider Seehusen er næsten blevet mest berømt paa Grund af sit omstændelige og mærkelige Testamente, der bestaar af ikke mindre end 29 Punkter; det er dateret 18. Nov. 1863. Først betænker han alle sine egne og sin Hustrus Slægtninge, endvidere Skovfogedernes Enkekasse ved Sorø Akademi (300 Rd.) og giver udførlige Anvisninger om Kapitalens Anbringelse og Anvendelse, derpaa Steenlille Sogn (350 Rd.) og Tersløse Sogn (400 Rd.), dog er der den ejendommelige Bestemmelse, at de

fleste Renter af disse Kapitaler skal lægges til Kapitalen i 300 og 320 Aar, hvorefter Renterne skal uddeles til trængende efter nøje afstukne Linjer. Ligeledes skal 1000 Rd. henstaa i 260 Aar, hvorefter Kapitalen deles mellem Efterkommere af hans Søster Louise Qvordrup f. Seehusen og hans Plejedatter Oline Sarauw f. Pedersen. Han har da haft Forstaaelsen af Kapitalopsparingens nationaløkonomiske Betydning!

Christiane Catrine Seehusen f. Pedersen døde 11. Juni 1861 og hendes Mand døde i 1863.

*

Den yngste Søn, *Ove Christian* (1780—1821) blev en dygtig og afholdt Søofficer. Han blev Sekondlieutenant 9. Sept. 1803. I 1807 var han Chef for Kanonchaluppen Faaborg og havde den 15. November dette Aar en berømmelig Affære med to engelske Brigger, der søgte at tilbageerobre en af Ltnt. Pedersen tagen Prise, hvilket han dog forhindrede. 1809 blev han Ridder af Dannebrog og i 1815 Kaptajnlieutenant. I 1820 sejlede han som Næstkommanderende paa Korvetten Najaden til Vestindien og blev 2. Juni 1821 Interimschef paa Skibet, men døde allerede den 25. Juni 1821 ved St. Croix.

Den 31. Marts 1811 havde han ægtet *Oline Henriette Barfred* f. 1788 død 1872. Han ejede Carlslundegaard ved Køge, hvor de en Tid havde deres Hjem. Det var ikke lette Forhold for hans Hustru, da hun i 1821 blev Enke og sad med seks Børn, hvoraf den ældste var ni Aar, men hun maa have været et prægtigt og dygtigt Menneske; alle hendes Børn voksede op og klarede sig godt i Livet; Slægten hjalp dem ogsaa paa forskellig Maade; vi ser af Brevene, at Frederike Jørgensen har

skrevet til Prinsesse Caroline Amalie om at hjælpe den ældste Søn Ove Christian P. ind paa Søkadetakademiet, og det ender med, at Prinsessen lover at betale Forberedelsen. Datteren Oline blev optaget som Plejedatter hos sin Faster og Onkel i Skovridergaarden i Dianalund.

Her nogle Oplysninger om deres Børn:

Elise (1812—1842) blev gift med sin Fætter Troels Georg Pedersen, Ejer af Wilders Plads; vi vil møde hende senere i Bromme Mølle Brevene.

Ove Christian Pedersen (12. Aug. 1813—25. Sept. 1873) blev som Faderen Søofficer og avancerede til Kommandør og Chef for Marineministeriet; han blev gift med Hanne Caroline Mathilde Eide.

Laura Truelsine Pedersen (1814—1895) blev i 1840 gift med Konsul Daniel Otto Kr. Isachsen i Kristianssand og fik tre Sønner, der alle har Efterkommere. En af dem er den nuværende Politimester i Lillehammer Otto Isachsen.

Oline (28. Nov. 1816—1. Marts 1900) voksede altsaa op som Plejedatter i Dianalund Skovridergaard og blev gift i 1841 i Tersløse med Møller Julius Sarauw fra Sorø; de havde fem Sønner og en Datter Laura, der var Kunstnerinde; der lever Efterkommere, bl. a. Distriktsforstander Knud Sarauw.

Peter (1817—1904) som blev Grosserer og gift med Bolette Barfred; de havde to Døtre: Augusta, gift med Læge Meyer og senere med Læge Sell, og Elna Barfred Pedersen. Vi møder atter i denne Gren Kunstnererne i den yngre Slægt: Maleren Viggo Tuxen-Meyer og Margrethe S venn Poulsen f. Tuxen-Meyer.

Men mest elsket og æret i vide Kredse blev dog den

yngste Søn *Thomas Vilhelm Pedersen* (28. Jan. 1820—13. Marts 1859); hos ham møder vi atter de kunstneriske Evner; han var Søofficer, men desuden Maler og især Tegner og blev berømt som Illustrator af H. C. Andersens Eventyr. Vi elsker hans Billeder, det er næsten, som vi gennem dem kender ham selv; de er saa ægte danske, saa menneskelig fint opfattet; og det er sikkert rigtigt, som Historikeren, Kontorchef H. G. Olrich i Soranerbladet 1929 Nr. 10 og 1930 Nr. 7 fremhæver, at der i adskillige af disse Tegninger er Motiver fra Sorøegnen.

Vilhelm Pedersen blev Kadet 1834 og Sekondlieutenant 1841. Han var tidlig svag, døde ogsaa i en ung Alder af Brystsyge. Paa en Rejse til Før fik Christian VIII Lejlighed til at se hans Tegninger og Malerier og gav ham med kongelig Rundhaandethed fire Aars Orlov for at uddanne sig som Maler. Rimeligvis har Kongen allerede kendt ham gennem Dronningens Forbindelser med Slægten Pedersen. Han blev Elev af Marstrand og opnaaede i 1847 at faa fire smaa Billeder optaget paa Charlottenborg-Udstillingen. I 1846—47 tegnede han sine første Billeder til H. C. Andersens Eventyr. I 1848 maatte han, da Krigen kom, tilbage til Marinen og faldt i tysk Fangenskab.

I 1851 giftede han sig med sin Kusine Adolphine Marie P., og de fik deres Hjem i Nyboder, hvor to Sønner og en Datter blev født. Han døde 13. Marts 1859. Men hans Enke stred tappert for at hjælpe sine begavede Børn frem; hendes søde milde Ansigt omgivet af Kappestrimler oppe i en lille Kvistlejlighed i N. Zahles Skole, husker jeg, fra jeg var en lille Pige. Sønnerne blev begge ansete og dygtige Kunstnere: *Viggo* og *Thorolf Pedersen*, begge har de en Række dygtige Børn, og i

mange af dem møder vi atter de kunstneriske skabende Evner baade i Malerkunstens og Musikkens Verden. — Sidst har Viggo Pedersens Søn, Christen Jul, der har været Sanger og Sceneinstruktør, haft en stor Succes som Forfatter af »Valkyrie«, der er opført paa Det Kongelige Teater. Og blandt Thorolf Pedersens Børn og Børnebørn har ogsaa flere udprægede kunstneriske Evner.

Den gamle Tegnemester havde altsaa den Glæde at se sine Børn blive flinke og dygtige; han faar ogsaa selv af sin Samtid et godt Vidnesbyrd. Efter hans Død d. 3. April 1816 har hans Enke søgt om forhøjet Pension, og denne Ansøgning ledsages af en Skrivelse, hvori der blandt andet staar:

Tegnemester ved Sorø akademi, Troels Pedersens enke Mette Sofie Krag får fra nådsens årets udløb en årlig pension af 100 rdl. sølvværdi af akademiets kasse og en årlig udvisning af 5 favne bølgebrænde af dets skove.

I rentekammerets forestilling af 14. Maj hedder det: »Enken efter tegnemester T. P., der i begyndelsen af forrige måned er død, M. S. K., har forestillet, hvorledes den sygdom, hendes mand i nogle år har haft, betydeligen har sat dem tilbage, da hans liden årlige løn, under sådanne omstændigheder, ikke nær kunde tilstrække til deres nødtørftige udkomme, samt at hun, der nu er 68 år gammel og svagelig og som sådan mangler evne til at erhverve det nødvendige, ser med kummer fremtiden imøde. Hun ansøger derfor, samt da hendes mand har tjent ved akademiet i 45 år, om, i lighed med hvad forhen er bevilget enker efter andre lærere ved akademiet, at forundes en årlig understøttelse af dets kasse.

Ved at indsende denne ansøgning har gehejmekonferensråd og amtmand Stemann erklæret: at tegnemester

CHRISTIANE PEDERSEN, gift Seehusen
(1782–1861).

Efter Haandtegning, som tilhører
Fru Louise Jørgensen.

Pedersens udmærkede retskaffenhed, nidkærhed og tro-skab havde erhvervet ham almindelig agtelse; at han og hustru ere sjældne eksempler på, hvad ved tarvelighed og vindskibelighed kan udrettes, da de, uagtet hans løn ikkun var højst ubetydelig og hans adgang til fortjeneste ved undervisning, i særdeleshed i de sidste 20 år ikkun meget ringe, dog have vidst at skaffe deres 6 børn en sådan opdragelse, at de 4 sønner have vist sig som due-lige og agtværdige mænd i statens tjeneste og at også deres tvende døtre, hvoraf den ene er uforsørget, kunne ansés som mønstre på velopdragne fruentimmer, hvortil supplikantinden fortrinligen har bidraget, og at en så værdig betjents højaldrende enke derfor fortjener, af den stiftelse, hvilken hendes mand har tjent i næsten et halvt sekulum, at nyde en understøttelse, der kan sikre hende for trykkende næringssorger, så meget mere, som hende i den almindelige enkekasse ikkun er forsikret en pen-sion af 30 rdl. og den afdøde ikke har kunnet efterlade nogen formue.....«

Troels Pedersens heromtalte Enke Mette Sofie Pe-dersen levede i Sorø som Enke indtil sin Død 11. Maj 1834 omgivet af Børn, Børnebørn og Oldebørn. Hun kan ogsaa akkurat have naaet at faa Frederikes Datter-søn Jodochus Henrik Mundt at se; han blev født i Sorø d. 4. Maj 1831.

Hun var en mild og from gammel Kone; et smukt Vidnesbyrd derom finder vi i et Brev, hvori Frederike fortæller om, hvorledes Moderen har bragt hende Trøst og Fred i den svære Tid ved Møller Jørgensens Sygdom og Dødsleje.

En af de ældste blandt Slægtens nulevende har med-delt mig, at hendes Moster, Mette Sofies Sønnedatter

Ida Pedersen havde fortalt, at den gamle Kone havde det meget smaat; men da hun gerne vilde have noget at give af til de fattige, havde hun gjort sig det til Regel, at hun aldrig spiste Hvedebrød, men sparede dette for at kunne hjælpe andre. From og nøjsom for sit eget Vedkommende med et mildt kærligt Sind — maatte Slægten altid bevare disse Egenskaber.

LIDT OM SLÆGTEN JØRGENSEN

DER er ikke nær saa meget at fortælle om Slægten Jørgensen som om Slægten Pedersen, dens Medlemmer rejste ikke Jordkloden rundt, de havde ikke kunstneriske Evner, og først og fremmest havde de ikke indenfor deres Kreds et saa ganske usædvanlig skrivende Menneske som Tegnemesteren. Men de gjorde ogsaa deres Indsats i Livet, de passede trolig deres Dont; ogsaa her møder vi en Slægt, som arbejder sig fremad og som gør alt, hvad der staar i dens Magt, for de Børn, der vokser op, samtidig med at den med stor Redelighed gør Ret og Skel til alle Sider.

Jens Jørgensen, der, som vi tidligere har hørt, flyttede fra Fjenneslev Mølle til Bromme Mølle, og Birthe Cathrine Hansdatter havde seks Børn, hvoraf de to ældste døde som spæde. Foruden *Hans Henrich Jørgensen*, der efter Faderens Død i Maj 1806 (han blev begravet i Bromme 28. Maj 1806) overtog Møllen og Aaret efter giftede sig med Sophie Frederike Pedersen, levede der en Datter *Anna Margrete* og to Sønner *Jørgen Jørgensen* og *Henrik Jens Jørgensen*.

Vi har allerede nævnt de fire Børn i Bromme Mølle, Døtrene Caroline, Jensine og Henriette og Sønnen Christian. Vi vil følge dem et Stykke op gennem Aarene i de følgende Afsnit.

Anna Margrete Jørgensen var født i Fjenneslev 1774; hun blev 26. Okt. 1796 gift med den daværende Ejer af

Ødemark Valentin Hansen (1762—1838). Han blev senere Forligskommissær i Slagelse. De havde seks Børn:

Hans Jacob Hansen f. 5. Okt. 1797, der blev Premierlieutenant i Søetaten, han giftede sig 9. Aug. 1827 med Else Marie Olsen (8. Febr. 1805—20. Febr. 1888), men døde nede i Toulon 23. Marts 1830. Hans Enke ægtede 10. Nov. 33 Adolf Frederik Castenschiold til Borreby.

Martine Hedvig Hansen (8. Nov. 1798—5. Juni 1853). Hun blev 5. Maj 1830 gift med Købmand i Slagelse Hans Henrik Schou (17. Marts 1797—17. Marts 1870). Han blev Stænderdeputeret, Landstingsmand og »kongelig Agent«. Fra dem nedstammer Købmand *Hans Jacob Schou*, Oberstlieutenant *Theodor Valentin Schou*. Direktør *Philip Schou* og *Martine Hedvig Schou* gift Buchwald. Fra de tre Sønner stammer en talrig og dygtig Slægt, bl. a. Familien Schou paa Knabstrup og Antvorskov.

Jens Christian Hansen (1801—1861) Købmand i Nakskov g. m. Rasline Rønne (1808—1883).

Birgitte Petrine Hansen (1804—1851) gift 3. Sept. 1828 med Herredsfoged Gude.

Peter Emil Hansen (1807—1887) Godsforvalter.

Carl August Hansen (1810—1874) Domorganist i Ribe.

Hans Henrik Jørgensens to Brødre var ogsaa dygtige Folk: *Jørgen Jørgensen* var Møllebygger og Tømrermester i København, han blev ogsaa Brandmajor. Han var født 1771 og døde 24. Juni 1838, var gift to Gange med to Søstre Clara og Dorothea Clasen; han havde seks Døtre og en Søn. Han ejede Jagtvejsmøllen og var ofte en god Støtte for sin Slægt. Fra ham nedstammer bl. a.

Pastor Johannes Jørgensen, Oberstinde Brandt, Fru Inga Møllerup, Pastor Paulsen og fl.

Den yngste Broder *Henrik Jens Jørgensen* blev cand. teol., derpaa Ejer af Grønhøjgaard, senere af Taastrup-Valby Mølle.

Vi ser altsaa, at det var to talrige Slægter, som Møllerfolkene i Bromme tilhørte; og de havde megen Forbindelse med dem. I det følgende vil vi efterhaanden møde mange af de her nævnte Mennesker.

Vi har allerede nu gennem Breve *til* Frederike Pedersen gift Jørgensen et levende Indtryk af hendes retlinede stilfærdige Personlighed, og vi vil i det følgende gennem Breve *fra* hende selv og Breve til hende lære hende nøjere at kende. Fra hendes Mand er der derimod kun et enkelt Brev; han har efter alt, hvad man forstaaer, hørt til de stille Mennesker, der uden mange Ord trofast passer deres Dont. Men netop fordi han i det følgende ikke nævnes saa ofte, vil det her være paa sin Plads at pege paa det, som vi fra hans Hustru, hans Børn og hans Venner ved, var det mest karakteristiske ved ham.

Han var en god og kærlig Ægtefælle og gjorde alt, hvad der stod i hans Magt, for at gøre Livet lyst og lykkeligt for Hustru og for Børn; han vilde saa gerne bringe dem Glæde; naar han rettede Børnenes Fejl, var det aldrig med Vrede og Bitterhed; han var en sagtmodig Mand. Og han vilde gerne skaffe sine Børn al den Undervisning og Uddannelse, de kunde faa; det var navnlig efter den Tids Skik og Brug ikke lidt, han ofrede ogsaa økonomisk paa Lærere og Lærerinder i forskellige Fag.

Det fortælles, at han var usædvanlig hjælpsom og tjenstvillig; var nogen i Vanskelighed, var det ham altid en Glæde at give en Haandsrækning; ingen blev afvist

med tomme Ord eller fremtvungne Undskyldninger, uopfordret rakte han broderlig Haanden frem til Støtte og Hjælp, hvor han saa nogen være forpint og nedtrykt. Alle de fattige der paa Egnen søgte i en lang Aarrække til ham for at klage deres Nød og faa Hjælp; han hørte paa dem med kærlig Deltagelse og hjælp, ofte næsten over Evne. Ingen gik utrøstet eller uhjulpet fra ham. Ikke sjældent laante han ogsaa et Beløb ud, og han søgte aldrig med Haardhed og Ubarmhjertighed at holde sig skadesløs; derved tabte han ofte meget, men han vandt Menneskers Kærlighed og Taknemmelighed.

Og saa var han en gudfrygtig Mand, der lagde alt i Guds Haand; selv under hans lange og svære Sygdom hørte man ham aldrig klage.

FAMILJELIV I BROMME MØLLE 1818—1823

FREDERIKE JØRGENSEN har aabenbart arvet noget af sin Faders Lyst og Evne til at skrive; det har ogsaa sat sig Spor, at hun i 11 Aar har haft den Opgave at undervise andre og derfor først og fremmest har maattet arbejde paa sin egen Dygtiggørelse. Hendes Breve er ikke blot smukt og ordentligt skrevne, men de er livlige og vidner baade om god Forstand, varmt Hjerte og en samvittighedsfuld Finfølelse.

Et af de første Breve er skrevet til hendes ældste Datter Caroline, der $9\frac{1}{2}$ Aar gammel er paa Besøg hos Slægt og Venner i København. Vi møder her atter Pastor Massmanns, det vil sige Enkefru M. og hendes Børn, som nogle af dem Frederike har mest Tillid til. Den lille Piges Svar viser, at hun for sin Alder er overmaade forstandig og endogsaa forstaar at omgaas Penge!

Som vi ved fra Prinsessens Breve laa Børnenes Undervisning Frederike varmt paa Sinde. I den første Tid læste hun selv med dem, saa meget hun kunde. Men det store Hus og de smaa Børn stillede store Krav til hende, og det blev derfor bestemt, at de skulde have en Lærerinde til at læse med Børnene og hjælpe Husmoderen. Imidlertid var de ikke saa heldige med den første, de fik; dygtig var hun ikke, hun kunde ikke lære Børnene hverken at tegne (dette nævnes først!), regne eller skrive; Historie og Geografi var hun heller ikke flink til,

saa de maatte foruden hende have en Lærer fra en Gaard i Nærheden. Men det værste var, at hun var saa vanskelig at komme ud af det med og ved alle Lejligheder viste en Ubeskedenhed og Stolthed, som var alle ubehagelig, kort sagt de harmonerede aldeles ikke. Da der er gaaet et Aar, og den unge Dame, hun er nemlig »Frøken«! selv har sagt op, skriver Frederike Jørgensen resolut til Jomfru Weisse i København, der har et Institut for unge Piger, og beder hende om muligt snart skaffe hende en ny Lærerinde. Af Frederikes lange Brev gengives nogle Uddrag, der viser, hvordan hun har arbejdet med dette Spørgsmaal, og hvor varmt det ligger hende paa Sinde at faa en Medhjælper og helst en god Ven, som hun kan have Tillid til. Hun vil ogsaa gerne, hun skal kunne undervise i Musik, som Caroline allerede er ganske flink til.

Med Jomfru Weisse som Mellemand bliver det saa bestemt, at Jomfru Hanna Krøyer faar Stillingen, og Valget kunde ikke have været bedre; hun bliver en god Ven for dem alle, og varme Venskabsbaand forener dem snart. Allerede før hun skal komme, mærker man Frederikes Omtanke, hun sørger for varmt Rejsetøj, Fodpose etc. Men praktisk, som hun er, beder hun allerede gennem Jfr. Weisse om den nye Lærerinde vil gøre Indkøb af forskelligt Garn og Stof til Børnenes Haandarbejde! Og hun slutter: »Hils mange Gange Jomfru Krøyer, med Guds Hjelp Haaber jeg nok vi skal komme ud af det med hinanden, og min største Glæde vilde være, om jeg længer frem i Tiden maae erfare ved Dem, gode Jfr. Weisse! at hun føler sig fornøjet hos os.« Det fik hun inden ret længe tydeligt nok at høre af Jomfru Krøyer selv!

Næste Sommer, i Juni 1819, er Krøyer, som hun slet

Orlogskaptajn OVE CHRISTIAN PEDERSEN (1786–1821) og Hustru OLINE f. Barfred (1788–1872).
Efter Malerier, som tilhører Frk. Elna Barfred-Pedersen og Kunstmaler Stefan Viggo Pedersen.
Det sidste malet af Sønnen Vilhelm Pedersen.

og ret kaldes, sammen med Børnene paa Besøg inde hos den gamle Bedstemor Mette Sofie Pedersen i Sorø, og Postkonen Ane Cathrine bringer ofte Breve og mange forskellige Sager ind til dem fra den omhyggelige Moder i Bromme; hun formaner Krøyer til at pakke lille Jette godt ind og give hende Brystsaft, som de kan faa paa Apoteket paa Regning; især maa hun ikke løbe for sildig ude, »medmindre hun har Tøj paa, saa hun ikke fryser, thi det er koldt i disse Dage især om Aftenen«. Grunden til, at Børnene er taget bort, er, at hele Huset skal hvidtes, men Mureren kommer ikke til den aftalte Tid. »Nu kommer det an paa om han kommer i Dag, ellers gaar jeg reent ud af mit gode Skind!« Hun klager over, at der er saa dødt derhjemme og fortæller »at Trine er daarlig i sit Hoved og Tænder af Gigt, og Grete gaar og jamrer sig i en daarlig Finger« — men bare Murmesteren kom, skulde det snart blive godt. Hun slutter: »Lev nu vel, min gode K: Gud velsigne Dem for alt, hvad De gør for mine kære Smaa og vær overbeviist om, at jeg af mit ganske Hjerte føeler og erkender det.« Den næste Dag gaar det for Alvor løs, Skorstenen er brækket ned og de »ligger i den græsseligste Uorden«, Frederike har desuden en skrækkelig Hovedpine. Brød sender hun stadig ind fra Bromme Mølle, desuden en Lammefjerding til Suppe eller Steg samt 100 Asparges (!) »som jeg tænker Caroline, S. og J. kunde gaa over med til Urnes og hilse fra mig; de behøver ikke at pynte dem for at gaa derover, naar de kun er reene og kiønt flettede. Det er bedst de gaar ind af Gaarden og ind i Kiøkkenet, og saa ikke før Klokken er 11—12; saa taler og seer de nok nogen af dem selv«. Her ser vi atter et lille Bevis paa, hvor trofast Frederike er. Urnes havde megen Sorg, flere af deres Døtre blev sindssyge; en

Sommer tilbringer Kammerherreinde Urne lang Tid i Bromme Mølle for at hvile sig.

Nogle af Familien Jørgensens bedste Venner var Præstefamiljen i Munkebjergby — Bromme var Anneks her til — Pastor Heggelunds. Baade Forældre og Børn havde megen Omgang med hinanden; Præsten og hans Kone blev raadspurgt i alle vanskelige Sager, og Petra og Conradine Heggelund er Line og Sine Jørgensens bedste Veninder. Det var derfor en stor Sorg, da Pastor Heggelund blev forflyttet til Stenløse, der ligger op ad Frederikssund til. De kom aldrig til at staa den nye Præst Pastor Lund nær; Forbindelsen med Heggelunds blev derimod vedligeholdt gennem Breve og enkelte Besøg, men det var besværligt dengang at rejse fra Bromme til Stenløse, det maatte helst forbindes med et Københavnsbesøg.

Med Skovriderfamilien paa Dianalund havde de ogsaa hyppig Omgang, Frederikes yngre Søster Christiane var jo gift med Skovrider Seehusen; der var meget at se, han var en stor Frugtdyrker og Biavler; de havde ingen Børn, men hans yngre Søster Louise (f. 1812) var jævnaldrende med Jette og hendes gode Ven. Naar der i Brevene siges »Tante«, er det altid Christiane Seehusen, der menes.

I September 1820 er Jomfru Krøyer paa Besøg i København med de to ældste Pigebørn: Caroline og Jensine; de bor hos Kapt. Krøyer, Hanna K.s Onkel, paa Kongens Nytorv. Henning Pedersens Datter Marie, ogsaa kaldet Mixe er med; hun bor paa Instituttet hos Jfr. Weisse. Jette og Christian er hjemme i Bromme hos deres Far og Mor. I København morer de sig dejligt, de er ude at sejle paa Toldboden og gaar hjem ad Kastelvolden. Og samme Aften er de paa Vesterbro og ser »Pri-

ses Kunster«. De er ogsaa ude paa Sorgenfri, men der bliver Sine syg. I Brevene hjemmefra faar de Besked om alle de Kommissioner, der skal udrettes: »Pensler til Børnene at tegne med«, Svampe, 6—8 Rokkesnore, en Skygge til Kasket til Christian, »helst med grøn indvendig«. Frederike, som nu skriver du til Jfr. Krøyer og kalder sig: »din dig elskende Veninde« fortæller om Marked i Ringsted og Forberedelser til Høstgilde; paa Hjemvejen skal de besøge Pastor Heggelunds i Stenløse og køre derfra til Osted, hvor Vognen fra Bromme Mølle skal møde dem. Jfr. Krøyer er ikke rigtig rask, hvad der bekymrer Frederike meget; hun savner Børnenes Hjælp til at plukke Humle. Om Hjemmet skriver hun: »Vi lever her ved det Gamle. Jette læser lidt Tysk og Dansk, regner og strikker lidt hver Dag, og Christian læser og regner, det er alt, hvad de tager dem for; i øvrigt moere de dem meget godt med hinanden. I næste Uge tænker jeg at begynde at spinde Uld til Hvergarn, Pigerne have begyndt lidt at karte; i Dag har vi faaet indhøstet herhjemme, men Pigerne er hver Dag næsten oppe i Bjergbye, hvor de endnu ikke faae indhøstet.«

I Oktober 1821 er Hanna Krøyer paa Besøg hos Venner i Rudkøbing paa Langeland, Frederike er ikke helt uden Ængstelse i den Anledning, hun vil saa nødig miste hende endnu. Denne Gang blev det heller ikke til Forlovelse — men noget har der maaske dog været om det, for her blev hun senere gift og fik sit eget Hjem. Et Brev til hende fra Frederike gengives.

Det er ogsaa et Bevis paa, at Hanna Krøyer sætter stor Pris paa Møllerfamilien, at hun gerne tager Børnene med ind til sine Slægtninge i København. I September 1822 bor de atter hos Kapt. Krøyers, som aabentbart ligger paa Landet paa Frederiksberg; i Aar er baade

Caroline, Sine og Jette med; Christian er derimod nu begyndt at gaa i Skole inde i Sorø, skønt han kun er 8 Aar. Frederike føler sig dog ikke saa ene, hun har sin gode Ven Charitte Borch — senere gift med Digteren Frederik Paludan-Müller — hos sig, og hun har nok at tage vare paa; en stor Begivenhed er det, at Prinsessen kommer forbi Sorø, og som saa ofte før sætter hende Stævne med Mand og Børn i Krebshuset. Hjemme har hun travlt med at støbe Lys og ordne til Høstgilde; desværre er Høsten i Aar næsten mislykket. Oppe i Dianalund har der været meget alvorlig Sygdom.

De tre Pigebørn morer sig dejligt inde i Hovedstaden; de er atter i Aar hos Price og ser Fruentimmernes List, de kører langs Strandvejen forbi Emiliekilde ud til Smidstrup, og i Aar er de saa store, at de kommer med i det kongelige Teater — til Jægerbruden. Jfr. Krøyer tager sig moderligt af dem, beder om rent Tøj til Jette. »Hun er saa meget slem til at plette sig, og vi maa dog immer see reenlige ud.« »Jette og Sine læser hver Dag Fransk og Tysk med mig, de strikker og syer ogsaa lidt og har været rare Børn, Line skriver imellem lidt Noder af syer lidt og vadsker Therøy af om Morgenens.« De er til BARNEDAAB hos Møllebyggeren Onkel Jørgen, den lille Dreng kommer til at hedde Carl Verner Jørgensen (bliver senere Præst i Maribo). Caroline fortæller om et ret forvirret Besøg hos Prinsessen. Jensine skriver ganske stolt: »Jeg skal ogsaa hilse dig fra Prindsessen, som syntes, at jeg lignede dig mest!«

I Juni 1823 faar Frederike endelig den store Glæde at vise Prinsessen sit Hjem i Bromme Mølle. Hun har nok været noget betaget deraf, siden hun maatte tage Hofmandsdraaber!

Uddrag af Breve:

Bromme Mølle 21 Okt 1818

Brev til Jfr. Weisse fra Frederike Jørgensen.

Mile [Massmann] skrev mig kierste Jomfru Weisse at De vidste en ung Pige som ieg maaskee kunde faae snart, dette var da herlig, men endnu langt kierere er det mig at *De selv* har opdraget hende og at De roser hende, thi ieg veed da med Vished at ieg faaer en god og duelig Pige; vær overbeviist om, at ieg skal omgaaes hende som min Veninde og ansee hende som en Søster, naar hun igien vil viise Tillid og Velvillie og Fortrolighed til mig; hun kan ingen af de Fornøielser vente at finde her, som man har i Kiøbh: men det tør ieg love hende hun skal have alt saa godt som vi har det selv, og komme i et Huus hvor den største Enighed og Kierlighed hersker og hvor alle vil omgaaes hende vel, naar hun ikke som er Tilfældet med Fr: T: vil tiltale og ansee Pigerne som om de ikke vare Mennesker som vi andre. — Ligeledes ønsker ieg meget at hvem ieg faaer vil naar det behøves være mig lidt behielpelig med at sye, hvoraf Børnene og blive vandte til at hielpe til hvor de kan; ieg forlanger langt fra ikke at hun skal sye alt om Børnene eller at hun skal altid henge i Arbeide for mig, men viise Velvillie til at hielpe mig naar ieg som ofte kan skee har meget at sye og kun lidt Roe til at sidde ved det, ieg vil igien med Glæde hielpe hende naar hun forlanger det., ieg ønsker og gierne hun vilde naar det behøvedes gaae mig lidt til Haande i Huuset, ieg skal vist aldrig forlange noget uanstændigt af hende eller Noget som i mindste Maade var upassende, men efter mine Tanker har en ung Pige godt af at see og tage Deel med imellem i Huuslige Arbeider og for mine Børn var det altid saa-

dant et godt Exempel om de saa den som lærte dem viise Opmærksomhed og Tienstagtighed ved alle Leiligheder. Tilgiv mig bedste Jfr: Weisse! at jeg ligesom vil indgaae Conditioner med Dem, men da ieg saa ganske savner og saa meget føler Savnet af Tienstagtighed og Opmærksomhed hos Fr: T: saa vil ieg nu gierne indslutte disse Egenskaber blandt de andre gode som ieg venter at finde — Dog et endnu som ogsaa er Tilfælde nu og som er mig meget imod, det er at naar Børnene er udenfor Læretimerne tager Fr: T: sig aldrig det ringeste af dem hverken seer efter dem, eller retter dem, og er ieg en Gang ude som jo skeer kun sielden, saa overlader hun dem ganske til dem selv og gaaer enten i sit Kammer eller sætter sig til at spille og lader Børnene være hos Pigerne. — Taler De igien med Mile gode Jfr: Weisse saa vil hun ganske kunde sige Dem hvorledes vores Huus er og hvorledes vi alle ere at omgaaes, og vil De anbetroe mig en ung Pige som De har opdraget og De ynder tør ieg og love Dem hun skal ikke komme i slemme Hænder og heller ikke til slemme Børn, det vil Mile og kunde sige Dem.

Vi havde tænkt at give F: T: 250 Rd om Aaret, men da vi saae hun ikke kunde lære Børnene hverken at tegne regne eller skrive eller Historie og Geografie og vi altsaa maae betale en som er Lærer paa en Gaard her i Nærheden for at gaae herind og underviise dem heri ja endog lader Fr: T: lære at tegne saa have vi hver Quartal givet hende 50 Rd hvormed hun magelig kan klæde sig herude hvor hun kan gaae saa simpel som hun vil og især da ieg har givet hende et og andet til hielp af vores eget Fabrik, som tillige er varmt herude paa Landet., Men vi vil gierne give en Anden meere, naar hun kan lære Børnene hvad vi nu maae holde en anden til er det

og rimeligt vi give meer, og ieg tør nok love at hun i denne Henseende skulle blive fornøiet, vi holde meget af vores Børn vil gjerne have dem godt opdraget, og gjerne give Alt for dem som vore Evner tillader. —

*

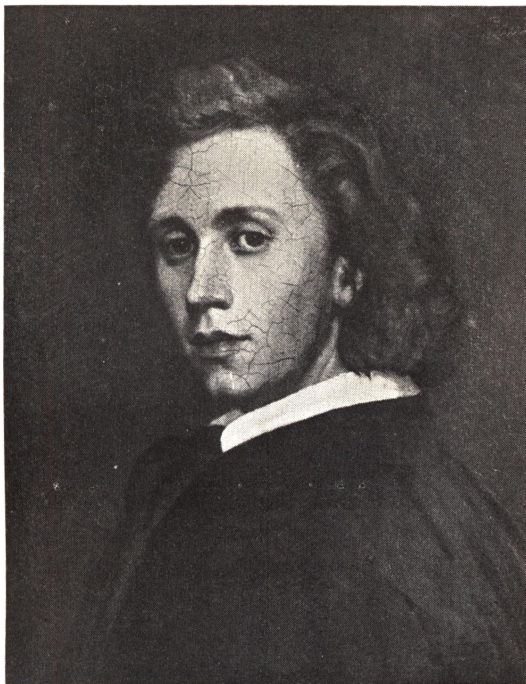
Fra Frederike Jørgensen til Jfr. Krøyer.

Bromme Mølle d: 12 Sept: 1822.

Tak kiere Krøyer! for Dit Brev, og tak ogsaa de kiere Børn for deres, ieg ville gjerne skrive til dem, men det er mig umulig i Dag, da ieg skal skynde mig og saa maae ieg endda lade en gaae ud til Sorøe med Brevet da Posten alt er gaaet. —

Hvorfor ieg ikke skrev i Gaar var fordi ieg har været paa Farten i 2 Dage i Andledning af Prinds Christians Giennemreise; her vil jeg kortelig sige Dig at ieg saae den Engle Prindsesse ret denne Gang hun var vel en Time i Krebshuset, der drak de The, der var slet ingen Fremmede uden Geheimraad Stemann; hun havde bedt mig komme derud og tage J. og alle Børnene med, han og Christian var der og den sidste fik et par Kys af Prindsessen og en Klasse Vindruer. Mig havde hun bedt følge med sig til Ringsted og ligge der med om Natten, ieg maatte da sætte mig ind i hendes lille Karet, og Prinsen kørte da selv de 2 Miil med Damerne; at det var en stor Glæde for mig kan Du nok tænke bedste K: Da ieg først havde overvundet al den Engstigelise som dog følger med sligt. Kl: 7 i Gaar Morges kørte de fra Ringsted, jeg gik da hen til Ravns, og var der til vores Vogn kom og hentede mig hjem: ieg tog da igjen ind til Sorøe for at hente noget af mit Tøj og for at tage Caritte med herud igjen som saa gjerne vil være her, ieg

var ret glad ved hende hun hialp mig dog lidt til Rette ved mit Tøj; nu nok om det, og meere naar vi sees. — Dog endnu et; Prindsessen ville endelig have Børnene at see som ieg da maatte fortælle hende hvor de vare og hos hvem, hun ville at Frøken Urne i Gaar skulle see at faae fat paa dem og bringe dem op til sig, men det fik ieg afværget, da ieg forestillede hende at hun umuelig i Gaar ville faae Leilighed til at see dem, da saa mange ved Hoffet saa gierne ville see hende og hun alt i Aftes ville tage til Sorgenfrie, det skulle da bie til næste Onsdag; men nu er det faldet mig ind at det da er Prindsens Geburtsdag og at det saa lige saa lidt vil kunde skee, ieg vil derfor nu blot bede Dig min bedste K: at Du om muelig ville see at faae de ældstes hvide Kioler og en anden til Jette reen for om det skulle være hun skulle forlange at see dem (lad Du kun Kiolerne vaske ieg vil jo saa gierne betale for det, men saaledes at den gode Frue K: ikke fik det at vide) allerbedst kunde det skee om det kunde træffe sig at Du engang kiørte med Din gode Oncle en Tour og da om de kom til Sorgenfrie hvor de saa gierne kunde gaae ind til Frøken Urne hende kiender Du jo nok bedste K: og om hun saa om det var beleiligt ville føre børnene til Prindsessen; dog, maaskee taler hun ikke meer om det, hun har nu saa mange at see og tale med., Det glæder mig meget at de alle ere raske, men det er tungt at Veiret næsten hver Dag er saa slet, vi have endnu ikke ret indhøstet dog netop Sæden, men Hør ligger ude, Hørrene er heller ikke brudt endnu, da det næsten aldrig en Dag er Tørre Veir; Vores Humle er for en Deel lagt af og den skal nu pilles, det gjør mig ondt den ikke kunde sidde til Du kom hiem. — Jeg er Gud skee Lov nu ganske rask i mine Tænder,; men ieg havde saa meget ieg

Søofficer og Tegner
THOMAS VILHELM PEDERSEN (1820–1859).
Selvportræt. Tilhører Thorolf Pedersens Slægt.

skulle bestille medens de vare borte, men endnu har ieg ikke faaet meget giort, og det kommer af ieg saa ofte har været ude. Hos min Søster gaar det nu bedre, Maren er paa en stor Mathed nær rask, og kom i Søndags ud til Vognen med Trappen, ieg ville neppe troe mine egne Øyne; Louise er i god Bedring, men saae endnu i Søndags jammerlig ud, saa bedrøvet og modfalden; dersom Børnene har levnet nogle af deres Penge, saa bed dem saa at bringe hende lidt hiem, om det aldrig er saa ubetydeligt vil det dog glæde den stakkels Pige, hun har havt det sørgeligt medens alle hendes Veninder have moret sig. Maatte ieg bare træffe en Leilighed skal ieg vist sende Dig hvad Du forlanger, og da og en Prøve af det grønne Bomuldsgarn, ieg tør ikke lægge det inden i dette tynde Papiir. Jeg har og et Brev til Dig fra Langeland men mig synes det bliver Dig saa dyrt naar ieg sender det med Posten, derfor kan det vel og ligge her til en Leilighed gives, ieg tænker dog ikke det skulle blive saa vanskeligt at finde en nu.

Hils nu tusinde og tusinde Gange Din kiere Oncle og Tante og tak dem for al deres Godhed mod mine Børn; Paa Søndag venter ieg lidt fra dem igien bedste K: naar de begynde lidt tidlig faae de nok Tid; have de seet noget til Lise? Jørgensen mødte hende og Jomfrue Barfred, den Dag han kørte fra Kiøbh: hun skulle ind til sin Bedstemoder., Lev nu vel og *vel fornøiet* min bedste K: hils alle mine kiere Smaaepiger, næste Gang skriver Line maaske lidt siden hendes Øyne Gud skeep lov ere gode. — Jeg skal hilse saa mange Gange fra J. og Caritte. Lev vel hils alle om Dig fra

Din

altid hengivne

F: Jørgensen.

Prinsesse Caroline Amalie til Selle

Min bedste gode Selle!

Du haver største Aarsag til at være vred paa mig, og kjente jeg ikke saa nøie Dit blide Sind og naar jeg tør sige det: Dit ømme Venskab for mig, kunde jeg vel have Grund til at befrygte det. Men nei, min bedste Selle tilgiver min lange Taushed og modtager endog med Kjærlighed disse sendrægtige Linier, saa vel som de længe lovede tvende Kaaberstykker. — Af gandske Hjærte modtag Du min Taksigelse for Din venlige Modtagelse Du undte mig i Bromme og Dit Følgeskab paa Tilbage-touren. Det har rørt mig at mit Komme var Aarsag i at Du tog Hofmandsdraaber.

Vi ere endnu paa Sorgenfrei og blive her ventelig til 20 October. Lev vel min bedste gode Selle. Mange Hilsener fra Fride og Rike, hold altid af Din

troe

Caroline.

Sorgenfrei den 26 Septemb 1823

*

I Foraaret 1824 bliver der bygget om i Bromme Mølle, saa de nu faar et Par gode Gæsteværelser der, hvor der tidligere var Port.

I Oktober 1824 tilbringer Børnene en Tid i Sorø hos deres Bedstemor, de lærer at danse — Line vil først ikke være med, men betænker sig dog — de syer hos deres kære Bedstemor og er med til forskellige Baller og Fester. Jfr. Krøyer har nemlig maattet forlade Sorø paa Grund af Sygdom; først næste Aar faar Frederike en ny Hjælper til de tre Døtres Opdragelse og Uddannelse,

nemlig Jomfru Dahlberg. Der tales stadig i Brevene om alt det, der skal sendes ind fra Bromme Mølle: 3 Gæst til Bedstemor samt 1 Fjerdingkar Perlegrøn m. m. »Lector Molbech er meget forlegen for Rugmeel.« De unge Piger faar Musikundervisning hos Oncle Frederik, Organisten; de er som andre unge meget optaget af »Stadsen« til Ballet.

Prinsessen hjælper Frederikes Brodersøn Ove Kristian Pedersen, hvis Fader af samme Navn er død ovre i Vestindien, ind paa Kadetskolen. Peder Pedersen sender fra Amerika gentagne Gange Prinsessen Bøger, deriblandt »5 skjønt indbundne Romaner af en Amerikaner Cooper«. »Jeg var ret rørt over den Attention,« skriver hun til Selle.

*

Prinsesse Caroline Amalie til Selle.

Sorgenfrei den 18 Juni 1824.

Min bedste Selle!

Neppe har jeg fortjent at Du skulle unde disse Linier noget venligt Øiekast. En uovervindelig Ulyst til at skrive, og en Undseelse fordi jeg saa skjødesløes har besørget hvad Du saa inderligen havde paalagt mig, ere Aarsag i min Taushed intil denne Dag. — I Enden af Aaret sendte Du mig Ansøgningen fra Din Svigerinde angaaende hendes Søn. Denne bragte den selv, men jeg fik ham desværre ikke at see. Ansøgningen bad jeg Kronprindsessen at overlevere til Kongen, og spurgte ikke siden om hvad denne havde svart. Snedorff saae jeg tit i Selskab. men af Undseelse for de mange Vidner opsat jeg stedse at tale om Din lille Broder Søn. Endelig i Slutningen af Marts (jeg havde forstaaet af Dit Brev at

Examen skulle være i April) skrev jeg til Admiralen for at erkyndige mig om han havde erfaret noget Resultat paa Din Svigerindes Anmodning, og anbefalede ham dette Anliggende; hvorpaa han strax kom til mig i Person og beklagede meget ikke at have vidst det nogle Maaneder i Forveien, thi »igaar det var hans Ord« er Examen endt, og tre unge Mennesker har staaet dem saa fortræffeligen at der frem for enhver anden først vil tages Hensyn til dem, naar der næste Aar atter indskrives Cadetter. Det bedrøvede mig inderligen da jeg ikke var overbeviist om at naar jeg havde sagt Admiralen et Ord om Dit Ønske i *Begyndelsen* han muligen havde kunnet interesseret sig for den Lille og skaffet ham til Maalet; jeg var nu maaskee Skyld i at Din Neuveu ikke kom i den Vei som hans salig Fader saa meget havde ønsket; thi Admiralen fraraadte egentlig at gaae frem paa den Bahne da det efter de senere Anordninger er saa vanskeligt at blive antaget paa Sjø-Cadet Academiet. — Jeg vidste ikke Din Svigerindes Adresse men vilde stedse bede Dig sende mig den for at jeg selv kunde faae hende i Tale, dette har jeg ogsaa forsømmet intil denne Dag, og beder Dig nu min elskede Selle sige mig hvorledes jeg paa *nogen Maade* kan gjøre got igien alt hvad jeg har forsømmet. Dog vil jeg erkjende Din Højmodighed at Du *oprigtig* siger mig uden *mindste Forbeholden* hvorledes jeg bedst kan tjene Din Svigerinde. — Med største Glæde paatager jeg mig Omkostningerne af Din Neuveus Forberedelses Opdragelse til Sjøcadet Academiet. — Nu Levvel min elskede Selle og behold lidt Godhed for

Din angrende
Caroline.

*

Caroline Jørgensen til sin Mor.

Kjære Moder! Du spurgte mig sidst om jeg ikke havde Lyst til at lære og danse. Den Gang havde jeg ikke Lyst; men siden fik jeg at vide, at kun de der lærte at danse kom med til dette Bal. — Der skulde rigtignok nogle inviteres; men det kunde jeg nu ikke vente at blive, og saa snakkede de Alle, saa vel hos Borchs som her for mig saa jeg tilsidst sagde at jeg vilde danse med. — Du sagde jo, sødeste Mutter! at jeg maatte nok betænke mig, ikke sandt? Dansemesteren sagde rigtignok, at jeg kom nok med, da han havde sagt til Directøren, at han havde 4 fra Bromme; men saa syntes mig dog at jeg vilde nok være med, og saa dansede jeg med første Gang i Gaar. — Jeg begyndte dog ikke fra først af; men dansede de samme Trin som de Andre. — I Dag og i Gaar har jeg ogsaa syet hele Tiden hos Bedstemoder, saa nu har jeg ret begyndt at være med, min lille søde Moder! Sine og jeg var i Aftes hos Oncle Frederiks, hvor vi kjedede os dygtigt. — Vi gik derop for at spille; men vi bleve strax jagede bort, da nogle af Eleverne skulde synge. — Lille Mikeline var syg saa Tante og Oncle var hele Tiden ovre hos hende. — Saa gik vi med Louise og kjedede os og gaae maatte vi ikke førend Klokken var over 9. — Vi skulde derop nu da Klokken er over 10; men jeg vilde kun skrive lidt til Dig først, da jeg var bange, at A C ellers skulde komme. — Men nu er det dog nok bedst, at vi gaaer derfor farvel, søde Moder! Du og Fader hilses mange Gange fra mine Søsken og fra

Din

Caroline.

Sorøe d 15de Octb 1824. —

Fru Borch spørger om Du ikke kan skaffe hende nogle Ender at kjøbe, men de maatte ikke være for dyre. —
Til Madam Jørgensen i Bromme Mølle. —

*

Frederike Jørgensen til Datteren Caroline.

Kun 2 Ord min bedste Caroline! Vi har intet imod at Du lærer at danse, mig synes selv det var saa underlig Du ikke dansede med sidst; maaskee min Line vænner sig ved den leilighed til at holde sig lidt lige. — I Dag skal vi da have Gilde her., derfor har ieg lidt travlt, men nu bliver det og snart godt., dersom Posten kan have Smør med til Moder sender ieg 4 Pd og Fløde. I Morgen skal ieg sende en Flaske til Mad: M: I Dag hører ieg vel lidt fra Eder enten med Posten eller med Jette, Tak min Jette for hendes Seddel, den var *lidt* bedre skrevet end den forrige, den næste bliver vel endnu bedre., Det er sandt I fik 8½ Pd. Hør, nu lægger ieg ½ Pd. til saa faaer I hver 3 Pd. Nu farvel mine inderlig kiere Børn send mig Tøi hiem om i mangle noget., Hils alle fra mig.

Sønd. 17 Oct. 1824

F. J.

Til Jomfrue C. Jørgensen i Sorøe

*

Bromme Mølle d: 17 Octobr Aften Kl: 8te

Under fuld Musik og Dans vil ieg endnu i Aften skrive Dig nogle Linier til min bedste Caroline! og takke Dig for Dit Brev. — Jeg har nu givet Folkene Nadver og skooen et stort Fad Mad til dem til i Nat, de ere

ret lystige og fornøjede. — Du blev vel med de Andre ret glad ved at see Tante? hun drak The her men ilede saa at komme hiem inden det blev mørk. — Jeg skal nok sende Dig med A C: hvad Du skriver om; Jette faar kun 6 Særke, og I maae gierne sye med Chorsting, saa Du lærer det ret af Bedstemoder hun syer saa pent; dersom I faaer syet mere har ieg til 4 til Sine men Du behøver ikke at tale om det før Du seer at de komme til at trænge til mere Syetøie. — Her er bestilt et Korsklæde som skulle være færdig et par Dage før Nov, ieg har lovet det da I jo nok kan sye det; ieg veed ikke min gode Line om I har noget Gage lad mig det endelig viide, saa skal Du nok faa at viide hvad Mønster det skal være. — Muusefælden vil ieg gierne laane M M: en Tid, men ieg holder langt mere af at fange dem under en Tallerken, Du saae jo nok hvordan vi stillede den op og lagde lidt Kiød under Pinnen? Jeg sender Gustas Opskrift paa en Kartoffelbudding som smager som Fiskebudding er det ikke den Du mener? Det skal ret inderlig glæde mig om Du vil holde Dig lidt bedre naar Du kommer hiem min bedste C: Du seer altsaa nu, at andre og finde Du holder Dig daarlig, lad nu endelig deres Paamindelser ikke være spilte, men tak Enhver som minder Dig.

Jeg har i Dag havt Brev fra Gusta Massmann, hun og hendes Moder syntes saa godt om Jfr Dalberg og de have derfor antaget hende til os hun skriver hun seer from og god ud og skal være net og flink i hendes Hænder; hun lærer at sye Skrædersyning og vil være færdig at følge ud med Fader naar han tager til Kiøbh: dog ønskede hun at det maatte bie til Dec. Maaned. — Nu har ieg faaet min store Stue færdig, den mangler kun Rullegardiner, Gieste kamret er og færdig, ieg har faaet

sadt Seng op og mine Sengklæder lagt deri samt Gardiner og Rullegardiner op; saa der er ret vel. I det andet ligger al min Hør og bleger, der mangler ieg endnu Røret fra min Kakkellovn. — Det er slemt med den lille stakkels Michelline; det er og slemt for Tante Bine, hun har da saa meget meer at tage Vare paa. — Hils nu Bedste Moder, M: Møller, og Alle Andre gode Venner og især alle Dine Søskende. — Nu God Nat min beste Line og alle mine kiere kiere børn; ieg har gaaet flere Gange fra dette; nu er ieg søvnig. — Levvel.

Din Dig elskende Moder

F. J.

*

Caroline Jørgensen til sin Mor

Torsd. 28 Oct. 1824

Mange Tak, søde Moder! fra Mad: Møller og os Alle, for alt det Du sendte i Gaar; men især for den deilige Pølse, som vi gjorde os ret lystige med i Aftes. — Vi har gjemt et stort Stykke til Christian, og Sophie Blum fik ogsaa et Stykke, da hun var her i Aftes, fordi hun skulde vaage hos Mad: Povelsen, veed Du, kjære Mutter! at hun har faaet en lille Søn? — I Forgaars Aftes vare vi hos Wendelboes, hvor vi morede os meget godt. — Vi spille og dansede til Klokken gik til 12. — Kommer Fader ikke med til Concert i Aften? vi har Alle saadan en Lyst til at komme med. — Kunde Du bare ogsaa komme med, søde Moder! den bliver saa nydelig siger Carritte. — Kan Du ikke søde Mutter? — — Nu er det da bestemt at vi skal danse her Markedsdagen, saa kommer Du dog herud kjære Moder vi kan jo nok danse med

vores lilla Kjoler, og Jette med sin røde? her bliver jo ingen Stads. — Bedstemoder har engageret Dansemesteren til første Dans med mig. — Vil Du ikke være saa god at sende mig mine to rene hvide Lommetørklæder og dersom jeg har flere blaae vilde jeg ogsaa gjerne have dem. — Jeg har havt saadanne med Snue, at jeg ikke har et ærligt Lommetørklæde mere. — Kjære Moder! der er en Bog, som Bedstemoder ønsker saa meget; men den koster 14 S jeg vilde saa gjerne forære hende den, maa jeg det søde Moder! jeg har nok Raad til det, tænker jeg. — Dersom Du ikke har noget derimod, vil Du saa ikke sende mig Pengene kjære Moder! — Nu kjære Moder! Farvel. Jeg vilde ret ønske at Du kom her i Eftermiddag. Jeg skal hilse fra Alle.

Din
Caroline.

Til Madame Jørgensen i Bromme Mølle.

*

B M: d: 30 October 1824.

Da Posten ofte kommer saa tidlig om Morgenen at ieg ikke kan faa Tid at skrive, saa vil ieg nu skrive et Par Linier til Dig min bedste Caroline! Det var godt Korsklædet kom i Aftes Marie har faaet det og faaar nok de 3 Mk for det saa giemmer ieg dem til I kommer hjem. Vil Du sige til de Andre alle 3 at ieg er ganske godt fornøiet, med deres Syetøi, ieg veed nok det kan være bedre men ieg kan godt see de har giort dem Umage, og det glæder mig saa meget; siig min kiere Jette at hun vil saa meget fornøie mig naar hun vil være ret flittig og opmærksom paa hvad Bedstemoder siger, hun saa vel som I Andre have selv eene Gavn deraf og det

var og Synd ikke at gjøre Alt for at fornøie den gode Bedstemoder, kunde I kun komme til en Gang at sye som hun. Hils hende tusende Gange og tak hende for hendes Ulejlighed — vær du nu hjertelig hilset af Din Moder

F. J.

*

Frederike Jørgensen til Jfr. Krøyer

d. 13. Dec. 1824.

Min bedste K: Du veed hvor meget ieg holdt af Dig; at ieg aldrig troede at faa nogen som ieg saaledes ville blive fornøiet, ieg ville derfor ingen tage, og for en kort Tid nøies med Jfr: T: I mit stille Hierte nærede ieg det Haab *muelig* at faa Dig igien og *derfor* ville ieg ingen Fremmed tage. Men da Du altid klagede over Dit Hoved kunde ieg jo nok indsee at Du i det mindste ikke endnu kunde taale at underviise, og da det især for Jettes Skyld er nødvendig at ieg faar Een der kan *i det mindste* lære hende godt at sye, og holde hende beskeeftiget, saa synes mig det var Pligt ikke at bie længer. ieg har maaskee alt biet for længe, thi hun er rigtig nok kommet i en temmelig Vane med at slendre om., Gud veed ieg har taget mig af dem saa meget ieg har kundet; men Du kan nok tænke ieg har havt meget at bestille heele Sommeren, da ieg ikke har havt Hanne, og vi have bygget; desuden have Børnene været adskillige Gange borte en 14 Dage i Slagelse, ligesaa længe i Sommer i Sorøe, og nu for kort siden 5 Uger paa det sidste Sted, da de have lært at danse; de have da været dem selv overladt, og det er ikke godt., Jeg skrev derfor til Guste Massmann om hun eller de ikke kiendte en ung Pige

som de troede ieg kunde være tient med, det ieg nu især saa paa var at hun var af en god moralsk Caracteer og flink i sine Hænder, at hun baade syede pent Linned og Skrædersyning, og ellers ikke var udannet; hun fik da ved nogle Venner opspurgt Jfr: Dalberg hun har nu nyelig lært at sye Skrædersyning efter Maal, skal kunde Fransk og Tydsk, dog ikke tale det, spille lidt paa Claveer, men desværre ikke tegne., Hun skal ikke see godt ud, og være lidt halt; men Frue Massmann syntes saa godt om hende saa hun antog hende hun skal have 50 d om Aaret. Gud give nu bare vi gizensides maae blive fornøiet., hun har aldrig været fra sine Forældre og kommer nu som Du herud paa den tristeste Tid af Aaret., Jeg frygter det vil blive dødt for hende, og at hun vil længes, hun havde sagt hun hold saa meget af Landet, men hun kan nok ikke gjøre sig noget begreb om Landet en 10—11 Miile borte fra Kiøbh: og om Vinteren.

Min stakkels Caroline begynder nu igien at klage sig i sine Øjne; hun har endelig faaet Din Strimmel færdig bedste K: og sadt nu og ville klippe den ud, men kunde ikke taale det; hun vil da giemme den for at Du ikke skal faa den før den er vasket og afklippet — skulle det kun ikke vare for længe; det er først paa 2—3 Dage hun har talt om det, vi faa nu til at have Trækplastre igien., Hun gaar nu med i Huusholdningen og er mig til megen Nytte og altid en rar Pige., Sine er voxet meget og lagt sig dygtig ud, hun er altid stille som før, men en kierlig og venlig Pige., Jette er ieg mindst fornøiet med nu, hun kommer sig vel, Alle de Udyder (eller en stor Deel af dem) som hængde ved mig i min Opvæxt finder ieg nu hos hende; ieg var vist ikke elskværdig; dog haaber ieg hun nok bliver en god Pige;

hun holder saa meget af mig, og det er min Trøst, thi ieg formaar da meget over hende.

De have nu Alle skrevet til Dig min søde K: men og alle besværet Dig med saa mange Commissioner; bliv ikke vred paa dem, og kan Du ikke taale selv at forrette dem maaskee Du da vil gaae til min Svigerinde, saa gjør hun det nok, Børnene synes de havde meer Tillid til Dig da Du nøiere kiendte dem og det heele her. Vil Du kun skrive op hvad Du lægger ud for hver og mangler Du saa faaer Du det nok hos J.

Dersom Du kan taale det min bedste K: saa glæd mig endelig med et par Linnier med min Mand., Hils mange Gange Din gode Oncle og Tante. Min Mand vil nok fortælle Dig meere her hiemme fra om Du ønsker, men børnene har nu skrevet en Deel., Jeg er saa glad de nu lære lidt Engelsk, for det er mueligt min ældste Broder kommer hiem til næste Aar. Min Søster hilser Dig hiertelig, hun har lagt her i Nat og skulle have været med J: paa Concert i Sorøe i Aftes, men det blev saadan et slemme Veir og saa blev hun hiemme hos mig. Hun kiørte nu for et par Timer siden og tog alle børnene med op til den Engelske Time, men før hun kom ud af Porten kom Svensen fra Falkenstein med en Fætter til Seehusen, de have nu spiiist og drukket Kaffe her og rede da op til Seehusens, men kommer her igien og ligger her., Ja nu er det ingen Sag for mig at tage mod Nogen, nu ieg har et godt lille Værelse at lægge dem i; Nu feiler ieg kun nogle kiønne simple Meubler., Tøi til Omhæng har ieg baade kiøbt til et og selv giort noget., De 2 Herrer kom ellers lidt ubeleiligt da J: skal reise i Morgen tidlig, ieg skulle have skrevet en Deel med ham til Kiøbh: og til min ældste Broder men nu kan det ikke skee; ieg skal hen og pakke hans Sager ind, Jeg havde

Grosserer TROELS GEORG PEDERSEN (1800–1877)
i sin Familiekreds paa Wilders Plads.

den Glæde at see min elskede Prindsesse i Krebshuset da hun reiste til Als, hun skrev mig til bad mig møde der og spise med dem til Middag, og ieg tilbragte ret nogle herlige Timer, især da ieg kom til at sidde ved Bordet hos min kiere Rique Grotrian. Den gode Prindsesse skrev mig igien til fra Odense og bad mig møde hende igien i Krebshuset i Torsdags Eftermiddag da de den Dag ville gaa over beltet, ieg kom der Kl: 2, og tænk Dig min Sorg — de vare alt for 2 Timer borte, det gjorde mig ret ondt jeg ikke saa hende.

*

Caroline Jørgensen til Jfr. Krøyer.

Bromme Mølle d: 21 Januari 1825.

Min kiereste Krøyer!

Allerede for længe siden skulde jeg have skrevet til Dig, for at takke Dig for al Din Uleilighed for vores Juletræ, og for de smukke Ting Du var saa god at sende os. — Jeg blev ret glad over de to smaae Bøger, som jeg skal læse, saasnart jeg kan læse noget paa min egen Haand. — Sine skal (dersom hun kommer paa Bal Kongens Geburtsdag) danse med de pene Sko, som hun ret blev fornøiet over, og takker Dig mange Gange for og Jette lige saadan for hendes Livbaand. — Vores Juletræ var ret kjønt, og det var saa morsomt, at det kom ganske uventet for Hr Povelsen, — Han havde rigtig nok sagt det til os, men siden ikke tænkt mere paa det, og troet at vi ogsaa havde taget de for Spøg. — Vi havde det da oppe hos Tante og læste først engelsk, da vi vare færdige, tændte Tante og jeg Lysene og lukkede saa Døren op. — Han havde just kort før sadt og fortalt

os saa meget om et Juletræe, som hver Jul er hos Etatsraad Kongsløvs, og hvor han og hans Kjereste ogsaa har været med, saa vi bleve ganske bange at vores Træe skulde været faldt igjennem; men han syntes dog godt om det og vi andre morede os ogsaa meget dermed. — Vi holder Alle ret meget af at læse engelsk. — Sidste Gang havde vi for første Gang oversadt fra dansk til engelsk; men der maatte vi rigtignok bryde vores Hoveder lidt, da vi endnu kun veed lidt at oversætte og ingen maatte hjælpe hverandre, da Hr Povelsen gjerne vilde see enhvers Tanker. —

Du kan troe søde Krøyer! her er ret bleven en tagen Maal her. — Jfr: Dalberg syer Skrædersyning efter Maal, og har begyndt at lære os det om Aftenen, vi tegner Mønstere paa Bordet, og naar Jette skal have en nye Kjole, saa maae jeg skjere den til hende. — Jeg har altid før troet, at man ikke kunde lære at tage Maal, uden at gaae en lang Tid og lære det, og tillige sye dygtig; men Jfr Dalberg har lært det af en Jomfru, nu paa et Par Maaneder, som kom til hendes Forældre, og lærte hende og hendes Søster det. — Vi synes Alle godt om Jfr Dalberg, hun er noget stille, men det gjør jo ikke noget. — Hun syer og strikker meget hurtigt og peent, og det var just det Moder saa meget ønskede. — Nu skal jeg snart have min første Løn for min Tjeneste fra November, jeg faaer af Moder 6 Rdl hver Qvartal og af Fader har jeg faaet et Lam. — Nu skal jeg selv holde mig med Klæder men Moder vil give mig det Uldne jeg behøver, og saa kan jeg sælge Ulden af mit Lam. Jeg syer for Moder Tirsdag Onsdag Torsdag og Fredag, og de andre Dage for mig selv, og jeg skal spinde to Pd. Hør for Moder, og 1 for mig selv, og faaer 8 S for hvert Pd. jeg spinder for Moder. — Jeg skal ogsaa sye Veste til Chri-

stian og for hver af dem faaer jeg 1 M 8 S. Her har jeg nu fortalt Dig søde Krøyer! Alle mine Indtægter, jeg kan nok huske Du søde Krøyer! altid passede paa, at jeg ordentlig skrev ind alt hvad jeg gav ud og tog ind og at jeg ogsaa tidt vilde nødig skrive ind da jeg syntes det var saa kjedeligt at gaae over og skrive mine Legepenge. — Jfr Dalberg spiller nu ogsaa med Sine og Jette; men vi har end nu ikke hørt hende selv spille hun er for unseelig til at vi maae høre hende.

Paa Onsdag skal jeg paa Concert i Sorøe, og saa er det da, at vi haaber at blive bedt til Ballet, vores Stads er da i Stand, Jfr Dalberg har syet Sine en Kjole af det Tøi hun har faaet af Prinsessen og der skal hun have nogle røde Baand paa, Jette skal ogsaa have røde Baand paa sin Kjole, og jeg skal være ganske hvid. — Farvel søde Krøyer! og hold altid lidt af din

Caroline Jørgensen.

*

Caroline Jørgensen til Petra Heggelund.

Bromme Mølle d 4 Februari 1825.

Min kjære Petra!

Du maae endelig ikke være vred paa mig dovne og forsømmelige Pige, fordi jeg i saa gruelig lang Tid ei har skrevet til Dig, jeg veed nok, at det er en stor Skam af mig, og jeg tilstaaer ogsaa ganske oprigtigt, at det er ikke andet end Dovenskab, der har været Skyld i at jeg ikke før har skrevet. — Derfor vil jeg heller slet ingen Undskyldninger finde paa; men kun bede Dig ret mange Gange om Forladelse, lille kjære Petra! Nu vil jeg ret takke Dig mange Gange for Dit Brev hvori Du gratulerer mig til min Geburtsdag. — Jeg takker Dig ret

fordi Du end nu tænker paa den Dag kjære Petra! og foregaaer mig med et godt Exempel jeg skal nok ogsaa en anden Gang huske Din, og ikke mere lade den gaae over, uden at skrive til Dig; men Du maa troe jeg tænkte dog ret meget paa Dig d 2den Novbr.:. — Da jeg fik Dit sidste Brev vare vi alle i Sorøe hvor vi havde været en Maanedes Tid og lært at danse. — Vi skulde just kjøre hjem den Dag, med Oncle Henning fra Bornholm, som var kommet til Sorøe. — Han var ogsaa hos os et Par Dage det var saa rart at see ham her en Gang igjen, Du kan vel nok huske ham? Han var i Bjergbye til Dines Confirmation, da han bragte Marie til os. — Fra Marie har jeg nyelig havt et langt Brev, hun lever godt, og er meget vel fornøiet i Jydland. — Lille Sophie (:det Navn har hun her endnu altid:) har nu fem smaae Børn, synes Du ei det er underligt at tænke paa? Kan Du huske at Du lærte at læse af Sophie, fordi Du var saa bange for Tante, saa bar hun Dig immer ind i Moders Kammer, og der havde de to det for dem selv. — Du siger kjære Petra! at Du har hørt her skulde komme en Jfr Holm hertil; men der har Du dog hørt Feil. — Da Fader sidst var i Kjøbenhavn bragte han en Jfr Dalberg med herud, det er en rar Pige, vi kan alle godt lide hende. — Hun lærer os, hvad jeg altid saa meget har ønsket at lære, at sye Skrædersyening efter Maal, og jeg har just i Dag for første Gang skaaret en Kjole til Jette efter det, men nu kommer det an paa, om den vil passe hende, det skulde rigtignok mere mig meget.

En anden Ting, som jeg ogsaa har ønsket saa gyseligt at lære, har vi ogsaa begyndt paa nu, og det er, at læse engelsk. — Der er kommet en Præst til Nidløse, som hedder Pouelsen, og han har været saa god at begynde det med os. — Vi vilde saa gjerne kunne noget, da vi

venter Moders Broder fra Amerika herover til Efteraaret, og Hr Poulsen siger at vi kan nok lære at tale lidt til den Tid. — Jeg kan heller slet ikke sige det er vanskeligt at lære. — Du kan troe, vi begyndte paa vore gamle Juleglæder i Aar igjen, med et Juletræ, — Du vil nok tænke kjære Petra! at vi ret ere nogle smaae Børn; men Hr Poulsen spurgte os, om ikke vores lille engelske Selskab skulde have et Juletræ oppe hos Seehusens, hvor vi hver Mandag læser med ham. Vi tog det strax an for Alvor, og fik hver en lille Foræring færdig til hverandre. — Men da vi saa kom med vores Juletræ, kom det ganske bag paa Hr Poulsen, som kun havde sagt det for Spøg; men det morede ham dog og han sagde, at vi skulle have et til næste Aar igjen, naar han havde faaet sin tilkommende Kone til Nidløse. — Det er ret en rar munter Mand vi glæder os ret til at han faaer sin Kone herud.

Sine og jeg var paa Kongens Geburtsdag til Bal i Sorøe, hvor vi morede os godt den stakkels Jette og Louise Seehusen de vare ganske bedrøvede over at maatte blive hjemme; men de maatte finde dem deri. — Jeg vilde ønske Du var i Bjergbye nu, Du kan troe her er ret muntert her i Byen nu. — Troer Du ikke kjere Petra! at Du kunde komme herud til Sommer jeg syntes det var saa morsomt at see Dig her engang igjen. — Sine har ogsaa skrevet til Dig men da jeg ikke har læst hendes Brev maa Du undskylde, om vi fortæller Dig noget to Gange. — Den stakkels kjære Krøyer har nu nyeligen igjen været syg det er ret slemt, at hun saa ofte falder tilbage, jeg vilde ret ønske at hun snart kunde blive rask igjen.

Naar Du engang igjen kommer hertil behøver Du da ikke mere, hver Aften, at spadserer ned paa Stampekammeret; vi har nu faaet to smaa Gjæstekamre hvor Du

kunde ligge. — Det var ikke rart at ligge saa langt fra alle Mennesker. — Kan Du huske hvordan vi ofte bleve vaagnede om Morgenen, ved den gamle Seiers Jammer naar han strakte sig og hvordan en Angst den Gamle Person havde sadt i Blodet paa Dig? Naar Du mødte ham gjorde Du gjerne en lang Omvei; for ei at komme ham for nær, og det var ene og alene for ei at give den gamle Stakkel et lille bitte Kys, som dog havde gjort ham meget fornøiet. —

Din
Caroline Jørgensen.

Til Jomfru P Heggelund i Steenløse Præstegaard. —
Afgives hos S. T Hr Kleinsmed Thim boende i Krystal-
gaden No 69 i Kjøbenhavn
(Ved Godhed)

GLADE BESØG I KONGENS KØBENHAVN

1827

DEN TID NÆRMEDE SIG, hvor tunge Skyer trak op over den lykkelige Møllerfamilje i Bromme. Men før Sorgen brød ind over Hjemmet, gik der en munter og fornøjelig Periode; det var, ligesom de alle skulde faa Lov at samle Solskin og Glæde for at styrkes til at bære Livets Smerte.

Frederikes ældste Broder Peder var vendt hjem fra Amerika paa Besøg som Konferensraad; han bragte med sig sin anden Hustru, der ligesom den første var en fornem amerikansk Dame; hendes Pigenavn var Anne Caroline Loughton Smith; de var rige og førte stort Hus, først i en lejet Bolig i Kronprinsessegade, saa i eget Hus i samme Gade; de havde Hest og Vogn og mange Tjenere. I dette fornemme Hjem tilbragte Frederike og hendes næstældste Datter Jensine en Maanedstid som Gæster i Februar-Marts 1827. Der var Selskabelighed fra Morgen til Aften, et ret anstrengende Liv; vi mærker ogsaa, hvordan Frederike trods alle gode Venners elskværdige Gæstfrihed længes hjem til sit fredelige Bromme. Ja da Hjemreisen mod hendes Ønske er blevet udsat, kan ikke engang Prinsessens hjertelige Indbydelse til at se Hamlet, som »Holstein lod mig sige det ei var muligt at skaffe førend i Dag 8te Dage« faa hende til at forlænge Opholdet. »Nej,« skriver hun hjem, »om jeg saa kunde see

alt mueligt skønt, saa bliver jeg her ikke saa længe, jeg længes nu kun efter Torsdag!«

Lidt ængstelig er baade hun og Døtrene ved at bo i det fornemme Hus, men Ængstelsen svinder hurtig. Peder er som altid en trofast Broder, og den amerikanske Svigerinde kommer baade Frederike og hendes Døtre hurtig til at holde af. Sine var ogsaa bange for, at Ballerne her var alt for »galante«, men allerede ved det første morer hun sig herligt.

Pigebørnene ser naturligvis lidt »landlige« ud, men det varer ikke længe, før deres Frisure bliver lavet om, som det nu er Mode. »Straks da jeg kom,« skriver Caroline, »fik de mig fat at frisere mig jeg blev dygtig kreppep og fik et brunt Baand om Hovedet!«

Fra Midten af April til henimod Midten af Maj 1827 er den ældste Datter Caroline paa Besøg i København; hun skulde egentlig ogsaa have boet hos Morbroderen Konferensraad Pedersen, og det var aftalt, at hun bl. a. skulde gaa med i Køkkenet og lære finere Madlavning, men da der lige i denne Tid ankom en lille Datter — hun blev døbt Anne Sophy og blev senere gift med C. C. V. Liebe — kom hun i Stedet for til at bo hos Moderens og sine egne gode Venner Massmanns. Pastor Massmann, Præst ved den tyske Kirke og Grundlægger af »de Massmannske Søndagsskoler« var død 1816, men hans Enke boede stadig paa Christianshavn i Lille Kongensgade 60 nu Vildersgade sammen med sin Fader, Konferensraad v. Essen, en fin og kultiveret gammel Herre, og sine voksne Døtre: Augusta, kaldet Guste (1794—1861, død ugift) og Julie, kaldet Jule (1800—1883), hun blev senere gift med Dr. med Gøricke; den tredje Datter Emilie var allerede paa denne Tid gift med Amtmand Vilh. Benzon paa Femern. Ogsaa Brød-

rene særlig Carl (1796—1852) og Edvard (1803—1872), begge ansat i Rentekammeret, var Carolines gode Venner. Det var et muntert, fornøjeligt Hjem med megen Musik; Weyse hørte bl. a. til Stamgæsterne der.

I August var saa den yngste Datter Jette paa Besøg i Hovedstaden, hun boede hos »Tante Oline« paa Christianshavn. Oline Pedersen f. Barfred havde allerede i 1821 mistet sin Mand Ove Christian Pedersen, Tegnemesterens yngste Søn, som var Søofficer og døde ovre i Vestindien. Hun havde seks flinke og dygtige Børn. Paa den Tid boede hun i Strandgade Nr. 6, Tordenskjolds gamle Ejendom, som Georg Pedersen, Henning Pedersens ældste Søn havde købt. Man faar gennem Brevene et levende Indtryk af hans Livlighed, Foretagsomhed og Hjælpsomhed. Skønt han dengang maa have været fuldt optaget af sin Virksomhed som Grosserer, er han altid til Hjælp for Kusinerne og bringer godt Humør med sig; han synger, fortæller Eventyr, skaffer Teaterbilletter, følger Kusinerne hjem om Aftenen o. s. v. Maaske havde han allerede dengang et særlig godt Øje til Tante Olines ældste Datter, Elise, som da var 15 Aar; de blev gift et Par Aar senere. Troels Georg Pedersen købte i 1839 Wilders Plads og blev en meget velhavende og indflydelsesrig Mand; begge disse Ejendomme tilhører endnu hans Slægt.

Der var mange andre af Slægten, som skulde besøges, ikke blot af Familjen Pedersen, men ogsaa af Familjen Jørgensen. Ude paa Jagtvejens Mølle boede Onkel Jørgen Jørgensen, Broder til Mølleren i Bromme, han var en dygtig Mand: Brandmajor, Møllebygger og Tømrermester — og var Familjens Støtte og Hjælp i vanskelige Sager.

Mange Venner havde Frederike og hendes Døtre og

saa i København. Professor Olsen, som vi allerede har hørt om fra Sorø, var nu ansat ved det kongelige Teater som Direktør; i hans Hjem færdedes de unge gerne, og han skaffede dem ofte Adgang til det kongelige Teaters Direktørloge. De kom ogsaa til Fru Henriette Friedrichsen, f. Borch, en Søster til Fredrik Wulffs Hustru Tante Bine og Charite Borch. Hun skal have været den mest indtagende af alle Professor Borchs Døtre; hun var gift med en juridisk Embedsmand fra Vestindien Friedrichsen, som af Kærlighed til hende opgav sin Stilling og flyttede hjem til Danmark. Deres Ægteskab var barnløst og ikke lykkeligt. Hun var meget musikalsk og skal have sunget dejligt, men hun var heftig og lunefuld. Han rejste tilbage til Vestindien, hun blev i Danmark, Ægteskabet blev dog ikke opløst, han besøgte hende af og til og forlangte, at hun skulde føre stort Hus, hvad der egentlig ikke laa for hende. Der bestod et varmt Venskabsforhold mellem hende og Frederik Paludan-Müller.

Noget af det mest spændende ved Københavnerrejsen var ogsaa Besøgene hos Prinsesse Caroline Amalie, der ogsaa kærlig tager sig af Selles Døtre, inviterer dem i Teatret, laaner dem Bøger og følger deres Udvikling med varm Interesse. Hendes Kærlighed til Selle er trofast som altid, hun forærer hende en dejlig Lænestol, hvortil hun selv har broderet Ryggen, den skal bruges til »Spindestok«.

Hjemme i Bromme Mølle gaar Livet imidlertid sin vante Gang, man mærker nok, at Frederike savnes meget, mens hun er i København, men Caroline er en flink lille Husmor. Om Aftenen samles man til Højtlesning. Jørgensen vinder Garn! En Gang imellem kommer Skovrider Seehusens eller Præstens, og saa bliver der spillet

-Whist. Ved Foraarstid hører man meget om Blomster i Haven, Onkel Peder har foræret dem 50 Sorter Blomsterfrø foruden 12 Arter Levkøjer, de skal saas og plantes, især Caroline holder meget af Blomster. I April skriver Frederike fra Bromme: »Her bliver for hver Dag kjønnere, alt grønnes saa herligt, selv Bøgetræerne begynder at springe ud, til May vil Skoven være grøn.« Fru Olsen faar en stor Æske fuld af duftende Violer sendt ind fra Bromme Mølle.

Frøken Krøyer er kommet over til Langeland, hvor hun er Lærerinde og Husbestyrerinde hos en Læge, der hedder Gebhardt. Brevvekslingen mellem hende og Vennerne i Bromme vedligeholdes stadig.

UDDRAG AF BREVE:

Brev fra Frederike Jørgensen til den ældste Datter.

Kiøbh: d: 14 Febr: 1827. Onsdag

Jeg veed jo neppre min Bedste Caroline! Naar ieg skal komme til at skrive til mit Kiere Hiem, da man Lever saa underlig her i denne Bye; imidlertid vil ieg skrive nogle Linier naar ieg kan komme til., Vi havde en meget behagelig Reise herind, som Hans nok har sagt, og var alt Kl: 5½ hos Oncle Jørgen, hvor vi fandt alle vel og saa venlige mod os. Dagen efter Kl: 11 kørte Oncle os ind og Hans kørte med vores Tøi, vi stode af hos den gode Oline, hun og alle hendes ere vel, vi drak Kaffe der og blev der til Kl: henimod 2, i den Tid kom der bud fra Oncle her, om Tante O: Lise og Laura ville komme her og drikke The, hvortil Sine og ieg blev meget glad; da vi havde nu pudset os lidt spaeserte vi da; vi gik først op til Mad: Ibsen, begge vare meget milde bad os spiise da Terinen stod paa Bordet, hvilket vi da

naturligviis ikke kunde tage mod. — Da vi kom herud tog baade Oncle og Tante meget venlig mod os, Lille Marie var ikke kommen af Skole endnu, da Kl: var 3 hentede Tieneren hende; det er en lille sød Pige, og som forstaar nu alt hvad man siger paa Dansk og taler det ogsaa meget net; hun er saa lystig og munter, og kommer herind hvert Øyeblik, og i Morges inden vi vare paaklædte., Da vi havde spiiist til Middag i Gaar (Du vil vel og vide hvad? saa vil ieg da sige dig: først Kiødsuppe med Kiødboller, Skinke med Blomkaal til, Haresteg, og Kage, Kaffe drikker de ikke, men ieg skal faae naar ieg blot vil sige det) viiste Tante mig heele deres Leilighed, de bor meget godt, og brillant, ieg var baade i Kiøkken og overalt. Ieg ville ønske min Caroline Du kunde Lære af Jomfruen her at lave Mad, den er overordentlig god, hun er kun 28 Aar og saa særdeles ferm hun styrer det heele efter at have aftalt alt med min Broder. — Naar man har spiiist gaaer hver til sit, eller om vi vil Blive vi i Dagligstuen (som hedder Kabinetet) Tante lægger sig da lidt, og min Broder og paa Sophaen; ieg havde den afskyeligste Hovedpine og satte mig herind i en Sopha som staaer her, men som ikke er magelig; lille Marie var her bestandig; I Mørkningen kom Tante Oline, Lise, Laura og Louise Seehusen; Tante skienkede selv The; siden efter fik vi nogle Æbler og en sød Viin, og intet meer; Kl: 10 fulgte Tieneren Tante og de Andre hjem, og vi gik da til Sengs; ieg sov ganske godt endskiønt ieg ikke Laae saa meget godt, det er en egen Maade at rede paa, og ikke Puder som vores; I Dag er mit Hoved godt, men den stakkels Sines slemt; Kl: henimod 9 drikkes her Kaffe og The, min Broder skienkede og han siger, hvem der kommer først gjør det. — Efter Theen gik Sine og ieg her ind for at

pakke lidt ud; derpaa klædte vi os paa for at gaae ud, efter at ieg først havde skrevet et par Ord til Prindsessen for at spørge hende naar hun tillod ieg kom til hende, Tieneren bragte det ud, men endnu har ieg ingen Svar faaet. — Sine og jeg gik da hen til Fru Dalberg, og afleverte Brevet, vi talte med Fruen, hendes 3 ældste Døttre og hendes Søn F: de traktede os med Viin og Kage, de vare alle raske, og ieg lovede at komme der hen en anden Gang., derfra gik vi hen til Etatsraad Olsens; de toge saa glade og venlige mod os, som naar man efter lang Fraværelse seer gode gamle Venner; de sagde de ville gjøre dem en Fornøielse af imellem at tage os med paa Comedie; Marie Olsen kaldte mig strax Du og Tante, og Sine og hun ere og Dus; de fik S: ind i Sovekammeret, og fik hende heelt omfriseeret, som de nu bruger det, hendes Lokker bag Ørerne kom væk, (klip derfor ikke dine af at de kan voxer) vi drak Kaffe der, og tilbragte ret et par behagelige Timer, som ieg i forrige Tider har tilbragt saa mange der; Hans Jacop kom hiem medens vi vare der, han saa ret vel ud, han skal nu snart have sin Examen,. Marie Olsen lovede mig at komme op til mig naar vi havde spiist og gaae ud med mig for at købe en Flors Kappe eller Hovedtøi, da ieg dog snart skal til Prindsessen., og derfra gik vi hiem, Kl: er nu snart 3 saa spiiser vi til Middag, lille Marie er her. — — — Nu meer en anden Gang. —

*

d: 16 Febr: (Fred.)

Det var mig ikke muelig at komme til at skrive i Gaar min Bedste Line! det gaar i en Suus og Duus og især i Gaar., Jeg vil begynde hvor ieg slap i Gaar og fortsætte saaledes vores Liv her., Da vi havde spiist i Forgaars

kom en laquais fra Prindsessen med en Seddel fra hende hun bad mig komme til sig som i Gaar til Middag og spiise tete a tete med hende da Prindsen var paa Jagt, tillige skrev hun hun havde faaet løvte om en Loge til i Gaar Aftes om ieg og min Omgivelse ville afbenytte den., Min Broder kunde ikke tage derind da han skulle i Aftes have stor Selskab, ieg aftalte da med ham at tage Oline og alle hendes med., Marie O: kom siden og ieg fik da kjøbt mig et Hovedtøi, som ieg synes ieg saa reen gal ud med, men saaledes saa de nu alle ud., Om Aftenen vare vi hieme, Oncle havde et L'hombre Partie, med Etatsraad Olsen, Brandis og en Søeofficer. Tante og vi gik i Seng da vi ikke ville sidde der længer, I gaar var det Lises Geburtsdag, Sine og ieg gik derhen og drak Kaffe ieg glædede dem alle saa meget med at tage dem paa Comedie; paa Hiemvejen kjøbte ieg mig et par Skoe, og et Slør til os hver. Lise gik her hiem med og spiiste her, og gik siden med Comedie Billetten hen til Oline; Min Broder lod mig køre i sin Vogn ud til Palaiet, og ieg tilbragte nogle herlige Timer med den søde Prindsesse, og ganske eene. — Da Kl: var henimod 6 kom min Broders Vogn igien og kjøbte mig til Comedien, og der sad ieg en lille Stund eene i den store loge, (det var een af de første Plads Loger, hvori vi kunde rummes mangelig alle., Vi saae Baggesens Mindefest, samt Axel og Valborg, og en Epilog i Anledning af Baggesens Fest. Vi moerede os alle herligt., Frue Olsen havde lovet os at sende os bud op naar hun tog hiem og saa gik vi med hende her hiem Oline og hendes gik hiem med Georg. — da vi kom her hørte vi Musik i Spiise Salen, min Broder havde faaet et par Violiner som spillede og de unge dansede; Sine maatte nu i en Hast pynte sig, og Kl: var over 11 inden hun kom ind, Marie Olsen hialp hende

med sit Haar, og Tante havde lagt et hvidt baand herind til hendes Haar som der blev stillet op i Sløifer, hun var ret peen, fik og danset saa meget som der kunde danses i et par Timer Kl: længer end lidt efter 1 bleve de ikke ved; her var mange baade Unge og Gamle, men mange kiendte ieg ikke, vi fik Lækre Smørrebrød, Kager Iis, Viindruer og Æbler samt Konfectyrer; alle vare meget muntre, og Sine som havde været saa bange for den Aften, moerede sig herligt., Tante her, var ogsaa munter og da de alle var borte sagde hun at hun kunde gierne gaae paa bal endnu; Oncle bad Lise til i Aftes men hun havde ingen hvid Kiøle, og ville desuden ikke., Her var en Grev Raben som før har lagt paa Sorøe Academie, han er nu 62 Aar, og dog dansede han hver Dands med, og det med største Lethed og Hurtighed, han havde 2 Døttre og en Søn med., Dette min Bedste Line har ieg nu skrevet før vi drak The, nu kom lille Marie, men i Dag tog hun os ikke som i Gaar paa Sengen; da Veiret er saa godt vil vi nu i Formiddag gaae ud og gjøre nogle Visitter, i Aften eller i Morgen skriver ieg da meer., Hvor gaaer det Dig min kiere søde Line ieg tænker saa ofte paa Dig i denne haarde Frost.

*

Caroline Jørgensen til sin Mor.

Bromme Mølle d 17 Februar 1827 (Løverdag)

Da Du dog vist somme Tider tænker paa os her hjemme, og maaskee ogsaa ønskede at hvide hvorledes det gaaer os, saa vil jeg min søde Moder! skrive lidt til Dig i Aften, skjøndt her ikke er hendtes noget siden Du reiste, som var værd at skrive om. — Men jeg veed nok at alting her hjemme fra interesserer Dig Du kjere Mo-

der! om det ogsaa ei er saa vigtigt. — Det er dog endnu gaaet os gandske godt, de første Dage var det rigtignok saa underlig stille, men nu ere vi mere vandte dertil. — Jfr Dalberg og jeg har vores Regning mellem os, at Du bliver fra os i 4 Uger, saa tæller vi hver Dag hver Uge vi endnu skal undvære Dig, Du kjære Moder! Det ringer vist tit for Dine Ører, for her bliver talt om Dig og Sine hvor de nu ere henne hvert Øieblik. — Den kjære Fader har bedet mig sige Dig at han venter en Foræring af Dig, da han vinder saa meget Garn, medens Du er borte; han har om Dagen saa meget at gaae med, og vi har om Aftenen læst noget højt, saa jeg troer dog at han end nu ikke længes saa meget, da han er immer munter. — Han er ogsaa fornøiet over Christian, som er kommet 3 op, og har gode Characterer. — Han var ude hos ham i Gaar, og fandt ham redt fornøiet, hvortil ogsaa den gode Iis bidrog meget, da han har løbet saa meget i denne Tid, at hans Skøiter ere itu, og han nu maa laane sig frem. — Bedstemoder længes saa meget efter at høre fra Dig, om Tante Oline og har bedt mig endelig at skrive til hende saa snart jeg faar Brev fra Dig —

Det er dog en gruelig Frost, vi her ere i det Mindste nær ved at fryse ihjel jeg maa flytte Melken ind om Aftenen, vores Sultrug maatte ogsaa herind i Dag, da det alt var gandske frosset, Øltønden har vi i Bryggerstuen, og Marie maa stikke en heed Jernstang i Tappen hver Gang hun skal have Øl. — Selv under Brendeviinsanceret henger smaa Iistappe, og Marie priiste Dig lykkelig i Aften, da hun havde hentet sin Tørv ind, at Du kunde være i Kjøbenhavn, hvor hun dog ikke troede, der maatte være saa koldt. —

Nu sødeste Moder vil jeg bede hilse Sine og Oncle

Peder saa velsom Alle mine gode Venner i Kjøbenhavn. — Fra Fader og Jomfru Dalberg skal jeg hilse Dig mange Gange. — Jeg kan mærke at hun helst naar hun skal have kjøbt sig en nye Kjole vil have en lyserød Bareges. — Lev vel min søde engle Moder jeg bilder mig ind at kysse Dig tusinde tusinde Gange!

Altid Din Caroline.

*

Frederike Jørgensen til Caroline.

Kjøbenhavn d: 27 Febr. 1827

Morgen Kl: 7½

I Dag har ieg da været her i 14 Dage, og saalænge som ieg foresatte mig at Blive; ieg tager nu og gierne hiem, da ieg har seet og besøgt alle mine gode Venner; dog Torsdag skal vi jo Blive over her endnu, Fredag maae vi da omkring til Dem der har viist os saa megen Høflighed og Godhed, og Lørdag Pakke ind, fra Søndag af altsaa er ieg færdig min bedste gode Caroline! paa den meente ieg at tage ud til Jørgensens, Blive der Mandag over og Tirsdag Morgen kiøre hiem, nemlig i Dag 8te Dage., Saaledes er min Plan, men nu kommer det an paa den kiere Fader, om han til den Tid kan sende Vognen, skulle noget være i Veien, saa maae Du endelig skrive mig det til min søde Line med første Post; saa vil ieg vel neppe heller faae oftere Breve fra Dig, men skal snart have den Glæde at see Dig og dem Alle, Alle igien; ieg glæder mig inderlig dertil, og ieg skal da løse Dig af min gode Line! som rigtig nok har havt det lidt strængt i denne haarde Frost; i Dag troer ieg det tør; Sine og ieg har havt Aarsag til at være glade ved Frostveiret, da Gaderne have været saa reene, og man gaer da saa rask og let; nu kan det være det samme om det

sjasker lidt vi have nu ikke nødig at gaae saa meget., i Løverdags Aften vare S: og ieg hos Fru Dalberg; de vare alle vel, det var den Aften en skrækkelig Kulde, og de klagede meget over deres Boepæl, der var saa slem at holde varmt; ieg kunde og mærke det i hvor godt de lagde i Kakkellovnen; vi spiiste der om Aftenen og Lieutenant D: fulgte os hjem., I Søndags Formiddag vare vi hjemme endskiønt det var et deiligt Veir, Frue Olsen og hendes Døttre vare her at gjøre Visit, men Oncle og Tante vare ude at spaseere, ieg tog da mod dem, Frue Olsen spurgte om vi ville gaae paa Comedie som i Morgen Aften og see Gulddaasen som Du nok kan tænke vi ikke afslog. — Om Eftermiddagen gik vi ud til Massmanns, der kom Tante Oline, Lise og Lovise S: Mad: Petersen var der og samt Lehmanns og nogle Herrer, der var ret muntert; Jule spillede og de unge dansede; ieg kom til at spille Vhist med Etatsraad Lehmann den unge Hr Petersen og Frue Massmann, eller og naar hun gik Theodor; ieg var lidt bange for at spille især med Lehmann, som ieg kunde mærke var paapassende og især ville det skulle gaae saa hurtig; imidlertid gik det dog godt, vi spilte 2 S Whist, og ieg vandt 2 Mk., den unge Petersen fulgte os hjem, og Kl: var 1 inden vi kom i Seng, men det er og en slem lang Vei. herfra og til Christianshavn. — Saavidt kom ieg i Morges da lille Marie kom og hentede os ind til Frokost, som de kalde at drikke The., Tante var ikke vel den heele Dag i Gaar, hun laae, og ieg saae hende slet ikke; i Dag er hun Bedre og drak The med os., I Gaar skulle vi spiise hos Capt: Krøyers; ieg havde sagt vi havde en lille Pige med os herinde, nemlig Louise, hun var da buden med., inden vi gik ind at drikke The kom C: K: Ole og skulle hilse fra Cpt: om vi havde Lyst at gaae paa Comedie

saa ville han skaffe Billetter, vi tog da gierne mod det, ieg ikke saa meget for min Skyld, da det var et af Holbergs Stykker, og dertil Fastelavns Mandag, hvor der gierne er fuldt Huus af simple Folk, men for Sines og Louises Skyld ville ieg gierne derhen., da vi havde drukket her i Gaar Morges kom der en Seddel fra Frue Urne, og bad om ieg ville komme derhen og drikke en Kop Kaffe; vi gik da Kl: 11. Sine gik til Tante Oline og ieg tilbragte et par behagelige Timer hos den gode stakkels Frue Urne og Christiane, der ere begge saa kierlige mod mig, og forsikrer det gjør dem saa godt at see nogen om dem som de veed holder af dem og som de kan tale fortroelig med; ieg lovede Frue Urne at komme hen til hende i Eftermiddag, og kiøre med hende ud til den stakkels Fride, Tiden gaaer her, og endnu har ieg slet ikke seet hende., Det bliver ellers slemt at gaae da det tører og regner stærk. Da Kl: var henimod 2 kom Sine og Louise hen til Urnes, og vi gik sammen hen til Krøyers, det blæste saa vi knap kunde staae paa Beenene; Frue Aagesen var der, vi spiiste Sago Suppe og Kalkun Steeg, som smagte os godt, da vi her faae Kiødsuppe hver Dag, dog er ieg langt fra ikke kied af den., Det Blev et skrækkeligt Veir henimod Aften, Hattene fløi af Fleere paa Kongens Nyetorv og tilsidst begyndte det at snee og fyge saa man intet kunde see; dog skrækkede det os ikke fra at gaae over til Comedie Huset, Ole fulgte os til første Pladsloge; og vi maatte rigtig nok sidde der en lang Tid da vi gik tidlig for at faae en god Plads, vi fik da og den bedste i den loge., Vi saae da den 11 Juni, og Amors og Balletmesterens Luner vi loe en Deel, og Balletten især moerede os., Da det var forbie hentede Ole os igien, det sneede ikke meer, men var frygtelig glat, og blæste endnu stærk., da vi kom der-

over sadt de og spillede Whist nemlig Cpt: K: hans Kone, og Etatsraad Aagesen og hans Kone., Jeg maatte tage Frue K: Kort, medens hun lavede til at spiise, og ieg vandt for hende; vi spiiste Smørrebrød og Kage, og drak Punsch til., Christian Pedersen kom og hentede Louise, han sagde at Veiret da var ret godt; og de gik da sammen; vi biede lidt endnu og Cpt: lovede Ole maatte følge os; Aagesens ville og gaae, men de fandt Veiret saa slemt at de ville kiøre, og Ole hentede Vogn til dem, da Cpt: fulgte dem ud, fandt han og det blæste saa stærk, og sagde derfor til Ole han skulle hente en Vogn med til os, denne betalte han og vi slap herligt hjem til Kl: var henimod 12. —

Din dig hjertelig elskende Moder

F. J.

*

Tirsdag Morgen 5 Marts 1827

Vi tilbragte Søndag Aften her hiemme, Frue Holm og hendes Datter var her, Begge tale Engelsk men og Dansk, Datteren en kiøn Pige er kun 15 Aar, men større end Lise, her kom og en Frue Waltersstorff et Øyeblik en meget net Kone, hendes Mand er Premier Lieutenant i Søe Etaten og Broder til Frøken Walters: som er hos Prindsessen. — Kl: 11 gik vi i Seng, og ieg glad dertil, det har været den kiedeligste Dag for mig her, Veiret var trist, og ieg leed dygtig af Hiemvee., I Gaar Morges samme Veir, dog klarede det imellem; ieg besluttede da at gaae hen til Frue Lund hvor ieg endnu ikke havde været; Hun tog saa kierlig mod os og bad mig bie heele Dagen hos hende (vi gik derfra Kl: 11) da Sine havde faaet en Kop Chocolate gik hun hen til Tante Oline, og blev der til om Aftenen Kl: 10 da hun kom hen til

mig, og Frue Lunds yngste Søn fulgte os hiem, det frøs da igien og vi slap herligt hiem, jeg havde tænkt heele Dagen paa den Hiemgaaen, da det var et skrækkeligt Føre. — Det var mig ret en behagelig Dag i Gaar, den gode Kone er altid den Samme venlige Blide, som hun altid har været; ieg maatte love hende for ganske vist at Du skulle komme til hende naar Du kom herind., Da ieg kom hiem i Aftes, laae her en lille Seddel fra den gode Prindsesse, hvori hun spørger mig om ieg bliver her til i Dag 8te Dage, saa var det muelig ieg kunde faae Hamlet at see, hun ville saa gjerne ieg skulle see den, men Holstein havde sagt hende det var ikke mueligt den kunde blive givet før i Dag 8te Dage, tillige bad hun mig komme til sig i Dag Kl: 2. Nei, om ieg saa kunde see alt mueligt skiønt, saa bliver ieg her ikke saa længe; den kiere gode Prindsesse vil saa gjerne gjøre hvad hun kan til at fornøie mig, men ieg længes nu kun efter Torsdag saa har Oncle Jørgen lovet mig vist at komme her, og sige mig naar Vognen kommer, for *nu* veed ieg det jo slet ikke; skulle ieg have reist hiem i Dag havde ieg rigtig nok faaet et slemt Veir, det stormer og sneer dygtig. — Du stakkels Line! med Din Vask, Du havde maaskee, naar Du kunde, giort Bedre i at opsætte den, Du har vel maatte lade dem hænge Klæderne paa Loftet. Det er og en kiedelig Langvarig Vinter; det var en slem Tid ieg forlod Dig min søde Caroline, og lader Dig eene i denne strænge Kulde; men nu kommer ieg snart, og saa skal Du igien have det godt. Tante vil nok gjerne have Dig herind saa snart muelig; ieg sagde naar ieg nu kom hiem havde Du en Deel at sye før Du kunde komme, men hun meente Du kunde godt sye her; Du vil og min søde Line faae megen Tid hvor Du kan baade sye, Læse, spille, og for alting *skrive til mig*.

Oncle og Tante ere kun saa bange Du skal kiede Dig., Jeg troer heller ikke Tante gaaer meget længe, hun er meget Føer, og klager sig ofte lidt; ellers gaaer hun saa stille, og ieg holder hver Dag meer af hende; havde vi bare tænkt paa at sye en Skammel til hende, tænk her er ikke een i Huset, forleden Dag talte hun om hvor meget hun savnede en, ieg talte om det til min Broder, og i Aftes sagde hun at nu fik hun da 2. — Vi have nu drukket The og ieg har skrevet til Prindsessen og takket for hendes Seddel, og sagt at ieg kommer Kl: 2, min Broders Vogn kjører mig da., Jeg glemte sidst at skrive at Oncle nu har kjøbt sig en Gaard her i byen; den tilhørte en Khr Schollen og ligger andet Huus herfra, lige for Indgangen til Kongens Hauge, en deilig Gaar, han har givet 40000 rd for den; men derfor bliver han her ikke, dog er det endnu ubestemt naar han reiser.

Din Moder F. J.

*

Caroline Jørgensen til Søsteren Sine.

Christianshavn d 25 April 1827

Kjære Sinelil!

Mange Tak skal Du have for Dit Brev, jeg fik det i Søndags, da jeg var hos Oncle Peder. Nu skal Du see, at jeg skal holde mit Ord, og skrive til Dig igjen. — Ja Du kan rigtignok troe Hvidlammet har det godt her, de ere Alle saa gode og venlige mod mig; men Du kan dog ogsaa nok tænke, at dets Tanker tit ere i Bromme Mølle hos Alle de kjære der. Jeg vil begynde med min Journal, som Fru Massmann kalder det naar jeg skriver. — I Løverdags var jeg her om Formiddagen, undtagen at Gusta og jeg gik lidt til den søde Tante Oline. —

Hun boer ret kjønt her, hun har en dejlig Stue ligesom den i Nyegade, undtagen den er noget bredere, og saa to smaa Sovkamre, et rart lille Kjøken, og et Skab hvor Sophie ligger i; og saa har Georg og Sick 3 Stuer hvoriblant der er en stor Sahl, hvor Georg har lovet at der skal blive et Bal, medens jeg er her. — Troer Du ikke nok det skeer? Det var dog slemt skulde jeg have faaet min gages Kjole forgjæves herind. — Om Aftenen var Lise og jeg hos Jfr Weise, vi sadt der en gruelig Tid i Mørke, saa det havde nær gaaet mig lige som den kjære Moder da hun var der. — Da vi fik Lys spille vi Wist. Jfr Weise bad mig komme igjen om Tirsdagen, for at see hendes Elever danse Francaise. — Christian kom og hentede os og da Klokken ikke var mere end halv 11 — det er jo tidligt her — gik jeg med op til Tante Oline. — Georg tracterte os med nogle Kager, og da Klokken var 12 fulgte han mig her hjem. — Her var de ved at gaae i Seng undtagen Gusta som var glad til at jeg skulde blive noget borte, da hun gjerne vilde sidde oppe og læse lidt. — Da jeg kom herhjem fortalte Gusta mig at Dine Heggelund havde været her og længtes saa meget efter at see mig hun var hos Brantes; og Gusta syntes det var bedst jeg gik der ud om Søndag Morgen tidlig for at finde hende hjemme. — Elise Gørike og jeg gik da derhen den næste Morgen — men Dine var væk. — Jeg gik da op til Tante Oline og aftalte med Lise og Christian at vi skulde gaae til Oncle Peder, som havde bedt os til Middag Klk 11½ jeg gik da her hjem, og lærte at lave en Kartoffel Kage af Fru Massmann da her skulde komme Fremmede om Aftenen. — Tante Oline var ogsaa bedt, og havde lovet at komme. — Jeg begav mig derpaa paa Veien, men blev standset her uden for Porten, af Oncle, der kom kjørende i Karet — det loe

jeg af — for at gjøre Conferentsraaden en Visit. — Lise og jeg kom saa nok saa deilig til at kjøre med Oncle — da jeg kom der fik jeg mine to kjære Sødstres Breve, som jeg havde glædet mig til at faae der, fra det Moder skrev mig. — Da jeg hilste lille Marie fra Sine neiede hun meget dybt, men løb sin Vei, da jeg vilde kysse hende fra Dig; men siden fik jeg dog lov at kysse hende, den lille Tulle. — Da vi havde spiiist viste Tante mig hendes Stads, og derpaa kjørte hun og jeg en Tour. — Klk 8 kjørte Oncle os alle her ud til Massmanns, og saa snart jeg kom ind af Døren kom jeg til at spille Wist, og blev ved med det til de Fremmede gik. — Der var just ikke ret mange, da de fleste af deres Bekjenterne enten havde Comfirmation eller var dertil. — Det blev da aftalt at Lise og jeg den næste Morgen Klk 10 skulde gaae til Jagtveismøllen, men den næste Dag var det Regnveir hele Dagen, og jeg var ingen Steder uden lidt hos Lise for at tale om det slemme Veir. — Jeg var ganske glad ved en Dag at kunne være hjemme heele Dagen men jeg vilde saa gjerne dog have været derud til Møllen, nu veed jeg ikke naar det skal skee da alle mine Dage i denne Uge ere besatte. — Tirsdag Morgen — Klk 11 det er Morgen, mit lille Dukkebarn — gik jeg igjen til Byen eller snarere hoppede, da jeg maatte springe fra en Steen til en anden for ikke at falde i noget Snavs. — Jeg gik først til Peder Hvidtfeldts Stræde for at tale med Oncle Jørgen, men han var der ikke og kom først sildigere, jeg var ganske vred, thi det er dog ogsaa ligesom jeg ikke maa faa nogen af dem at see, jeg gik til Fru Lund derfra men hun var ikke hjemme. — Derfra gik jeg til Madam Ibsen hun var i ganske ondt Humeur over Lunds lille Pige jeg sad der lidt, og hun bad mig komme en Gang og blive hos hende! — only think

my dear sister how agreeable it would be. — Derfra gik jeg til Jfr Weise hvor jeg var til Middag, og saae dem siden danse Francaise. — Jeg troer nok den er smuk, men der kan jeg ikke sige den tog sig saa godt ud, da mange af dem dansede saa pudsigt. — Gusta kom dertil for at hente mig til Comedie, jeg veed ikke om jeg har fortalt Dig, at Fru Olsen havde givet mig en Plads den Aften. — Vi saae Bachart og hans Familie et nyt, ganske muntert Stykke, men som der ellers ikke var noget ved, men jeg moerede mig dog ret godt. — Gusta eller Jule har en Plads hver Tirsdag, og Eduard og Theodor vare der ogsaa. — Igaar gik vi ud til Hospitalet — Vi vare ganske trætte af den lange Spadsereen, og lode os sætte over Vandet hertil for at spare vore Been. — Jeg morede mig meget godt paa Comedien det var det Stykke jeg holder meest af, af dem jeg har seet denne Gang. — Jfr Klingberg har givet mig sin Plads til paa Mandag og endnu er det bestemt at vi skal have Erik den 7de men maaskee det bliver forandret. — Georg var gaaet ind i Comediehuset da han ikke vidste hvem der skulde følge os hjem, og kom ret tilpas. — Vi mødte Christian paa Veien som Tante havde lovet maatte følge os. — Georg forærede mig en smuk elphenbeens Syskrin, jeg blev ret glad derover da vi ere saa fattige paa Syskrin hjemme. — Jeg blev noget hos Tante Oline vi dansede lidt i Georgs store Sahl men det støvede saa meget da der var Muurfolk saa Gulvet var fuldt af Kalk. — Vi holdt derfor snart op og Georg fortalte os nogle Historier. — I Eftermiddag kommer Peder Wilhelm og Laura herhen Wilhelm længes saa meget efter Jule, som har ladet mig sige ham at hun vil være hans Kone. — Dine Heggelund kommer hen ogsaa i Dag og jeg skal saa endelig komme til at tale rigtig

med hende, jeg saa hende et Øjeblik paa Udstillingen. — I Morgen *vil* Lise og jeg gaae til Jagtveismøllen og være hjemme igjen for at gaa til Fredriksens. —

Vil Du hilse Jette jeg skal ogsaa nok en Gang skrive til hende selv og saa den kjære Fader og Moder ret mange mange Gange og Christian. — Den søde Tante og Alle i Dianelund maa Du heller ikke glemme at hilse fra mig. — Fru Massmann har Hovedpine ellers vilde hun skrive til Moder men nu skal jeg hilse fra Alle. — Lev vel kjære Sine kan Du nu see jeg har holdt mit Ord og skrevet til Dig?

altid Din
Caroline.

Min søde Moder! jeg har rigtignok endnu ikke syet min taftes Kjole men her skal om nogen Tid komme en Jfr Frøland som skjærer Kjoler for Massmanns og hun maa ogsaa skjære min, jeg savner den ikke da jeg har nok at skifte paa endnu. — Kys min søde Moder! jeg syer og arbejder sandelig dog søde Engel! —

Din
Caroline.

*

Prinsesse Caroline Amalie til Selle.

Sorgenfrei den 6 Mai 1827.

Min elskede Selle!

Du maa finde mig et ret utaknemmeligt Menneske; men vredes paa mig kan Du dog ikke det veed jeg, og derpaa har jeg netop regnet i det jeg saa længe udsatte Besvarelsen af Dit første kjærlige Brev, Din Caroline bragte mig; og nu siden flere Postdage endog er i Be-

siddelse af det andet hvori Du melder mig Stolens Ankomst. Ret flout var det, at denne ei var færdig da Du var i Kjøbenhavn. Seeleren havde ladet mig vente paa Træarbeidet i flere Maaneder, og lige flout var det at den kom til Dig uden mindste skriftlige Ord hverken fra Rike eller mig. Den kjære Rike, maae Du vide, har lige saa megen deel i Din Tak som jeg, hun har syet Sædet og jeg Rykkelænnen. Næst vores Ønske at vise Dig vor inderlige Hengivenhed, nærede vi naturligvis ogsaa det, at denne Foræring maatte være Dig gavnlige, og vi bestemte den til daglig Hvile for vores kjære Selle, mig synes den passer saa ganske til Spindestoel; hvor usigelig vilde det glæde os hvis Du indviede den dertil, og den i Sandhed var Dig beqvem. Naar den er opbrugt, haabe vi Du bestiller Dig en frisk som vi skal arbeide med fordoblet Lyst. Jeg skal underrette Rike om den venlige Modtagelse Du har undt vores Hænders Gjærning, thi inden Du viste at hun ogsaa havde deel deri skammede jeg mig at fortælle hende at Du havde modtaget den. Desværre fik jeg Din Line kuns seet to gange og sidste Gang kuns et Øieblik. Det lader til at være ret en naturlig elskelig Pige, mig synes i Væsen saa ganske liig hendes fromme Moder. Du troer ei hvor jeg har glædet mig over hendes smukke Touche paa Fortepiano, hun har medfødt Talent, hvilken stor Behagelighed i Eders stille huuslige Kreds! Min hjertelige Lykønskning til den lille Niece, Jeg haaber Din Broder faaer et af sine Ønsker opfyldt inden han reiser, dog dette gandske imellem os, jeg har blot hørt det af Schimmelmänn. Lev vel, min elskede Selle.

Din troe Caroline.

*

Frederike Jørgensen til Jfr. Krøyer.

Bromme Mølle d: 16 Nov: 1827.

Med en sand Glæde modtog ieg i Søndags Dit kiere Brev min bedste gode Krøyer! og takker Dig saa meget for samme. Det glæder mig at see derfra Du dog Befinder Dig nogenlunde vel, dette viiser ogsaa Din kiønne Skrivt, for et par Aar siden kunde Du ikke skrive saaledes. Det glæder mig og at Du er i Huset hos en Læge som Du agter og ynder, til hvem Du har Tillid, og for hvem Du kan igien gjøre saa meget veid at underviise hans Børn., Hvor var det tungt at Du var nødsaget til at forlade mine Børn i en Alder hvor de endnu skulle lære saa meget, ja hvor de (især Jette) egentlig først kunde begynde ret at have Nytte af Din Underviisning. — dog Guds Veie ere ubegribelige for os, og hvor kunde man holde saa meget ud, naar man ikke havde den faste Tillid til ham, og den Troe: at han gjør Alt til vores Bedste — ieg har jo tusinde Gange min elskede K: føelt Dit tidlige Savn, men Du har dog været meest at beklage.

Jeg seer at de Efterretninger Ida har givet Dig kiere K: for en Deel ere falske., Min søde Caroline var rigtig i Foraaret næsten et par Maaneder i Kiøbh: men hun laae hos de gode Massmanns; hun skulle have været i Huset hos min Broder, men da hans Kone kom i Barselseng havde de ikke Plads til hende, og mellem os sagt havde hun det og bedre hos M: ieg laae selv i Vinter 4re Uger hos min Broder tilligemed Sine og havde det i en hver Henseende saa godt beqvemt og brillant som muligt, men det var dog saa fornemt, og de store Selskaber han fleere Gange gav for de første Familier og Ministre i Kiøbh: passede ikke for den jevne simple

Møller Kone: der var 2 Gange Bal og Sine moerede sig ret herligt, men ieg længtes efter mit kiere Hiem. min Svigerinde en meget vakker Kone kunde ieg kun tale Fransk med, hun var og kun svagelig (hun kom ned 8te Dage efter ieg kom hiem), flere glade Dage tilbragte ieg hos min elskede Prindsesse — og spiuste flere Gange Tete à Tete med hende; hun er altid den Samme Engel mod mig, ieg ville ønske ieg kunde viise Dig en meget smuk Lænnestool hun har sendt mig hvor hun selv har syet den eene Pude til, og hendes Veninde Mamselle Grotrian den anden, (den Veninde som var opdraget med og reiste med Prindsessen er nu givt med en Hofraad paa Augustenborg) — dog hvor kommer ieg hen, ieg ville jo tale om min Line. Ida har jo og sagt at hun skulle følge med til America, ieg begriber ikke hvor hun kunde finde paa Sligt; nei, ikke for Alt i Verden ville ieg lade den kiere Pige paa den Maade gaae saa langt fra mig, der er heller aldrig tænkt derpaa, hun passer bedre for det jevne borgerlige Liv, der er man dog og meest lykkelig; Du troer ikke min søde K: hvilken Skat ieg eier i hende, hun er min kiereste Veninde! Gud vel-signe hende fremdeles og gjøre hende en Gang saa lykkelig som hun fortjener det. Hun passede Huset saa ordentlig og godt medens ieg var i Kiøbh: og leed meget af Kulde da det var i den strængeste Vinter: hun besidder ogsaa dette jevne glade Humeur som gjør at alle holde af hende. Sine er og en rar Pige, men meer stille og ikke saa blid og kierlig som Line, dog altid mod mig; hun skifter nu med C: til at gaa i Huusholdning, og egentlig gjør hun Alt hvad der falder for med meer Lyst end C: og tager gierne af for denne hvor hun kan; ieg har nu heller ingen Hanne meer, hun blev saa fornem paa det, ieg har i flere Aar havt en Bonde pige til Stue-

pige, og det gaaer meget bedre., Min Jette har nu i disse Dage begyndt at gaa til Præsten, og skal comfirmeres til Paaske, hun har i det sidste Aarstid forandret sig meget til sin Fordeel; hun var før saa let stødt, og svarede altid saa kort og knipsk, men det har hun ganske aflagt og er nu en rar lille Pige, kun er det altid Skade, at hun som har et saa godt Hoved ikke fik lært noget meer — — endskiønt et Fruentimmer som ikke vil opofre sig som Lærerinde behøver jo ikke saa mange Kundskaber, naar hun kun er flink i sine Hænder, og Haandarbeide lærte de meget godt af Jfr Dalberg som var hos os, hun forlod os Mikkelsdag; det var en god Pige, og os saa inderlig hengiven, hun tog saa nødig herfra, men indsaae selv at vi nu Børnene alle var voxne ingen Fremmed behøvede. Min kiere Christian er da Eleve paa Sorøe Academie, han er endnu i første Klasse, det gaar ham ret godt, og det er en virkelig god lille Dreng, han kommer hiem saa ofte det er ham muligt, og foretrækker det for en hver Fornøielse., See, nu min kiere lille K: nu har ieg sagt Dig lidt om alle Dine gamle Elever, nu maae ieg sige Dig lidt om hvad der i denne Tid har lagt og endnu til Deels ligger saa tungt paa mit Hierte; det er min kiere gode Mands Sygdom; ja min søde K: Du troer ikke hvor mange Kummerfulde og ængstelige Timer ieg har havt, og endnu er ieg langt fra ikke roelig for ham., Han var heele Somren ikke vel, saae daarlig ud og havde aldrig nogen Appetit; endelig brød Sygdommen ud i August Maaned med Koldfeber, men den havde han kun 2 Gange, dog efterlod den en Mathed som var uden Lige; han leed ikke saa meget ondt, men svandt hen, og følte altid en skrækkelig Træthed; han har brugt saa meget, og bruger endnu især styrkende Midler, men han er endnu meget svag, hans

been kan knap bære ham, dog spiiser han nu lidt, og sover og bedre, saa ieg haaber af Guds Godhed at ieg dog skal beholde den kiere gode Mand; men at det har været og endnu er en tung Tid for mig vil Du let kunde tænke Dig, han kommer aldrig ud, og kan ikke tage sig af Noget, Alt hviler paa mig, om Dagen naar ieg er hos ham lader ieg altid glad og ved godt Mod, kun Gud har seet min Angst og mine Taarer; men ieg har dog nu et godt Haab, den gode Wendelboe siger og han kommer sig nok, men det vil blive seent; dog det er det samme ieg skal aldrig trættes ved at passe ham naar ieg kun maa beholde ham., Nu have vi snart levet 20 Aar sammen (den 26 Nov. er det vores bryllupsdag) og Gud veed der har aldrig fundet et uvenligt Ord Sted imellem os, derfor ville det og være tungt at skilles ad. Han sidder nu og spiiser sin Aftensmad som bestaar hver anden Aften af et Blødsødent Æg, og saa Vandgrød., Du veed Din gode Oncle forærte os en Gang nogle Flasker Madera Viin — Gud velsigne ham derfor nu har vi først brugt dem; og mange Gange bedt godt for ham; for den. Nu er den forbie, vi har nok faaet noget andet Viin, men den er ikke som Din Oncles; min Mand skrev ham derfor til for noget siden saa godt han kunde, og bad ham købe Nogen for sig, da han dog bedre end vi veed hvor man faaer den god, det varede længe inden Jørgensen kunde overtale sig til det, han var saa bange det skulle ansees som han ville bede ham om meer — og dette veed Gud er langt fra, Du kiender nok min gode J: og vil ikke troe sligt, ieg haaber han ikke heller; men han trænger saa haardt til nogen ret god og styrkende Viin. gid det bare var mod Foraaret at han kunde komme ud, han er saa lidt vandt til at sidde bestandig inde. Min gode Moder lever Gud skee lov ret godt, nu er hun

i sit 80de Aar; min ælste broder har kjøbt hendes Huus etc, og pyntet det meget op, dog bliver Moders Værelse slet ikke forstyrret hos hende bliver Alt som hun er vandt og vil have det; Haven har han gjort meget ved, bygget en nye Grund Muret Heste mølle op længere nede i Gaden, og den gamle store som stod ind i Moders Gaard kommer nu bort, og det er og bliver da en rar Eiendom, især da han har kjøbt Vænget til som Du nok husker laae uden for Haven og gaaer ned til Søen, et stort Stykke af det lægger han til Haven; han har lagt derude et par Maaneder med sin Kone og 2 søde Børn., Min Søster og hendes leve ved det Gamle, hun var her i Søndags da ieg modtog Dit Brev. Louise S: gaaer nu og til Præsten i Tersløse., Lieutenant Hansen fra Slagelse er nu givt med Marie Olsen, de laae her nogle Dage i Sommer, og hun er en sød Kone. — Jens Christian som er Kjøbmand i Nakskov er forlovet med en Jfr Rønne, og Petrine er for nyelig forlovet med byfoged og Assessor Gude i Slagelse, det er et meget godt Partie der er 4re børn, men han er en rar Mand og har et ganske godt Levebrød., Nu min søde K: er dette ikke et langt Brev? kan Du kun læse det., Mine Børn skal nok sende Dig med første Leilighed det Omskrevne, og Du vil da nok faae et lille Brev fra hver. — Min Mand og de Alle hilse Dig saa mange mange Gange. — Lev nu vel min eie-gode kiere lille K: og troe at ieg evig er og forbliver Din Dig hiertelig elskende Veninde.,

F Jørgensen.

SORGEN KOMMER SOM GÆST

LIVET SKIFTER saa underligt baade for den enkelte og for en hel Familje eller Slægt; der kan gaa en hel Række lyse, lykkelige Aar, og saa er det, som om al Livets Sorg og Alvor trækker op som et mægtigt Uvejr, hængende og ødelæggende. Naar Stormen har lagt sig, og Bølgerne er faldet til Hvile, begynder Livet atter sit Kredsløb med nye spæde Spirer, der skal vokse op, blomstre, bære Frugt og visne.

»Al Menneskets Herlighed er som Markens Blomster, Græsset bliver tørt, Blomsten visner.« Et Menneske er gaaet bort, og »hans Sted kender ham ikke mere«; men noget bliver der dog tilbage: hele den Indflydelse, han har haft til godt og ondt. Det Ansvar hviler paa os alle. Og vi har ogsaa den Tro, at Menneskesjælen bevares hos Gud til evigt Liv, at det, der her blev saaet i Forkrænkelighed, skal opstaa i Herlighed for det Menneske, hvem Troen paa Guds Kraft blev skænket. —

For vor Møllerfamilje i Bromme kom der sidst i 1827 og i de nærmest følgende Aar en saadan Alvorstid. Hans Henrik Jørgensen, den flittige, virksomme Mand blev syg, tæredes hen og i Begyndelsen af 1828 døde han. Hen paa Foraaret gik den lille muntre livsglade Jette bort, saavidt vi kan se, var det Brystsygge, som knækkede hende. Og et Par Aar efter døde Frederike Jørgensen, der havde taget den store Bedrift op paa sine svage

Skuldre. Saa stod de to Søstre og den ganske unge Broder ene i Verden.

Vi har set af Frederikes Breve i Efteraaret 1827, at hun begynder at ængstes for sin Mand; han tæres hen af Sygdom, spiser intet og taler kun lidet, hun begynder at ane, hvad der forestaar. Men hun synes ikke, hun kan bære den Sorg at miste ham; det er hendes gamle fromme Moder, der hjælper hende, viser hende Bønnens Vej til Gud; i et Brev til sin trofaste Ven Hanna Krøyer fortæller hun om, hvordan der kom Fred i hendes Sind, og Gud gav hende Kraft til at bære det, Han lagde paa hende.

Straks efter Mandens Død maatte hun gaa i Gang med at ordne alt det praktiske Arbejde i den store og meget forskelligartede Bedrift. Hun overtager selv Forpagtningen af Møllen under Sorø Akademi; nu ligger det hende især paa Sinde, at hendes eneste Søn Christian, der knap er 14 Aar, skal faa Ejendommen i Arvefæste. Hun henvender sig derom til Prinsessen, og to Breve fra hende viser hendes Redebonhed. Hun raader dog til allerede nu at tage Drengen ud af den lærde Skole og lade ham oplære i alt, hvad der hører til hans Faders Fag. Dette Raad maa Frederike følge, men da hun mener, han endnu er for ung til at komme rigtig i Lære, og det ligger hende paa Sinde i den korte Tid, der er til Raadighed at skaffe ham saa megen Uddannelse og Lærdom som muligt, faar hun ham anbragt hos Pastor Westengaard i Pedersborg. Baade han og hans Hustru var betydelige Mennesker og havde godt Tag paa de unge. I deres Hus boede Ditlev Gothard Monrad, der fra ulykkelige Forhold hos nogle Slægtninge var kommet i dette gode Præstehjem, hvor hans rige Evner fik Næring, og hvor hans urolige Sind fandt Hvile.

Det er ikke blot Christian, som bliver knyttet til dette Hjem, ogsaa de to Pigebørn, især Caroline, kommer der meget, hun fortæller i sine Breve til Veninden Petra Heggelund, at der er kommet en Lærer i Præstegaarden, han hedder Mundt, og i samme Aandedræt, at »den lille Jomfru Becher er blevet forlovet med en Seminarist, som hedder Poulsen.« Disse to, Mundt og Jfr. Becher, kom hver paa sin Vis til at gribe ind i Lines Liv, som vi senere skal se. I Breve til Moderen fortæller Line om Biskop Münters Visitats.

En enkelt Gang er Mundt Gæst i Bromme Mølle, i August 1829 bliver han Adjunkt ved Sorø Akademi og ser kun sjældent noget til Pastor Westengaards, især efter at de i Sommeren 1830 er flyttet til dennes nye Kald i Odense.

I April 1830 bliver Christian konfirmeret i Pedersborg, som Afskedsgave fra Pastor Westengaard og hans Hustru, f. Høyen faar han en Bibel, som endnu er i Slægtens Eje. Kort efter bliver Pastor Westengaard forflyttet til Fyn.

Ovre i Odense træffer Prinsesse Caroline Amalie Westengaards, og de faar sig mangen en god Samtale om de fælles Venner i Bromme Mølle.

Det er ofte svært for Frederike at passe den store Bedrift; det er ikke let at have Opsyn med Folkene; den gamle Mølle trænger til Reparation, de er bange for, at Vejrmøllen skal vælte, og i Julen 1829 indtræffer der et stygt Ulykkestilfælde i Vandmøllen, hvormod baade Frederike og Caroline fortæller i Breve til deres gode Venner Heggelunds i Stenløse, ligeledes fortæller de om Fremtidsplaner for Christian.

De to unge Piger i Bromme Mølle faar ogsaa gennem Pastor Westengaards nye Venner i hans Barndomshjem

i Kundby Præstegaard, hvor der er to Søstre Hanne og Gitte; den sidste var i 12 Aar forlovet med Høyen, den kendte Kunsthistoriker; de holdt Bryllup 8. April 1832. Fru Westengaard er en Søster til ham.

I August 1831 aflagde Prins Christian med sin Gemalinde Besøg paa Sorø Akademi, hvor hun besøgte Frederike, der ikke var rask, hos hendes gamle Moder, mod hvem hun ogsaa var meget kærlig.

Prinsessen skriver til Selles Fødselsdag d. 3. Dec. 1831 og beder hende tage to af hendes smaa Plejebørn i Huset, men det tør hun ikke gøre, hun føler sig ogsaa allerede syg paa denne Tid. Den 3. Jan. 1832 gaar hun bort. Forbindelsen mellem Prinsessen og Selles Børn opretholdes — men Tonen er dog en helt anden.

*

Frederike Jørgensen til Jfr Krøyer.

Bromme Mølle d: 4 Febr: 1828.

Hav Tak min inderlig kiere Krøyer! for Dine venlige deeltagende Linier — Det er en stor Lindring i min Sorg, at saa mange gode Mennesker tage Deel i den. — Ja, min Bedste Krøyer! Det var det haardeste Stød der kunde ramme mig her i Verden; ikke troede ieg i Fior ved denne Tid da ieg havde saa travlt med min Reise til Kiøbh: at ieg i Aar skulle blive saa ulykkelig — dog tør ieg bruge dette Udtryk? er det ikke den gode Gud som har kaldt min saa inderlig elskte gode Mand fra mig? og han vil jo kun vores Vel, om vi end ikke kan begribe hans Prøvelser og Tilskikkelser. — Jeg har lidt meget min elskede K. det vil Du let kunde forestille Dig, som saa nøie kiendte vores Huuslige Lykke især leed ieg meest, da ieg begyndte at tænke *Muligheden*

af at J: Sygdom kunde blive til Døden — Du kan aldrig forestille Dig hvad ieg leed; om Dagen kunde og maatte ieg skiule min Angst for den elskede fromme taalmodige Syge, men om Aftenen naar ieg kom i Seng O! da udbrød Voldsom min Ængstelighed; ieg bad saa inderlig til Gud — men hver Gang ieg ville bede: Din Villie skee — døde Ordene paa mine Læber, og forvandlede sig til Bøn om den Elskedes Liv — O! kiere K: det var en skrækkelig Tid. — Endelig kom ieg til at tale med min fromme Moder, hun talte saa meget for mig, henviiste mig til Relligionen, og sagde ieg skulde henvende mig til Gud og bede ham om Kraft og Styrke til at bære hvad han ville paalægge mig; ieg læste og nogle Prædikener som virkede saa velgiørende paa mig — og fra det Øjeblik ieg med meer Roelighed overgav min Skiebne i Guds Haand, vendte en ubegribelig Roe tilbage i min Siel — ja min søde K: Du skulle ikke troe det ieg blev som forandret, saaledes at ieg ofte tænkte ved mig selv: Gud det er dog ikke Ligeegyldighed? men det vidste ieg jo alt for vel, nei det var den evig gode Gud som sendte Mod og Kraft i min Siel, og han har aldrig forladt mig — han har styrket mig i det skrækkelige Øjeblik da min elskede Mand døde — han gav mig Kraft at udholde den skrækkelige Begravelses Dag og han har siden været med mig det føeler ieg saa levende, og aldrig — nei aldrig kan ieg takke ham nok — før kunde ieg ikke sove om Natten, og siden den Nat den fromme Siel sov ind har ieg kundet sove roeligt og trygt hver Nat — er dette ikke især en uendelig Godhed af Gud? Vel gives der endnu mange, mange Øjeblikke hvor ieg saa inderlig savner min elskede Mand, hvor ieg føeler en forhen ukiendt Tomhed i og om mig — men ogsaa dette vil med Tiden vel blive bedre, ieg lader roeligt og mun-

ter for de kiere Børns Skyld, O! havde ieg ikke dem — hvor ville det da gaae mig, de deelte troelig især Caroline den Elskedes Pleie; han var jo saa længe syg, dog havde han aldrig heftige Smerter, men svandt aldeeles hen at han var kun Skind og Been, og han kunde tilsidst aldeeles ikke hielpe sig selv, men idelig var han den fromme blide taalmodige Siel, som takkede os saa kierlig for hver en ringe Hielp vi saa gierne ydede ham. — Den sidste Aften kunde ieg nok mærke han var anderledens end han pleiede, og sendte derfor da Kl: var 9 bud op til Jensen og bad ham komme herved, da talte Jørgensen endnu med ham, men hans Stemme havde meget forandret sig, og vare hans Been som længe havde været hovne bleven saa gruelige tykke, men han ville dog vi endnu som vi pleiede skulle gnide dem, og spurgte da Kl: slog 9 om det var 9 eller 10, ja han forlangte endnu sin Vandgrød som han hver Aften fik, men han kunde ikke selv spiise ieg maatte give ham den, han laae paa Sophaen og vi skulle nu have ham hen i Sengen (han laae inde i mit Kammer) men da mærkede ieg det var snart forbie — han kunde hverken staae eller hielpe en Smule, Jensen maatte næsten bære ham og med Besvær fik vi ham hen paa Sengen — O! dette Syn staaer endnu for mig — fra det Øyeblik talte han ikke meer han blev liggende som vi lagde ham ubevægelig luggede Øynene men trak sit Veir meget haardt — Jensen troede bestandig han sov; og at han nok ved Midnat ville vaagne igien men ieg kunde nok see det var forbie — Jensen lovede at blive hos ham, og lade mig vide hvordan det blev — ieg gik da over med de stakkels Børn i Dit gamle Kammer — da Kl: var 1 kom Pigen over og sagde nu var det forbie; men Jensen ville blive hos ham til Dag — O! det var en skrækkelig Nat min søde K: Da

vi kom herover laae han den nu saa Salige! som han sov, og ganske i samme Stilling som da vi lagde ham., Jensen sagde at hans Aandedræt blev svagere og svagere og tilsidst holdt det stille, han gav ikke et Suk fra sig, eller fortrak en Miine — O! var det ikke en blid en salig Død — ieg glædede mig over han var sluppen fra alt det Onde og at han havde det nu saa godt — ieg tænkte denne Tanke skulle kunne trøste mig — men ieg var dog ikke stærk nok til ikke at føle og viise ieg følte mit store uerstattelige Tab — Seehusens og vores Præst kom strax om Morgenens ned til mig — Om Aftenen kom Mad: Møller fra Sorøe for at klæde ham — hun bragte min lille kiere Christian med — han græd lydelig da han kiørte ind i Gaarden — den stakkels lille Dreng han mistede og en god og kierlig Fader. — Dagen efter kom Hansen herud fra Slagelse og bragte Tine med, hun blev her 8te Dage til Begravelsen var forbie, og hialp os at sye *Sort* min Broder fra Sorøe kom og herud og blev om Natten dette alt var en stor Trøst for os. Da min Svoger fra Kiøbh: kom herud bragte han sin ældste Datter med som er en rar Pige, hun er her endnu, og saaledes havde vi dog lidt Adspredelse. — Jeg har nu og siden havt saa meget at bestille og saa umaadelig meget Skriveri, saa Tiden er dog gaaet ganske godt. Mine Svogre tage sig alle saa kierlig af mig og have nu for det første ordnet Alt saa det kan gaae en Tid; de gjør dem nu Umage for at finde et skikkeligt Menneske som skulle være her, og have Overopsyn over det Heele; det Udvendige tager Seehusen sig saa godt af, saa alt gaar jo dog saa temmelig godt. Jensine Jørgensen skal nu snart hiem igien; den gode Pige hun blev forlovet Nyeaars Aften med Seehusens Broder som er Snedkermester i Kiøbh: og nu har hun været her siden den 16 — er

det ikke Synd af os at holde paa hende; — Du veed vel at Petrine Hansen er forlovet dog ieg skrev det maaskee sidst Jens Christian er det ogsaa; Stakkels Tine er der endnu ingen Mand til. — Nu min kiere gode K: dette blev et langt brev — O! naar ieg først faar Pennen i Haanden for at skrive til Dig, kan ieg ikke høre op, ieg veed hvor meget Du holder af os og Du kiender os saa nøie. — Kan Du kun læse dette ieg faaer og saa mange deeltagende Breve, og har saa mange endnu at besvare., I Gaar fik ieg fra Frue Schytte og den gode Jfr: Dalberg; det var og uheldig ieg just skulle miste hende, hvor ieg saa haardt kunde havt hende nødvendig; hun holdt dog saa meget af mig. — Lev nu vel min inderlig kiere gode K: Alle Børnene hilse Dig paa det venligste; Jette kørte nu til Præsten. — Lev vel og tænk altid med Venskab paa Din Dig saa inderlig hengivne

F: Jørgensen.

*

Prinsesse Caroline Amalie til Selle.

Min bedste elskede Selle!

Ikke beskrive kan jeg hvor saare uventet jeg igaar modtog Dit kjære Brev med den saa inderlig bedrøvelige Efterretning. Gud styrke Dig, Du bedste fromme Sjæl! Det har han jo alt; og det vil han fremdeles. Usigelig beroligende finder jeg Din Gudhengivne Fatning. Hvor ganske føler jeg alt hvad Du maae have gaaet igjennem, og hvor bittre disse sidste Dage maae have været Dig. Gud ophold Dine kjære kjære Børn og velsign dem deres fromme Moder til Glæde. Vær overbevist om min elskede Selle at jeg paa det ivrigste skal tage mig af Din Sag og paa den hensigtsmæssigste Maa-

de. Hvor det vilde gjøre mig lykkelig om jeg paa nogen Maade kunne bidrage til at skaffe Dig Opfyldelsen af Dit største Ønske. Lov mig ogsaa fremdeles stedse uforbeholden at henvende Dig til mig naar jeg ved nogen Leilighed kan bidrage til hvad som helst Du kunne ønske. lov mig dette ganske sikkert!!! — Længe længe var det min Hensigt at tilmelde Dig Modtagelsen af Bøgerne (der vare i den fortræffligste Forfatning) og tillige at takke Dig saa inderlig for det velsignede Brev der ledsagede dem; men stedse opsatte jeg denne kjære Pligt saavel som den at sende Dig en nye Transport Bøger. Nu skal heller intet afholde mig fra i disse Dage at lade nye Bøger indpakke i Din Kasse og sænde dem til Din Svigerinde som Du har ønsket det. Du vil atter finde et Exemplar af Frauen Spiegel i denne Kasse som jeg beder Dig *beholde* til Erindring om mig; det er mig en sød Tanke herved at kunne skaffe Dig Leilighed til mangt et helligt Øieblik.

Modtag min bedste Selle min gode Prinds hjertelige Deltagelse, ogsaa Tuheseng tager megen Del i Din Sorg.

Vær paa det varmeste omfavnet af

Din troe Caroline

26 Januari 1828.

Hils ret hjertelig alle Dine kjære Børn og Din gode Søster som vist ogsaa er Dig en sand Trøst.

*

25 Februari 1828.

Min elskede Selle!

For nogle Dage havde jeg en Samtale med Etatsraad Engelstoft som Medlem af Directionen for Sorøe Academie, Dig angaaende, hvori han tillod mig give Dig et *moralsk Løfte* om at der frem for en hver anden vilde blive taget Hensyn paa Din Søn naar Du engang kunne ønske at afstaae Pagten. Et *juridisk Løfte* kunde der ei gives førend det Øieblik Din Søn kunne tiltræde den, naar han havde den behørige Alder og forudsat Evnerne. Han tilraadte tillige meget at tage Christian ud af Academiet og lade ham aldeles oplære i Alt hvad der hører til hans salig Faders Fag. Han forsikrede mig endvidre at det stedse var Academiets Sædvane først og fremmest at tage Hensyn til de Efterladte af deres Afdøde Undergivne; at han varmt vilde tage sig af Din Sag og at hvis han selv ei skulde opleve den Tidspunkt han da skriftligen skulle efterlade sin Intercession.

Undskyld Du dyrebare Selle at jeg endnu ei har afsendt Kassen med Bøgerne og at jeg maae fatte mig saa kort i Dag. Jeg omfavner Dig tusind Gange

Din troe Caroline.

*

Sorgenfrei den 24 Mai 1828

Min elskede Selle!

Vel har jeg kuns faa Øieblikke tilovers idag, og opsat derfor hellere intil en roligere Time at besvare Dit saa skønne mig saa dybt rørende Brev, men reent at tie for Dig med min inderligste Deeltagelse, formaaer jeg umuligen, Du fromme velsignede Kone! Gud har altsaa atter hjemsøgt Dig, men Herren revser kuns den han elsker, og Du elskes sandeligen høit. Hvor inderligen takker jeg

Gud med Dig, at Din Jette har forladt Dig som fuldendt Engel, hvilken Blidhed udgyder denne Tanke over Dit Savn. Levende kan jeg tænke mig den lille sørgende Kreds paa Bromme, oh hvor gjerne var jeg stundom den fjerde i denne Kreds og om muligen kunne jeg bidrage til at mildne lidt de mange mørke Billeder som den første Tid efter to saa haarde Stød, stedse medbringer.

Gud være med Eder tre kjære og aabne Eder stedse mere og mere sin Favns, oh intet sammenlignes dog med den Lykke naar Gud tager Bolig i vores Hjerte. Kjen-der Du Tomas a Cæmpis »die Nachfolgung Christi« hvis ei da maae jeg sende Dig denne velsignede Bog!

Nu levvel Du bedste fromme herlige Selle. Guds Fred

Din

Caroline.

*

Caroline Jørgensen til sin Mor.

Pedersborg d 6te Juli 1829

Jeg har nu just lidt Roe til at skrive til Dig min sødeste Moder, og vil derfor ogsaa strax benytte mig deraf. Her er ellers saadan en smule forstyrret i det Hele som Du nok kan tænke. — Christian har vel sagtens fortaldt at Jfr Westengaard er her, jeg var ganske bange da jeg kom at jeg maaskee skulde være til Uleilighed naar her var flere Fremmede, men Mad: W: sagde at jeg var det slet ikke. I Gaar var Jfr W: og jeg i Kirke og hørte en smuk rar Prædiken, da Kl: var omtrent 8 kom Biskoppen hertil og ligesaasnart han var kommet, en anden Vogn med hans Datter Sophie, vi havde just talt saa meget om enten vi skulde vente nogen Frøken eller ei, Mad W: var det ligegyldig om hun kom eller ei men vi

andre ønskede jo rigtignok hemmeligt at hun heller vilde blive borte, da hun saa skulde boe i samme Kammer som vi og Stine ind paa Sophaen i Dagligstuen, da Tierenen har hendes Kammer, og det syntes vi da var en smule genert, men det gik da meget godt, hun har saadan noget godmodigt ved sig, og er saa umaadelig naiv at man næsten maae lee af hende i et Væk, naar hun ret kommer til at tale. — Hr Munth var her ogsaa i Aftes og kommer maaskee igjen i Aften, til Middag kommer Kammerherre Flindt, Kammerraad Poulsen, Fogtman, Gjersing og jeg synes der er en endnu men jeg kan ikke huske hvem det er, naa det er sandt, Doctor Sommer. — Wendelboe var her igaar hos den stakels Mynster som har Feber, han sagde at Sine og Oline skulde hver Dag drikke 3 Koper The af Humle og Bukkeblade — vel bekomme dem! — og dersom det ikke vilde sætte Feberen skulde de have Pulver som sædvanlig, jeg længes ret efter at høre fra dem hvordan det gaaer. — Naar jeg skal hjem veed jeg ikke herfra noget at sige, det kommer derfor kun an paa Dig søde Engel! — Anna er sjæleglad over Frøken Münther hun giver sig meget af med hende og Anna har spadseret en lang Tour med hende i Dag. Det er sandt mange Tak søde kjæreste Moder for Noderne og Dit lille Brev, jeg havde den Gang været i Kirke og kunde derfor ikke være Dig lydig Du søde Kjære! undskyld dette gruelige Brev det er nogle snavs Penne her er at faae og Blækket er tykt saa det maae blive daarligt jeg kan heller ikke ret samle mine Tanker derfor er det saadan en Blanding af alle Slags. — Jfr W: beder mig at hilse Dig og alle andre som hun kjender hjemme ogsaa fra de andre her skal jeg hilse, men meest dog Fru Sick og alle de Kjære der hjemme fra Din

Caroline.

d 7de Juli.

Jeg maa dog ogsaa fortælle Dig at jeg var Bispens Borddame, og kom til at sidde ved Bordet mellem ham og Fogtmand og alle de øvrige Lærde jeg sad vist som fattig Per Eriksen. Bispen kjørte herfra efter at han havde druket Thee og Frøknen spadserede til Sorøe med hendes Veninder, jeg troer hun vilde gjerne have at Fogtmand skulde have fulgt hende, men han var klogere, og kjørte med Bispen. — Christian kom netop og fik Bispen at see førend han kjørte. — Lev vel søde Engel!

*

Frederike Jørgensen til Caroline.

Du vil nok mærke min søde Line! At her er ingen uden ieg som kan skrive Dig til, og derfor faaer Du kun nogle Linnier. Du veed nok ieg har altid nok at bestille. — Marie gaaer, de andre 2 ligger endnu og venter paa Feberen, og den rare Frue S: sidder og syer for mig., Tak for Dine Breve, de have glædet os saa meget, især Fr: S: fordi Du kom med til bords. Men min søde kiere Line! skulle Du ikke have blevet ude? ieg er ganske urolig over Du kom med til bords og tog Plads op ved bordet, og dertil paa Høisædet ved Bispens Side — nei, den kiere søde M: W: skulle kiønt ladt Dig blive i Kiøkkenet til de havde spiist., Du maae gierne blive til Søndag min Line! naar de gode W: vil følge Dig hjem, men see endelig at gjøre noget Gavn for dem i den Tid sye, og gjør Alt hvad Du kan optænke som er dem behageligt, og tænk kiere Pige ikke paa Dig selv eller hvad der moerer Dig, der kan vist altid være nok at gjøre, Du ligger jo ellers de gode Mennesker til Byrde,

og det maae Du ikke., Vil Du hilse den gode Hr: W: saa mange Gange, og ønske ham megen Lykke til hans Fødselsdag, maatte vi kun faae lidt godt Veir at de kunde ret glæde dem ude i den deilige have., Den gode Frue S: vil blive hos mig til Søndag Eftermiddag da Vognen saa kører hende ud, det er saa rart for mig at have hende., i Morgen skal S: og Oline begynde at drikke den deilige The, de Stakler! Skriv os til min bedste Line saa ofte og meget Du kan, Du veed det glæder os, men forsøm intet, eller lad være om det generer de Andre. — Brænd denne lap min søde Line, — Lev vel hils Alle og C: Alle hilser Dig., Nidløse Post fik C: denne bringer Dig et Lommetørklæde; trænger Du ikke til Andet? Fr: S: hilser Dig saa mange Gange Lev vel Du min egen søde Line og tænk ret ofte paa Din Dig elskende Moder
F:J:

d: 8 Juli 1829.

Til Jomfrue C: Jørgensen i Pedersborg Præstegaard.
Hermed en lille Pakke.

*

Caroline Jørgensen til sin Mor.

Pedersborg d 9de Juli 1829.

Mange Tak min sødste Moder for Dit lille Brev, Du synes ikke rigtig om Du kjære Engel at jeg kom med til Høibords, men Du kan troe det kunde ikke være anderledes, jeg hjalp hele Formiddagen med alt hvad jeg kunde, og vilde i det hele heller være ude hos lille Stine end tale inde i Stuen med Frøken Münther, som jeg jo just ikke er saa meget skikket til, dog jeg

kan sige mere naar jeg taler med Dig, Du kan troe søde Moder at jeg skal nok søge at hjelpe til hvor jeg kan. — Der var ogsaa meget god Plads ved Bordet saa ogsaa Annabarnet sadt med. Du kan troe vi havde travlt her i Tirsdags da vi havde drukket The fik vi det Indfald at bage noget Hvedebrød til Geburtsdagen, og at bruge et lille Hul under Skorstenen til Bagerovn, det blev da saa taalelig godt alt sammen, men havde vist bleven meget bedre dersom vores Ovn havde duet, men det var ret en daarlig Indretning, det kunde næsten ikke blive bagt, en stor Kringle som skulde være det stateligste maatte staae hele Natten og var endnu om Morgenens ganske blød og lys, men saa blev der lagt et Laag med Gløder paa over den og den paa den Maade bagt, saa den blev til min store Forundring god. Anna forærede sin Fader et Par grønne Tøffer som hun havde syet, og kunde ikke fortælle os ofte nok hvor frygtelig yndig han saa ud med dem, han fik ogsaa en Kasket, Papir, Lak, Blyanter og Sæbe af de andre her i Huset. Da vi skulde drikke Thee kom Pastor Oxholm her for at tale med Hr W: om at faae to af sine Sønner her i Huset, hvilket der da ikke bliver noget af, han blev her et Par Timer og morede os ret godt med sine Fortællinger om Vestindien. Hr Munth var her, men Flindt kom ikke, som Hr W: dog havde glædet sig til. — Vi drak Hr Westengaards Skaal i Punsch, og sang alle saa det var en Lyst, Mad: W: var nok saa lystig, og jeg hørte hende første Gang i Aftes synge til Claveret. — I Dag vilde vi gjerne en lille Tour ud at spadserere og seer derfor tit til Veiret; det er saa kjedeligt ustadigt. — Den stakkels M. tilbragte Geburtsdagen igaar med at faae ind at brække paa, han har nu i Dag igjen Feberren. Hr Oxholm sagde os ellers et Raad mod Feberren

som bestemt skulde forebygge at den kom igjen, men det er jo næsten kjedeligt at høre noget, der intet hjælper. Det var da kun en Time førend Feberen kommer at tage en Skeefuld fransk Brændeviin og gjøre det 3 Gange, saa bliver den borte og skal ikke komme igjen, det var da vel noget som ikke kunde skade.

Vil Du søde Moder ikke høre Fredrik Møllersvend om hans Datter maae komme til Stine Becker, men Stine vilde gjerne vide om hun kan malke og gjøre alle Slags saadanne Arbeider, dersom han vil lade hende faae hende vilde Stine gjerne at hun paa Søndag kom til Bromme for at hun kunde tale med hende. Vi kommer nok hele 2 Vogne fulde paa Søndag til Dig Du søde Moder! Hr W: inviterede i Aftes ogsaa Hr Munth til at følge med. Var bare de Stakler der hjemme fri for deres Feber saa skulde jeg ret være glad, vil Du søde kjære Moder med Ane Cathrine sende mig et China Pulver, jeg vil dog helst tage et, enten det saa gjør godt eller ei. Vil Du hilse Fru Sick, (den lille søde Moster) og dem alle sammen ret mange Gange fra mig. Christian og alle andre her hilse ogsaa. Farvel Du kjære Søde!

Din

Caroline.

*

Frederike Jørgensen til Pastor Heggelund.

Bromme Mølle d: 20 Jan: 1830.

Med en sand Glæde kiere gode Hr: Heggelund! modtog ieg for kort siden Deres kiere Brev af 5te dennes, og takker Dem ret hiertelig for samme, da ieg deraf seer at De endnu altid tænker med Deres sædvanlige Godhed paa os, vær og overbeviist om at De meget ofte er

Gienstanden for vores Samtale, og at vi saa ofte gjøre (det vist nok unyttige Ønske) at De endnu boede i vores Egn, at vi kunde flytte Dem og Deres kiere Familie her til Biergbye igien, og sende *Somme der Bort* — det er os det samme hvor langt *herfra*, thi vore Hierter Blive altid fremmede for hinanden, og de vil derfor heller aldrig savne os — dog hvortil nytter slige Ønsker — Intet her i Verden skal jo være fuldkommen og man maae derfor med Taalmodighed finde sig i saa meget som ikke kan være anderledes — Gud skee Lov at De kiereste Hr Heggelund! har det bedre *der* end *her*, og vi trøste og glæde os da ved at hverken Tid eller Sted sletter os af Deres og elskede Families Tanker. —

Det glæder os Alle meget at De alle Leve vel (thi Dines Upasselighed haaber ieg med Dem vil snart gaae over) Vi ere her Gud skee lov! nu og alle raske, og ieg haaber at dette nye Aar skulle blive bedre for mig end de 2 foregaaende; thi det tilbragte vi næsten bestandig med Sygdom, mine Pigebørn var heele Sommeren plaget med Feberen, og da de endelig blev den qvit fik ieg den, og uden at lide saa meget Ondt, plagede den mig dog i en lang Tid, bortog ganske mine Kræfter, og ieg blev saa mager som ieg aldrig veed ieg har været; dertil kom saa megen Sygdom blandt mine Folk, og endelig da vi alle vare raske, og ieg troede *nu* havde vi overvundet al Sygdom, og kunde undvære Doctor og Apotheker — saa indtræffer det skrækkelige Uheld for os at en ganske nye Steen som ieg havde ladet hente i Kiøbh., ladet en Mand derinde fra komme ud og lægge den ind i Vandmøllen — sprang en Aften (d: 27 Nov:) i Stykker, og slog 2 af Folkene meget slemt, især den stakkels Møllersvend, som er den bedste og eeneste ieg ret kan stole paa, han fik slaet et meget slemt Hul over Vristen

paa den eene Fod, saa at man kunde see Seennerne; vi maatte hente den gode Wendelboe om Aftenen Kl: 11, og han kom siden i 14 Dage hver anden Gang og forbandt ham, og sagde det var et meget slemt Saar og det var muelig det kunde føre Døden med sig — den anden Karl var kun stærk forslaaet, men kom dog efter en 14 Dage igien paa Beenene — De kan let tænke Dem gode Hr Heggelund! hvor skrækkeligt tungt det var for mig, som i det Øyeblik følte mig saa eene — dog den Angst jeg gik i for den arme Møllersvend gik over alt — jo, ieg fik ikke Tid at tænke paa mit store Tab og bekostning, og sørgede kun for ham og følte hans Savn., Imidlertid er han nu ved Guds Godhed og den Menneskelige Hielp der kunde ydes ham saa vel at han ikke allene er uden Fare men kan og begynde at staae op af Sengen og med en Krykke liste sig hen til en Stoel og sidde lidt oppe; men det vil jo endnu vare en Tid før han kan være mig til nogen Nytte. Jeg maae takke Gud som giver mig Kraft og Styrke til at bære saa mange Besværligheder som nu hviler paa mig eene, og som giver mig baade et fornøiet Sind og saa megen Munterhed, at det ikke skal være alt for trist for de Unge at leve med mig. — De kan troe gode Hr Heggelund at ieg har fundet en trofast Ven og Styttte i min Svoger Seehusen, ja uden ham veed ieg ikke hvor det skulle gaae mig; Gud vil lønne ham for hvad han er for mig og mine! Ogsaa i Henseende til min Christian skylder ieg ham saa meget, han gaaer ham virkelig i Faders Sted., Til Paaske bliver C: confirmeret af Hr Westengaard; Planen var da, at han skulle derefter ind til Kiøbh: og lære Tømmer Professionen hos min Svoger Jørgensen; ieg har altid med en utroelig Angst seet denne Tid imøde thi for et ungt Menneske er det ikke godt saaledes at komme ud blandt

Fremmede og tildeels være blandt raae Mennesker, efter at have tilbragt sin heele Ungdom i blandt dannede gode Folk. Nu er ieg saa glad for den Bestemmelse der er taget med ham; Seehusen har en Broder i Kiøbh: som er Snedkermester og givt med min Svoger Jørgensens ældste Datter, der skal C: logere og have Alt imod at ieg betaler ordentlig for ham; Seehusen har endnu en yngre Broder som er Snedker Svend, og tillige Instrumentmager som boer og hos sin Broder og hos ham skal da min C: egentlig være det vil sige han skal ligge hos ham, og han vil ganske tage sig af ham; De troer ikke hvor glad ieg er, thi denne Yngre Seehusen er et overordentlig net og solide Menneske, han har været herude et par Gange, og vi syntes alle saa godt om ham; hos ham skal C: nu staae paa Snedker Værkstedet for det første til næste Sommer, og der staaer han ved Siden af Seehusen, og væn sig til at arbeide, og ieg veed ham der altid under Opsigt, og iblandt vor Famillic, thi min Svoger Jørgensen og Seehusen boer sammen paa Christianshavn, og skal han saa og til Sommer lære Tømmerarbeide saa er Pladsen der under deres Vinduer, og han bliver saa dog altid ved at være hos Seehusens; Drengen selv er saa glad derover, og holder saa meget af begge de 2 Seehusener han skal være med — Aldrig kan ieg takke Gud nok som saaledes har sørget for min kiere Dreng, thi det er mig det samme hvad han bliver, naar han kun lærer at fortiene sit Brød, enten det saa i Tiden bliver her eller der. —

Men ieg seer hvor vidtløftig ieg er bleven — tilgiv mig kiere gode Hr: Heggelund! men det er saa behageligt ret af Hierttet at tale med Venner, som man veed tager Deel i eens Vel og Vee. —

Jeg skal hilse Dem Alle saa meget fra Seehusens, vi

spiiste der alle i Søndags Middag, de lever meget godt og tilfredse., Min gamle Moder var ieg hos i Gaar, hun gaar i sit 82de Aar, men er Gud skee Lov! saa rask og rørig endnu, og saa flittig, ieg bragde hende Deres Hilsen, hun takker Dem for De endnu erindrede hende og hilser Dem alle igien. Den gode Wendelboe har ieg ikke seet siden ieg modtog Deres Brev, men ieg skal vist bringe ham Deres Hilsen. — Alt her i Egnen er ellers det Samme; Mad: Lund har nyelig faaet sig en lille Søn, nu har de alt 4re Børn; vi see dem kun sielden. Fra Glahns kan ieg hilse, ieg var der i Gaar, det er og saadanne hiertelige gode retskafne Mennesker., Og nu kiere Hr: Heggelund! tusinde og tusinde Hilser til Deres gode Kone og Døttre fra mig og Mine; Sine skriver nok til Petra., Lev nu vel vel vel, og Gud skienke Dem og Deres al Glæde og Tilfredshed i dette nye Aar., Det ønsker vist ingen inderligere end Deres Dem saa ganske hengivne og forbundne

F: Jørgensen.

*

Prinsesse Caroline Amalie til Selle.

Den 11 Januari (1831)

Min elskede Selle!

Maaskee havde jeg endnu opsat at skrive Dig til idag da Tiden kuns er knap, og jeg heller underholdt mig vitløftigere med Dig; men da Din gode Broder just spiste hos os i Middags og jeg lovte ham bringe Dig hans Hilsen saa iler jeg med at udrette dette Ærinde. Desuden har Du alt havt Ret til at forundre Dig over at jeg ikke alt tidligere har besvaret Dit saa kjære Brev, hvis Indhold var saa vigtig; men jeg ville oppebie et

ret beleiligt Øieblik til at omtale Dit Ønske til Kongen, samt overrække Din Ansøgning, og fandt dette først forrige Taarsdag da jeg spiste allene med ham og Dronningen, en Dag hvor alle Prindsere vare paa Jagt. Kongen raadte mig bede Dig ikke at ængste Dig for denne Sag, der vist ikke vilde finde nogen Vanskelighed at opnaaes naar Christian først havde begyndt Møllervæsenet i Bromme; desuden var der jo endnu 6 Aar intil hans 22 Aar. Kongen raader *ikke* nu strax at lade ham udslættes af Lægsrullen, men heller at bide intil om nogle Aar hvor det vil falde af sig selv, naar han alt i længere Tid har drevet Møllen. Jeg beder Dig opbevare disse Linier hvorved Du da om nogle Aar kan legitimere Din Begjæring. Jeg sænder Dig Atesterne tilbage, som Kongen har gjenne læst. Nu Guds Fred bedste elskede Selle og undskyld Uorden i mit Brev. Med uforanderligt Venskab.

Din
Caroline.

*

Christian Jørgensen til Søsteren Caroline.

Kbhvn d 22 April 1831.

Du skal nu for første Gang, kjære Line, faae et Brev fra Din Broder Tømmerdrengen, og for at Du derfor ikke skal ringeagte mit Brev, maae jeg da fortælle Dig at jeg nu i Grunden er meget mere paa Straaet end jeg forhen har været, da jeg nu er kommen i Lære i den kunstige Tømmerprofession, hvilket jeg dog ikke pralte af da jeg var Snedker, hvilket dog ikke kaldes nogen Kunst. Det gaaer forresten ganske godt med mine Kunster, og jeg er grumme vel fornøiet over det jeg har lært hos de simple Snedkere, hvilket nu kommer ret vel

tilpas, som Du da nok kan vide. Jeg synes i Grunden, det er meget moersommere at være Tømrer end Snedker; Grunden hvorfor jeg synes det kan jeg egentlig ikke sige Dig, men det er Tilfældet alligevel med mig. Jeg kommer nu nok til at anskaffe mig en Deel Værktøi, som nok vil koste temmelig meget, men jeg vil derfor ogsaa være engang saa flittig som før, naar jeg først faaer mit nye Værktøi, hvoraf jeg ogsaa alle Tider kan gjøre Brug, hvad jeg saa ogsaa engang skal blive i Verden. Du fortæller mig i Dit Brev, at Magrethe er bleven saa flittig til at staa op om Morgen; men jeg maae da ogsaa sige Dig at jeg nu ogsaa hver Morgen er oppe henad Kl. 6, til hvilken Tid vi begynder at arbeide paa Pladsen. For det første holder vi op at arbeide Kl 7 om Aftenen men til Mai skal vi begynde Kl 5 om Morgen, og holde op Kl 8te om Aftenen; hvordan det saa gaaer med min Opstaaen om Morgen skal Du nærmere faae at vide.

Nu skulde jeg til at kramme mine Nyheder ud. Sine har vel allerede fortalt om Lise Petersens Bryllup saa det vil jeg da ikke spille Tiden med at fortælle igjen. Jeg var i Søndags hos Uncle Peter, og spiste til Middag der, tilligemed Christian Petersen. Han har i denne Tid været ude at see paa nogle Lyststeder, som er til Salg, og han venter at faae et, som ligger ved Strandvejen men bestemt afgjort er det endnu ikke. Men Du maa undskylde at jeg maa bryde af her, da Kl er over 10½ og jeg skal levere Brevet ned til Onkel Henrik, fordi Karlen reiser i Nat., Lev vel Hils Alle fra Din Broder
Christian.

S T Jfr Caroline Jørgensen i Bromme

*

Frederike Jørgensen til Pastor Heggelund.

Bromme Mølle d: 25 Sept 1831.

Postbudet bragte mig i dette Øyeblik Deres Brev kiereste Hr: Heggelund! og min Skamfuldhed over ikke alt for længe siden at have skrevet Dem til var ligesaa stor som min Glæde ved at see Deres Udskrivt til mig., Saa utallige Gange har ieg tænkt paa at skrive til Dem men derved er det og blevet. For nu at faa Tilgivelse for min lange Taushed tager ieg strax fat paa Pen og Papir og beder Dem saa inderlig bedste Hr Heggelund! ei at være vred paa mig — dog at De ikke er det viiser Deres Brev jo, og hiertelig takker ieg Dem for Deres Godhed og Deres venskabelige Erindring. — Hvor glæder det mig at De selv nu befinder Dem vel saavel som Alle Deres Kiere, og at Sygdom ei grasserer hos Dem, som i denne Egn., Ja, det er en trist og sørgelig Sommer; enhver lever stille og for sig selv, og seer man en Gang en Ven eller Bekiendt, saa er det kun for at tale om Sygdom., Ogsaa i mit Huus har den været slem; og dog maae ieg daglig takke Gud den ikke har været værre, da dog andre Steder stundom nogle døde saavel Unge men dog især Gamle; at den endnu ikke har naaet mig, og at ieg heele Tiden har havt baade Helbred og Styrke til at passe mit Huus og mine mange Syge, thi Alle her i Huset paa mig og en Pige nær have været meget syge, og endnu har ieg 2 Folk meget syge og Fleere som har overstaaet Sygdommen; men har havt fleere Tilbagefald, og slet ikke kan komme til Kræfter igien; den værste Tid for mig var i forrige Maaned da begge mine Døttre laae tilligemed min sal: Mands Broderdatter som er hos os, og dertil 2 Piger, foruden fleere af Folkene, da var ieg nær ved at tabe Modet, men Frygt for selv

at blive Syg gjorde at ieg bortjog en hver foruroligende Tanke, og Gud stod mig bie, thi ieg har længe ikke været saa rask som i denne Sommer, og længe ikke i flere Henseender havt saa meget at gaae igiennem; nu ere Gud være lovet! mine Pige børn Alle raske, det vil sige de maae af og til blive ved at bruge China for at Feberen ikke skal komme igien, som hos mange antager saadan en slem Skikkelse og grænser til Typhus og Galdefeber; den Mand som ieg har til at passe og bestyre Møllerne har lagt meget syg i 4re Uger og ingen har passet ham eller givet ham det Ringeste uden ieg selv, ieg var saa bange ieg skulle mistet ham, men nu er han dog og i Bedring, men seer saavel som alle de Andre ud som en Skygge., Vores gode Wendelboe som er kun svag, da han ofte i Aar har havt Blodbrækning, havde først taget sig en Medhielper et vakkert ungt Menneske som ogsaa blev syg, men da Sygdommen udbredte sig saa stærk blev der sendt 4re Læger ud fra Kiøbh: som hver have visse Sogn som de reiser om i; vi have en Bataillions Chiruug Kruse som lader til en vakker Mand (Men er dog ikke Wendelboe) han ligger i Biergbye Præste Gaard, og vi maae alle efter Tour befordre ham omkring; man vil sige Sygdommen tager af, men egentlig kan ieg ikke mærke det, vi haabe naar Vinden vil blæse noget meer fra Vesten og Kulden kommer det da skulle blive bedre, thi de Fattige lide meget, da Kræfterne gaae fra dem og de kan ikke arbeide og fortiene noget; Vores gode Glahn trives godt i Aar, men har og saa meget at bestille at han aldrig et Øyeblik kan forlade sit Hiem endskiøndt der er en 5—6 Mennesker der paa Apotheket; i Sorøe er Sygdommen ikke saa slem som rundt omkring i Egnen., I Munkebjergbye ere flere døde, Smeden Hans Nielsen som først paa Sommer mi-

stede sin Kone, han givtede sig da med en ganske ung Pige, strax efter bleve de begge syge og han lod sig vie til hende begge i Sengen; kort efter døde han. Niels Larsen som fik Faderens Gaard er og død saavel som den gamle Lars Nielsen og Kone — ja ieg kan nu ikke huske dem Alle, den gamle Jordemoder er og død — kort der har næsten hver Dag været et og sommetider flere Liig; i Døgringe var der paa en Gang 78 Syge, men i Alsted Sogn hvor Sygdommen har været meget slem ere 400 Syge; — dog kiereste Hr Heggelund! ieg trætter Dem med al den Sygdoms Snak; tilgiv mig, men ieg er næsten ikke vandt til at høre og tale om Andet., Min Søster er næsten og den eeneste der har været frisk der; Seehusen har og havt den slemme Feber, men er dog i Bedring, gruelig har den taget paa ham. —

Jeg havde heele Foraaret tænkt paa og glædet mig til at ieg mueligen kunde have den Glæde at besøge Dem i Sommer kiereste Hr Heggelund, og derfor opsatte ieg til deels at skrive; men dette blev da umueligt for mig; ieg havde i Fior en svær og kostbar Reparation for ved Veirmøllen men en langt større og vidtløftigere i Aar ved Vandmøllen; ja, De troer ikke gode Hr: Heggelund! hvor mange Besværligheder ieg har at giennemgaae; skulle ieg have bestridt denne Reparation eene, havde ieg maattet gaae fra det Altsammen; men Gud skee lov! ieg har faaet betydelig Hielp., Jeg gav en Ansøgning ind til Directionen for Universitetet og de lærde Skoler om at faae Tømmeret til en nye Vandstue, Vandhiul etc etc gratis af Academiets Skove, og var saa lykkelig at opnaae dette, som ieg næppe torde ventet; men inden ieg fik alt det Træ hiem gik en Deel af Sommeren hen, Høsten kom tidlig og saa mange Mennesker bleve syge saa ieg først nu for 4re Uger siden kunde faae be-

gyndt paa dette Arbeide; ieg har nu 4re Tømmersvende herude fra Kiøbh: foruden min Christian, som rask arbeider med, og vi ligge i en skrækkelig Uorden heruden for, da ieg har faaet Tilladelse at maae med det samme sætte en nye Broe istedet for den gamle som ikke duede meget, (den faaer ieg da Betaling for) men den skulle være færdig til Mikkelsdag som næppe skeer, Overkiørselen er imidlertid neden for Broen, hvor der er dæmmet for Vandet, og lagt en Vei; At Alt dette giver os meget at bestille især med at skiere og lave Mad til saa mange Mennesker vil De let kunde indsee, (og derfor takker ieg Gud at min Caroline især nu er saa rask, Sine har nylig havt Feberen og en meget slem Hoste) og hvad det koster, eller vil koste mig bliver meer end man skulle troe, og saa taber ieg meget ved i saa lang Tid ikke at kunde bruge Møllen. Alt dette kiere gode Hr Heggelund! anfører ieg kun for at De kan see at ieg ikke har kundet tænke paa i Sommer at reise for min Fornøielse., Nu vil ieg leve i det glade Haab, at det maaske kan skee til næste Aar, om vi da leve, eller om ikke den slemme Cholera da skulle komme her som vi maae bede Gud bevare os for.,

d: 26 Sept.,

Ved at giennemlæse hvad ieg skrev i Aftes kiere Hr: Heggelund! seer ieg at det er lutter Kiedsommeligheder ieg har fortalt Dem; men desværre! Livet er i dette Aar fuld af Kiedsommelighed, og hvad skal ieg skrive Andet end hvad der omgiver mig. En stor Glæde har ieg dog havt i Aar, og den takker ieg Gud inderlig for. De veed min Christian var født værnepligtig, og stod som saadan indført i Rollen; dette har fra hans Fødsel lagt mig tungt paa Hiertet; ieg har fleere Gange søgt om at faae

ham frie, har skrevet directe til Kongen, men skulle da bie til han var 16 Aar da skulle ieg indkomme igien med en Ansøgning desandgaaende denne indsendte ieg da i Vinter, men havde et uendeligt Skriverie derom, og for at faae Attester fra alle de Mennesker som han havde været hos; eller: fra Sorøe Academie, fra Westengaard, min Svoger Jørgensen, vores Præst, kort ieg havde en heel Deel Bryderie hermed, men saa havde ieg og den Glæde at vores gode Konge tillod han maatte udslettes af Lægdsrollen; at dette gode Hr Heggelund! var en Steen lettet fra mit Hierte behøver ieg ikke at sige Dem. Nu er han i Lære hos min Svoger i Kiøb: og finder sig meget vel tilfreds, og er og yndet der; han skal nu vedblive og blive ordentlig Tømmersvend, og naar han da bliver noget ældre kommer han her hiem hvor ieg da skal gjøre mig Umage for han en Gang kan faae Stedet, (om Gud vil ieg lever saalænge) ieg veed da han kan, naar han vil være stræbsom og paapassende leve et ganske behageligt og tildels uafhængigt Liv; og vil det være ham til stor Nytte at han nu lærer Møllebyggerarbejde.

Min gode gamle Moder befinder sig Gud skee lov: ret godt; i forrige Maaned fyldte hun 83 Aar, hun læser og syer nu uden briller hvilket hun aldrig kunde for flere Aar siden, men lidt tunghør er hun, ellers har hun en lykkelig Alderdom, og er altid ligesaa flittig som i hendes yngre Aar. Jeg har nu formedelst Sygdommen her ikke seet hende siden d: 17 Aug: da ieg var til stor Stads i Sorøe i Anledning af Prinds Christians og Gemalindes Ophold der. Jeg blev buden derud af Directoren, at spiise ved Taflet med som skulle været om Middagen men blev først til Aften; det var jo en stor Ære, men ieg var dog heller bleven derfra hvor gierne

ieg seer min eiegode Prindsesse, som var kommet til mig var ieg ikke kommet til Sorøe; ieg laae derude og blev saa syg om Natten og Morgen, saa ieg maatte hente Wendelboe, og fik da en Deel ind, men maatte nægte mig den Glæde at komme op til Prindsessen og spaseere med hende i Academiets Have, som blev aftalt om Aftenen; da hun hørte ieg var syg kom hun kjørende ned til mig hos Moder, som dette glædede saa meget da hun talte længe med den gamle Kone, gik ind i hendes Kammer og kyste hende da hun tog bort; ja det er en sielden rar Dame, og mod mig altid den samme.

Men ieg seer ieg har nu atter smurt et Papiir fuldt — kan De kiereste bedste Hr: Heggelund! holde ud at læse dette? dog kan De ikke paa *en Gang*, saa beder ieg Dem, *læg det hen*, og naar De en Gang just ikke har noget bedre, saa tag det frem igien, og lad det da kierlig erindre Dem om Deres gamle Venner., Vil De nu saa hiertelig hilse deres kiere gode Kone og Døtre fra mig og os Alle ieg veed ikke om en af mine skriver til Petra., Jeg er saa heldig at kan faae dette med en Leilighed til Kiøbh: og haaber De har det paa Onsdag., Lev nu vel kiereste Hr: Heggelund! og skriv en Gang til mig naar De *har Tid*, og *Lyst*; Deres Breve ere mig altid saa hiertelig velkommen. —

Deres

Dem altid inderlig hengivne

F: Jørgensen

*

METTE SOFIE PEDERSEN født Krag
(1748–1834).

Efter Maleri af Sønesønnen
Carl Ferdinand Pedersen (1803–1875).
Tilhører Fru Louise Jørgensen.

Jensine Jørgensen til Petra Heggelund.

Bromme d 26de September 1831 —

Min kjereste Petra!

Du faaer kun et Pr: Ord fra mig denne Gang da Moder saa har skrevet desto længere til Din Fader; men lidt maatte jeg dog skrive for at takke Dig for Dine to Breve til Line og mig, og for Din Gratulatjon til mig; dog min søde Petra! maae jeg sige Dig, at jeg allerede har været et heelt Aar i det omtalte 20 Laug, og at jeg nu er fyldt 21 Aar; det er egentlig meget slem, at man saaledes maae underrette Folk om, at man er ældre end de troer, ja saae de En, og var det saa de troede, at man var yngre, da var det jo endogsaa smigrende, Mixe har ogsaa nyelig skrevet til mig, men hun var nu reent tummelumsk, hun troede at jeg først blev 19 Aar. — Hvor Tiden dog ogsaa gaaer kjere Petra! vi kan snart blive gamle, og jeg synes det er saa kort siden vi legede Fremmede, lavede Kage, og pyntede vores Dukker; hvor vi om Søndagen kiggede, naar Hr Heggelund kom kjørende om der ingen lille Deppe var med, og hillemän sikken en Glæde, saae vi det lille graae Dyr med sit store plettede Tørklæde, og sin graae Kabus sidde ved Siden af ham. — Jeg haster ikke med at fortælle Dig vores Nyheder da jeg veed, at Moder nok har fortalt alting i sit Brev, og saa blev det jo blot en Gjentakelse af det.

Line og jeg har i Sommer været 8te Dage i Besøg hos vores kjere Hr Westengaards Forældre, Provst W: i Kundbye, nede ved Holbæk; han har 2 Søstre hvor af den ene er to Aar ældre end Line og den ældste som er forlovet med Madame Westengaards Broder Professor Højen er nok 30 Aar, dog hvad det er for to søde elsk-

værdige Piger, kjere Petra! den gamle Provst er kun sygelig og maae holde en Kapellan, og hans Kone er næsten heller aldrig gandske rask, saa Døttrene maae gandske forestaae Huuset, som Gitte, den ældste, har maattet fra sit 15tende Aar af; men det er ogsaa ret en Pige som er skikket til det, med den største Beskedenhed som om det slet intet var hun gjorde udretter hun gandske i Stilhed saa meget og er desuden hele Egnens Trøst og Raadgiverinde; til Foraaret skal hun giftes efter at hun har været forlovet i 12 Aar; Westengaards og de bleve forlovede paa en Tid, W: blev snart Adjunct og giftede sig, han raadede ogsaa Højen til det samme, men Gitte som kjendte ham bedre raadede ham derfra af alle Kræfter, da hun vidste han i Tiden ei vilde holde af at være Lærer, men Kunsthistorie, var hans Yndlings-Studium, men det er nok en seen Vei, nu er han Professor ved Kunstacademiet men der paa kunde han med sine ringe Indtægter ei give sig men nu har han faaet Tillæg af Kongen, og skal skrive en Kunst-historie; saa nu skal de i Kundbye miste deres Gitte, som vist Alle vil savne. Jeg har opholdt mig længe ved Gitte W: men jeg tænker Du undskylder mig fordi det er en Søster til Pastor W: naar jeg siger Dig at hun ligner ham meget. Vores Præstefolk seer vi aldrig hos os, det er en gruelig Tid siden vi vare i Bjergbye, og jeg længes ei heller efter, at komme der saadan, som i gamle Dage. — »Fik jeg ogsaa Brev fra Sine, saa var det da et meget tomt Brev, og jeg fik intet at vide hvordan de lever« siger vist min Petramoer! og Du har ogsaa Ret, men jeg skal sige Dig: vi lever naar jeg undtager lidt Feberpiberie, godt. Lev vel søde Petra hils Alle fra
Din Sine.

*

Prinsessen til Selle.

(Slutn af 1831)

Min elskede bedste Selle,

Længe, længe har jeg intet hørt fra Dig, og ofte inderlig længtes efter at høre fra *Dig selv*, thi gennem Din Broder hørte jeg i Efteraaret at Du var rask. Stedse var det min Hensigt at tilskrive Dig, at takke Dig for Dit kjærlige Besøg i Sorøe, men dog havde jeg muligens endnu tøvet med at opfylde dette mit Ønske, hvis ikke en Ting der saare ligger mig paa Hjertet idag ufortøvet fører mig til Dig! Det er mulig, ja endog sandsynlig, og det om meget kort Tid, at jeg proponerer Dig at tage tvende smaae Fader- og Moderløse Piger, paa 11 og 9 Aar i Kost hos Dig, for af Dig og Dine Døttre at dannes til retskafne nyttige Mennesker. Det er Døttre af min Oldfrue, som siden nogle Uger ligger imellem Liv og Død og dagligen venter sin Opløsning; det er en excellent Kone, som jeg saa ugjerne mister, redelig og duelig i høi Grad. For 3 Aar mistete hun sin Mand som var Laquai hos mig siden jeg blev givt og jeg kan sige med Sandhed han var en *troe Tjener*.

Børnene ere fromme og gode siden Faderens Død har jeg holt dem i Skole og betragtet dem som min halve Egendom, nu naar de mister deres Moder ere de mig ganske tilhørende. Da det ikke ville være Børnene gavnlige i deres Stand at opdrages af mig ved Hoffet, og jeg heller ikke troer at kunne faae dem ganske hensigtsmæssig opdraget hos nogen Familie i Hovedstaden, saa har Gud indgivet mig den Tanke at erkyndige mig først og fremmest hos min elskede Selle om hun vil paa-tage sig det at opdrage disse uforsørgede Børn hvis de skulle miste deres Moder. Nu venter jeg af Dit Venskab at Du oprigtig, uden mindste Frygt for at krænke mig

ved et Afslag besvarer mit Spørgsmaal om Du kan modtage mit Forslag, og ligeledes beder jeg Dig uden nogen Slax Hensyn at gjøre Din Beregning for *hvilken Aarlig pension* Du kan paatage Dig Børnenes saa vel physiske som moralske og intellectuelle Forpleining, som og Klædning, det er bedst at beregne den hele Omkostning, af deres hele Existens hos Dig. — Nu seer Du min Selle hvorledes jeg stoler paa Dit Venskab saadan med Døren at falde i Huset, saadan uden Tilbageholdenhed at omtale Dig et Ønske som jeg slet ikke veed om kan udføres.

Nu lev vel min Selle lad dette Brev gjælde for en Annonce som forbereder Dit Svar paa mit næste Brev.
Du omfavnes af din
Caroline.

*

Jensine Jørgensen til Petra Heggelund.

Bromme d 11te Jan: 1832.

Min kjere søde Petra!

Det er længe siden vi sidst hørte fra det kjere Steenløse, i det mindste kan der paa meget kort Tid skee store Forandringer, dog haaber jeg at det hos Dig er alt ved det Gamle og ønsker og beder af Hjertet at det længe maa vedblive saaledes. — Her, min kjereste Petra! har rigtignok meget forandret sig siden vi skrev dig: hvad Gud gjør er altid godt gjort! og Tiden vil ogsaa vise hvad for Hensigter den Algode havde da han prøvede vore Hjerter saa haardt, dog vore gamle, kjære Venner, vil deele vor Sorg naar vi siger dem, at vor usigelig elskede Moder er hengangen til det Bedre — hun er nu hos sine kjere Forudgangne, og seer vist endnu med uendelig Kjerlighed ned til sine tre sørgende

Børn. — Du kjere Petra! dette Budskab vil sikkert komme dem uventet — ja det var uventet for os Alle — den søde Moder har heele Sommeren været saa rask; alle vi andre har været syge, men hun var derimod meget raskere end sædvanlig; endnu den 30te Decbr: var hun heele Dagen saa rask og munter til hun om Aftenen pludselig fik saadan gruelig Colik, det tog til om Natten, om Morgenen hentede vi Doctoren, han sagde det var Mavekrampe hun fik en Deel at bruge, og Line og jeg vaagede hver Nat hos hende, men det tog til bestandig, og gik til sidst over til en galdeagtig Feber; hun leed meget, og vi ikke mindre ved at see det — d 3die Januar om Morgenen Klk 2½ mistede vi den søde Engel! — Ingen ahnede at det var saaledes, ei engang Seehusens, til hvem vi vel havde skrevet hun var syg og at det blev daarligere, men Moder fik det altid heftig naar hun feilede noget, og de tænkte ei det var anderledes, saa Tante fik hende ikke at see inden hun døde; anden Juuledag var hun selv i Dianelund og feilede slet intet. — Christian var just hjemme i Juulen og Line skulde have været til Kbh. med ham; Gud være Lovet de ei var taget bort! Line og jeg vare aleene hos hende til det sidste Øieblik; det er os en stor Trøst, for den søde velsignede Moder var saa glad ved at have os om sig. — Her har været et grueligt Vir-var siden den Tid, alting er skrevet, som det jo altid skeer i slige Tilfælde. Den gode Forvalter Enkebølle og Oncle Seehusen tager dem saa meget af os stakkels forældreløse. Tante Christiane og Line har været i Kbh et Pr Dage hos Prindsessen og Directionen for at søge om Chr: maatte faae Møllen i Fæste under en Formynder da han kun er 17 Aar gammel, der bliver gjort alt for os og vi har Gud skee lov! det bedste Haab. — Det er en stor Lykke for

os at Forvalter E: er en saa god og ømtfølede Mand, og at vi har Oncle S: og Oncle Jørgensen som begge tager dem saa ivrig af vore Anliggender, — O Gud! vi har jo ingen Nød! saa mange gode Mennesker føler og deeler vor Sorg og vil gjøre alt for at lette vores Skjæbne. —

Søde Petra, skriv snart til os! jeg beder Dig saa inderlig derom det vil gjøre saa godt paa os snart, at høre fra Dig; naar en Tid er gaaet vil alt vist gaae godt, naar vi først faaer vor Bestemmelse at vide og dygtig at bestille — Jeg skal nok siden skrive Dig til hvorledes det alt bliver for os, naar det bliver til Redelighed; i Dag er der Skifteforsamling paa Tersløsegaard. Oncle Seehusen bliver vores Formyndere, og Chr: bliver her hjemme for rigtig at komme ind i Mølleriets, Nissen, den Møllersvend som Moder vist har nævnet i sine Breve, skal have Opsyn med det Heele. — I Gaar d 10de Jan: (Faders Dødsdag) blev Moder begravet. — Jeg glæder mig ret til vi atter kommer i Roe, imidlertid søde, gode Petra! forsag os ikke men giv os den Opmuntring og skriv *snart* til Dine Veninder, ja jeg veed vore kjere, kjere Heggelunds vil ikke lade os bede forgjæves. — Lev vel! hils Alle tusinde, tusinde Gange, og hold altid, altid af Din

Sine.

OVERGANGSTIDER

DET ER SVÆRE TIDER, før det daglige Liv atter falder i de vante Folder efter store Omvæltninger. De tre unge forældreløse Søskende tager tappert fat paa de Opgaver, der ligger foran dem. Christian, der var hjemme i Julen 1831 og ved Moderens Død d. 3. Jan. 1832, rejser ikke mere bort, men tager straks fat i det praktiske Arbejde; hele Fremtiden er dog uvis, men Caroline, der er den dygtigste og mest foretagsomme af de tre Søskende — hun er jo ogsaa den ældste — tager straks ind til Prinsessen og beder om hendes Hjælp til, at Møllen maa overgaa som Fæste til Christian. Det lykkes ogsaa; da Christian 2. Okt. 1832 fylder 18 Aar kommer Sagen i Orden. Onkel Seehusen — Skovrideren — har været en god Støtte, men han er temmelig herskesyg og vil ofte regere med en haard Haand, det synes Christians Farbroder Møllebygger Jørgen Jørgensen ikke om, han søger derfor at faa det ordnet saaledes, at det bliver Apoteker Glahn i Sorø, som bliver Christians Curator.

Et Par Gange er Caroline bortrejst fra Bromme Mølle, dels i Kundby hos Hanne Westengaard dels hos sin Kusine Petrine Gude f. Hansen, hvis Mand nu er Herredsfoged i Kallundborg, for at hjælpe hende ved Barselfærd. Sine, som er mild og blød og ret uselvstændig, savner hende ubeskriveligt og kan ikke klare det hele uden Søsteren.

I September 1832 bliver Sine forlovet med Snedker og Instrumentmager Andreas Seehusen; det er Caroline, der fortæller den glade Nyhed til Hanne Krøyer. I Begyndelsen af 1833 tilbringer Sine en Maanedstid inde hos Seehusens Familje paa Christianshavn, optaget ikke blot af Teater og Besøg hos Venner, men især af at ordne sit Udstyr; der er store Overvejelser, om Sengen skal udstyres med Madrasser eller Dyner, hun vil gerne have Madrasser, han holder sig til det gamle og mener desuden, det er billigst — Resultatet bliver, at hver faar sin Seng udstyret efter Ønske — saadan løstes nu den Konflikt! Georg Pedersen er nu blevet gift med sin unge Kusine Elise, og hos dem kommer Sine hellere end hos alle andre. Georg hjælper ogsaa som sædvanlig med Raad og Daad. Sine fortæller i lange Breve til Caroline om Sofaen, der laves efter allernyeste Mode og om Andreas nye Instrument, der »har smukke bløde Toner, men er lidt haardt at spille paa«.

De faa, der kender Caroline bedst, ved, at ogsaa hun gaar og bærer paa et lønligt Haab om Fremtidslykke; men hun skjuler det og tager modigt fat paa alle de Opgaver, Livet har lagt paa hendes unge Skuldre; af hendes Udholdenhed afhænger det dog især, om den unge Møller skal kunne komme godt over disse svære første Aar i den store Bedrift.

*

Hanne Westengaard til Caroline Jørgensen.

Kundby den 2den Marts 1832.

Hvor det dog var smukt af Dig, kjæreste Line! at Du først skrev til mig, jeg længtes saa meget efter at høre fra Eder, at Dit Brev saa kjært det end var mig dog

ikke fortalte mig nok; troe aldrig, bedste Line! at Du kan være for vidtløftig i at tale til mig om Dig og Dine Kjære.

Du kan ikke troe hvor jeg elsker den Maade hvorpaa Du og den gode Sine bærer Eders Sorg, saaledes, som I burde alle sande Christne tage hvad vor Herre paalægger, men hvor let synke ikke Folk ganske hen i Sorgen glemme deres Pligter blive sløve for alt og forbittrer dem selv og Andre paa den Maade dobbelt Livet. Gud give at Alt maa vende sig til det Bedste for Eder og at I ikke for længe maae gaae i Uvished angaaende Møllen. Hvad der end skeer har I den Hengivenhed og den Sindets Tilfredshed, som overgaaer Alt andet. At I beholde Møllen troer jeg ganske vist og ønsker det naturligvis ogsaa, men skulde jeg blot tænke paa mig selv, kunde Intet skee, som saaledes kunde forsøde mig Livet, som at faae Dig eller Sine i Huset, men det kan jo ikke forenes med det Ønskes Opfyldelse, og jeg synes derfor det er Synd imod Eder hver Gang jeg tænker paa hvor deiligt det var for mig at leve med saa kjær en Veninde. Saa lykkelig at Sligt kunde skee har jeg heller aldrig tænkt mig, det var alt for glædeligt. Jeg har aldrig saa meget, som denne Gang føelt det Tunge i at være ene, at dette snart blev bestandigt, og deels fordi Fader ogsaa hele Tiden medens Gitte var borte, har været endnu svagere end sædvanligt. Gitte, som kom hjem i Søndags, synes ogsaa hun kan see, at han er taget meget af medens hun har været borte. Opvarningen tager stedse til og han behøver næsten et Menneske altid om sig, det vil rigtignok gjøre det endnu vanskeligere at være ene, Gitte synes heller ikke jeg kan det, Naar I kommer her skulle vi nærmere afhandle det, gid jeg vidste hvad der er det Bedste! Fader forekommer mig

ofte saa svag, at det ikke var værdt at gjøre nye arrangements, men hvem veed hvor nær eller hvor langt, Døden er borte. —

Hvor stor en Glæde det er for mig at have faaet den kjære Gitte hjem behøver jeg ikke at sige Dig, det er som jeg havde faaet nyt Liv. Maaskee have vi kun 5 Uger til Brylluppet, saa nøie er det endnu ikke bestemt, men hvis alt gaaer vel bliver det nok lidt ind i April. Gud give at alt til den Fest maae føie sig saa godt og glædeligt, som vi inderligt ønske det og som det kjære Par fortjener det. Bliver Fader saa vel, at han kan taale det blive Sødskende samlede, men ikke et Menneske meer Bryllupsdagen, jo Benedicte Friedenreich kommer her Gud skee Lov! Vi have meget travlt og da det baade er med Syetøi og meget gaaende Arbeide veed jeg egentlig ikke hvorledes vi skulle blive færdige, men jeg haaber det Bedste og glæder mig ret at Dagene ere lange. — Naar kunne vi vente at see Eder? I inderlig kjære Veninder. Baade Gitte og jeg længes ret efter Eder og ønsker saa meget I ikke kom her for at blive alt for kort. Moder og Gitte sende de kjærligste Hilsener de beundre Eder ogsaa ret. — Hvorledes gaaer det med Uncle Seehusen? Kommer de meget til Eder? Bliver Christian ved at synes godt om Nissen? Saasnt det er afgjort med Eders tilkommende Stilling maa du endelig kjæreste Line melde mig det, hvor Sligt dog altid gaaer længe hen. Mon Afgjørelsen ikke skal vente til Christian bliver 18ten Aar? Hils ham og Margrethe venligst. — Sine beder jeg ikke at hilse, da jeg anseer hele Brevet som til Eder begge, undskyld at det er saa daarligt; jeg er i Dag og har længe været meget forkjølet imellem har jeg følt Tænderne, naar det vil blive derved skal jeg være meget taknemlig.

Skriv, bedste Line saa snart Du har Leilighed og fortæl ret omstændeligt om alt hvad der angaaer Eder.

Din troe *Hanne*.

*

Caroline Jørgensen til Jfr. Krøyer.

Bromme Mølle d 30te Marts 1832.

Hvor hjertelig takker jeg Dig, min kjæreste K: for Dit os saa kjære velkomne Brev, og hvor det glæder os inderligt deraf at see at Du er vel og fornøiet. Vi er det ogsaa nu her, endskjøndt her er skeet en stor Forandring, som jeg til min Forundring seer at Du min elskede Krøyer er ganske uvidende om, det er mig paa den anden Side ret kjært at jeg nu først skal sige Dig alt, da jeg nu med Rolighed selv kan see tilbage paa den foregaaende slemme Tid! — Vores kjære Moder, var saa rask hele Sommeren, medens alle vi andre havde den her omkring hærskende Sygdom, hun var raskere end hun i det senere Aar har været lige til d 30 Decbr da blev hun pludseligt meget syg, laa i tre Dage og Nætter hæftigt angreben af Inflammation i Maven, og Natten imellem d 2 og 3 Januar, var hun ikke mere hos sine Børn! — Du min kjæreste Krøyer føler og veed hvad vi har tabt i hende, ogsaa Du holdt jo af hende som om hun var Din Moder det har vi seet saa mange Beviser paa, jeg ved dette Budskab vil sikkert ret bedrøve Dig, men jeg haaber at Du med os glæder Dig paa hendes Vegne, at hun nu er bleven befriet for saa mange Sorger og Bekymringer, som hun før aldrig havde været vandt til, og som hendes Stilling i disse sidste Aar førte med sig, det var af den Slags som for saa mange er slet intet, men Du veed hvordan hun var vandt til at have det, og saa med

hendes blide Character var det ikke godt at bære saa mange Ting som her falder for, hun bar dem jo med stille Taalmodighed, men det var hende dog saa ofte for tungt. Du maae da nu med Rette forundre Dig over at vi intet har skrevet til Dig herom, men jeg vil sige Dig vores Grunde, At vi nødig i den første Tid skrev dette sørgelige Budskab til flere end vi vare høist nødte til, kan du sikkert godt forstaae, det blev alt lige som paa nye rippet op igjen, vi sadte det i Aviserne og desuden lovede min Uncle Jørgensen i Kbhn os, at han vilde besøge Din Uncle og underrette ham derom, hvilket han formodentlig ikke har gjort, men derfor har vi ganske sikkert troet at Du fra dem vidste det, og ofte undret os over at vi slet ikke hørte noget fra vores kjære Krøyer; men nu er det godt at der er gaaet saa lang Tid førend jeg skulde sige Dig det, da jeg nu kan tænke paa det alt med Rolighed, ja naar jeg ikke tænker hvad vi har tabt, men kun paa hvad hun har vundet, kan jeg endogsaa sige med Glæde. Men Du kan troe den første Tid var skrækkelig, det er den værste jeg endnu har levet, Sine og jeg var ganske alene hos den kjære Moder til hendes sidste Øieblik, havde vaaget hos hende hver Nat, og gaaet bestandig i Angst over hende, og saa paa en Gang var alt saa reent forbi, vi vidste ikke hvor vi skulde hen, Møllen var kun fæstet paa Moders Livstid, saa vi frygtede for at vi nu ogsaa skulde skilles fra hverandre. Men Gud skee Lov, Uncle Seehusen og andre gode Mennesker som tænkte paa os, da det jo endnu var os saa ganske umuligt, fik sørget for at der strax blev søgt for Christian om Fæstebrev, Tante S: og jeg var strax i Kbhn hos Prindsessen og hos Directionen for at bede for ham, Du kan tænke Dig, hvad det var for en Reise, og hvad det var for et Par Dage for Sine og

Christian at være her hjemme imedens! — Men nu har vi opnaaet vores Ønske Christian faaer Fæstebrev naar han bliver 18 Aar, som er nu næste October, og saa bliver Sine og jeg her hos ham, saa kan vi dog i nogle Aar blive samlede. Vi syntes nok den første Tid at det var grueligt at blive her, da alt forekom os saa skrækkelig tomt, men nu er det os dog saa stor en Glæde igjen, især fordi vi kan blive sammen, og vores lille Bromme have vi dog saadan en gammel Kjærlighed til, her har vi jo dog havd saa mange Glæder og Sorger, de sidste 4 Aar har vi jo mistet saa meget her, men med Guds Hjælp kan Bromme igjen blive et lille lykkeligt Sted. — Vores gode Oncle og Tante Seehusen er for os som rare Forældre, de staae os bi med Raad og Daad. Christian, som var kommet hjem for at tilbringe Julen hos os, blev da hjemme (det var ellers ret saa godt at vi alle de sidste Dage vare samlede hos vores kjære Moder, saa hun saae os alle) han gaaer nu med i Møllen, hvor vi ere saa heldige at have et meget dueligt Menneske, som allerede i Moders Tid bestyrede det for hende, og nu har Opsigt over det hele. Jeg haaber nok at Christian skal blive som han bør være, han er temmelig sat af sin Alder, og naar han kommer rigtig ind i Alt vil det vist have megen Interesse for ham. Det kunde ellers let blive kjedeligt for ham at gaae her, da her ikke er noget rigtigt Selskab for ham, og det er han dog vandt til, men jeg haaber at han til Sommer vil komme mere ind i Alt og saa siden gaaer det af sig selv. Gamle Bedstemoder er rask, hun fandt sig saa godt i sit Tab, og vilde hele Tiden kun trøste os, da vi første Gang besøgte hende, vi frygtede saa meget for hende, da hun dog er saa gammel og svag. — Jeg er vis paa at Du vil tænke paa os, meget min kjæreste Krøyer! men jeg beder Dig, tænk Dig os

ikke sørgende og utrøstelige, vel har vi tabt *saare meget*, men den kjære Bortgangne har ogsaa lært os hvordan man skal bære Sorger og Glæder her i Livet, og vi betragter os slet ikke som adskildte fra hende, da hun sikkert bestandig er om os. — Jeg vilde have skrevet til Dig strax, første Post efter at jeg modtog Dit Brev, men jeg fik Feber, og saa havde Sine heller ikke saa god Tid.

Naar Du kan, glæder Du os vist ret snart igjen med et Par Ord, vi skal snart see igjen at skrive til Dig, Du er jo ikke, vred vil jeg ikke sige, men misfornøiet med os at vi ikke har underrettet Dig før, da Du nu veed vores Grunde, det var os saa slemt nu at skrive og fortælle Dig alt naar vi ikke vidste enten Du vidste det eller ei. — Mon vi ikke kunde vente at see Dig her til Sommer? Bromme haaber Sine, Christian og jeg at Du immer anseer som et Hjem min kjære Krøyer, og det vilde glæde os alle saa hjerteligt at see Dig igjen. Jeg har nu en heel Mængde Hilsener til Dig fra mine Søskende, vi har en lille Cousine hos os en af Oncle Jørgens Døttre hun bliver her til Efteraaret saa skal hun hjem og confirmeres, altsaa er vi endnu 4 Søskende lige som før. Lev vel kjæreste Krøyer! hold altid lidt af Din

Caroline.

*

Caroline Jørgensen til Jfr. Krøyer.

Bromme Mølle d 28de Septbr 1832.

Her har Du mig igjen, min kjære Krøyer, jeg har længe ventet at høre lidt fra Dig men da det nok er forgeves, maae jeg see om jeg ikke paa nogen anden Maa-
de kan faae et lille Ord fra Dig. — Jeg har denne Gang Gud skee Lov en Efterretning ganske modsadt til den

sidste at bringe Dig, Glæden kommer dog gjerne oven paa Sorgen, og bliver jo saa ogsaa dobbelt paaskjønnet. — Jeg springer hele Sommeren over, som er gaaet jevnt godt for os, bedre end vi nogensinde havde kunnet tænke os det kunde gaae uden vores elskede uforglemmelige Moder. — For en 14 Dage siden er min kjære Sine blevet forlovet med en Broder til Oncle Seehusen, som hun i lang Tid har holdt meget af, og han igjen af hende, hun har nok halvt ventet at det maatte skee i Aar, Glæden kan Du nok tænke Dig er stor nu da de begge ere blevene sikkre paa hinanden. Han er Snedker og Instrumentmager, er i Aar bleven Mester og er i Compagnie med en ældre Broder, det er et ret solidt Menneske, og meget flittig saa jeg haaber nok det vil gaae dem godt, og at de ville blive lykkelige med hinanden. Det første Aar tænker jeg at vi endnu beholde vores kjære Sine her, men længer da nok ikke, jeg glæder mig da ved at jeg beholder Oncle Jørgensens lille Datter Margrethe hos mig, hun har været her halvandet Aar, og det er ret en sød Pige hun skal i Vinter comfirmeres, ellers var det alt for slemt naar Sine kom bort. dog det er meget bedre nu, i den første Tid efter den kjære Moder var borte syntes vi begge det var umuligt for den ene af os at blive naar den anden kom bort, men siden jevnes jo alting. — Jeg er nu saa glad for Sine at jeg slet ikke tænker paa naar hun kommer bort, og saa gaaer Tiden godt medens hun er her, saa bliver jeg siden bedre vandt til alt her. Du kan troe den første Tid var det os lidt underligt at have med Alt her at bestille, vi vare jo vandte til at gaae med i det Hele, men at tænke over det og bestyre det var noget som vi aldrig før havde, naar vi veed der bliver tænkt for os, hvad bryder vi os saa om at have den Uleilighed, men nu gaaer det ganske

godt, Christian er stille og temmelig sadt af sin Alder som jo er godt, ønskeligt var det jo nok at han havde været lidt ældre. d 2 October bliver han Møller i Bromme Mølle, Gud skee Lov han fik vores kjære gamle Bromme det havde dog gjord os saa ondt skulde det kommet til Fremmede. Vi har havd saa mange glade og lykkelige Dage her, rigtignok ogsaa mange sørgelige, men vi har ofte takket Gud fordi vi tidlig har prøvet Modgang, intet vækker bedre Tankerne, og nøder os til at gaae frem, og lære at stole paa os selv. Vores Ungdom har været en underlig Kjæde af Glæder og Sorger, da jeg var 15 Aar til 19, troede jeg ikke der var noget lykkeligere Menneske til end jeg, og dog skjøndt jeg nu har mistet saa mange af vore Kjære vilde jeg dog ikke bytte med den Tid, den Glæde at man føler man er kommet nærmere ved det Maal man stræber efter er vist den største paa Jorden. — Bedstemoder, Seehusens og alle andre her som jeg veed Du kjender lever godt, vi var hos Bedstemoder hendes Geburtsdag, hun var da 84 Aar, det er en høi Alder, og hun er dog ret rask endnu, dog begynder hun at tage af.

At vi nu ret snart hører fra Dig kjæreste K: haaber jeg dog, om en Maanedstid skal en af os til Kallundborg til min Cousine Petrine Gude, for at hjelpe at holde Huus for hende medens hun ligger, da hun venter en lille Persons Ankomst, førend den Tid haaber jeg dog Du glæder os med et Brev og beroliger os over Din Taushed, jeg kan ikke faae i mit Hoved at Du er vred paa os, og jeg kan dog ellers ikke begribe at Du ikke har skrevet, — Du har dog faaet mit Brev? — Sine og Christian sender tusinde Hilsener til Dig, jeg er vis paa at Du kjære Krøyer glæder Dig med os, Du kan troe vi ere alle ret usigelig glade, den kjære Sine er jeg ligesaa

Agent HANS HENRIK SCHOU
(1797–1870) i Slagelse.
Efter Lithografi.

glad ved at see lykkelig som om det var mig selv, det er jo ogsaa naturligt at vi maae være et og alt for hinanden nu, da vi ere saa Faa tilbage. — Sine skriver i Aften til Marie og fortæller hende sin Glæde, hun har seet hendes Andreas, men har dog nok ikke tænkt paa at der skulde blive et Par af de to, de har gaaet saa stille med det, dog Moder og jeg kjendte Sines Ønske, og det er saa rart for Sine at Moder holdt saa meget af ham og ofte har ønsket det maatte skee, hun seer vist nu ogsaa sin Sines Glæde og glæder sig med os. Nu lev vel min kjære Krøyer. skriv endelig ret snart til os, at vi maae see Du endnu med den gamle Kjærlighed erindrer os, det bedes Du ret meget om af

Din altid hengivne
Caroline J:

Sines Forlovelse har bragt megen Forundring, mange har brudt Hovederne for at vide hvem vi skulde blive forsørgede med, men ham er der ingen faldet paa, det er saa morsomt at høre alles Forundring.

*

S T Hr. Chr Jørgensen den nye Bromme Møller
Christianshavn d 6 Novbr 1832.

Kjære Christian. saadan maae Du endnu hede denne gang. Jeg vil nu fortælle Dig noget og det er.

Jeg har forrige Post tilskrevet Hr Forvalter Enkebølle, at jeg kom derud til omtrent sidst i denne Maaned og ønskede da om det maatte være ham beleiligt, at der blev i Dine Forældres Boe holdt en Skifte Samling, for at der kunde derved blive bestemt Dig en Curator i Din Mindre Aarighed, jeg havde tænkt at ville lade mig indsætte som saadan, men da jeg boer uden for Amtet

saa kan Amtmanden ej udnævne mig dertil det skal være en Mand i Amtet, jeg ville derfor Spørge Dig hvorvidt Du er eller mener at ville kunne være tilfreds med Skovrider Seehusen, thi efter alt hvad jeg har kunnet faae at vide, kan Du faae hvilken Mand der i egnen. Du ønsker da denne slet intet har med Dine Sager at gjøre videre end som hvor det gjelder om Din Underskrift da skal han, Curatoren være med og skrive under ellers har det ikke Rets eller forbindende Kraft; jeg har nu faaet noget imod Seehusen, og er bange for at han behandler Dig for haardt, derfor om Du synes saa vilde jeg at Du skulle tale med Apotheker Glahn, om han vilde paatage sig det Besvær at være Din Curator, og saa vilde jeg ifald Seehusen bliver vred, bede Dig at tale med Din Oncle P. Pedersen om han vilde være Curator for Pige Børnene, saa fik jeg Seehusen ganske fra det, da det ikke behøves enten ved Dig eller Dine gode Søstre, saaledes at blive hovmestereret, som det lader til at Skovrider Seehusen vil anmasse sig og tildeels efter behag, det gjør mig alt for ondt at høre; alt dette vilde jeg have berigtiget ved en skiftesamling, som jeg haaber Hr Forvalter Enkebølle indvilger, ville Du derfor om Du synes være godt betænkt herpaa, jeg tager Dig med til skiftesamlingen og derved gjør jeg Din og min paastand gjeldende og Du vedgaaer at det er dit Ønske saa bliver alt saadan, derfor tal nu med Glahn og P. Pedersen og skriv mig til hvad de svarer Dig, saa skal jeg saa til at tage min Bestemmelse, jeg er saa aldeles tilfreds med Skovrider Seehusens Maade at gaae frem paa, saa jeg gider hverken hørt eller seet det, og skal han have med det at gjøre, saa kommer jeg der ikke. Hilsen og Venskab til Familie og Venner og vær selv venskabeligst hilset af Din

J. Jørgensen.

SKYERNE SKILLER, SOLEN BRYDER

TIL DETTE KAPITEL turde alle Bemærkninger være overflødige!

*

Skolelærerkone Christine Poulsen til Adjunkt Mundt.
Pedersborg Skole den 4 Marts 1833.

De vil ret forundre Dem meget Høistærede Hr Mundt! over at faae et Brev fra mig, men jeg vil uden videre strax skride til hvad en efter min Overbevisning hellig Pligt driver mig til.

De erindrer vist, at medens De var Huuslærer hos Westengaard i Pedersborg gjorde De mig engang det Spørgsmaal om jeg besad Line Jørgensens uindskrænkede Fortrolighed, og jeg svarede, at jeg ganske sikkert troede det. Nu er dette 4 Aar siden, og i denne Tid er jeg Blevet endnu fastere overtydet om at jeg, efter at den herlige Madam Jørgensen Bortreves, kan kalde mig den kjære Lines fortroligste Veninde. —

Line har fra det første hun Lærte at kjende Dem, elsket Dem med den inderligste, ømmeste Kjerlighed. Hun aabnede snart sit Hjerte for mig, og hun saavel som jeg sluttede af den særdeles Opmærksomhed, De viste hende, at hun ikke var Dem ligegyldig, Jeg var imidlertid ikke den eneste, der troede dette. Lines Moder og Sødskende saavel som Westengaards og min Cousine troede ogsaa at De elskede hende.

Men med et viste De Line en paafaldende Kulde og som det syntes undgig Line ved enhver Leilighed. Line blev dog sine Følelser mod Dem tro, og i 4 for hende lange Aar har hun bestandig svævet mellem Tvivl og Haab, men stedse elsket Dem med samme Inderlighed og elsker Dem endnu. Og hvorfor skriver jeg nu aldt dette? for at bede Dem sige mig om De elsker Line eller ei; ikke for min, — men for Lines Skyld; thi det er mig smerteligt at see hende saaledes bestandig martres. Jeg veed vel at min Handling er usædvanlig og ligefrem; maaskee De vil Bedømme den strængt, men jeg beder Dem, Lad da Deres haarde Dom alene falde paa mig, da det er ganske uden Lines Vidende at jeg har dristet mig til dette Skridt, som jeg haaber at kunde forsvare for Gud; thi Hensigten kjender han, og min kjære Veninde vil ogsaa naar det skal aabenbares ikke miskjende mig. Mig behøver De ikke at sige at De elsker Line! Nei sig *hende* det først. *Men for alting Byd ikke Line Deres Haand af Medlidenhed*, det er kun Deres virkelige Kjerlighed, der kan gjøre hende Lykkelig. Ved aldt hvad helligt er skriv ikke til hende at De ikke elsker hende, *om det end og er saaledes*, det vilde tilintetgjøre hende, men i dette Tilfælde Beder jeg, at De snarest muligt med et Par Ord vil skrive dette til mig. Jeg kjender Line saa godt, at hun med sine herlige religiøse Grundsætninger vil med Guds Bistand have Styrke nok til at Bære denne Skjæbne, naar hun langsom og af en kjær Veninde forberedes derpaa; for Guds Skyld, lad Line ikke Længe svæve i den pinende Uvisshed der saalænge har martred hende; og giv derfor saasnart muligt Bestemt Erklæring enten *nei* eller ja, Og hvorfor skriver jeg just *nu*? Jeg vilde have anseet det for min Pligt at gjøre det før, dersom Line ikke havde

fortalt mig at De i Westengaards Huus flere Gange yttrede at De slet ikke tænkte paa at forandre Deres Stilling i 4 Aar. Disse er nu forbi og derfor skrev jeg dette Brev til Dem.

Jeg tilføier Blot, at jeg ikke vilde have vovet dette Skridt, dersom jeg ikke troede at kjende Dem nok, for at baade have den Tillid til Dem at De vil lade dette være den Dybeste Hemmelighed for Enhver, thi hvor let kunde ikke ellers det tjenstfærdige Rygte udsprede de værste Historier heraf, som baade for den kjære Line og for mig maatte være krænkende.

Jeg forventer Deres ærede Svar snarest muligt; kun *Vished* — Blot *nei* eller ja.

ærbødigst
Christine Poulsen

P.S. Maaskee det er fornødent at tilføje, at jeg er den samme, der medens De var hos Westengaards kaldtes Jomfru Becker.

*

Adjunkt Mundt til Mad. Poulsen.

Sorø 5 Marts 33

Høistærede Mad. P.

Lad mit Brev begynde med d. inderligste Tak for Deres. Jeg haaber, at De ved at gjenne læse dette, vil blive overbeviist om, at De har gjort en i Sandhed god Gjern. og maaskee skabt to Mskrs Lykke. En Skildring af min egen Char. (for saa vidt en saadan kan være paalidelig) er uomgængelig nødv. for at sætte Dem i Stand til saavel at bedømme min forr. Opførsel, som at erkjende Hensigten af det, j. i dette Brev vil bede Dem om. Et fremherskende Træk i min Charakter er Svag-

hed, hvoraf følger Mangel paa Selvtillid, en overord. Grad af Forlegenhed i Omgang med Mskr og et Hang til Melancholie. — Den ægteskab. Lyksalighed har jeg — Længe, førend j. viste hvad Ægteskab var, betragtet, som den høieste, og d. modnere Alder, i Forb. med Erfaringen (j. er 31 Aar) har ei forøget min Kjærl. for den ugivte Stand. Men, da j. traadte ind i den voxne Alder, mærkede j. snart, at j. ei besad den sædv. Selskabstone, der sætter Een i Stand til at tale med unge Damer: j. vovede sjeldent at inklade mig i Samtale med en saadan, fordi j. frygtede for at være latterlig (min største Skræk). J. indsaæ nok, at det aldr. vilde blive m. mul. at gjøre mig elsket af nogen Pige, uden ved et *nærmere* Bekjendtskab. Da jeg saae den ældste Jomfru Jørgensen, fattede jeg Godhed for hende. Men for et Mske af de ovenfor skildrede Char. var Meget endnu tilb., inden han turde vove nogen Erkl. Jeg søgte at stifte Bekj. i Fam. og gik derfor derud eng. ved Middagstider. Men j. kom aabenb. til Uleil. Der var Flytning. Man *havde* spiiist til Middag; Vel behandlede Man mig med d. største Artighed: men just dette afskrækkede mig: jeg var fremmed. Endeligen — da j. gik, bad ingen m. komme igjen. Derover fornærmedes j. ingenl. J. fandt det gske naturl., at Fam. ei kunde sætte Priis paa *min* Omgang, og — j. trak m. tilbage. Forsalen var lukket: hvorl. skulde j. finde Veien ind i Hallen? — Vel bemærkede siden Westengaard (til hvm j. betroede m.), at en Moder, der har unge Døttre, ei kan bede de unge Herrer besøge sit Huus. Men Grunden var m. ei tilstr.; j. kunde ei overvinde den Frygt, at være til Byrde.

Siden kom jeg til Sorøe. Her arbeidede j. af al Magt paa at stifte Bekjendtskaber i Almind., uden noget be-

stemt Hensyn, men for at gjøre det muligt for mig, at »finde en Kone.« (Hvor meget frygter j. for, at denne Tilst. vil i Deres Øine gjøre mig uværdig til Deres Beskyttelse og Hjælp!) Alt var forgjæves, saa at j. endog er bekjendt som Een, der kun lidet omgaas med Folk. Efterhaanden Begyndte j. da at gjøre m. fortrolig med den Tanke, at j. skulde være Pebersvend. Ja, jeg har endog adsk. Gange handlet i den Forudsætn., at det vilde blive saa. — De kan nu gjøre Dem en Forest. om, hv. Indtryk Deres Brev nødvend. maatte gjøre paa mig. Mig — mig skulde en Pige kunne elske! og Bevare denne Kjærl. i 4 Aar, og det uagtet j. havde glemt hende! Ubegrib. maa det altid blive mig, og i høieste Grad maa j. føle mig hende uværdig. Ja, j. kunde ei troe det, hvis j. ei havde Deres udtr. Ord derfor.

Jeg har skrevet oprigtigt. Dersom De troer dette, saa vil De ikke frygte for, at jeg »af Medlidenhed« skulde Byde Jfr. Jørgensen min Haand. Jeg er ikke stolt af min Lykke (i det Mindste ikke i Ordets uædle Betydning). Tværtimod er j. ingenl. fri for den Frygt, at hun der elskede m. da hun *ikke* kjendte m., kunde høre op at elske mig, naar hun lærte mig at kjende. Derfor kan j. ei billige deres Raad at erklære mig strax (for Deres Sk. tilf. j, at hvis j. skulde erklære m. strax, vilde j. int. Øiebl. betænkt m. paa at gribe d. tilbudte Lykke!) Og mener De ikke ogsaa, at en saadan Erklæring maatte forekomme hende høist besynderlig? Heller ikke kunde en Andens blotte Ord være tilstr. til hos mig at vække saa stort et Haab, som en saad. Erkl. vilde udfordre. — Min inderl. Bøn til Dem er derfor følgende: at De vil bidrage Deres til at lette mig det, som jeg for 4 Aar siden forgæves forsøgte, at stifte Bekjendtskab i Familien. For Øiebl. er j. syg (af Rosen i Ansigtet) og be-

finder m. af og til meget ilde. Jeg tør neppe vente at kunne gaae ud i de første 14 Dage. Men, saasnart j. tør gaae ud, skal min første Gang være til Dem. Dersom De nu vil forunde m. Adgang i Deres Huus, da kunde j. nok haabe, af og til at træffe Jfr. J. der, saavel som hdes Broder, og saal. kunde j. dog maaskee eng. faae en utvungen Leil. til at gjøre Broderen en Visit.

Om min Taushed Behøver j. vist ikke at forsikkre. De ønsker mit Svar snarest mul. Dette er ogsaa skeet. Det er langt, og j. kunde ei begynde det før i Aften. Men det bliver saa silde, at De ikke kan faae det førend i Morgen. J. nærer det Haab, at De vil lade mig vide, hvad Indtryk dette Brev har gjort paa Dem. J. behøver vist ei at sige Dem at j. brænder af Længsel efter Deres Svar.

Endnu engang Beder jeg Dem: Lad ikke min Mangel paa lidensk. Opbrusning berøve mig Deres Underst. Jeg kjender ei Ds. Fordringer i denne Henseende. Men De vil vist indsee, at der ere Ligesaa mge forskj. Individualiteter, som der ere forskj. Mskr. og at d. meest lidensk. Kjærl. ei altid er d. meest varige.

Ds. ærb. og takn.

C E Mundt.

*

Christine Poulsen til Adjunkt Mundt.

Pedersborg Skole den 6 Marts.

Tak for Deres herlige Svar. Det befriede mig for en Ængstelighed som da jeg modtog Deres Brev var stegen til det høieste. Skildringen af Deres Charakter var mig ikke fremmed gode Hr Mundt; thi De har selv engang (en Aften vi vare ene, Westengaards var Borte), skil-

Professor CARL EMIL MUNDT (1802–1873) og Hustru
CAROLINE AMALIE født Jørgensen (1808–1845).

dret Dem saaledes for mig. Jeg troede dengang at det skeete med Forsæt for Lines Skyld og Bevarede den Tro, og det er med den Vished om Deres Charakter at jeg ofte har styrket den kjære Lines Mod skjøndt jeg rigtig nok den senere Tid ofte har angret at jeg har næret Lines Kjærlighed til Dem: dog nu takker jeg Gud inderlig at han har maget det saaledes. Jeg deeler ganske Deres Mening om, at De ikke skal erklære Dem strax. Kom De snart og saa ofte De vil i vort Huus De ere os Hjertelig velkommen, og Line skal det slet ikke være paafaldende om De kommer her naar hun er her, thi jeg skal just i morgen til Bromme og da vil jeg fortælle hende at min Mand har fornyet Bekjendtskabet med Dem ved at Laane Bøger hos Dem Dette vil heller slet ikke være Line paafaldende, da hun ved at min Mand i denne Tid er meget forlegen for Læsning, som han pleier at faa hos Student Christensen i Sorøe, men som nu er syg

Med særd Høiagtelse
ærbødigst
Christine Poulsen

P S Efter at have Læst Deres Brev endnu engang blev jeg lidt ængstelig ved Tanken om at De maaskee ikke nu elskede Line, som Deres Brev da heller ikke siger, jeg beder Dem derfor indstændigt, gode Hr Mundt ikke at forhaste Dem med at henvende Dem til Line, thi Bød De Line Deres Haand Blot af Agtelse for hende ikke af Kjærlighed, da vilde det ikke kunde gjøre hverken Dem eller hende Lykkelig

Hvis De skriver igjen vil De da ikke skrive Adressen til min Mand. Det kunde ellers Let gjøre Opsigt

*

Adjunkt Mundt til Skolelærer Poulsen.

(Marts 33)

Jeg sender Dem hermed die Hexen von Waldheim, som De maa beholde saa længe De har Lyst, da den tilhører mig selv. Den Lecture, De ønsker, er vanskeligere at skaffe tilveie, end egentlig Moerskabslæsning. J. vilde gjerne skaffe Dem Riises Reiser, der indeholder lutter histor. Skildringer (hvis De ei allerede har læst den); men paa Bibl. er den ikke. Derimod vil den bl. anskaffet til Elevernes Moerskabsbibl., og der har j. Haab om at kunne skaffe Dem den. Naar j. seer Dem, kunne vi nærmere tale om disse Ting. — De tillader, at j. i Resten af Svaret henvender mig til Ds. Kone.

Det er eg. af Utaalmod, j. denne Gang griber Pen-
nen. J. har i en Uges Tid været ganske rask; men Rosen vedbliver at holde sig saa smaat i d. venstre Deel af Hovedet ja synes i de sidste Dage endog at tage til og j. maa ei komme ud af en Dør. Dertil kommer det fortvivlede Veir. Om Aftenen tør j. nok ei i lang Tid vente at kunne gaae til Pedersborg Men, saasn. j. tør, vil j. kome ud til Dem en Eftermiddag. — De er tvivlraadig om, hvad Følelser j. *nu* nærer med Hensyn til Jfr. Jørg.; Vistnok tør j. ei derom erklære mig bestemt. Kun det veed jeg, at der er ingen Pige paa Jord, j. mindes med større Velvillie og Agtelse. Dermed forbinder sig inderlig Takn. for den Godhed, som De har bragt m. til at haabe, hun nærer for mig, og saal. kan j. med Sandhed sige, at j. inderligt og trofast elsker det Billede af Jfr. Jørg., der svæver for min Sjæl. Men det er fire Aar siden, j. saae hende og Ligesaa Længe, siden hun saae mig, og saal. bliver det vistnok paa begge Sider nødv. at Bekjendtsk. fornyes. — Forresten har dette Haab nu

i den Grad opfyldt min Sjæl, at j. vil blive høist ulykkelig, om det svigter. Jeg har den Troe, (eller, om De vil, Overtroe), at det er en Følge af Guds ganske særegne Styrelse, at Godhed for mig er bl. vakt hos en qvindelig Sjæl. De maa kalde det Overtroe, om De vil: men j. kan ei Andet, end her see Guds Finger. Altid have mine hedeste Bønner gaaet ud paa, at Gud vilde skjænke m. en kjærlig Ægtefælle. Mere og mere er mit Haab bleven svækket, og ofte har jeg troet, at det aldrig kunde naaes uden et usædv. Sammenstød af Begivenheder. Og, da j. ei turde gjøre Regn. paa et saad. har j. bestand. mere frygtet, at mit kjæreste Ønske skulde forblive uopfyldt. Som sagt: denne Frygt var tilsidst bleven til en Overb. hos mig. Og nu — pludseligt, uden Medvirkn. fra min Side aabner der sig for m. d. gladeste Udsigt! Er det ikke just ved saad. Leiligheder, vi troe tydeligst at see Guds Styrelse? — Men det forstaaer sig: jeg kan heri tage feil. Dog, Gud forbyde det!

J. slutter med det Ønske, at j. snart maa slippe ud af mit Fængsel.

Ds. ærb.ste

M.

*

Poulsen til Mundt.

Gud være lovet og takket for det gode Udfald af hvad min kjære Kone og jeg have lidt Andel i at udføre!

Stine og jeg gratulere hjerteligst og ere saa usigeligt glade over at vide Dem gode Hr Mundt og Jomfru Jørgensen Lykkelige. —

Saafernt det er muligt, skal jeg skaffe Vogn, men det er rigtignok vanskeligt i denne travle Tid, hvor jeg er

nærved at fortvivle ved at jeg næsten ingen kan faae
tigget til at pløie for mig.

ærbødigst
Mandrup Poulsen.

19de April 1833 Hastværk bedes undskyldt.
S. T. Hr. Adjunkt Mundt Sorøe Academie

*

Mad. Poulsen til Caroline Jørgensen.

Kjere kjere! Line!

Til Lykke, ret megen megen Lykke ønsker vi Dig af
Hjertet Begge to; Du gode Kjere Pige. Din Mundt skrev
os det til i morges, og skjøndt vi jo har ønsket hverdag
at høre den kjere glædelige Tidende, saa overraskede
det os dog. Jeg er saa fattig paa Ord til at Lykønske Dig
med min søde Line; men Du kjender jo mine inderligste
Ønsker for Dig, og ikke sandt Line, om vor fælleds
Deeltagelse, og Glæde Behøver jeg ikke at forsikkre
Dig. Tusind Tak for det tiltænkte Besøg paa Søndag.
Din Mundt kommer her i Eftermiddag. Lev vel kjæreste
Line — Du hilses kjærlig fra Mandrup og

Din
Christine.

Pedersborg Skole den 19 April (1833)

Det er lidt Prosaisk kjere Line i et gratulations Brev
at Bede om Smør, og dog maa jeg Bede Dig om Du vil
Lade mig faa 4 Pd. paa Søndag med Posten.

*

Hanne Westengaard til Caroline Jørgensen.

Kundbye, Fredag Middag. — Apr. 1833.

Kunde jeg komme til Dig Du kjære elskede Veninde! Du vilde da vist langt tydeligere end af disse døde Bogstaver see hvad jeg føler for Dig og hvor lykkelig Dit Brev har gjort mig. I Sandhed, kjæreste Caroline, en Glæde som den Modtagelsen af Dit sidste Brev forskaffede mig, har jeg længe og næsten aldrig saa ublandet føelt. Jeg veed nu Dig, som hører til dem der er mig kjæreste af Alle i Besiddelse af det høieste Gode som kan kendes her paa Jorden og uden hvilket jeg nok havde frygtet min Caroline aldrig blev lykkelig. Troe mig, bedste Veninde, jeg saae Din dybe inderlige Følelse men ogsaa Din ærlige Kamp. Jeg vidste at Religionen, Pligtfølelse og alt det Herlige, som boer i Dit elskelige Sind vilde hjælpe Dig til at bære end ogsaa det Smerteligste, men jeg frygtede det vilde blive Savn og Længsel for hele Livet. Gud være lovet nu er Du i besiddelse af den Mands Kjærlighed, ved hvem Dit Hjerte saa trofast hængte fra den første Tid Du saae og kjendte hans fortreffelige Egenskaber. En Forlovelse saa ganske efter mit Sind, som Din og Din elskede Mundts, mindes jeg aldrig at have hørt. Hvor er det dog en sand Tilfredsstillelse at tænke paa en Tilbøielighed saa ganske i Erkjendelsen af hinandens Værd. Saa ofte har man jo Grund til at frygte at blot en øieblikkelig Forlibelse har bestemt det vigtige Skridt i Livet. Havde Du seet Moders Fryd, da jeg fortalte hende Dit Brevs Indhold vilde det sikkert have rørt Dig, Taarerne stod hende i Øinene af Glæde og hun takkede Gud inderligt fordi hun nu vidste Dig, med hvis Stilling hun slet ikke havde været fornøiet, saa usigelig lykkelig. Hendes Interesse

for Mundt er naturligvis stor da hun har hørt hendes elskede Lauritz saa kjærligt omtale ham og Du er ret hendes Øiesteen.

Jeg skal bede Dig og alle de kjære i Bromme endelig snart at komme her; vi længes inderligt efter Eder og synes vi have lige som lidt Ret til at turde vente Din elskede Mundt her, da han dog har lært Dig at kjende hos en Westengaard. Vil Du ret hjertelig hilse ham og bede ham for Din Skyld at have lidt Godhed for mig.

Jeg har skrevet dette Brev i stor Forstyrrelse og finder ved at gjennevlæse det hvor lidt det svarer til hvad jeg egentlig vilde sige dig, dog elskede Caroline, Du tvivler vist ikke paa mit Hjertes sande Følelser og vil tage den gode Mening for Evnen til at udtrykke den. Bring foruden din elskede Mundt, vor kjære Sine og din Broder min venligste Hilsen. Gud give I Alle kunde og ville have lidt Venskab for Eders troe

Hanne.

*

Caroline Jørgensen til Mundt.

Bromme Mølle d 23 Apr: 1833

Endskjøndt der ikke er den mindste Anledning for mig til at skrive til Dig min inderlig kjære Carl, saa synes jeg dog i Dag at det er umuligt for mig at lade Postkone gaee uden at sende Dig et Par Linier. Hjærtelig Tak for i Gaar, Du Kjære, jeg bliver jo længere jeg lærer Dig at kjænde immer mere overbeviist om hvor uendelig lykkelig jeg er ved at vide at jeg er elsket af Dig. Det er en Lykke som jeg egentlig endnu neppe kan fatte at den er mig tildeelt, jeg haabede næsten aldrig at naae den her paa Jorden, jeg troede aldrig at være

den værd; Gud give jeg maae være det, og at Du kjæreste Carl maae blive saa lykkelig ved mig altid som jeg er ved Dig. Dog det veed vi at vi begge elske hinanden, og sikkert ville glæde os ved enhver Fuldkommenhed vi finde hos hinanden, ligeledes i Kjærlighed ville overbære hinandens Feil. — Det var mig en stor Glæde, hvor jeg kom i Gaar at høre kun Din Roes, endskjøndt det jo altsammen var noget som jeg meget godt veed, og aldrig har tvivlet i mindste Maade paa, er det dog altid saa glædeligt at høre sine egne Tanker og Følelser bekræftede af andre, jeg troer, du kjæreste Carl, at jeg kunde fylde et heelt Ark med at sige dig hvor lykkelig jeg er, det er i Grunden dog kun det jeg saa ofte har sagt dig.

Jeg glemte i Gaar at fortælle dig at jeg allerede har saa godt som fæstet en Pige til os, havde vi kun ligesaa let Værelserne var der jo intet i Veien. Ogsaa har vi Leilighed til at faae en Bestyrerinde, eller hvad jeg skal kalde det til Christian, maaskee alt i Juni Maaned, det er en god Steen lettet fra Hjærtet naar alt her bliver i Orden.

Jeg vilde gjerne skrive mere, men Konen venter, derfor farvel Du kjære kjære Carl — her kan jeg lettere kalde Dig saaledes — er det muligt faaer jeg maaskee et Par Ord fra Dig? — jeg synes der er saa længe til i Morgen, og vilde dog skamme mig ved at sige det, saa nogen hørte at jeg var saa barnagtig at længes efter Dig, det er kun til Dig jeg siger det. Farvel!

Din troe
Caroline.

Mine Søskende hilse! —

*

Mundt til Caroline.

S. A. d. 23de April 1833.

Kjære, elskede Caroline.

Tak for Dit Brev, som indeholder nye Beviser paa den Kjærlighed, hvorpaa jeg Gudskelov ikke tvivler; og ved denne Overbeviisning er det, jeg føler mig saa usigeligt lykkelig. Jeg har saa ofte læst og hørt, at den første Kjærlighed var den høieste jordiske Lykke; men — jeg kan nu først erkjende Sandheden deraf; thi vel har jeg ofte været glad, og mange lykkelige Begivenheder ere mig mødte i den Tid, jeg har levet; men i Sammenligning med den Stemning, hvori jeg nu er, kan jeg gjerne sige, at jeg *aldrig* har været lykkelig. Jeg sagde Dig engang, at jeg havde elsket Andre, førend jeg kjendte Dig, skjøndt ikke saa høit; men jeg tager mine Ord tilbage; thi nu indseer j., at j. aldr. har vidst, hvad det var at elske, før nu. — Gid jeg havde Tiden overstaaet til i Morgen! Jeg maa slutte af selvsamme Grund som Du; thi Konen sidder og venter. Jeg fik Brevet i Classen og kunde derfor ikke svare strax.

Gud lad *mig* blive *Dig* værdig! Amen.

Din

Carl.

Til Jomfru C: Jørgensen i Bromme.

*

S. A. d. 27de Apr. 1833.

Min egen Caroline!

Et Par Ord skal Du dog have, skjøndt ogsaa denne Gang skreven i Konens Nærvær. Det var ret godt, at hun kom lidt sildigere, end den bestemte Tid; thi, var

hun kommet da, havde jeg ikke kunnet sige Dig Andet, end hvad Du allerede veed, at jeg holder usigeligt meget af Dig og at jeg er et lykkeligt Mske. Nu derimod kan jeg dog sige Dig, at j. har læst Directors Indstilling til Directionen, saavel som et privat Brev om samme Materie til Rothe, og at jeg er meget vel fornøiet med begge Dele. Det første fremstiller Billigheden af mit Ønske ret tydeligt og udtrykker endog det Ønske, ikke at miste mig: kort, det indeholder dog lidt Roes, som Du veed, j. saa gjerne vil have, især ved denne Leilighed. Det andet har blandt andre Ting til Hensigt at paa-skynde Directionens Svar, hvorpaa vi maaskee ellers kunde komme til at vente et Par Maaneder, og nogen bestemt Accord tør vi dog ei gjøre om Værelser etc., førend vi have dette. — Apropos! Lorenzen har dog fundet, at det var nok værdt, at tage det Par hundrede Rbdl med, som han vinder ved at have fri Kost etc. — Nu Gud give jeg kunde rykke Tiden 26 Timer fremad; thi saa var jeg hos Dig. Imidlertid skal jeg have en Deel Breve skrevet i den Tid, seet paa Værelser, snakket med Ingeman, etc. etc. Jeg haaber at kunne tiltræde Reisen imorgen før Bordet og gjør altsaa Regning paa at skaffe min Mave Erstatning i Bromme. Imellem 1 og 2 maa j. kunne være der. Jeg sender herved 10 Kys til Dig og eet til Sine. Hvis Christian vil have nogen med, skal han gjerne faae det.

Din Carl.

Til Jomfru C. A. Jørgensen i Bromme.

*

Tine Schou til Caroline J.

Slagelse den 28de April 1833.

Kjære gode Caroline!

Fader har fortalt mig at du er blevet forlovet, som har glædet mig meget. — Jeg Gratulerer dig ret af Hiertet og Ønsker dig Lykke og Held og al det gode som du fortjener, naar Veiret bliver mildere at vi kan tage vores lille Hanseman med, da kommer vi ud til dem, for at forsikre dem Mundtlig om vores Deeltagelse og tillige see begge Søstrenes Glade Ansigter saadan Opmuntring har ieg godt af, da mit Sind er blevet noget forknyt over den Sorg vi har haft, med at miste den lille velsignede Glut, det er den første Modgang vi har haft siden vi blev gift, og da alt her i Verden er blandet, hvorfor skulle vi da have idel medgang. I Dag reiste vores kiære Laura, og har efterladt sig det bedste Vidnesbyr vi holde alle saa meeget af hende, og Ønsker hende alt godt i Fremtiden, ieg vil savne hende meeget. Det er moersomt nok at de 3 Cousiner bliver alle gifte saa kort efter hinanden, naar du skal have bryllop veed ieg rigtignok ikke, men det varer vel ikke ret længe, det kan ieg godt liide af dig at du ikke saaledes vil blive eene tilbage naar Sine tager bort, du er ellers lidt luun, og har gaaet stille dermed, ieg for min Deel har ikke haft mindste Viden derom. Fra Schou skal ieg hilse dig mange gange og ligeledes fra de gamle besteforældre. —

Vores lille Hans Jacob er Gud være laavet rask, og morer os alle, vi er saa bange for at lade ham komme ud i den skarpe Foraars Luft, for ikke at blive forkiølet, da han nu er vores eneste Skat. Her er saa meegen Klage over Sygdom imellem Folk, alle kalde det la Grippe en-

ten det saa er det eller ikke, de er vel alle raske ude hos dem, du og Sine har ikke Tiid til at tænke paa slige Ting. med mange hilsener til Sine og din Broder
 forbliver ieg din Hengivne
 Tine. Schou.

Den nye Jomfrue som skal være hos Fader, er da kommet, hun seer ret Godlidende ud, men som Laura bliver hun neppe.

Til Jomfrue Caroline Jørgensen i Bromme Mølle.

*

Caroline til Carl Mundt.

Bromme Mølle d 30te April 1833.

Det forekommer mig som om jeg har ret meget at skrive om til Dig i Aften, min kjæreste Carl, skjøndt jeg saae Dig i Morges endnu, og derfor har jeg taget et godt stort Papir for at prøve om jeg kan faae fyldt det. — Jeg troer jo mere man har, jo mere vil man have, i det mindste gaaer det saaledes med mig, naar der skal gaae en lille Tid hen uden at jeg kan tale med Dig, synes jeg det er en forskrækkelig lang Tid, og i de 4 Aar saae jeg Dig dog næsten aldrig. — Jeg husker saa tydeligt endnu (og det vil jeg da aldrig i mit Liv glemme) den Aften da Stine Poulsen fik mig til at fortælle sig, at Du var mig den Kjæreste paa Jorden, og hun gav mig det glade Haab at Du ogsaa holdt af mig, at jeg ikke sov den Nat kan Du vist tænke Dig, min egen Carl! og kun en gladere Nat har jeg havd at vaage i, efter den sidste 18de April nemlig. Den Gang sagde hun mig at det rimeligvis vilde vare 4 Aar førend jeg fra Dig fik Sik-

kerhed om det jeg ønskede, jeg syntes jo nok 4 Aar var langt at tænke frem, men der var dog en stor Glæde for mig at vente naar de vare gaaede, og for at faae dem til at gaae hurtigere, samlede jeg 48 Korn hvoraf jeg hver Maaned kastede et bort, men — de svandt saa langsomt, og desuden troede jeg næsten nok siden at Du ikke mere tænkte paa mig, saa kastede jeg dem alle bort og vilde ikke mere tænke paa hvor længe der var tilbage. Saaledes kan jeg jo ogsaa gjøre nu naar Tiden bliver mig lang, men Gud skee Lov, det er nu kun Timer jeg kan tælle! — Jeg kan endnu ofte ikke faae det i mit Hoved, at det virkelig er saaledes nu, som jeg troede jeg længe forgjæves havde ønsket. Jeg kan ikke nok takke den gode Gud for et saa stort Gode. Du har ret min Carl, vi kan saa let glemme at der er en Gud vi skal elske høiere end hinanden, men jeg haaber snart jeg kommer til mig selv igjen, maae ikke *saa* stor en Glæde ovenpaa en lang, tom, spændt Tid fortumle alle Tanker lidt? — Jeg skammer mig i Grunden ret for Sine fordi jeg længes saa meget efter Dig altid, den kjære Pige har det ikke nær saa godt som jeg, men finder sig saa rolig deri, ogsaa naar Du er her skammer jeg mig for hende. Andreas kommer her kun sjelden og dog kan hun meget mere skjule sin Glæde for os andre end jeg kan naar Du er her, jeg kan jo næsten ikke *afsee* Dig, dog jeg skal see at jeg kan blive bedre, ellers frygter jeg for at jeg maae blive ret en kjedelig Person for andre. Jeg har altid fundet det meget kjedsommelig naar et Par Forlovede smeltede alt for meget, jeg husker det næsten aldrig nu selv, kun somme Tider falder det mig ind, og saa seer jeg til min Forskrækkelse, at ingen kan næsten mere smelte end jeg, vil det saadan blive ved er det ikke godt for andre, thi jo oftere jeg seer Dig,

jo kjærere bliver Du mig, Du kjære elskede Carl! dog naar først vi igjen blive flittige, som vi sidst *begyndte* paa — saa bliver det maaskee bedre. Naar Du kommer her paa Torsdag kan Du maaskee erindre at faae en Qvint med til Violinen, og mon det ikke var mulig at faae nogle smukke Ting at vi kunde spille sammen? det kunde dog være Oncle havde nogle Noder, hvis Du vil høre ham derom, saa kan vi holde en lille Concert, læse lidt af Baggesen og lee deraf, spise, og saa gaaer Dagen nok godt. — Sine skriver i Aften ogsaa til sin Andreas, saa vi har begge et kjært lille Arbeide for, og morer os, som Du nok kan tænke fortræffeligt. Sine har hele Dagen været meget vel, kun græder vi endnu begge af Snue, hvorledes gaaer det Dig, har Du ikke faaet en Portion med af mig? — Du seer min kjæreste Carl at jeg er i et ønskeligt Vrevlehjørne i Aften, gid Du ogsaa maae komme der i Morgen naar Du skriver til mig, at jeg ret længe kan læse paa et Brev fra Dig, ja, jeg læser det da ofte igjennem, og giver det ogsaa et Kys en Gang imellem kan Du troe. Naar Du skriver til Dine Sødskende hilser Du da vel mange Gange fra den endnu fremmede Søster, hvor jeg glæder mig til at lære dem alle at kjende! — Glem ikke den gode Kogebog. — Og nu god Nat min egen kjæreste Carl drøm om mig ligesom jeg ønsker at drømme om Dig. Sine hilser, Christian vist ogsaa, men han er gaaet til Sengs og kan altsaa ikke bede mig derom selv, og Din Caroline sender Dig en heel Portion Kys! — God Nat! —

*

Pastor Høyberg til Adjunkt Mundt.

Høyberg d 4 Mai 1833.

Tak, kjære Mundt! ret inderlig Tak for det Brev, hvori De meddeler mig Deres Lykke. De veed, at jeg deler den af Hjertet. Thi jeg kjender Deres Hjerter, og jeg kjender De Følelser, som nu gennemstrømmer det. Et ganske nyt Liv er opgaaet for Dem, de er, om jeg maa sige det, aandelig gjenfødt, skjønndt i en fra den bibelske Talebrug noget forskjellig Betydning; og dog ikke saa forskjellig, som det for den Uindviede vil synes. Jeg seer af Deres Brev, at De fuldkommen forstaaer mig. At Fødselsveerne, som gik forud, have staaet saa længe paa, derom var jeg ganske uvidende. Jeg var saa langt fra at ahne, at de nogensinde har staaet i Forhold til *Deres* Caroline, at jeg slet ikke vilde troe, at De virkelig var bleven forlovet, førend Deres eget Brev betog mig al Tvivl. Jeg kjendte nemlig Dem for vel, til at antage, at De havde sluttet en saadan Forbindelse paa et kort og løseligt Bekjendskab. Deres Brev opklarede det altsammen paa en tilfredsstillende Maade, og jeg var nær ved at ærgre mig over, at jeg ikke kunde begrebet, at de fra Westengaards af maatte kjende hele den Jørgensenske Familie. Men jeg glemmer jo reent at gratulere — og dette Brev skulde jo dog være et Gratulationsbrev. Gud veed, at baade jeg og min Caroline have allerede ofte ønsket Dem og Deres C: al muelig Held og Velsignelse. Jeg kjender Dem, og min Kone kjender Deres Kjæreste, og vi have derfor en fast Grund at bygge vore Forhaabninger og Ønsker paa for Deres Fremtid.

Min *Kone* (dette Ord morer mig ligesaameget, som det morer Dem at skrive min Caroline) — min Kone takker Dem, fordi hun maatte læse Deres Brev. Hvorvel

hun ofte, ja oftest læser de Breve, jeg faaer, saa kunde hun dog ikke uden Deres udtrykkelige Tilladelse faaet dette at læse, og det paa Grund af to Ord, som der staaer deri, i en Parenthes; og disse Ord var — *imellem os* —. Thi jeg veed, De rutter ikke med saadanne Talemaader, som Erkebispens af Trapezunt.

At De gifter Dem som Adjunkt, dertil har De mit fuldkomne Bifald; men, at De vil gjøre det allerede i Sommer, som jeg har hørt paa tredie Haand, det er nu ikke ganske efter mit Hoved. Men det er naturligvis ogsaa noget, som bør gaae efter Deres eget og Deres Carolines Hoveder eller rettere Hjerter. Mig vil den Forlovelse forekomme for kort; thi hvorvel intet fornuftigt Menneske kan være en Ven af meget lange Forlovelser, og jeg altsaa ikke heller, saa har jeg dog fundet Forlovelsestiden saa skjøn og tillige saa gavnlig, at jeg ikke kan ønske dem, jeg under vel, denne Tid altfor meget afknappet. I Forlovelsesdagene lever man saa at sige i Himlen, i Ægtestanden mere paa Jorden, det første er mere lyrisk, det sidste mere idyllisk; hver har sine store Fortrin, og fortjener begge at kjendes og nydes tilfulde; men i Fjerdingaar synes mig for kort til en alsidig og fuldstændig Nydelse af Forlovelsen; dertil hører blandt andet ogsaa en Fraskillelse saa stor, at den kan foranledige en ordentlig Correspondance. Kort sagt — De kan vel nok mærke, hvor jeg vil hen — for at nyde sin Forlovelse, skal man accurat bære sig ad, som jeg har gjort. — Dog — hvad kan det hjelpe at give Raad? I saadant Forhold følger man dog sine egne Ideer. Men jeg har dog ikke villet unddrage Dem mine Erfaringer; nu kan De benytte saa meget eller lidt af dem, som De vil. Jeg husker nok, at da jeg var bleven forlovet, raadede mig en god Ven, som var gift, at jeg

skulde skynde mig at gifte mig, saaledes havde han gjort. Hvad man har fundet sig lykkelig ved, det vil enhver gjerne ansee for det ene rigtige.

At den hellige Ægtestand er en skjøn Stand, og vel værd at indtræde i, derom kan vel ingen Tvivl være; og ligesom der ved Forlovelsen opgaaer et nyt Liv for een, saaledes er det atter og ikke i mindre Maade Tilfælde med Ægtestanden, skjøndt paa en ganske forskjellig. Det ved Forlovelsen vakte Liv, staaer kun i fjern Forbindelse med det øvrige Liv, som man lever. I det svæver man ligesom mellem Himmel og Jord; men i Ægtestanden drager Himmelen ned til Jorden, og det egentlig Himmelske i Livet faaer fast Fod, idet det forener sig med det Jordiske, og adler det. I Ægtestanden faaer først Jordlivet sin rette Betydning, det bliver først noget Virkeligt, faaer først baade Materie og Form, ved Forning af det Subjective og Objective. For de Forlovede er Jordlivet intet; en Lynstraale, som samtidig dræbte dem begge, forekommer dem næsten ønskelig. Ikke saaledes for Ægtefolk — Dog — jeg sværmer ogsaa (som De seer) og glemmer ganske, at De nu har en bedre Underholdning, end mit *Sludder*. — Imidlertid — De skal heller ikke læse disse Linier, naar De er hos Deres Caroline; men troer De, at det kan interessere hende, at see nogle Strøetanker af en oprigtig Ven af Carl Emil Mundt, foranlediget ved hans og Caroline Amalie Jørgensens Lykke, da skal denne Fornøielse være hende vel undt. Hanc nobis veniam damus petimusque vicissim. —

Lev nu vel, kjære Ven! Hils Deres Caroline ret venkabeligt, og siig hende fra mig, at hun har ikke taget feil. Ogsaa min Caroline beder mig at hilse og lykønske Dem begge.

Deres hengivne

Høyberg.

Caroline til Carl.

Bromme Mølle d 13 Mai 1833.

Det er en alt for gruelig lang Tid til Du kommer her igjen, min kjære elskede Carl, til at jeg i Aften ikke skulde skrive lidt til Dig jeg troer heller ikke at der endnu er gaaet to hele Dage vi ikke har seetes siden den 18 April førend nu, dog det er vel ogsaa paa Tiden at vi skulde tænke paa vore Arbeider igjen som du sidst sagde. Jeg er siden den glædelige Dag (d 18) ligesom falden i Dvale, kun somme Øieblikke er det som jeg vaagner og erindrer at jeg før har kunnet tænkt paa andre Ting med Interesse, og havd Lyst til at stræbe og virke. Det er forunderlig hvor baade Glæde og Sorg kan bedøve os, mange veed jeg nok kan snart igjen samle dem, men med mig gaaer enhver Overgang langsom, saa det varer immer nogen Tid til jeg igjen kan faae min hele Sjæl i Ligevægt. Jeg glæder mig derfor dobbelt til den Tid da jeg skal leve ganske med og for dig min egen Carl da jeg saa er vis paa at alle mine gamle Tanker og Følelser vaagner igjen, naar jeg er kommet paa den Plads, som jeg hele mit Liv, (eller i det mindste siden jeg har begyndt at tænke paa hvad jeg levede for) har stræbt at blive mere værdig til, Gud give jeg maae blive det immer mere! — Først da vil jeg ret kunne forstaae min Lykke, jeg er vis paa at vi immer vil blive mere lykkelige og immer mere for hinanden jo mere vi lærer hinanden at kjende, vi kan ogsaa først saa see hvormeget vi holder af hinanden naar vi kommer til at bære alt sammen. Jeg maae i denne Tid saa ofte tænke paa, jeg har læst et Sted i Rousseau hvor han siger: at det er langt fra at være den lykkeligste Tid hvor man er henrykt og beruset af en stor Lykke, egentlig Lykke

kan man kun kalde naar Livet gaer hen i stille Tilfredshed og Virksomhed, saaledes at man ved Enden af hver Dag kan ønske at den næste maae gaae ligesaaledes. Saaledes gaer det mig ogsaa nu, jeg har egentlig ikke Lyst at leve for andet end for *dig*, og det kan jeg dog ikke endnu alene saalænge jeg staaer i andre Forhold, det kan jeg først naar jeg bliver Din Kone, jeg kan næsten sige jeg er alt for glad til at kunne kaldes lykkelig. Det var maaskee igjen en Fruentimmer-Bemærkning min kjæreste Carl? — ja jeg veed ret godt at vi kan ikke nær saa godt raisonnere og philosophere som Mændene, vi kan efter dit og Høibergs Sprog ikke saa godt sluddre, men det falder os maaskee lettere at sladdre. — Jeg vilde nu ret ønske at Du kunde fortælle mig noget ønskeligt fra den gode langsomme Direction imorgen, men der er vel intet arriveret endnu, paa Onsdag faaer du da i al Fald lidt at vide haaber jeg. Hvor jeg glæder mig til at jeg igjen skal tale med dig, gid saa vore Tanker og Munde ret maae gaae hurtigt, det er underligt hvor ofte Tankerne ligesom kan staae stille, og det netop naar man saa gjerne vilde benytte Øieblikket til at tale. Gid Qvarteret imorgen maatte blive lidt længere at jeg ret kunde faae et langt Brev fra Dig, du kjære elskede Carl! ja i dig er al min Lykke og Tilfredshed samlet, før syntes jeg at jeg levede for intet her paa Jorden! og det synes jeg endnu naar jeg tænker mig mit Liv uden Dig, dog — saa maatte jeg vel søgt at faa andet at leve for, men Gudskelov nu har jeg *Dig*. Sine raaber at jeg skal hilse Dig, et hjerteligt Kys (flere tør jeg vel endnu ikke sende Dig?) sendes dig fra

Din troe

Caroline.

*

Carl til Caroline.

S. A. d. 13de Mai 1833.

Min Caroline!

Uden nogen bestemt Hensigt griber jeg Pennen, blot for at tale med Dig skriftligt, da j. ei kan gjøre det mundtligt. Og saa vil j. da først spørge Dig: hvorledes er det med dine Tænder? Men — o vee! jeg kan ingen Svar faae, i det Mindste ikke strax. Maaskee j. imorgen faaer det at vide med Postkonen. Vi skal hver have noget ondt at trækkes med, for ikke at blive forvænt med idel Lykke. Men Du, kjære Pige! bærer Dit lille Kors med Taalmodighed. Saaledes gjør ikke jeg. Hvor det dog er vanskeligt at aflægge sine Feil! og hvor let synes det Een dog i Lykkens Øieblik! Da gjør man gode Forsætter; men, naar Omstændighederne kræve, at Man skal sætte dem i Værk, mærker Man, at Man er ikke synderligt bedre, end før. Saaledes gaaer det i det Mindste mig. Een af mine Feil er Utaalmodighed (∴ Knurren imod Forsynet), naar der møder mig noget ondt. Jeg gjør mig da ingen Umage for at qvæle mit Mismod og at være munter, hv. j. dog vistnok burde og kunde. Men den lange Tid, j. har gaaet og sørget over min Eensomhed og de mange Kampe, hvori j. i den Tid er bleven overvundet, have vistnok ikke bidraget til at forøge min Kraft. Hvor længes jeg efter den Tid da jeg hver Dag, ja hver Time paa Dagen, skal kunne finde Dig og Du mig og vi skulle udøse vore Hjerter ganske for hverandre og intet, intetsomhelst Baand mere skal være paa vor Fortrolighed. Da skal min Gnavenhed opløse sig, saasnart j. seer Dig: j. skal skamme mig ved at udbryde i fortrædelige og ærgerlige Ytringer; thi Du vil høre det.

Jeg har nemlig ret været ærgerlig stemt idag. J. har ærgret mig over Directionen, der nøler med sit Svar og ikke engang privat lader høre fra sig. Jeg har ærgret mig over, at j. ei omg. skal turde søge om den Erstatning for fri Kost og Vask, som uden videre blev tilstaaet en Underofficeer strax, da han tiltraadte et Embede, hvis Forretninger i sig selv ere faae og af ham ere gjorte til næsten ingen, og hvortil han endnu hverken kunde have lagt Dulighed eller god Villie for Dagen. — Saa har j. ogsaa gaaet og ængstet mig over Directionens mulige Afslag, skjøndt dens Nølen dog vel snarere maatte forklares til Fordeel, i det Mindste for den ene af mine Ansøgninger; thi den kan grunde sig paa, at Sagen er indstillet til Kongen, og det vilde den ikke blive, hvis Sch.s Ansøgning (og altsaa min om at faae min Gage tilbage) blev afslaaet.

D. 14de. Nu er der da kun een Dag, til jeg igjen skal see Dig, min elskede Caroline: og paa samme Dag venter jeg med Længsel at faae foreløbig Underretning om Directionens Beslutning. — Noget fik j. dog bestilt igaar: j. fik eet Cursus af Regnestykker færdigt og reenskrevet. Saasnart j. faar Tid, skal j. begynde paa det næste, som ogsaa temmelig snart skal bruges. Saa begyndte j. ogsaa at eftersee, hv. Breve der burde besvares. Men, skulde j. begynde paa det, vilde j. aldr. blive færdig. De fleste kan j. besvare mundtlig i Kbhvn.

Det er forkeert, at jeg just imorgen skal tage saa tidligt til Bromme; thi godt var det, om j. kunde faae Sagen endeligen afgjort med Pentz (forudsat, at Jürg.s forventede Brev indeholder gode Efterretninger). Jeg vil dog see, om jeg kan faae Noget afgjort mellem 12 og 1. Jeg vilde ogsaa af andre Grunde ønske, at den Kundbyetour ikke var bestemt til imorgen; men da de

vente os i Kundbye og Du og Dine Sødskende ere belavede derpaa, saa er det ikke værdt at forandre det.

Kl. 12. Nu fik j. Dit lange Brev, min inderligt elskede Caroline! og takker Dig ret meget derfor. J. tænker at kunne faae skrevet Lidt til Svar. — Det glæder m. i Grunden at see, at det gaaer Dig ligesom mig; thi jeg er — som j. maaskee før har sagt — ingenl. bleven mere arbeidsom ved min Forlovelse: tvertimod er Arbeidet m. ofte høist modbydelig, og j. haaber, ligesom Du, at det skal blive bedre. — Ja, det maa nødvendigst blive anderledes, derfor behøve vi vist ei at frygte; thi ellers vilde jo jeg blive en slet Embedsmand og Du en ligegyldig Huusmoder. Men at den første Glædesruus (og vel hele vor Forlovelsestid, hvor vi have saa Meget at tænke paa, foruden vore Pligtarbeider) henriver os noget, behøve vi vel heller ei at bebreide os. Hvad mig angaaer, da gjør j. mine Ting, om ei just med Lyst, saa med Ulyst. — Rousseau veed j. ei, om j. saa gske kan give Ret. I det Mindste er j. mig bevidst, at j. aldrig har følt mig saa lykkelig, som nu. Men R. tager Ordet Lykke i en noget forskj. Betydning, saa at det indbefatter Sindsroe eller rettere Ligevægt i Sindet, og forsaavidt har han Ret; thi denne Stemning, hvori vi nu ere, er jo vistnok egentlig lidenskabelig. Men det er dog Øieblikke, som j. ei vilde have undværet. — Ja, bedste Caroline, Din Bemærkn. er en Fruentimmerbemærkn., d. e. den er kort og træffende. Jeg er bange, Du har misforstaaet mig, da j. talte om dette Slags Bemærkninger; thi j. har ingenl. meent, dermed at nedsætte Fruentimmerne, men snarere at sige dem en Compliment. J. er i det Hele ei af dem, der hæve det ene Kjøøn over det andet, og j. troer, at denne Feil findes især hos dem, der ikke have følt Kjærlighedens Lykke: ja, j. vil tilstaae, at jeg paa

de sidste Aar næsten selv var paa Vei til at føle i det Mindste Ligegyldighed for Fruentimmerne. Men nei! Vi have vist nogle Fortrin for Eder; men I have store, store Fortrin for os; men det kan langt bedre føles, end udvikles, og den, der ei har elsket og følt sig elsket, har endnu ikke seet et qvindeligt Hjerter i hele sin Straaleglands.

Din troe

Carl.

*

Bromme Mølle d 11 Juni 1833.

Et Par Ord maae jeg dog skrive til min kjære elskede Carl i Dag, egentlig kun for at sige Dig at jeg længes saa umaadelig efter at Du imorgen skal komme her igjen, jeg veed ikke hvorledes det skal gaae tilsidst, thi jeg længes altid mere efter at see Dig jo længere jeg kjender Dig, og der er endnu lige saa lang Tid til jeg bestandig skal være hos Dig, som der er gaaet siden vi bleve forlovede, den Tid er rigtignok gaaet saa hurtigt og lykkelig, at jeg næsten ikke veed hvor den er bleven af. Du kjære kjære Carl! gid jeg kunde sige Dig hvor meget jeg holder af Dig, men det er mig umuligt, jeg har ingen Ord dertil men Du bliver mig immer kjærere, og jeg er saa lykkelig som nogen kan tænkes at være. — — Jeg ønskede ret Du havde været her i Gaar, Du veed vi ventede Fremmede, Olsens fra Ringsted som ogsaa vare her og en Cand. theol: Christensen fra Kjøbenhavn, han og Olsen havde begge gaaet i Skole med Dig, da rigtignok som meget yngre, og vilde gjerne have seet Dig igjen, og det maatte ogsaa let blive kjedeligt for saadanne Herrer at nøies med vores Conversation. Christian var til Veddeløb og var meget vel fornøiet med at

have seet det. — Vil Du erindre at give Marie nogen Tobak med herud, Du har kun lidt, og lidt af den blev røget i Gaar, da jeg tog mig den Frihed at falbyde den.

Nu farvel til imorgen min egen Carl. jeg veed jeg behøver ikke at bede Dig altid at holde lidt af

Din troe

Caroline.

S: T: Hr Adjunct Mundt paa Sorøe Accademie.

*

S. A. d. 11te Juni 1833.

Ja, kjæreste Caroline! den Bemærkning, Du engang saa træffende gjorde om Dig selv (en *ægte* Fruentimmerbemærkning), at Du var altfor glad til at være lykkelig, dennes Rigtighed føler jeg bestand. mere ved min egen Erfaring; thi unægteligt er j. nu langt mindre *glad*, end jeg var i Begyndelsen ∴ j. er i en roligere Stemning, kan lettere henvende Tankerne paa andre Ting; men ikke desto mindre føler jeg mig dog endnu mere lykkelig, end forhen. Og denne Lykke tiltager, ligesom vor Forbindelse knyttes inderligere. Og at dette er skeet bestandigen siden vor Forlovelse, føle vi vist begge, og det vil skee endnu mere, især naar den høitidelige Augustdag er forløbet. Tak, elskede Caroline, for dit Brev, og Tak for dine gjentagne Forsikringer om, at Du føler Dig lykkelig. Thi, var jeg end nok saa vis paa din Kjærl., men ikke sikker paa, at Du følte Dig lykkelig ved mig, saa var min egen Lykke ingen.

Det gaaer mig saa ofte ligesom Dig, Du kjære Pige! at jeg føler Sprogets Fattigdom til at udtrykke, hvad jeg føler for Dig; men det er jo gske naturligt; thi Følelser

have sit eget Sprog, hvorved de i Almindelighed lettere udtrykkes, end ved Ord.

Det Øvrige af dit Brev kan jeg besvare mundtligt. Nu farvel, og vær altid ligesaa overbærende, som Du hidtil har været, imod

Din inderligt hengivne
Carl.

Til Jomfru C. A. Jørgensen i Bromme Mølle. Hermed
½ Pd. Tobak og en Kappe.

*

Bromme Mølle d 18de Juni 1833.

Godmorgen min egen kjære Carl, denne Gang skal min Morgen-Hilsen dog ikke forstyrre Din gode Søvn som den her pleier at gjøre. Vi har været tidligere paa Benene i Dag end sædvanlig, da vores Hr: Kammerjunker forlod os Klkn: 5 med alle sine Dragoner. — Jeg længes ret efter at høre hvorledes det gaaer med dine Tænder min søde Carl, gid de dog maae have været gode siden jeg saae dig, og bliver der ved, det er saadan en ærgerlig Pine som jeg ret vil ønske vi begge maae være frie for. Nu er det da Gud skee Lov i Morgen at jeg igjen skal see dig, jeg længes ret efter igjen at fortælle dig hvor meget jeg holder af dig, faaer du det kun ikke alt for ofte at høre at Du Kjære bliver kjed deraf? — Dog det gaaer vel nok dig som mig, jeg kan aldrig ofte nok høre at du kalder mig din egen Caroline, og siger du ret holder af mig, Gud give alle maatte være saa lykkelige som jeg, og som jeg vist troer, vi begge føle os! —

Marie venter, jeg vil kun sige Dig at Line Olsen Tors-

dagmorgen reiser til Krebshuset, saa du behøver ikke at bestille egen Vogn, hvis du vil være i Sorøe Klk 8, — saa skal du jo rigtignok lidt tidlig op — men jeg kan dog slet ikke mærke paa dig at det er dig saa vanskeligt du kjære Carl, du er vist ikke saa slem at faae op som du selv siger. — Far vel! ingen Tandpine maae Du have mere! —

Sine hilser mange Gange, i Tankerne kys ses du af
Din troe Caroline

Kan du laane Johansens Gik? — og kan du kjøre Hesten?

S: T: Hr Adjunct Mundt paa Sorøe Accademie.

*

Bromme Mølle d 25de Juni 1833.

Her har du mig igjen, min søde Carl, det er mig ikke muligt at lade Postkonen gaae uden at skrive et Par Ord til dig skjøndt jeg jo intet nødvendigt har. Jeg var da ikke i Bjergbye i Gaar, jeg fik ikke afgjort det om Formiddagen, og i Gaar Eftermiddag kom Poulsen fra Pedersborg og fik os med til Nidløse hvor vi saa længe har lagd paa Reisen til, det var ellers ikke nogen synderlig fornøielig Tour da Mad: Poulsen laae syg. — Men kjæreste Carl, nu maae du da ikke sige »det er dog ogsaa en ærgerlig Pige den Caroline, man kan ikke stole paa hende« — jeg skal nu nok gaae til Præsten i Dag og saa imorgen med Posten skrive dig hvad han siger om Forloveren, at du hvis det behøves kan skrive til Kjøbenhavn. Jeg er nær ved at blive reent fortvivlet over mine Penne, jeg kan næsten ikke skrive til dig, og saa har jeg tillige den velsignede Morgensludder af Marie

at strides med, jeg siger hvert Øieblik til hende om hun dog vil være saa god at tie, men hun gjør det netop for at drille mig, af disse to Grunde er det at jeg i Dag skriver et elendigt Vrævlebrev til Dig søde Carl! — Christian er kjørt til Holbæk i næste Uge reiser han med en Møllesteen til Kjøbenhavn, kunde han nu kun bestemt sige hvad Dag han reiste saa kunde vi saa godt faae alt i Stand her imedens. Gud skee Lov, nu tier Marie, saa har jeg dog lidt Roe. Du kommer vel imorgen smukt tidligt min Carl, jeg længes grueligt efter dig, men det gjør jeg da altid naar jeg ikke seer dig; kan jeg faae at vide med Postkonen hvad Tid du kommer saa gaaer jeg Dig imøde, saa seer jeg dig dog saa meget før du kjære kjære Carl! — Hvorledes skal det dog gaae mig tilsidst du bliver mig altid kjærere, tilsidst frygter jeg det bliver saa meget at jeg ikke kan faae Plads til al den Kjærlighed i mit Hjærte, dog jo — det har ingen Nød, det brister vel ikke deraf. Du kan troe jeg tæller ogsaa Dagene til jeg skal være bestandig med Dig, der er dog heller ingen sødere Tanke en den ganske at være Din og Du min. — Dog nu er det vel nok af den Sludder, desuden er Marie nu igjen saa god at conversere mig saa godt hun kan derfor far vel sødeste Carl! glem ikke at give Konen en Pibe — og et Brev med til Din glade lykkelige

Caroline.

S:T: Hr Adjunct Mundt paa Sorøe Accademie.

*

S. A. d. 25de Juni 1833.

Kjæreste Pige! min egen Caroline! Tak for Dit Brev og for dets kjærlige Indhold! Du er en god — en fortræffelig Pige: Du har et ypperligt Hjerter og en god Forstand. Du har mange Kundskaber og Talenter. Og Alt dette giver Dig rigtignok Værd i mine Øine; men det vilde dog Alt være Intet, det vilde kun opvække et tomt Bifald, dersom Du ikke havde een Egenskab, — et kjærligt og elskværdigt Hjerter og — som aander for mig. Gud give, jeg kun maa kunne blive din Kjærlighed værdig! Ogsaa Du bliver mig bestandig kjærere, og med Dig haaber jeg, at ogsaa det Gode vil blive mig kjærere. Vor ægtesk. Forbindelse skal fuldbyrde, hvad nu er begyndt. den skal bringe Roe og Ligevægt i min Sjæl, og først naar jeg føler denne, saavidt den kan findes for Mskr. og føler Tilfredshed med mig selv, først da vil j. troe at see Beviser paa, at j. har elsket Dig, som j. bør. Thi, at min Sjæl bestand. er fuld af Tanken om Dig, — at Din Lykke er min kjæreste Attraae, — at jeg ikke længere *kan*, skj. j. stundom i ondt Humeur har villet det, overlade mig til de mørke Tanker, j. pleiede at hænge efter, fordi j. ei kan tænke mig selv ulykkelig uden at tænke Dig ligesaadan — Alt dette er endnu ikke tilstrækkeligt. »Af deres Frugter skulle I kjende dem«.

Og nu til dit Brev! Nei! jeg vil ikke sige, at Du er en ærgerlig Pige, som Man ikke kan stole paa; thi der vare jo gyldige Forhindringer, og desuden er det jo tidsnok idag. Det er ikke Postdag førend Torsdag.

Jeg havde aldrig troet, at Marie var saa skælmsk: jeg skal skjænde paa hende, naar jeg kommer derud. — Du kan vente mig imorgen Kl. 3½. Dersom jeg møder Dig paa Veien, vil det rigtignok være mig en stor Fornøielse.

Min Angivelse kan Du stole temmelig sikkert paa og altsaa derefter bestemme, hvad Tid Du vil gaae hjemme fra.

Naar Du igjen besøger mig — paa Fredag — vil Du finde mit Værelse noget forandret; thi mit Fortepiano er fløiten. Det blev solgt, hentet og betalt, Altsammen i en Tid af en Time. 25 Spec. var Prisen. Bare nu Marschall ikke vilde have givet Mere!

Farvel!

Din ligesaa lykkelige
Carl.

Til Jomfru Caroline Jørgensen i Bromme Mølle.

*

S. A. d. 2den Juli 1833.

Kjæreste, bedste Caroline!

Jeg begynder strax paa det belovede Brev, da jeg formentlig intet faaer fra Dig at besvare; thi Du er vel i Slagelse: j. glemte at spørge, hvad Tid Du vilde kjøre. Men j. har intet at fortælle Dig, uden det Gamle: om min Kjærlighed til Dig. Dog, denne Gang vil j. variere Themaet noget og skrive om dens Virkninger paa mig. — J. har sagt Dig, at j. var i mine yngre Dage en Forsvarer af Kjønnen; thi jeg har af Naturen Sands for det smukke Kjønns elskværdige Sider, og for huuslige, selskab. Glæder, som altid skabes af dette Kjønn; men stor Leil. havde j. ei til at uddanne denne Sands; thi vel manglede j. ei qvindelig Omgang; men de vare alle betydeligt ældre, og den Harmonie, som finder Sted imellem Jevnaldrende af forskj. Kjønn og som — ingenlunde blot imellem Forlovede — bidrager saa usigeligt til vort

Kjøns Forædling, maatte j. altsaa savne. Da j. siden efterhaanden opgav Haabet om at gjøre Lykke for det andet Kjønn, begyndte j. ret for Alvor at blive Pebersvend: jeg begyndte at betragte Kjønnet, ligesom og de selsk. Glæder med en vis Ligegyld., ja næsten Ringeagt. — Men nu mærker jeg, at — i samme Forhold som min Kjærlighed til Dig voxer og slaer dybere Rødder i min Sjæl, i samme Forhold vaagner igjen min Godhed for Kjønnet: ja, j. kan endog sige, at min Sindsstemn. i den Henseende antager en gske ny Skikkelse, som den aldrig forhen har havt; og det er jo intet Under; thi j. nærer en Følelse i min Barm, som j. aldr. forhen har kjendt. Thi den Opmærks., som j. har fortalt Dig, at j. forhen har havt for andre Fruentimmer, fortjener ikke at kaldes med samme Navn, som min Følelse for Dig.

Og ligesaa Meget virker den Bevidsthed hos mig, at jeg er elsket af Dig. Thi, hvad der altid, men især i den sidste Tid, har lammet mig, har været en vis Ringeagt for mig selv, fornemmelig i Henseende til de Egenskaber, der gjøre Een yndet af Kjønnet. Jeg har derfor altid været i den piinligste Forlegenhed i Selskab med unge Fruentimmer, især ved visse Leiligheder, som Baller etc., og dette vil vel heller aldr. forlade mig; men j. føler m. dog i det Hele langt mere ugeneert, end forhen. Den Tanke hæver, min Stolthed, at Caroline holder af mig: altsaa kan j. dog ei være saa aldeles ubetydelig en Person.

J. havde ogsaa forhen den ikke bifaldsværdige Vane, naar j. var ilde stemt, at sætte en Forn. i at tænke m. selv saa ulykk. som muligt. Siden min Forbind. med min elskede Caroline have saad. Forstemmelser rigtignok været sjeldnere, men de have dog fundet Sted. Men — det har da aldrig kunnet lykkes mig at finde Forn. i den

Slags Tanker; thi hvad Ondt j. saa vilde forestille mig, at der mødte mig, saa vilde det altid ramme Dig med, og jeg har derfor maattet opgive Forsøget. Dette skrev j. i mit sidste Brev, men saa kort, at Du maaskee ikke forstod det. Og nu farvel! min Caroline, min Pige! min!
Din.

*

Bromme Mølle d 3die Juli 1833.

Hjærtelig Tak min inderlig elskede Carl for dit Brev, det var de sødeste Variationer paa det yndigste Thema jeg kunde tænke mig; Ja du kan troe mig, den lykkelige Forandring, at jeg veed mig elsket af dig, har frembragt de samme Forandringer paa mig, ogsaa jeg synes nu at jeg maae have mere Værd, da jeg veed at du holder af mig, og før faldt jeg ogsaa saa ofte hen til den Troe, at jeg var til intet, og at der ikke var noget ved mig som var værd at lægge Mærke til. Gud skee Lov ogsaa derfor at vi nu ere lykkelige, en saadan Ringeagt for sig selv er dog i Grunden en Ringeagt for de Gaver Gud har nedlagt i os, og den forleder os jo saa let til ikke at benytte dem, eller vel endogsaa til at misbruge dem. Men nu er det som jeg tydeligt seer min Bestemmelse for mig, den at leve med og for min elskede Carl, og at bidrage hvad jeg kan til din Lykkes Befordring hvori min egen saa ganske er grundet, en sødere Bestemmelse kan jeg ikke tænke mig. Ja sikkert er en venlig og inderlig Forbindelse imellem begge Kjønn det der virker meest gavnligt til begges Fuldkommenhed, man seer dog heri saa tydeligt, at det er vor Bestemmelse ikke at leve alene.

Vi kjørte til Slagelse i Gaar morges Klkn 8½, og jeg

kjøbte baade Gryder og Pander og — en Vandkande som du skal vande med. — Det er saa morsomt at kjøbe ind til at sætte Boe, den glade Tanke naar, og hvorledes det skal bruges altsammen falder mig altid ind. Naar du nu kommer herud skal du see mit Indkjøb, Oncle Henrik reiser i Dag, saa maaskee jeg seer dig? egentlig søde Carl kommer det ud paa et, naar du bliver her om Natten gaaer du herud og kjører hjem, ellers kjører du herud og gaar hjem, saa en Gang skal Vognen dog til ikke sandt? — Du mener nok jeg taler for min egen Profit, men det er dog ogsaa sandt? — Kommer du i Dag faaer jeg vel to Ord med Posten at jeg kan kigge efter Dig og ikke gjøre det forgjæves.

Farvel saa længe Du elskede Carl, ingen paa Jorden kan føle sig lykkeligere end

Din
Caroline.

S: T: Hr Adjunct Mundt paa Sorøe Accademie.

*

LYKKELIG AFSLUTNING

DET TURDE NÆSTEN være overflødigt nu at præsentere Adjunkt C. E. Mundt for Læseren. Vi har i forrige Afsnit gennem hans egne Breve fra det første til Mad. Poulsen til det sidste til hans elskede Caroline lært ham at kende, som vi sjældent faar Lov at kende et Menneske, saa at sige indvendig fra; han har selv aabenhjertigt fortalt om sine Fejl og Mangler — men vi har her ogsaa af hans egne Breve, af det Billede, vi finder af ham, hos hans Venner og især hos hans lykkelige Brud faaet et levende Indtryk af en rig og varm Sjæl bag hans noget tillukkede Ydre.

Christine Poulsen har Ret i, at det er en usædvanlig Handling, hun drister sig til, da hun den 4. Marts 1833 skriver til Adjunkt Mundt. Hvad der bagefter skete, viste, at hun havde handlet rigtig, da hun fulgte Stemmen i sit Indre.

Det er efter megen Overvejelse, at jeg lægger disse Breve frem for en større Læsekreds. Men de forekommer mig at kunne lære os noget; de er et ikke helt betydningsløst *Document humain*, der indeholder meget fint og almenmenneskeligt. De viser os to Mennesker, der finder hinanden og dermed Lykken her paa Jorden, vi ser mere endnu: de tager Lykken af Guds Haand som en Gave, en kostelig Gave; de tager med Gaven deres Ansvar op, de helliger Gaven for Guds Aasyn, »af deres Frugter skal de kendes«, skriver *han* til *hende*.

Indtil de mødtes, har der over dem begge været noget bundet, noget lukket, nu aabnes der for Livets dybeste Kilder, deres Ansigt straalere, som vi i enkelte sjældne Øjeblikke ser Kærligheden straalere frem hos den, der elsker. Maa vi ikke efter det Kendskab, vi har til Caroline Jørgensen, allerede fra hun var lille, give Mundt Ret, naar han siger, hun har »et ypperligt Hjerte og en god Forstand«?

Adjunkt Mundts Søster, Henriette Mundt, et betydeligt og fint Menneske, skriver i sin Lykønskning til Broderen: »Med hvilken Glæde dvæler mine Tanker ikke nu hos dig, nu ser jeg dig saa glad og Lykkelig, før stod du stedse for min Sjæl alvorlig og utilfreds.«

Skyerne er borte; Solen, Guds og Menneskers Kærlighedssol skinner nu over deres Liv.

Her et Par Oplysninger om Carl Emil Mundt. Han var født i København 4. April 1802 som yngste Søn af Guldsmed Philip Mundt og hans Hustru Mette Christiane f. Winther, blev Student fra Metropolitanskolen og tog i 1829 teologisk Embedseksamen. Under hans Studietid havde hans ældste Broder Borgmester Just Henrik Mundt taget ham med paa en længere Englandsrejse. Han blev saa Huslærer hos Pastor Westengaards, men kastede sig desuden over Studiet af Matematik og Regning, blev Magister i Matematik, Adjunkt i Sorø, titulær Professor, Forfatter af mange Lærebøger, Medlem af den grundlovgivende Rigsdag, Statsrevisor og Landstingsmedlem. Han mistede sin Hustru 1845 og døde i 1873. De fik tre Sønner og fire Døtre.

Som vi allerede ved, blev Bryllupsforberedelserne kun kortvarige. I Juli 1833 var Caroline sammen med Sine i København for at købe ind og ordne forskelligt; hun er forstandig i sine økonomiske Dispositioner, er jo ogsaa

allerede vant til at styre og lede det store Hjem i Bromme Mølle. Saavidt Tiden tillader det, er hun rundt paa Besøg baade hos sin gamle og sin nye Familie.

Den 3. August 1833 staar Dobbeltbrylluppet i Bromme Mølle. »En dobbelt Fest idag vi fejre; thi tvende Søstre givter sig«, saadan begynder en Sang fra denne Dag. Vi har gennem Breve fra Sine det Indtryk, at det ikke er saa let for hende at falde til Ro paa Christianshavn, som for Caroline i Sorø; Sine har altid støttet sig til sin ældre Søster — nu savner hun hende, men søger tappert at kæmpe sin Kamp, at hendes Mand ikke skal føle sig saaret.

Det sidste Brev, vi gengiver, er skrevet af Caroline Mundt. Hun har lige faaet et Brev, der baade har overrasket og glædet hende. Det er fra Hanne Krøyer — nej Hanne Gebhardt, det viser sig nemlig, at hun ovre i Rudkøbing har haft Bryllup med Læge Gebhardt samme Dag som Dobbeltbrylluppet fejredes i Bromme Kirke! Vor Beretning ender altsaa med, at tre lykkelige Ægtepar stifter eget Hjem! Og det er vel at mærke ikke en Roman — men Virkelighed!

*

Caroline til Carl.

Christianshavn d 13de Juli 1833.

Tusind Tak for dit Brev, min Carl, du kan troe, jeg blev glad ved at faae saa meget at læse fra dig du har ogsaa ret været flittig til at skrive. Du gav mig lidt Roes fordi jeg begyndte saa tidligt at skrive, denne Gang fortjener jeg den ikke, da jeg nu først skjøndt det i Dag er Postdag begynder, men jeg har da hver Dag havd fuldt op at bestille saa jeg heller maae afgang det paa en

Gang. Du har ret sagt en lille Forskrækkelse i Blodet paa os alle, ved at fortælle os at du igjen har faaet Rosen, jeg synes det var Synd at Seehusen længere skulde opsætte sit Bryllup, da han ret længes efter Sine, hun vil saa gjerne at vi skulde have det paa en Gang, saa derfor er hun saa bange, og jeg kan slet ikke lide at tænke paa at min kjæreste Carl ikke er rask, dog vil jeg haabe at det ikke bliver til noget, men at du smukt jager en saadan Gjæst paa Døren. Du kan troe Tiden gaaer ret godt herinde for os, meget hurtigere end vi ønsker, da vi næsten har alt for travlt, den lange Vei herud er just heller ikke saa ganske beqvem det var ved en saadan Leilighed næsten bedst ikke at have nogen Bekjenterne, da alle de mange Visitter sinker saa urimeligt, og mange Steder kommer man jo saa let i Unaade naar man ikke kommer. — Jeg vil nu give Dig en lille Beskrivelse over denne Uge. Du har ganske rigtigt fulgt os hele Tiden undtagen i det borgerlige Selskab hvor vi ikke kom fordi det regnede af og til. Din Broder var saa god at give mig et Beviis fra Enkekassen, hvor han allerede havde bragt alt i Orden. Torsdag var jeg da først dygtig omkring i Boutiquerne og saa hos Jürgensens, jeg saae ret længe paa dit lille Contrafei paa Bentz's Malerie, og ønskede at det kunde tale lidt med mig, men du blev ved der ganske phlegmathisk at ryge din Pibe uden at see paa din Caroline. Justitsraaden spøjde en heel deel, og jeg tænkte jo rigtignok som du skriver et Par Gange: det er en underlig Mand. Din Skaal blev drukken baade der og hos din Broder. Noget efter Bordet gik jeg derfra til Flensborgs, de toge meget hjertelige imod mig, og F: og jeg taleder ret meget om dig, det var et Emne som ingen af os let blev kjede af. Han lovede mig at gaa med mig til sine Forældre, og nu i Dag skal vi der en lille

Formiddags-Vissit. I Gaar vare vi hos Seehusens og Jørgensens og i Eftermiddag skal vi til Georg Pedersens, der ere de ganske stødte siger de fordi vi sidst var der saa lidt, ligesom Oncle Peder, han synes han kunde ikke gjøre mere end invitere os og han var vred fordi vi tog til Prindsessen i Steden for til ham. Men Herre Gud Folk faaer at blive vrede, i Aar har Sine og jeg alt for meget i vores Hænder til at vi altid kan iagttage alle Slige Ting. Georg har imidlertid lovet at kjøre med os ud til Oncle i Eftermiddag. — Imorgen skal vi med Georg kjøbe Porcelain og om Eftermiddagen i Skoven med Seehusens. — Din Søster besøger jeg da for det meste hver Dag lidt, jeg holder ret meget af hende og vilde gjerne tale med hende saa meget som jeg kunde, men her er ingen rigtig Roe for mig endnu, du kan ikke troe hvor jeg glæder mig til nogen Tid efter vores Bryllup naar vi ere komne ret i Orden, saa bliver det først rigtig godt. Gud give, du min egen Carl næste Gang maae sige mig at det er bedre med din Rosen det er en kjedelig Plage, og kom den os nu i Veien var det jo dobbelt slemt. Jeg skal nu naar jeg gaaer til Byen først tale med din Broder om Pengene du kan troe min søde Carl jeg skal ikke glemme at takke ham for al hans Uleilighed for vores Skyld. — Jeg kan ikke endnu ret sige hvormange Penge jeg faaer tilovers, men troer du ikke, at om jeg ogsaa levnede en Deel over 100, saa det var bedst jeg tog dem ud til dig? — der skal dog nogle til strax at begynde vor Huusholdning med, men jeg faaer vel heller ikke saa mange til overs. Jeg har endnu omtrent 250 tilbage, men jeg skal endnu kjøbe Colonialvarer Porcelain og flere mindre Ting. Oncle Jørgensen synes at det er en Skam vi skal betale Reisepenge frem og tilbage han skriver derfor i Dag til Christian og be-

der ham at hente os, det var rigtignok ganske godt at vi kunde spare de Penge og tillige have noget hjem med os. Vil du lade en Vogn komme herind til Løverdag d 20de saa kan Instrumentet og flere Ting følge ud med, det bliver morsomt at pakke ud!

Jeg skal nu slutte mit Brev til min søde Carl her hos Georg Pedersen, siden jeg skrev i Morges har jeg været godt omkring i Byen, først hos din Broder, Henriette sagde mig at K: C: [Broderen Knud Christian Mundt] paa ingen Maade vil have at du maae sælge dine Obligationer men vil see paa en eller anden Maade at gjøre Udvei saa du kan faae Pengene til Laans hos ham, jeg sagde det til J: H: han gjør altsaa intet derved endnu, K: C: var i Dag ikke hjemme, men imorgen eller naar jeg kan skal jeg takke ham for hans Godhed og faae rigtig Redelighed derpaa. — Jeg var saa hos Flensborgs og med dem ude hos de gamle F's, de holder ret meget af dig, og det er da intet Under. Gud give vi nu havde den Rosen paa Døren og du var ret rask, kommer du ikke til Bromme naar jeg kommer hjem, saa kommer jeg til Sorøe, der vil jeg vel være meget i den sidste Tid. — Det er sandt, skal jeg bede Flensborg og Jørgensen til vores Bryllup? F: kommer vel sagtens ikke, da det netop er hans Forlovelsesdag d 3die, men vil du dog sige mig om jeg skal bede dem, der er flere af Onclerne som ikke komme. Jeg glæder mig alt til Mandag at jeg faaer dit Brev, maaskee naar du adresserer det til din Broder jeg saa faaer det før. paa Christianshavn kommer de først om Aftenen. Jo min Carl du tvivler ikke paa at jeg holder lige saa meget af dig om ogsaa dit Ansigt er nok saa rødt og hovent, jeg *kan* ikke sige dig hvor kjær du er mig, dertil mangler mig Ord, men jeg holder af dig, og er saa lyk-

kelig ved at vide mig i Besiddelse af din Kjærlighed, som nogen muligt kan være. Lev vel, min egen Carl, jag Rosen smukt væk! jeg skal hilse fra Andreas og Sine, hun beder at du sender hende ogsaa nogle Hilsener, da hun længes meget efter dig 1000 Kys fra

Din troe
Caroline.

Jeg troer Georg vil gjerne komme til vores Bryllup, men han tør nok ikke ret reise med eller fra sin Kone paa den Tid, det er ellers rart hvis han kom ham holder vi alle meget af.

*

S. A. d. 18de Juli 1833

Nu, min elskede Caroline! maa Du da være i Bromme, og jeg vil derfor probere at faae et Par Ord ud til Dig idag med Nidløseposten. Har Du længtes efter mig, Du kjære Pige! saa kan Du troe, j. har ei længts mindre efter Dig: j. har ogsaa havt bedre Tid til at længes; thi j. har jo i adsk. Dage ei kunnet bestille det Mindste. Men dermed er desværre ogsaa mit Forsæt røget i Lyset at faae alt mit Examensarbeid fra Haanden, med. Du var borte og maaskee faae Brænde ind. Nu maa j. klemme paa af al Magt og see, j. kan blive færdig med mine Examenssager (som j. rigtign. ogsaa afkorter lidt mere, end j. ellers vilde) til Løverdage, for at j. kan anvende mine tre frie Dage, Sønd., Mand. og Tirsd. til at udpakke Meubler og til at flytte og eftersee Noget af mit Eget, f. Ex. mine Bøger.

Men j. glemmer jo reent at sige Dig, at j. da nu er gske hjertefrisk, og at Rosen endnu kun er tilb. i det ene Øre og Nabolag. Den lader virkl. til at lade sig nøie med den ene Rundvals, hv. er meg. høfligt. Forr. Gang

gik den 3, 4 Gange rundt. Men j. tør da kun gaae lidet ud og med Forsigtighed. Altsaa — til Bromme kan j. desværre ikke komme i de første Dage. Mon da Bromme ikke kommer til mig? Bare een Eftermiddag. Mere kan det vel heller ei gaae an; thi vi skal jo begge være saa flittige. — Men i een af de tre Dage haaber j. dog, hvis vi maae faae lidt stille Veir, at slippe derud. J. synes dog, vi skulde i det Mindste eengang endnu nyde en Eftermiddag sammen i Bromme paa den gamle Maade. — Er det ei underligt: j. er færdig at give Høyberg Ret; thi skj. j. nu glæder m. mere til vort Bryllup, jo mere det nærmer sig, saa tænker j. dog med et Slags Veemod paa, at vi ei længer skal være forlovede. Men Du maa føle dette endnu mere, end jeg; thi Du forlader dit mødrene Huus, hvor Du hidtil uafbrudt har levet. Forandr. er større for Dig, end for mig Nu — men Glæden er dog større; thi nu skal vi være Alt for hverandre.

Din troe Carl.

Ret meg. Tak for dit Brev igaar.

*

Pastor Høyberg til Adjunkt Mundt.

Høyberg Præstegaard 27 August 1833.

Dersom jeg, kjære Ven! forstod at ride den berømte vingede Hest Pegasus ikkun halvt saa godt, som jeg har vant mig til at ride en af mine røde Kjørehopper, der ikke ere bekjendte over 1 Miil fra deres Stald, saa skulde jeg ikke tøve med at spænde Sporerne paa, hvorvel jeg kom til at laane mig et Par, og ride mig en Lysttour ret af Hjertens Lyst, i Anledning af Carl Emil Mundts Ægteforening med Jomfru Caroline Jürgensen. Men da der i min Stald nu ikke findes noget saadant flyvende

Bæst, og jeg i alt Fald ogsaa er lidt bange for at formere den allerede tilstrækkeligt store Esqvadron af Græs-Ryttere, saa bliver jeg paa mine Been, ja til end større Sikkerhed sætter jeg mig forsigtigen ned ved mit Bord for at overgive Papiret min prosaiske, men velmeente Lykønskning til Dem og Deres unge Kone. — Jeg vil blot ønske Dem af Deres Forening saa megen sand Lykke, som jeg ved min Carolines Side har nydt og fremdeles haaber at nyde — noget bedre og skjønnere veed jeg ikke at nævne, ligesom jeg ogsaa tvivler paa, at noget bedre og skjønnere kan falde i Dødeliges Lod. — Dog jo! — jeg frygter, at jeg her forfalder til Overdrivelse: Saavist der kan gives og gives Dødelige, der *ere* Bedre end jeg, saavist maa der ogsaa kunne gives en Lykke for Dødelige, der er større end min; men *det* tør jeg dog sige, at min Lykke er saa stor, som jeg kan modtage den. Kun forsaavidt altsaa kan De være tilfreds med mit Ønske for Dem, naar jeg forklarer det derhen, at De maa blive saa lykkelig, som *De kan* blive det. Mine Tanker om Forskjellen mellem Forlovelses-stand og Ægte-stand, har jeg engang meddeelt Dem, maaskee i en lidt forvirret og mystisk Indklædning. Det skulde ret glæde mig, om De engang vilde tage det Brev frem igjen, dersom De endnu har det, og sammenligne mine Strøetanker med Deres egne Erfaringer. Men det forstaaer sig af sig selv, at De ikke maa gjøre det alt for snart. De maa først selv have samlet nogen Erfaringer; De maa have levet Dem ind i Ægtestanden og være bleven hjemme deri. Det er med Ægteskabet, som med et nyt Huus, man flötter ind i; der skal nogen Tid til at gjøre sig fortrolig med den Tanke, at man nu virkelig boer og bygger der, og har sit Hjem der. Og atter skal der nogen Tid, og vel endnu længere, inden man lærer den hele

Leilighed ret at kjende, med alle sine Beqvemmeligheder maaskee ogsaa Ubeqvemmeligheder. Held da den, som ikke i Tidens Længde støder paa Ubeqvemmeligheder, han ikke havde drømt om; held den, som ikke finder andre eller flere af den Slags, end der ere uundgaaelig forbundne med de væsentlige Beqvemmeligheder, som høre til en hyggelig Bopæl. Skal Huset være beqvemt indrettet for Konen, saa maa Manden stundom finde sig i at opoffre lidt af sin Beqvemmelighed, og omvendt, dette ligger i Sagens Natur; held da baade Mand og Kone, naar Kjærlighed gjør det, som Verden kalder Opoffrelse, til en Glæde og Lyst, og vee dem begge — vil jeg tilføie — om dette ikke er Tilfældet. — Vredes ikke, kjære Mundt! over disse Betragtninger. De ville ikke betragtes som Lærdomme eller Formaninger, men som uvilkaarlige Meddelelser af egne Erfaringer fra Ven til ligestemt Ven. De veed, at jeg gjerne reflecterer over mit eget indre Liv og egne indre Forhold; jeg veed, at De heller ikke er en Fjende af saadanne Reflexioner; derfor falder det saa naturligt, at mine Breve til Dem tage denne Vending.

Hils nu Deres unge Kone ret venskabeligt. Min Caroline sender Dem begge sin hjertelige Lykønskning. Hils ogsaa andre gode Venner, navnlig min Familie og den gode Wegener. Ham kunde De tillige bringe en Hilsen fra hans Broder og Svigerinde, som rigtignok er et Par Maaneder gammel. Lev vel, og skriv, naar De finder Leilighed, til Deres

hengivne Ven
Høyberg.

(Der lever endnu Efterkommere af Pastor Høyberg, bl. a. Pastor Ejnar Prip, Østerlandsmissionens Stifter og Leder.)

Caroline Mundt til Hanna Gebhardt f. Krøyer.

Sorøe d 27de August 1833.

Du kan ikke troe min kjæreste — ja hvad skal jeg nu skrive, nu maa jeg vel sige Hanna? — hvor Dit Brev igaar overraskede mig, rigtignok paa forskællige Maa-der, først blev jeg skamfuld ved at faae et Brev fra Dig, da jeg alt for længe siden skulde have skreven til Dig, og dernæst blev jeg saa glad at jeg skjøndt jeg var alene i Stuen gav mig til at raabe høit ud af Glæde. Nu først megen megen Lykke til Din nye Forbindelse, og den vil sikkert blive Dig tildeelt Du kjære, Du kjender jo alt saa længe Din hele nye Familie, og om Din gode Mand har jeg jo alt for længe siden hørt Du har talt saa meget godt. Du kan ellers troe at vi Sine og jeg for længe siden har i vores Hoveder indrettet det saaledes at Du blev Fru Gebhardt, saa det kom mig dog ikke saa aldeles uventet, som maaskee det jeg nu vil fortælle vil komme Dig. — Det var mig dobbelt kjært at see at Dit Bryllup har været d 3die August, da netop den Dag baade Sine og jeg ogsaa forlod Pigernes Plads, denne Forandring med mig kommer nok heelt uventet for Dig, og jeg burde ogsaa have skreven Dig før, men baade synes mig det var saa morsomt først at skrive til Dig naar jeg havde forandret mit Navn, og saa har jeg virkelig ogsaa i den Tid jeg var forlovet havd saa travlt foruden at jeg var halv forstyrret næsten, som man jo kan blive ved at see et Ønske opfyldt som man længe har næret, og næsten opgivet Opfyldelsen af. Jeg blev den 18de April forlovet altsaa, med Adjunct Mundt her ved Sorøe Aca-
cademie, jeg har lært ham at kjende i Pedersborg hos de rare Westengaards hvor han en kort Tid var Huuslærer, det er nu noget over 4 Aar siden, og jeg har fra det før-

ste jeg saae ham holdt inderlig meget af ham, men meget sjælden siden seet ham, saa jeg troede jeg var glempt, førend jeg paa en Gang blev lykkeligste Brud. Sines Bryllup var bestemt til i Juni Maaned, men da mit maatte være i August, da det faldt bedst for Mundt i Ferien, saa blev deres opsadt for at det kunde blive paa en Dag, kun lidt tænkte vi paa at vores kjære Læremoder samme Dag ligeledes stod for Alteret! Kjære Hanne! det er rart at leve med en elsket Mand og at tænke sig at vi kan gjøre saa meget til, enten at forsøde eller forbittre ham Livet, Gud give vi altid maae kunne det første! — Jeg boer nu her i Sorøe. Sine er for 14 Dage reist til Kjøbenhavn, saa nu har Christian paa en Gang mistet begge Søstre, men for i Sommer er Cousine Marie hos ham, og til November kommer Hanne Jappe, som Du maa-see kan erindre til ham for at bestyre hans Huus, han er endnu saa ung saa jeg haaber han endnu bier nogle Aar førend han tænker paa at faae sig en Kone, Gud give kun saa at han maae være heldig i sit Valg.

Mange Tak for Indbydelsen til at besøge Dig Gud give det kunde lade sig gjøre, vi talede netop for et Par Dage siden om at det var deiligt naar vi havde Raad til det at gjøre en Reise til Langeland, Fyen og Jydland, hvor vi allevegne har Venner, og kunde Villien alene udgjøre det, kunde vi reise til næste August, men det skeer vel neppe, det koster meget at reise, desværre. Mundt har ogsaa en god Ven i Nærheden af Rudkjøbing en Pastor Dreyer, maaskee Du kjender ham? ham vilde han gjerne besøge. — — Gamle Bedstemoder lever da godt, og er ret glad ved at jeg er kommet her til Sorøe, det er mig ogsaa en stor Glæde at jeg jevnlig kan besøge hende. — Jeg vil nu kun bede Dig kjære Hanne ikke at være vred paa mig fordi jeg saa længe har tauget

stille, havde jeg ikke faaet Dit Brev, var det dog min Bestemmelse i Dag at skrive til Dig. Til Beviis paa at Du tilgiver mig er Du vist saa god nu ret snart at skrive lidt til mig igjen. Maae jeg bede Dig skjøndt jeg er ubekjendt at bringe min Hilsen og Lykønskning til Din Mand, det glæder mig, at Du og Dine har os i en venlig Erindring. Lev vel og vær saa lykkelig som det ønskes Dig af

Din hengivne
Caroline Mundt.

*

Carolines Haab om, at Christian endnu vilde bie nogle Aar, før han tænkte paa at faa sig en Kone, blev opfyldt. Først da han var over fyrretyve Aar gammel, mange Aar efter at hans to Søstre havde lukket deres Øjne, og da deres Børn efterhaanden var ved at vokse op, giftede han sig d. 10. Nov. 1854 med Jacobine Margrethe Rousing. De fik en Søn, Frederik Jørgensen (1857—1922) som 2. Okt. 1889 blev gift med Johanne Louise Becker, som nævnt i denne Bogs Begyndelse.

Bromme Mølle overgik i Tidens Løb fra Arvefæste til privat Eje, baade Far og Søn holdt de gode Familjetraditioner højt i Ære. De var ikke blot dygtige til deres Erhverv, men de var hjælpsomme og samfundsinteresserede, afholdte og ansete paa hele Egnen.

I Bromme Mølle har Slægtens ældre og yngre Medlemmer tilbragt mange glade Ferier hos disse to gæstfri Ægtepar. Der fik man Lov at ligge og plaske i Baaden, fiske i Søen, være med at malke og lave Ost, faa et Kig ind i Bageriet og Møllen, spise Frugt i Haven og blev altid hjerteligt og kærligt modtaget, naar man kom ind sulten og solbrændt til det gæstfri Bord.

Paa Grundlag af Breve og Optegnelser fra tre Generationer, strækkende sig fra 1794 til 1833, har jeg nu forsøgt indenfor en beskeden Ramme at give et Billede af en Kreds af Mennesker, som levede for godt hundrede Aar siden. Det var jævne, almindelige Mennesker; ingen af dem har i særlig Grad indskrevet sit Navn i Historien; men de *kæmpede deres Kamp*, trofast og ærligt, de søgte at lægge det bedste, de ejede, som Sædekorn i deres Børns Hjerter; de var som Borgere i deres Land med til at bære Danmark gennem den Tids svære Kriser; fra deres Hjem udgik der sunde, gode Kræfter, de var som Led i Seklernes Slægter med at danne os, deres Efterkommere.

Mange andre levede som de; de kan til en vis Grad tages som Typen for den Tidsalder; men vi møder ogsaa hos dem noget af det almenmenneskelige; de er i ydre Form forskellige fra os, men Tiden præger kun Formen; i deres Indre, deres Sjæleliv møder vi meget, som ikke er tidspræget, men findes til alle Tider. Og gennem deres jævne dagligdags Liv med dets mange smaa Enkeltheder lyder for det lyttende Øre de dybe Toner; Ingemanns gamle Pilgrimssang rinder os i Hu:

Tider skal komme,
Tider skal henrulle,
Slægt skal følge Slægters Gang.
Aldrig forstummer
Tonen fra Himlen
I Sjælens glade Pilgrimssang.

— Og nu er det vor Tid, nu er vi meddelagtige i Ansvar for den Tid, vi lever i, for de Slægter, der kommer efter os. Lad os af disse gamle Slægter lære Udholdenhed, Frimodighed, lære ogsaa midt i de mange smaa Ting i Livet at løfte vort Blik opad, blive os vort Ansvar bevidst, Ansvar for Tid, Ansvar for kommende Slægter, — vi, der er Kristne, vil sige: gaa ind under *Evighedens Ansvar!*

Saa lad den gamle Lovsang om Tonen fra Himlen ogsaa lyde fra vore Læber, i vore Hjem, lyde i Sorg og Glæde, altid, i vore Hjerter.

Uden Hjælp og Opmuntring fra mange Sider var det ikke lykkedes at faa denne Bog udgivet.

Især vil jeg gerne til Slut bringe en Tak til min trofaste Medhjælper *Frk. Marie Buhl* for hendes utrættelige Hjælp, til *Professor Vilh. Andersen* for hans opmuntrende og vægtige Bedømmelse af Stoffet og til de ældre og yngre Slægtsmedlemmer, som med varm Interesse har hjulpet til at føre Sagen igennem; jeg vil her gerne særlig nævne *min Søstersøn, Dommerfuldmægtig Tyge Martensen-Larsen* og *min Broderdatter, Fru Asta Hauge*, gift med *Læge Olaf Hauge*, Bryn, Norge.

Og hermed overgives disse Slægtsminder til nulevende og kommende Generationer.

FORTEGNELSE OVER BØGER
som er anvendt ved Udarbejdelsen:

- Hans Schulz: Briefwechsel des Herzogs Friedrich Christian.
Verlag Ed. Avenasius, Leipzig 1908.
- Friedrich Christian Herzog zu Schleswig Hol-
stein. Deutsche Verlags Anstalt, Leipzig 1910.
- Fr. Lange: Frederik Paludan-Müller. Nordisk Forlag 1899.
- C. Nyrop: De Massmannske Søndagsskoler 1900.
- N. C. L. Abrahams: Meddelelser af mit Liv. Forlagsbureau.
1876.
- J. Davidsen: Kjøbenhavnerviv i ældre og nyere Tid. Gyldendal
1889.
- H. Rosendal: Dronning Karoline Amalie. Hagerup 1915.

SLÆGTS-NAVNEREGISTER

- Barfred, 122.
— Arne, 10.
— Betzy Marie, g. Pedersen, 112.
— Bolette, g. Pedersen, 126.
— Georg, 112.
— Oline Henriette, g. Pedersen, 125, 165, 168.
- Barfred-Pedersen, 122.
— Augusta, g. Meyer og Sell, 126.
— Elna, 126.
- Becker, Johanne Louise, g. Jørgensen, 10, 286.
Borch, Benedicte Sabine, g. Pedersen, 45, 122, 152.
Brandt, 133.
Buchwald, 132.
- Clasen, Clara, g. Jørgensen, 132.
— Dorothea, g. Jørgensen, 132.
- Dich, de Cros, 109.
- Eide, Hanne Caroline Mathilde, g. Pedersen, 126.
Erstad Jakobia Martine, g. Pedersen, 113.
Erstad Jørgensen, 122.
Erstad (Pedersen), 122.
Erstad-Pedersen, Georg, 113.
- Fibiger, 123.
- Gude, 132, 188.

- Hansen, Birgitte Petrine, g. Gude, 132,188, 196.
 — Carl August, 132.
 — Hans Jacob, 132, 169, 188.
 — Jens Christian, 132.
 — Martine Hedvig, g. Schou, 13, 132, 196, 250.
 — Peter Emil, 132.
 — Valentin, 13, 132.
- Hauge, Olaf, 287.
 Holm, 109.
- Isachsen, Daniel Otto K., 126.
 — Otto, 126.
- Izard, 109.
- Jul, Christen, 128.
- Jørgensen, 10, 122.
 — A. D., 16, 113.
 — Anna Margrethe, g. Hansen, 12, 131.
 — Carl Verner, 140.
 — Caroline Amalie, g. Mundt, 81 ff.
 — Christian, 81 ff.
 — Frederik, 9, 286.
 — Hans Henrik, 12 ff. 189.
 — Henriette, 81 ff., 189.
 — Henrik Jens, 131, 133, 206.
 — Jens, 11, 131.
 — Jensine, g. Seehusen, 81 ff.
 — Jensine, g. Seehusen, 195.
 — Johannes, 133.
 — Jørgen, 117 ff., 230.
 — Margrethe, 232.
- Krag, Mette Sofie, g. Pedersen, 20 ff., 283.
- Lancy Pedersen, de, 109.
 Liebe, C. C. V., 109.
- Martensen Larsen, Tyge, 287.
 Meyer, 126.

Møllerup, Inga, 133.

Mundt, 122.

- Asta, g. Hauge, 287.
- Carl Emil, 191 ff., 272.
- Emilie, 105.
- Jodochus Henrik, 124, 129.
- Just Henrik, 273.
- Kaj, 10.
- Knud Christian, 277.
- Philip, 273.

Møller, 10, 113, 122.

Poulsen, 133.

Pedersen, Adolfine, g. Pedersen, 123, 127.

- Anna Sophy, g. Liebe, 109, 164.
- Christian Peter Frederik, 113.
- Christiane, g. Seehusen, 21 ff., 138.
- Elise Sophie, g. Pedersen, 112, 126, 165, 168.
- Frederik Peter Christian, 113.
- Frederik Wulf Carl, 21 ff., 149.
- Helene Hansine Sofie, g. Møller, 113, 119.
- Henning, 21 ff., 160.
- Ida Marie, g. Jørgensen, 16, 113.
- Ida Sofie Frederike, 113, 130.
- Julius de Lancy, 109.
- Kamilla, 123.
- Karl Ferdinand, 113, 116.
- Laura Truelsine, g. Isachsen, 126.
- Louise, 123.
- Maria, 109, 168, 180.
- Marie Nicoline (Mixe), 113, 138.
- Mathilde, 123.
- Michaeline, 123, 149, 152.
- Oline Henriette, g. Sarauw, 124, 126.
- Ove Christian, 21 ff., 125.
- Ove Christian, 126.
- Peder, 21 ff., 188.
- Peter, 126.
- Rudolf, 123.

- Pedersen, Sophie, g. Saaby, 111, 116, 117.
 — Sophie Frederike, g. Jørgensen, 14 ff., 192.
 — Theodor, 123.
 — Thomas Vilhelm, 15, 105, 127.
 — Thorolf, 105, 123, 127.
 — Troels, 13 ff., 128.
 — Troels Georg 112 ff.
 — Viggo, 105, 123, 127.
 — William Izard, 109.
- Rousing, Jacobine Margrethe, g. Jørgensen, 286.
 Rønne, Rasline, g. Hansen, 132, 188.
- Saaby, 111.
- Sarauw, Julius, 124, 126.
 — Knud, 126.
 — Laura, 105, 126.
- Schou, Hans Henrik, 10, 13, 132.
 — Hans Jacob, 132.
 — Hans Jacob, 250.
 — Martine Hedvig, g. Buchwald, 132.
 — Philip, 132.
 — Theodor Valentin, 132.
- Schram, 10, 109.
- Scott, Maria, 108.
- Seehusen, 122, 195.
 — Andreas, 207, 224, 232.
 — Christian Heinrich, 124, 206.
- Sell, 126.
- Smith, Anne Caroline Loughton, 109, 163.
- Tuxen-Meyer, Margrethe, g. S venn Poulsen, 126.
 — Viggo, 126.
- Voigt, Sophie Caroline, g. Pedersen, 110, 122.
-

STAMTAVLE OVER TEGNEMESTER TROELS PEDERSENS BØRN OG BØRNEBØRN.

Troels Pedersen,
f. 28. Februar 1742 i Jylland,
d. 3. April 1816 i Sorø.

g. 11. September 1773 m.

Mette Sofie Krag,
f. 23. August 1748 paa Fyn,
d. 11. Maj 1834 i Sorø.

<p>Peder Pedersen, ¹⁰/₁₁ 1774—¹⁰/₈ 1851. Konferensraad, Gesandt. g. 1) Maria Lechfield Scott d. i København ⁷/₁₁ 1814. 2) Anne Caroline Loughton Smith d. i København ¹⁴/₁₁ 1878.</p>	<p>Henning Pedersen, ¹⁰/₁₁ 1775—⁷/₁₁ 1837. Major, Landmaaler, g. ¹⁰/₁₁ 1797 m. Sophie Caroline Voigt ¹⁰/₇ 1773—¹⁰/₁₁ 1844.</p>	<p>Sophie Frederikke, ⁹/₁₁ 1776—⁹/₁₁ 1832. g. ¹⁰/₁₁ 1807 m. Hans Henric Jørgensen; ⁹/₁₁ 1772—¹⁰/₁₁ 1828.</p>	<p>Frederik Wolf Carl, f. ¹⁷/₁₁ 1778—¹⁷/₁₁ 1854. Musiker, Organist, g. ⁷/₁₀ 1808 m. Benedicte Sabine Borch, ¹⁰/₁₁ 1780—¹⁰/₁₁ 1847.</p>	<p>Christiane Cathrine, ⁹/₁₁ 1782—¹¹/₁₁ 1861, g. m. Skovrider Seehusen, ingen Børn.</p>	<p>Ove Christian, ¹⁰/₁₁ 1786—¹⁰/₁₁ 1821. Søofficer, g. ¹¹/₁₁ 1811 m. Oline Henriette Barfred, 1788—1872.</p>																													
<p>Børn af 2 Ægteskab.</p> <table border="0"> <tr> <td>Marie Caroline, d. ¹⁰/₁₁ 1848, g. m. Kapt. Holm.</td> <td>Anne Sophy, 1827—1911, g. m. C. C. V. Liebe.</td> <td>William Izard, Søofficer, 1829—1885.</td> <td>Julius de Lancy, Søofficer, 1832 1913.</td> <td>Sofie Ellsabeth, 1798—1866, g. Saaby.</td> <td>Troels Georg, 1800—1877, g. 1) Elise Pedersen. 2) Betzy Barfred.</td> <td>Carl Ferdinand, 1803—1875, Kunstmaler.</td> <td>Ida, 1806—1894, ugift.</td> <td>Marie Nicoline, 1808—1854, ugift.</td> <td>Frederik Peter Christian, 1812 1876, Søbøysder.</td> <td>Kristian Peter Frederik, født og død 1812, 1816—1887.</td> <td>Helene Hansine Sofie, g. Møller.</td> <td>Caroline Amalie, ⁴/₁₁ 1808—¹⁰/₁₁ 1845, g. ⁹/₁₁ 1833 m. C. E. Mundt.</td> <td>Jensine, ¹⁰/₁₁ 1810—1843 (?) g. ⁹/₁₁ 1833 m. A. Seehusen.</td> <td>Henriette, 1812—1828.</td> <td>Christian, ¹⁰/₁₁ 1814—¹⁰/₁₁ 1891. g. 1854 m. Jacobine Rousing.</td> <td>Lovise, 1810—1851, ugift.</td> <td>Theodor, 1811—1842, ugift.</td> <td>Rudolph Frederik, 1813—1871, Læge.</td> <td>Mathilde, 1816—1850, ugift.</td> <td>Adolfine, 1817—1882, g. m. Vilh. Pedersen.</td> <td>Camilla, 1819—1861, ugift.</td> <td>Nikoline, 1823—1878, ugift.</td> <td>Elise Sophie, 1812—1842, g. m. Troels Georg Pedersen.</td> <td>Ove Christian, 1813—1873, Søofficer, g. m. Hanne Eide.</td> <td>Laura, 1814—1895, g. m. Konsul D.O.K. Isacksen.</td> <td>Oline, 1816—1900, g. m. Møller Sarauw i Sorø.</td> <td>Peder, 1817—1900, g. m. Bolette Barfred.</td> <td>Thomas Vilhelm, 1820—1859, g. m. Adolfine P. Kjetlandssand, Norge.</td> </tr> </table>						Marie Caroline, d. ¹⁰ / ₁₁ 1848, g. m. Kapt. Holm.	Anne Sophy, 1827—1911, g. m. C. C. V. Liebe.	William Izard, Søofficer, 1829—1885.	Julius de Lancy, Søofficer, 1832 1913.	Sofie Ellsabeth, 1798—1866, g. Saaby.	Troels Georg, 1800—1877, g. 1) Elise Pedersen. 2) Betzy Barfred.	Carl Ferdinand, 1803—1875, Kunstmaler.	Ida, 1806—1894, ugift.	Marie Nicoline, 1808—1854, ugift.	Frederik Peter Christian, 1812 1876, Søbøysder.	Kristian Peter Frederik, født og død 1812, 1816—1887.	Helene Hansine Sofie, g. Møller.	Caroline Amalie, ⁴ / ₁₁ 1808— ¹⁰ / ₁₁ 1845, g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. C. E. Mundt.	Jensine, ¹⁰ / ₁₁ 1810—1843 (?) g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. A. Seehusen.	Henriette, 1812—1828.	Christian, ¹⁰ / ₁₁ 1814— ¹⁰ / ₁₁ 1891. g. 1854 m. Jacobine Rousing.	Lovise, 1810—1851, ugift.	Theodor, 1811—1842, ugift.	Rudolph Frederik, 1813—1871, Læge.	Mathilde, 1816—1850, ugift.	Adolfine, 1817—1882, g. m. Vilh. Pedersen.	Camilla, 1819—1861, ugift.	Nikoline, 1823—1878, ugift.	Elise Sophie, 1812—1842, g. m. Troels Georg Pedersen.	Ove Christian, 1813—1873, Søofficer, g. m. Hanne Eide.	Laura, 1814—1895, g. m. Konsul D.O.K. Isacksen.	Oline, 1816—1900, g. m. Møller Sarauw i Sorø.	Peder, 1817—1900, g. m. Bolette Barfred.	Thomas Vilhelm, 1820—1859, g. m. Adolfine P. Kjetlandssand, Norge.
Marie Caroline, d. ¹⁰ / ₁₁ 1848, g. m. Kapt. Holm.	Anne Sophy, 1827—1911, g. m. C. C. V. Liebe.	William Izard, Søofficer, 1829—1885.	Julius de Lancy, Søofficer, 1832 1913.	Sofie Ellsabeth, 1798—1866, g. Saaby.	Troels Georg, 1800—1877, g. 1) Elise Pedersen. 2) Betzy Barfred.	Carl Ferdinand, 1803—1875, Kunstmaler.	Ida, 1806—1894, ugift.	Marie Nicoline, 1808—1854, ugift.	Frederik Peter Christian, 1812 1876, Søbøysder.	Kristian Peter Frederik, født og død 1812, 1816—1887.	Helene Hansine Sofie, g. Møller.	Caroline Amalie, ⁴ / ₁₁ 1808— ¹⁰ / ₁₁ 1845, g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. C. E. Mundt.	Jensine, ¹⁰ / ₁₁ 1810—1843 (?) g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. A. Seehusen.	Henriette, 1812—1828.	Christian, ¹⁰ / ₁₁ 1814— ¹⁰ / ₁₁ 1891. g. 1854 m. Jacobine Rousing.	Lovise, 1810—1851, ugift.	Theodor, 1811—1842, ugift.	Rudolph Frederik, 1813—1871, Læge.	Mathilde, 1816—1850, ugift.	Adolfine, 1817—1882, g. m. Vilh. Pedersen.	Camilla, 1819—1861, ugift.	Nikoline, 1823—1878, ugift.	Elise Sophie, 1812—1842, g. m. Troels Georg Pedersen.	Ove Christian, 1813—1873, Søofficer, g. m. Hanne Eide.	Laura, 1814—1895, g. m. Konsul D.O.K. Isacksen.	Oline, 1816—1900, g. m. Møller Sarauw i Sorø.	Peder, 1817—1900, g. m. Bolette Barfred.	Thomas Vilhelm, 1820—1859, g. m. Adolfine P. Kjetlandssand, Norge.						

STAMTAVLE OVER MØLLER JENS JØRGENSENS BØRN OG BØRNEBØRN.

Jens Jørgensen,
døbt i Sorø ¹⁰/₄ 1745,
begr. i Bromme ¹⁰/₁₁ 1806.

g. ¹⁰/₄ 1766 i Alsted m.

Birte Cathrine Hansdatter,
døbt 1742 i Fjenneslev.

<p>Hans Jørgensen, f. og d. 1767.</p>	<p>Hans Jørgensen, f. og d. 1769.</p>	<p>Hans Henric Jørgensen, g. 26. Nov. 1807 m. Sophie Frederikke Pedersen, døbt ⁹/₁₁ 1772, død ¹⁰/₁₁ 1828.</p>	<p>Anna Margrete Jørgensen, døbt ¹⁰/₁₁ 1774, død ¹⁷/₁₁ 1816.</p>	<p>g. m. Valentin Hansen, ¹⁷/₁₁ 1762—¹⁷/₁₁ 1838, Godsejer, Forligskommissær.</p>	<p>Jørgen Jørgensen, Møllebygger, Tømmermester, 1771—1838.</p>	<p>g. m. 1) Benedicte Clasen. 2) Dorothea Clasen.</p>	<p>Henrik Jensen Jørgensen, cand. theol., Gaardejer, gift, ingen Børn. d. 1840.</p>																	
<table border="0"> <tr> <td>Caroline Amalie, ⁴/₁₁ 1808—¹⁰/₁₁ 1845, g. ⁹/₁₁ 1833 m. C. E. Mundt 1802—1873.</td> <td>Jensine, ¹⁰/₁₁ 1810—1843 (?) g. ⁹/₁₁ 1833 m. A. Seehusen.</td> <td>Henriette, 1812—1828.</td> <td>Christian, ¹⁰/₁₁ 1814—¹⁰/₁₁ 1891, g. 1854 m. Jacobine Rousing.</td> <td>Hans Jacob, ¹⁰/₁₁ 1797—¹⁰/₁₁ 1830, g. ⁹/₁₁ 1827 m. Else Marie Olsen, 1805—1888.</td> <td>Martine Hedvig, ¹⁰/₁₁ 1798—¹⁰/₁₁ 1853, g. ⁹/₁₁ 1830 m. Agent Hans Henrik Schou, 1797—1870.</td> <td>Jens Christian, 1801—1861, Købmand i Nakskov, g. m. Rasline Rønne.</td> <td>Birgitte Petrine, 1804—1851, g. m. Herredsfoged Gude.</td> <td>Peter Emil, 1807—1887, Godsforvalter, g. m. Hermandine Gräbell.</td> <td>Carl August, 1810—1874, Domorganist, g. m. Louise Nielsen.</td> <td>Jensine, g. m. Snedkermester Fritz Seehusen. (Seehusen var gift først med den ene, saa med den anden).</td> <td>Laura, 1811—1881.</td> <td>Louise, ugift.</td> <td>Margrethe, 1817—1912, g. m. Købmand Daugaard.</td> <td>Frederikke, ugift.</td> <td>Verner, 1822—1904, Præst i Maribo, g. m. Anna Johanne Jacobsen.</td> <td>Jørgine, ugift.</td> </tr> </table>								Caroline Amalie, ⁴ / ₁₁ 1808— ¹⁰ / ₁₁ 1845, g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. C. E. Mundt 1802—1873.	Jensine, ¹⁰ / ₁₁ 1810—1843 (?) g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. A. Seehusen.	Henriette, 1812—1828.	Christian, ¹⁰ / ₁₁ 1814— ¹⁰ / ₁₁ 1891, g. 1854 m. Jacobine Rousing.	Hans Jacob, ¹⁰ / ₁₁ 1797— ¹⁰ / ₁₁ 1830, g. ⁹ / ₁₁ 1827 m. Else Marie Olsen, 1805—1888.	Martine Hedvig, ¹⁰ / ₁₁ 1798— ¹⁰ / ₁₁ 1853, g. ⁹ / ₁₁ 1830 m. Agent Hans Henrik Schou, 1797—1870.	Jens Christian, 1801—1861, Købmand i Nakskov, g. m. Rasline Rønne.	Birgitte Petrine, 1804—1851, g. m. Herredsfoged Gude.	Peter Emil, 1807—1887, Godsforvalter, g. m. Hermandine Gräbell.	Carl August, 1810—1874, Domorganist, g. m. Louise Nielsen.	Jensine, g. m. Snedkermester Fritz Seehusen. (Seehusen var gift først med den ene, saa med den anden).	Laura, 1811—1881.	Louise, ugift.	Margrethe, 1817—1912, g. m. Købmand Daugaard.	Frederikke, ugift.	Verner, 1822—1904, Præst i Maribo, g. m. Anna Johanne Jacobsen.	Jørgine, ugift.
Caroline Amalie, ⁴ / ₁₁ 1808— ¹⁰ / ₁₁ 1845, g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. C. E. Mundt 1802—1873.	Jensine, ¹⁰ / ₁₁ 1810—1843 (?) g. ⁹ / ₁₁ 1833 m. A. Seehusen.	Henriette, 1812—1828.	Christian, ¹⁰ / ₁₁ 1814— ¹⁰ / ₁₁ 1891, g. 1854 m. Jacobine Rousing.	Hans Jacob, ¹⁰ / ₁₁ 1797— ¹⁰ / ₁₁ 1830, g. ⁹ / ₁₁ 1827 m. Else Marie Olsen, 1805—1888.	Martine Hedvig, ¹⁰ / ₁₁ 1798— ¹⁰ / ₁₁ 1853, g. ⁹ / ₁₁ 1830 m. Agent Hans Henrik Schou, 1797—1870.	Jens Christian, 1801—1861, Købmand i Nakskov, g. m. Rasline Rønne.	Birgitte Petrine, 1804—1851, g. m. Herredsfoged Gude.	Peter Emil, 1807—1887, Godsforvalter, g. m. Hermandine Gräbell.	Carl August, 1810—1874, Domorganist, g. m. Louise Nielsen.	Jensine, g. m. Snedkermester Fritz Seehusen. (Seehusen var gift først med den ene, saa med den anden).	Laura, 1811—1881.	Louise, ugift.	Margrethe, 1817—1912, g. m. Købmand Daugaard.	Frederikke, ugift.	Verner, 1822—1904, Præst i Maribo, g. m. Anna Johanne Jacobsen.	Jørgine, ugift.								

Af GERDA MUNDT er tidligere udkommet:

TIL ØSTERLAND

SKILDRINGER I ORD OG BILLEDER AF EN REJSE
TIL ÆGYPTEN, PALÆSTINA, SYRIEN OG BALKAN

I stort Format, med mange Billeder.

Gyldendal 1929. — Kr. 7,50.

Af Anmeldelserne: *J. C. Christensen*: „Naar jeg sætter Gerda Mundts smukke Bog — thi smuk er den — ind paa min Boghylde, da gør jeg det med et taknemligt Sind over for Forfatterinden og med det Forsæt, at jeg atter vil tage den frem og læse i den, thi den er det værd.“

EDEL LIISBERG

UNGDOMSAAR OG LIVSGERNING

O. Lohse 1930 — Kr. 3,50.

Af Anmeldelserne: *Indre Missions Tidende*: „En dejlig Bog om et Menneske, der tjente Herren ved at tjene sin Næste.“

Pastor E. Steenvinkel skriver: „ . . . . et litterært Mindesmærke af varig Værdi. . . .

Med min bedste Vilje kan jeg ikke finde nogen Knage at hænge min Kritikerhat paa. Det er en helt igennem fornøjelig og opbyggelig Bog. Smukt Sprog, fortalt livligt og i smuk Udstyrelse.“

(*Helsingør Avis*).

JULEFRED — GUDSFRED

RADIO- LÆGMANDSPRÆDIKEN

Traktatselskabet 1930 — Kr. 0,25.

ELISABETH BESKOWS LIV OG LIVSMAAL

RADIOFOREDRAG

De Unges Forlag 1932 — Kr. 0.25.

GUDS HENSIGT

KESWICK-MINDER

K. M. A.'s Forlag 1932, 118 Sider — Kr. 1,75.

Af Anmeldelserne:

„En livlig og velskrevet Bog, dertil nydelig udstyret med mange Illustrationer; den giver et levende Indtryk af, hvad Keswick byder paa i ydre saavel som indre Henseende.“

Tidligere udkom:

- K. G. BRØNDSTED: *Erindringer*. I. Barneaar og Drensgaar, En Mikrokosmos. 1931. Pris 5,75 Kr
K. G. BRØNDSTED: *Erindringer*. II. Ungdom. 1932. Pris 5 Kr.
AXEL GARBOE: *Bornholmergeologen Magnus Jespersen*. Et Bidrag til en Mands og hans Slægts Historie. 1931. Pris 10 Kr.
POUL HERRING: *François Crépin*. 1930. Pris 5 Kr.
H. C. BERING LIISBERG: *Christian IV og Guldsmedene* 4to. 1929. Pris 15 Kr.
PETER LINDE: *Det kuriøse København*. 1931. 3,50 Kr.
VALDEMAR MØLLER: *Fra svundne Dage*. I. 1930. Pris 3 Kr.
VALDEMAR MØLLER: *Fra svundne Dage*. II. 1931. 3 Kr.
CHR. OTTESEN: *Det kgl. Vaisenhus gennem 200 Aar*. 1927. Pris 5 Kr. hft.; 7,50 Kr. indb.
Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familiekreds i Tidsrummet 1770—1827. Udgivet af Dr. phil. LOUIS BOBÉ. Bind I—X. Pris 57,50 Kr.
Maleren Rørbyes Rejsedagbog 1830. Udg. ved GEORG NYGAARD af Kunstforeningen. 1930. Pris 8,50 Kr.
C. I. SCHARLING: *H. L. Martensen. Hans Tanker og Livssyn*. 1928. Nedsat Pris. 1,50 Kr.
Sønderjydske Kvinder under Fremmedherredømmet. Udgivet af HANNE JENSEN, CHRISTIANE LUND og BOTHILDE SKJOLD. Bd. I. 1930. Pris 4,75 Kr. hf.; 7,25 ib. Bd. II. 1931. Pris 4 Kr. hf.; 6,50 Kr. ib.
ANDERS UHRSKOV: *Friskolefolk*. Bd. I—II. 1931. Pris à 4,50 Kr. pr. Bind.

FAAS I ALLE BOGLADER